

Warszawa, dnia 14 października 2025 r.

Poz. 52

**WYTYCZNE NR 14/2025
PREZESA URZĘDU LOTNICTWA CYWILNEGO**

z dnia 14 października 2025 r.

**w sprawie skonsolidowanych przepisów w stosunku do władzy lotniczej w odniesieniu do załogi lotniczej
(część ARA)**

Na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 16 oraz art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 2110, z późn. zm.¹⁾) ogłasza się, co następuje:

§ 1. Zaleca się stosowanie, wydanych przez Agencję Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA), „Skonsolidowanych przepisów w stosunku do władzy lotniczej w odniesieniu do załogi lotniczej (część ARA)”, stanowiących załącznik do wytycznych.

§ 2. Uchyla się wytyczne nr 4 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 9 maja 2022 r. w sprawie skonsolidowanych wymagań w stosunku do władzy lotniczej w odniesieniu do załogi lotniczej (część ARA) (Dz. Urz. ULC poz. 31).

§ 3. Wytyczne wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Urzędu Lotnictwa
Cywilnego

Julian Rotter

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 731 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 31, 179, 374 i 769.

Załącznik do wytycznych nr 14/2025
Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego
z dnia 14 października 2025 r.

**Skonsolidowane przepisy
w stosunku do władzy lotniczej
w odniesieniu do załogi lotniczej
(część ARA)**

UWAGA REDAKCYJNA

Treść niniejszego dokumentu została opracowana w następujący sposób: w pierwszej kolejności rozporządzenie ramowe (punkty preambuły i artykuły) przepisu wykonawczego (IR), następnie punkty z odpowiedniego załącznika, po których następują powiązane akceptowalne sposoby spełnienia wymagań (AMC) oraz materiały zawierające wytyczne (GM).

Wszystkie elementy (tj. artykuły rozporządzenia ramowego, przepisy wykonawcze (IR), AMC i GM) są oznaczone kolorami i można je zidentyfikować zgodnie z poniższym oznaczeniem. Rozporządzenie UE lub decyzja Dyrektora Wykonawczego (ED) EASA, na mocy której dany punkt został wprowadzony lub ostatnio zmieniony, został wskazany kursywą poniżej tytułu danego artykułu, IR, AMC lub GM.

Artykuł rozporządzenia ramowego

Rozporządzenie UE

Załącznik przepisu wykonawczego

Rozporządzenie UE

Akceptowalne sposoby spełnienia wymagań

Decyzja ED

Materiały zawierające wytyczne

Decyzja ED

UWZGLĘDNIONE ZMIANY

ROZPORZĄDZENIA KOMISJI

Uwzględnione rozporządzenie Komisji	Części, których zmiana dotyczy	Data stosowania ¹
Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1178/2011	Rozporządzenie ramowe	08/04/2012*
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik II	
	Załącznik III	
	Załącznik IV (część MED)	
Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 290/2012	Rozporządzenie ramowe	08/04/2012*
	Załącznik V (część CC)	
	Załącznik VI (część ARA)	
	Załącznik VII (część ORA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 70/2014	Rozporządzenie ramowe	17/02/2014
	Załącznik VII (część ORA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 245/2014	Rozporządzenie ramowe	03/04/2014
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik II	
	Załącznik III	
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/445	Rozporządzenie ramowe	08/04/2015*
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik II	
	Załącznik III	
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/539	Rozporządzenie ramowe	08/04/2016*
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik VII (część ORA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1065	Rozporządzenie ramowe	19/08/2018
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik VI (część-ARA)	
Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1119	Rozporządzenie ramowe	02/09/2018
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik VI (część ARA)	
	Załącznik VII (część ORA)	
	Załącznik VIII (część DTO)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1974	Rozporządzenie ramowe	20/12/2019*
	Załącznik I (część FCL)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/27	Rozporządzenie ramowe	30/01/2019
	Załącznik IV (część MED)	
	Załącznik VI (część ARA)	

¹ Jest to najwcześniejsza data zastosowania (tj. data, od której akt lub przepis w akcie wywołuje pełne skutki prawne), zgodnie z definicją zawartą w odpowiednim artykule rozporządzenia ramowego. Niektóre przepisy rozporządzeń mogą jednak mieć zastosowanie w późniejszym terminie (odroczone zastosowanie). Ponadto państwa członkowskie mogą powiadomić o pewnych wyłączeniach (odstępstwach od niektórych przepisów).

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/430	Rozporządzenie ramowe	11/04/2019
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1747	Rozporządzenie ramowe	11/11/2019*
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/359	Załącznik VIII (część DTO)	08/04/2020*
	Rozporządzenie ramowe	
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik IV (część MED)	
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/723	Załącznik VII (część ORA)	22/06/2020
	Załącznik VIII (część DTO)	
	Rozporządzenie ramowe	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/2193	Załącznik III	12/1/2021 8/9/2021 — pkt (1)(r) Zał. I oraz pkt (1)(a) Zał. II 31/1/2022 — pkt (1)(p) Zał. I
	Rozporządzenie ramowe	
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2227	Załącznik VII (część ORA)	4/1/2022 (Art. 4(c)) 30/10/2022
	Rozporządzenie ramowe	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/203	Załącznik I (część FCL)	22/02/2026
	Załącznik VI (część ARA)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/1111	Załącznik VII (część ORA)	1/05/2025
	Rozporządzenie ramowe	
	Rozporządzenie ramowe	
	Załącznik I (część FCL)	
	Załącznik IV (część MED)	
	Załącznik VI (część ARA)	
	Załącznik VII (część ORA)	
	Załącznik VIII (część DTO)	
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/2076	Załącznik I (część FCL)	14/08/2024
	Załącznik IV (część MED)	14/08/2024 13/02/2025 (jak określono w Artykule 3 rozporządzenia)
	Załącznik VI (część ARA)	13/02/2025
	Załącznik VII (część ORA)	14/08/2024 13/02/2025 (jak określono w Artykule 3 rozporządzenia)
	Załącznik VIII (część DTO)	14/08/2024 13/02/2025 (jak określono w Artykule 3 rozporządzenia)

* Patrz Artykuł 12 rozporządzenia ramowego

AMC/GM do rozporządzeń (DECYZJE ED)

Decyzja ED	Numer wydania AMC/GM, numer zmiany	Data stosowania
Decyzja ED 2011/015/R	Wydanie pierwsze Załącznika IV (część MED)	22/12/2011
Decyzja ED 2011/016/R	Wydanie pierwsze Załącznika I (część FCL)	22/12/2011
Decyzja ED 2012/005/R	Wydanie pierwsze Załącznika V (część CC)	20/04/2012
Decyzja ED 2012/006/R	Wydanie pierwsze Załącznika VI (część ARA)	20/04/2012
Decyzja ED 2012/007/R	Wydanie pierwsze Załącznika VII (część ORA)	20/04/2012
Decyzja ED 2013/006/R	Zmiana 1 do Załącznika VI (część ARA)	23/04/2013
Decyzja ED 2013/008/R	Zmiana 1 do Załącznika VII (część ORA)	23/04/2013
Decyzja ED 2013/016/R	Zmiana 1 do Załącznika IV (część MED)	10/08/2013
Decyzja ED 2014/020/R	Zmiana 2 do Załącznika VI (część ARA)	03/04/2014
Decyzja ED 2014/021/R	Zmiana 2 do Załącznika VII (część ORA)	03/04/2014
Decyzja ED 2014/022/R	Zmiana 1 do Załącznika I (część FCL)	03/04/2014
Decyzja ED 2015/011/R	Zmiana 3 do Załącznika VII (część ORA)	16/04/2015
Decyzja ED 2015/023/R	Zmiana 1 do Załącznika V (część CC)	01/10/2016
Decyzja ED 2016/008/R	Zmiana 2 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 3 do Załącznika VI (część ARA)	3/5/2016
Decyzja ED 2017/022/R	Zmiana 3 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 4 do Załącznika VI (część ARA) Zmiana 4 do Załącznika VII (część ORA)	12/12/2017
Decyzja ED 2018/001/R	Zmiana 4 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 5 do Załącznika VII (część ORA)	31/01/2022
Decyzja ED 2018/009/R	Zmiana 5 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 5 do Załącznika VI (część ARA) Wydanie pierwsze Załącznika VIII (część DTO)	15/09/2018
Decyzja ED 2018/011/R	Zmiana 6 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 6 do Załącznika VI (część ARA)	7/11/2018
Decyzja ED 2019/002/R	Zmiana 7 do Załącznika VI (część ARA)	30/01/2019

	Dругие wydanie Załącznika IV (część MED)	
Decyzja ED 2019/005/R	Zmiana 7 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 6 do Załącznika VII (część ORA)	20/12/2019
Decyzja ED 2019/017/R	Zmiana 8 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 8 do Załącznika VI (część ARA)	31/1/2022
Decyzja ED 2020/005/R	Zmiana 9 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 9 do Załącznika VI (część ARA) Zmiana 7 do Załącznika VII (część ORA) Zmiana 1 do Załącznika VIII (część DTO)	19/3/2020
Decyzja ED 2020/018/R	Zmiana 10 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 10 do Załącznika VI (część ARA)	08/09/2021
Decyzja ED 2021/002/R	Zmiana 11 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 11 do Załącznika VI (część ARA)	03/03/2021
Decyzja ED 2022/014/R	Zmiana 12 do Załącznika I (część FCL)	30/10/2022
Decyzja ED 2023/010/R	Zmiana 12 do Załącznika VI (część ARA)	22/02/2026
Decyzja ED 2025/002/R	Zmiana 13 do Załącznika I (część FCL) Zmiana 1 do Załącznika VIII (część MED) Zmiana 13 do Załącznika VI (część ARA) Zmiana 8 do Załącznika VII (część ORA) Zmiana 2 do Załącznika VIII (część DTO)	13/05/2025

SPIS TREŚCI

UWAGA REDAKCYJNA

UWZGLĘDNIONE ZMIANY

SPIS TREŚCI

ROZPORZĄDZENIE RAMOWE

- Artykuł 1 – Przedmiot
 - Artykuł 2 – Definicje
 - GM1 do Artykułu 2 Definicje
 - Artykuł 3 - Wydawanie licencji i orzeczeń lekarskich pilotom
 - Artykuł 3a – Środki przejściowe dotyczące protokołów ocen lekarskich stosowane zgodnie z pkt ARA.MED.330 załącznika VI (część ARA) oraz orzeczenia lekarskie wydane na ich podstawie
 - Artykuł 4 – Dotychczasowe krajowe licencje pilotów
 - Artykuł 4a – Uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów w nawigacji w oparciu o charakterystyki systemów
 - Artykuł 4b – Szkolenie w zakresie zapobiegania sytuacjom krytycznym i wyprowadzania samolotu z takich sytuacji
 - Artykuł 4c - Środki przejściowe dla posiadaczy uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na trasie
 - Artykuł 4d - Środki przejściowe dotyczące przywilejów wynikających z uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na śmigłowce jednosilnikowe
 - Artykuł 4e - Środki przejściowe dotyczące szkolenia, egzaminowania i kontroli umiejętności związanych z operacjami w załodze wieloosobowej na śmigłowcach z załogą jednoosobową
 - Artykuł 4f - Uprawnienia na typ VCA
 - Artykuł 4h - Środki przejściowe dla posiadaczy uprawnień do wykonywania lotów w terenie górzystym
 - Artykuł 5
 - Artykuł 6 – Konwersja kwalifikacji pilota doświadczalnego
 - Artykuł 7 – Dotychczasowe krajowe licencje mechanika pokładowego
 - Artykuł 8
 - Artykuł 9 – Zaliczanie szkoleń rozpoczętych przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia
 - Artykuł 9a – Szkolenie w zakresie uprawnień na typ i dane dotyczące zgodności operacyjnej
 - Artykuł 10 – Zaliczanie licencji pilota uzyskanych w trakcie służby wojskowej
 - Artykuł 10a – Organizacje szkolące pilotów
 - Artykuł 10b – Szkoleniowe urządzenia symulacji lotu
 - Artykuł 10c – Centra medycyny lotniczej
 - Artykuł 11 – Sprawność fizyczna i psychiczna personelu pokładowego
 - Artykuł 11a – Kwalifikacje personelu pokładowego oraz związane z nimi zaświadczenia
 - Artykuł 11b – Zdolność do sprawowania nadzoru
 - Artykuł 11c – Środki przejściowe
 - Artykuł 12 – Wejście w życie i stosowanie (rozporządzenia Komisji 1178/2011)
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 290/2012 z dnia 30 marca 2012 r.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 70/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r.
Rozporządzenie Komisji (UE) nr 245/2014 z dnia 13 marca 2014 r.
Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/445 z dnia 17 marca 2015 r.
Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/539 z dnia 6 kwietnia 2016 r.
Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1065 z dnia 27 lipca 2018 r.
Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1119 z dnia 31 lipca 2018 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1974 z dnia 14 grudnia 2018 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/27 z dnia 19 grudnia 2018 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/430 z dnia 18 marca 2019 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1747 z dnia 15 października 2019 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/359 z dnia 4 marca 2020 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/2193 z dnia 16 grudnia 2021 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2227 z dnia 14 grudnia 2021 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023//203 z dnia 27 października 2022 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/1111 z dnia 10 kwietnia 2024 r.
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/2076 z dnia 24 lipca 2024 r.

ZAŁĄCZNIK VI – WYMAGANIA W STOSUNKU DO WŁADZY LOTNICZEJ W ODNIESIENIU DO ZAŁÓG LOTNICZYCH (CZĘŚĆ ARA)

Wykaz akronimów używanych w niniejszym załączniku

PODCZĘŚĆ GEN - WYMAGANIA OGÓLNE

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.GEN.115 Dokumentacja nadzorcza

ARA.GEN.120 Sposoby spełnienia wymagań

AMC1 ARA.GEN.120(d)(3) Sposoby spełnienia wymagań

GM1 ARA.GEN.120 Sposoby spełnienia wymagań

ARA.GEN.125 Informowanie Agencji

ARA.GEN.135 Natychmiastowa reakcja na zagrożenie bezpieczeństwa

ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

AMC1 ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

GM1 ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

SEKCJA II – Zarządzanie

ARA.GEN.200 System zarządzania

AMC1 ARA.GEN.200(a) System zarządzania

GM1 ARA.GEN.200(a) System zarządzania

AMC1 ARA.GEN.200(a)(1) System zarządzania

AMC1 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania

AMC2 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania

GM1 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania
GM2 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania
GM3 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania
AMC1 ARA.GEN.200(d) System zarządzania
ARA.GEN.205 Przydzielanie zadań
GM1 ARA.GEN.205 Przydzielanie zadań
ARA.GEN.210 Zmiany w systemie zarządzania
ARA.GEN.220 Prowadzenie dokumentacji
AMC1 ARA.GEN.220(a) Prowadzenie dokumentacji
AMC1 ARA.GEN.220(a)(1);(2);(3) Prowadzenie dokumentacji
AMC1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji
GM1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji
GM2 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji
AMC1 ARA.GEN.220(a)(5) Prowadzenie dokumentacji
AMC1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji
GM1 ARA.GEN.220 Prowadzenie dokumentacji

SEKCJA III - Nadzór, certyfikacja i egzekwowanie przepisów

ARA.GEN.300 Nadzór
AMC1 ARA.GEN.300(a);(b);(c) Nadzór
GM1 ARA.GEN.300(a);(b);(c) Nadzór
GM1 ARA.GEN.300(d) Nadzór
ARA.GEN.305 Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(b) Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(b)(1) Program sprawowania nadzoru
AMC2 ARA.GEN.305(b)(1) Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(b);(c) Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(c) Program sprawowania nadzoru
AMC2 ARA.GEN.305(c) Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(d) Program sprawowania nadzoru
AMC1 ARA.GEN.305(f) Program sprawowania nadzoru
AMC2 ARA.GEN.305(f) Program sprawowania nadzoru
ARA.GEN.310 Procedura wstępnej certyfikacji – organizacje
AMC1 ARA.GEN.310(a) Procedura wstępnej certyfikacji – organizacje
ARA.GEN.315 Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień lub świadectw – osoby
AMC1 ARA.GEN.315(a) Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień lub świadectw – osoby
ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje
AMC1 ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje
GM1 ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje
ARA.GEN.330A Zmiany w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji
ARA.GEN.350 Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze – organizacje
GM1 ARA.GEN.350 Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze – organizacje
GM1 ARA.GEN.350(e) Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze – organizacje
ARA.GEN.355 Stwierdzone nieprawidłowości i środki wykonawcze – osoby
GM1 ARA.GEN.355(b)(1) Ograniczenie, zawieszenie lub cofnięcie licencji, certyfikatu, upoważnienia, uprawnienia lub świadectwa
GM1 ARA.GEN.355(e) Stwierdzone nieprawidłowości i środki wykonawcze – osoby
ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu
AMC1 ARA.GEN.360(a) Zmiana właściwego organu
AMC1 ARA.GEN.360(a)(1) Zmiana właściwego organu

AMC1 ARA.GEN.360(a)(2) Zmiana właściwego organu
GM1 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu
GM2 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu
GM3 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu

PODCZĘŚĆ FCL - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO LICENCJONOWANIA ZAŁOGI LOTNICZEJ

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.FCL.120 Prowadzenie dokumentacji

SEKCJA II - Licencje, uprawnienia i certyfikaty/upoważnienia

ARA.FCL.200 Procedury wydawania, przedłużania i wznowiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

AMC1 ARA.FCL.200(a)(1) Procedury wydawania, przedłużania i wznowiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

GM1 ARA.FCL.200 Procedury wydawania, przedłużania i wznowiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

AMC1 ARA.FCL.200(a)(2) Procedury wydawania, przedłużania i wznowiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami

AMC1 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami

AMC2 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami

GM1 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami

ARA.FCL.210 Informacje dla egzaminatorów

ARA.FCL.215 Okres ważności

ARA.FCL.220 Procedura ponownego wydawania licencji pilota

ARA.FCL.250 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie licencji, uprawnień i upoważnień

SEKCJA III - Egzaminy sprawdzające wiedzę teoretyczną

ARA.FCL.300 Procedury egzaminacyjne

AMC1 ARA.FCL.300 Procedury egzaminacyjne

AMC1 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

AMC2 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

GM1 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

GM2 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

PODCZĘŚĆ CC - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO PERSONELU POKŁADOWEGO

SEKCJA I - Świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

ARA.CC.100 Procedury dotyczące świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

ARA.CC.105 Zawieszanie lub cofanie świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

SEKCJA II - Organizacje prowadzące szkolenia personelu pokładowego lub wydające świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

ARA.CC.200 Upoważnienie organizacji do prowadzenia szkolenia personelu pokładowego lub wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

AMC1 ARA.CC.200(b)(2) Upoważnienie organizacji do prowadzenia szkolenia personelu pokładowego lub wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

PODCZEŚĆ ATO - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO ZATWIERDZONYCH ORGANIZACJI SZKOLENIA (ATO)**SEKCJA I - Informacje ogólne**

ARA.ATO.105 Program sprawowania nadzoru

AMC1 ARA.ATO.105 Program sprawowania nadzoru

ARA.ATO.110 Zatwierdzanie wykazów minimalnego wyposażenia

ARA.ATO.120 Prowadzenie dokumentacji

AMC1 ARA.ATO.120 Prowadzenie dokumentacji

PODCZEŚĆ FSTD - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO KWALIFIKACJI SZKOLENIOWYCH URZĄDZEŃ SYMULACJI LOTU (FSTD)**SEKCJA I - Informacje ogólne**

ARA.FSTD.100 Procedura wstępnej oceny

AMC1 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

AMC2 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

AMC3 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

AMC4 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

AMC5 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

GM1 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

AMC1 ARA.FSTD.100(a)(3) Procedura wstępnej oceny

GM1 ARA.FSTD.100(a)(3) Procedura wstępnej oceny

ARA.FSTD.110 Wydawanie certyfikatu kwalifikacji FSTD

AMC1 ARA.FSTD.110 Wydawanie certyfikatu kwalifikacji FSTD

ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD

AMC1 ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD

GM1 ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD

ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

AMC1 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

AMC2 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

AMC3 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

ARA.FSTD.130 Zmiany

AMC1 ARA.FSTD.130 Zmiany

GM1 ARA.FSTD.130 Zmiany

ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

AMC1 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

AMC2 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

AMC3 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

ARA.FSTD.140 Prowadzenie dokumentacji

PODCZEŚĆ AeMC - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE CENTRÓW MEDYCYNY LOTNICZEJ (AeMCs)**SEKCJA I - Informacje ogólne**

ARA.AeMC.110 Procedura wstępnej certyfikacji

ARA.AeMC.150 Nieprawidłowości i działania naprawcze – AeMC

PODCZEŚĆ MED - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE CERTYFIKACJI W ZAKRESIE MEDYCYNY LOTNICZEJ

SEKCJA I - Informacje ogólne

- ARA.MED.120 Konsultanci medyczni
 - AMC1 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni
 - AMC2 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni
 - AMC3 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni
 - GM1 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni
- ARA.MED.125 Odesłanie do władzy uprawnionej do licencjonowania
 - AMC1 ARA.MED.125 Odesłanie do władzy uprawnionej do licencjonowania
- ARA.MED.126 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie orzeczeń lekarskich
- ARA.MED.128 Procedura konsultacji
 - AMC1 ARA.MED.128 Procedura konsultacji
- ARA.MED.130 Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego
 - AMC1 ARA.MED.130 Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego
- ARA.MED.135 Formularze lotniczo-lekarskie
 - AMC1 ARA.MED.135(a) Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego
 - AMC1 ARA.MED.135(b);(c) Formularze lotniczo-lekarskie
 - GM1 ARA.MED.135(b);(c) Formularze lotniczo-lekarskie
- ARA.MED.145 Powiadamianie właściwego organu przez lekarza medycyny ogólnej
- ARA.MED.150 Prowadzenie dokumentacji
 - AMC1 ARA.MED.150 Prowadzenie dokumentacji
 - AMC1 ARA.MED.150(f) Prowadzenie dokumentacji
- ARA.MED.160 Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC1 ARA.MED.160(b) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC1 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC2 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC3 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC1 ARA.MED.160(d) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC2 ARA.MED.160(d) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych
 - AMC1 ARA.MED.160(h) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych

SEKCJA II - Lekarze orzecznicy medycyny lotniczej (AME)

- ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznawiania lub wymiany certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej
 - AMC1 ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznawiania lub wymiany certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej
 - AMC2 ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznawiania lub wymiany certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej
- ARA.MED.240 Lekarze medycyny ogólnej korzystający ze swoich przywilejów zgodnie z pkt MED.A.040 załącznika IV (część MED)
- ARA.MED.245 Ciągły nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i lekarzami medycyny ogólnej
- ARA.MED.246 Wspólny nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i centrami medycyny lotniczej
 - AMC1 ARA.MED.246 Wspólny nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i centrami medycyny lotniczej

ARA.MED.250 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)

AMC1 ARA.MED.250(a) Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)

ARA.MED.255 Środki wykonawcze

SEKCJA III - Poświadczenie stanu zdrowia

ARA.MED.315 Przegląd dokumentacji medycznej

AMC1 ARA.MED.315(a) Przegląd dokumentacji medycznej

ARA.MED.325 Procedura dodatkowego przeglądu

AMC1 ARA.MED.325 Procedura dodatkowego przeglądu

PODCZEŚĆ DTO - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE ZADEKLAROWANYCH ORGANIZACJI SZKOLENIA (DTO)

ARA.DTO.100 Deklaracja składana właściwemu organowi

AMC1 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

GM1 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

GM2 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

ARA.DTO.105 Zmiany w deklaracjach

ARA.DTO.110 Weryfikacja zgodności programu szkolenia

AMC1 ARA.DTO.110 Weryfikacja zgodności programu (-ów) szkolenia

DODATKI DO ZAŁĄCZNIKA VI

Dodatek I do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Licencja załogi lotniczej

AMC1 do Dodatku I do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Licencja załogi lotniczej

Dodatek II do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Standardowy wzór świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego opracowany przez EASA

Dodatek III do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Certyfikat dla zatwierdzonych organizacji szkolenia (ATO)

Dodatek IV do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Certyfikat kwalifikacji szkoleniowego urządzenia symulacji lotu

Dodatek V do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Certyfikat dla centrów medycyny lotniczej (AeMCS)

Dodatek VI do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA

Dodatek VII do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Certyfikat dla lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)

Dodatek VIII do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Zatwierdzenie programu szkolenia

ROZPORZĄDZENIE RAMOWE

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 1178/2011

z dnia 3 listopada 2011 r.

ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady

Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylając dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE2, w szczególności jego art. 7 ust. 6, art. 8 ust. 5 oraz art. 10 ust. 5,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (WE) nr 216/2008 ma na celu ustanowienie i utrzymanie wysokiego, jednolitego poziomu bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego w Europie. Rozporządzenie to określa środki realizacji tego celu, a także pozostałych celów w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego.
- (2) Piloci biorący udział w pilotowaniu określonych statków powietrznych, a także szkoleniowe urządzenia symulacji lotu, osoby i organizacje zaangażowane w szkolenie, testowanie lub sprawdzanie tych pilotów, muszą spełniać odpowiednie zasadnicze wymagania określone w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 216/2008. Zgodnie z tym rozporządzeniem należy certyfikować pilotów, a także osoby i organizacje zaangażowane w szkolenie, po stwierdzeniu, że spełniają zasadnicze wymagania.
- (3) Podobnie należy wydawać orzeczenia lekarskie pilotom oraz certyfikować lekarzy orzeczników medycyny lotniczej odpowiedzialnych za ocenę sprawności fizycznej i psychicznej pilotów po stwierdzeniu, że spełniają oni odpowiednie zasadnicze wymagania. Rozporządzenie (WE) nr 216/2008 przewiduje jednak, iż lekarze medycyny ogólnej mogą – pod pewnymi warunkami oraz jeżeli zezwala na to prawo krajowe – występować w roli lekarzy orzeczników medycyny lotniczej.
- (4) Personel pokładowy uczestniczący w użytkowaniu określonych statków powietrznych musi spełniać odpowiednie zasadnicze wymagania określone w załączniku IV do rozporządzenia (WE) nr 216/2008. Zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem członkowie personelu pokładowego muszą podlegać okresowym badaniom stwierdzającym ich sprawność fizyczną i psychiczną pod kątem bezpiecznego wykonywania przydzielonych im zadań. Spełnienie tego wymagania

musi zostać wykazane w drodze badań opartych na najlepszej praktyce w zakresie medycyny lotniczej.

- (5) Rozporządzenie (WE) nr 216/2008 nakłada na Komisję obowiązek przyjęcia przepisów wykonawczych dotyczących ustalania warunków w zakresie wydawania orzeczeń lekarskich pilotom, a także certyfikacji osób i organizacji zaangażowanych w ich szkolenie, testowanie lub sprawdzanie, w zakresie atestacji członków personelu pokładowego oraz oceny ich sprawności fizycznej i psychicznej.
- (6) Należy określić wymagania i procedury dotyczące konwersji krajowych licencji pilotów i krajowych licencji mechanika pokładowego na licencje pilotów, aby zapewnić im możliwość wykonywania zadań na ujednoliconych warunkach. Kwalifikacje pilota doświadczalnego powinny również podlegać konwersji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (7) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość uznawania licencji wydanych przez państwa trzecie, jeżeli może zostać zapewniony poziom bezpieczeństwa równoważny poziomowi bezpieczeństwa określonego w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008. Należy określić warunki uznawania licencji wydanych przez państwa trzecie.
- (8) Aby zapewnić możliwość uwzględnienia szkoleń rozpoczętych przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia na potrzeby uzyskania licencji pilotów, należy określić warunki uznawania ukończonych szkoleń. Należy również określić warunki uznawania licencji wojskowych.
- (9) Należy zagwarantować branży lotniczej oraz administracjom państw członkowskich wystarczająco dużo czasu na dostosowanie się do nowych ram regulacyjnych, zapewnić państwom członkowskim czas na wydanie określonych rodzajów licencji pilotów i orzeczeń lekarskich nieobjętych przez JAR, a także na uznanie – pod pewnymi warunkami – ważności wydanych licencji i orzeczeń, jak również przeprowadzonych ocen lotniczo-lekarskich, przed rozpoczęciem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (10) Zgodnie z art. 69 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 216/2008 uchyla się dyrektywę Rady 91/670/EWG z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie wzajemnego uznawania licencji personelu pełniącego określone funkcje w lotnictwie cywilnym³. Środki przyjęte niniejszym rozporządzeniem uznaje się za stanowiące odpowiednie środki.
- (11) Aby zapewnić płynne przejście oraz zagwarantować wysoki, ujednolicony poziom bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego w Unii, środki wykonawcze powinny odzwierciedlać aktualny stan wiedzy, w tym najlepsze praktyki, a także postęp naukowo-techniczny w zakresie szkolenia pilotów oraz sprawności fizycznej i psychicznej. Należy odpowiednio uwzględnić wymagania techniczne i procedury administracyjne uzgodnione przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) oraz Wspólne Władze Lotnicze (JAA) do dnia 30 czerwca 2009 r., jak również obowiązujące przepisy wynikające ze specyfiki danego kraju.
- (12) Agencja przygotowała projekt przepisów wykonawczych i przedstawiła go Komisji w postaci opinii zgodnie z art. 19 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 216/2008.
- (13) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią komitetu ustanowionego na mocy art. 65 rozporządzenia (WE) nr 216/2008,

³ Dz. U. L 373 z 31.12.1991, s. 21.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1 – Przedmiot*Rozporządzenie (UE) 2020/359*

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia szczegółowe zasady w odniesieniu do:
 - (a) poszczególnych uprawnień związanych z licencjami pilotów, warunków wydawania, utrzymywania w mocy, zmiany, ograniczania, zawieszania lub cofania licencji, przywilejów i obowiązków posiadaczy licencji, a także warunków konwersji dotychczasowych krajowych licencji pilotów i krajowych licencji mechanika pokładowego na licencje pilotów;
 - (b) certyfikacji osób, które są odpowiedzialne za zapewnianie szkolenia pilotów w powietrzu lub na symulatorach lotu oraz za ocenę kwalifikacji pilotów;
 - (c) poszczególnych orzeczeń lekarskich dla pilotów, warunków wydawania, utrzymywania w mocy, zmiany, ograniczania, zawieszania lub cofania orzeczeń lekarskich, przywilejów i obowiązków posiadaczy orzeczeń lekarskich, a także warunków konwersji krajowych orzeczeń lekarskich na wzajemnie uznawane orzeczenia lekarskie;
 - (d) certyfikacji lekarzy orzeczników medycyny lotniczej, a także warunków, na jakich lekarze medycyny ogólnej mogą występować w roli lekarzy orzeczników medycyny lotniczej;
 - (e) okresowej oceny lotniczo-lekarskiej członków personelu pokładowego, a także kwalifikacji osób, które są odpowiedzialne za tę ocenę;
 - (f) warunków wydawania, utrzymania, zmieniania, ograniczania, zawieszania lub cofania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego, a także przywilejów i obowiązków posiadaczy świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego;
 - (g) warunków wydawania, utrzymania, zmieniania, ograniczania, zawieszania lub cofania certyfikatów organizacji szkolących pilotów i centrów medycyny lotniczej uczestniczących w kwalifikowaniu oraz ocenie lotniczo-lekarskiej załóg w lotnictwie cywilnym;
 - (h) wymagań dotyczących certyfikacji szkoleniowych urządzeń symulacji lotu oraz organizacji, które obsługują te urządzenia i korzystają z nich;
 - (i) wymagań dotyczących systemu administracji i zarządzania, które muszą spełniać państwa członkowskie, Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) oraz stosowne organizacje w związku z przepisami, o których mowa w lit. a)–h).
2. Art. 11b i 11c niniejszego rozporządzenia oraz załącznik IV (część MED), załącznik VI (część ARA), załącznik VII (część ORA) i załącznik VIII (część DTO) do niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do licencji pilotów na balony i szybowce.

Artykuł 2 - Definicje

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Do celów niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają następujące definicje:

- (1) „licencja zgodna z częścią FCL” oznacza licencję członka załogi lotniczej zgodną z wymaganiami załącznika I;
- (2) „JAR” oznacza wspólne wymagania lotnicze przyjęte przez Wspólne Władze Lotnicze, obowiązujące na dzień 30 czerwca 2009 r.;
- (3a) „samolot complex” oznacza samolot, który spełnia jedno z poniższych kryteriów:
 - (i) jego maksymalna certyfikowana masa startowa przekracza 5 700 kg;
 - (ii) jest certyfikowany dla maksymalnej liczby miejsc pasażerskich powyżej dziewiętnastu;
 - (iii) jest certyfikowany do wykonywania operacji z załogą składającą się z co najmniej dwóch pilotów;
 - (iv) jest wyposażony w silnik turboodrzutowy lub silniki turboodrzutowe lub więcej niż jeden silnik turbośmigłowy;
- (3b) „śmigłowiec complex” oznacza śmigłowiec, który spełnia jedno z poniższych kryteriów:
 - (i) jego maksymalna certyfikowana masa startowa przekracza 3 175 kg;
 - (ii) jest certyfikowany dla maksymalnej liczby miejsc pasażerskich powyżej dziewięciu, lub
 - (iii) jest certyfikowany do wykonywania operacji z załogą składającą się z co najmniej dwóch pilotów;
- (5) „licencja niezgodna z JAR” oznacza licencję pilota wydaną lub uznaną – zgodnie z krajowymi przepisami – przez państwo członkowskie, które nie uzyskało rekomendacji dotyczącej wzajemnego uznawania w odniesieniu do odpowiednich JAR;
- (6) „zaliczenie” oznacza uznanie wcześniej zdobytego doświadczenia lub kwalifikacji;
- (7) „raport zaliczenia” oznacza raport, który może stanowić podstawę uznania wcześniejszego doświadczenia lub wcześniejszych kwalifikacji;
- (8) „raport konwersji” oznacza raport, który może stanowić podstawę konwersji licencji na licencję zgodną z częścią FCL;
- (8a) „wiropląt” oznacza cięższy od powietrza statek powietrzny o napędzie silnikowym, który utrzymuje się w powietrzu głównie dzięki sile nośnej wytwarzanej przez maksymalnie dwa wirniki;
- (8b) „statek powietrzny zdolny do wykonywania lotów VTOL (VCA)” oznacza statek powietrzny o napędzie silnikowym, cięższy od powietrza, inny niż samolot lub wiropłat, zdolny do wykonywania pionowego startu i lądowania za pomocą

jednostek podnoszenia i ciągu, wykorzystywanych do wytworzenia siły nośnej podczas startu i lądowania.

- (8c) „samolot SEP” oznacza samolot jednosilnikowy z załogą jednoosobową, dla którego nie jest wymagane uprawnienie na typ i którego jedyna centralna jednostka napędowa jest obsługiwana za pomocą jednego sterownika ciągu i napędzana którymkolwiek z następujących typów silników:
- (a) silnik tłokowy;
 - (b) układ silnika napędzany energią elektryczną, który, jeżeli tak określono w wyniku procesu certyfikacji zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 748/2012, może składać się z więcej niż jednego silnika elektrycznego;
 - (c) hybrydowy układ silnika składający się z silników tłokowych i elektrycznych, jeżeli tak określono w wyniku procesu certyfikacji zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 748/2012;
- (8d) „śmigłowiec SEP” oznacza śmigłowiec jednosilnikowy z załogą jednoosobową napędzany silnikiem tłokowym;
- (11) „członek personelu pokładowego” oznacza odpowiednio wykwalifikowanego członka załogi, niebędącego członkiem personelu lotniczego ani technicznego, który został wyznaczony przez operatora do wykonywania obowiązków związanych z bezpieczeństwem pasażerów i lotu w trakcie operacji lotniczych;
- (12) „załoga” oznacza załogę lotniczą oraz personel pokładowy;
- (14) „akceptowalne sposoby spełnienia wymagań (ang. acceptable means of compliance, AMC)” oznaczają niewiążące normy przyjęte przez Agencję w celu przedstawienia sposobów spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008 i przepisach wykonawczych do niego;
- (15) „alternatywne sposoby spełnienia wymagań (ang. alternative means of compliance, AltMoC)” oznaczają sposoby alternatywne do istniejących akceptowalnych sposobów spełnienia wymagań lub sposoby polegające na zastosowaniu nowych środków służących zapewnieniu zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego, w odniesieniu do których Agencja nie przyjęła żadnych powiązanych akceptowalnych sposobów spełnienia wymagań;
- (16) „zatwierdzona organizacja szkolenia (ang. approved training organisation, ATO)” oznacza organizację, która jest uprawniona do prowadzenia szkolenia pilotów na podstawie zatwierdzenia wydanego zgodnie z art. 10a ust. 1 akapit pierwszy;
- (17) „urządzenie do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów (ang. basic instrument training device, BITD)” oznacza naziemne urządzenie szkoleniowe przeznaczone do szkolenia pilotów, będące odwzorowaniem stanowiska ucznia-pilota w danej klasie samolotów, w którym mogą być wykorzystywane ekranowe panele przyrządowe i sprężynowe urządzenia sterowania lotem, oraz stanowiące platformę szkoleniową obejmującą przynajmniej proceduralne aspekty lotu według wskazań przyrządów;
- (18) „specyfikacje certyfikacyjne (ang. certification specifications, CS)” oznaczają normy techniczne przyjęte przez Agencję, w których określono środki, z których organizacja może korzystać do celów certyfikacji;

- (19) „instruktor szkolenia praktycznego” (ang. flight instructor, FI) oznacza instruktora posiadającego przywileje prowadzenia szkolenia na statkach powietrznych zgodnie z podczęścią J załącznika I (część FCL) do niniejszego rozporządzenia, podczęścią FI załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/3954 lub podczęścią FI załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2018/19765;
- (20) „szkoleniowe urządzenie symulacji lotu (ang. flight simulation training device, FSTD)” oznacza urządzenie przeznaczone do szkolenia pilotów, które:
- (a) w przypadku samolotów jest pełnym symulatorem lotu (ang. full flight simulator, FFS), urządzeniem do szkolenia lotniczego (ang. flight training device, FTD), urządzeniem do szkolenia w zakresie procedur lotu i procedur nawigacji (ang. flight and navigation procedures trainer, FNPT) lub urządzeniem do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów (BITD);
 - (b) w przypadku śmigłowców jest pełnym symulatorem lotu (FFS), urządzeniem do szkolenia lotniczego (FTD) lub urządzeniem do szkolenia w zakresie procedur lotu i procedur nawigacji (FNPT);
- (21) „kwalifikacja FSTD” oznacza poziom technicznych możliwości FSTD określony w specyfikacjach certyfikacyjnych dotyczących danego FSTD;
- (22) „główne miejsce prowadzenia działalności” organizacji oznacza siedzibę główną lub siedzibę statutową organizacji, w której wykonywane są główne czynności finansowe i kontrola operacyjna działań, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu;
- (22a) „ARO.RAMP” oznacza podczęść RAMP załącznika II do rozporządzenia w sprawie operacji lotniczych;
- (22b) „automatycznie uznawana” oznacza uznanie, bez żadnych formalności, przez wymienione w załączniku ICAO umawiające się państwo ICAO licencji załogi lotniczej wydanej przez inne umawiające się państwo zgodnie z załącznikiem 1 do konwencji chicagowskiej;
- (22c) „załącznik ICAO” oznacza załącznik do automatycznie uznawanej licencji załogi lotniczej wydanej zgodnie z załącznikiem 1 do konwencji chicagowskiej, wymieniony w pkt XIII licencji załogi lotniczej;
- (23) „przewodnik do testów kwalifikacyjnych (ang. qualification test guide, QTG)” oznacza dokument sporządzony do celów wykazania, że osiągi i właściwości użytkowe FSTD odpowiadają charakterystykom statku powietrznego, klasie samolotu lub typowi śmigłowca, które są symulowane przez to urządzenie w wyznaczonych granicach, a także że wszystkie obowiązujące wymagania zostały spełnione. QTG zawiera zarówno dane statku powietrznego, klasę samolotu lub typ śmigłowca, jak i dane FSTD wykorzystywane w procesie testów dowodowych;

4 Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/395 z dnia 13 marca 2018 r. ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące eksploatacji balonów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz.U. L 71 z 14.3.2018, s. 10).

5 Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1976 z dnia 14 grudnia 2018 r. ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące eksploatacji szybowców na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 (Dz.U. L 326 z 20.12.2018, s. 64).

- (24) „zadeklarowana organizacja szkolenia (ang. declared training organisation, DTO)” oznacza organizację, która jest uprawniona do prowadzenia szkolenia pilotów na podstawie deklaracji złożonej zgodnie z art. 10a ust. 1 akapit drugi;
- (25) „program szkolenia DTO” oznacza dokument sporządzony przez daną DTO i przedstawiający szczegółowo prowadzone przez nią kursy szkoleniowe.

GM1 do Artykułu 2 Definicje

Decyzja ED 2018/009/R

Poniżej przedstawiono listę akronimów stosowanych w niniejszych AMC/GM do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011:

(A)	aeroplane	samolot
(H)	helicopter	śmigłowiec
A/C	aircraft	statek powietrzny
ACAS	airborne collision avoidance system	pokładowy system zapobiegania kolizjom
AeMC	aero-medical centre	ośrodek medycyny lotniczej
ALARP	as low as reasonably practicable	tak nisko jak to praktycznie możliwe
AMC	acceptable means of compliance	akceptowalne sposoby potwierdzania spełnienia wymagań
AME	aero-medical examiner	lekarz orzecznik medycyny lotniczej
APU	auxiliary power unit	agregat pomocniczy
ARA	authority requirements for aircrew	wymagania w stosunku do władzy lotniczej w odniesieniu do załóg lotniczych
ATO	approved training organisation	zatwierdzona organizacja szkolenia
ATPL	airline transport pilot licence	licencja pilota liniowego
BITD	basic instrument training device	urządzenie do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów
bpm	beats per minute	uderzenia na minutę
CAT	category	kategoria
CC	cabin crew	personel pokładowy
cm	centimetre	centymetr
CPL	commercial pilot licence	licencja pilota zawodowego
CS	certification specification	specyfikacja certyfikacyjna
CS-FSTD(A)	Certification Specifications for Aeroplane Flight Simulation Training Devices	specyfikacje certyfikacyjne dla samolotowych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu
CS-FSTD(H)	Certification Specifications for Helicopter Flight Simulation Training Devices	specyfikacje certyfikacyjne dla śmigłowcowych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu
Db	decibel	decybel
DH	decision height	wysokość decyzji
DPATO	defined point after take-off	wymagana długość startu przerwane
DPBL	defined point before landing	zdefiniowany punkt przed lądowaniem
EC	European Community	Wspólnota Europejska
ECG	electrocardiogram	elektrokardiogram
ENT	ear, nose and throat	ucho, nos i gardło
EOG	electro-oculography	elektrookulografia

ETOPS	extended-range twin-engine operation performance standard	operacje o wydłużonym zasięgu wykonywane przez samoloty o dwóch jednostkach napędowych
EU	European Union	Unia Europejska
FANS	future air navigation system	system żeglugi powietrznej przyszłości
FD	flight director	układ nakazu lotu
FEV1	forced expiratory volume in 1 second	natężona objętość wydechowa pierwszosekundowa
FFS	full flight simulator	pełny symulator lotu
FMECA	failure mode, effects and criticality analysis	tryb awaryjny, analiza konsekwencji i krytyczności
FMGC	flight management and guidance computer	komputer zarządzania lotem
FMS	flight management system	system zarządzania lotem
FNPT	flight and navigation procedures trainer	urządzenie do ćwiczenia procedur lotu i nawigacyjnych
FSTD	flight simulation training device	szkoleniowe urządzenie symulacji lotu
FTD	flight training device	urządzenie do szkolenia lotniczego
FTE	full-time equivalent	w pełnym wymiarze godzin
ft	feet	stopy
FVC	forced vital capacity	natężona pojemność życiowa
GM	guidance material	materiały zawierające wytyczne
GPS	global positioning system	globalny system pozycyjny
HF	human factors	czynniki ludzkie
Hg	mercury	rtęć
HUD/HUG S	head-up display/head-up guidance system	wskaźnik przezierny/system kierowania wyświetlany powyżej linii głowy pilota
Hz	Herz	Herc
IATA	International Air Transport Association	Międzynarodowe Stowarzyszenie Transportu Lotniczego
ICAO	International Civil Aviation Organisation	Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego
IGE	in ground effect	w zasięgu wpływu ziemi
ILS	instrument landing system	system lądowania według wskazań przyrządów
IOS	instructor operating station	stanowisko instruktora
IR	implementing rule	przepisy wykonawcze
IR	instrument rating	uprawnienie do wykonywania lotów według wskazań przyrządów
kg	kilogram	kilogram
LDP	landing decision point	punkt decyzji o lądowaniu
LVTO	low-visibility take-off	start przy małej widzialności
m	metre	metr
mm	millimetre	milimetr
OGE	out of ground effect	bez wpływu ziemi
ORA	organisation requirements for aircrew	wymagania w stosunku do organizacji szkolenia w odniesieniu do załogi lotniczej
ORO	organisation requirements for air operations	wymagania organizacyjne dla operacji lotniczych
OSD	operational suitability data	dane zgodności operacyjnej
QTG	qualification test guide	wytyczne dla testów kwalifikacyjnych

POM	proof of match	dowód zgodności
ROD	rate of descent	pionowa prędkość zniżania
RVR	runway visual range	zasięg widzenia wzdłuż drogi startowej
TDP	take-off decision point	punkt decyzji przy starcie
VDR	validation data roadmap	plan danych walidacyjnych

Artykuł 3 – Wydawanie licencji i orzeczeń lekarskich pilotom

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

1. Bez uszczerbku dla rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/7236, piloci statków powietrznych, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) ppkt (i) oraz (ii) rozporządzenia (UE) 2018/1139, muszą stosować się do wymagań technicznych i procedur administracyjnych określonych w załączniku I i w załączniku IV do niniejszego rozporządzenia.
2. Niezależnie od uprawnień posiadaczy licencji określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia, posiadacze licencji pilota wydanych zgodnie z podczęścią B lub C załącznika I do niniejszego rozporządzenia mogą wykonywać loty, o których mowa w art. 6 ust. 4a rozporządzenia (UE) nr 965/2012. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku spełnienia wszelkich dodatkowych wymagań dotyczących przewozu pasażerów lub prowadzenia operacji zarobkowych określonych w podczęściach B lub C załącznika I do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 3a – Środki przejściowe dotyczące protokołów ocen lekarskich stosowane zgodnie z pkt ARA.MED.330 załącznika VI (część ARA) oraz orzeczenia lekarskie wydane na ich podstawie

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

1. Właściwe organy uczestniczące w sporządzaniu protokołów oceny medycznej lub pragnące uzupełnić istniejący protokół oceny medycznej, zgodnie z pkt ARA.MED.330 załącznika VI (część ARA), mającym zastosowanie przed dniem 13 lutego 2025 r. mogą nadal stosować odpowiedni protokół lub uzupełnić go do końca jego ważności, jeżeli jego termin ważności ustalono przed dniem 13 sierpnia 2024 r.
2. Posiadacze orzeczeń lekarskich wydanych zgodnie z protokołami oceny lekarskiej, o których mowa w ust. 1, mogą korzystać z przywilejów wynikających z licencji pilota na podstawie swoich orzeczeń lekarskich, o ile nadal obowiązuje odpowiedni protokół oceny lekarskiej zgodnie z ust. 1.

6 Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/723 z dnia 4 marca 2020 r. określające szczegółowe przepisy dotyczące akceptowania licencji pilotów wydanych przez państwo trzecie i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1178/2011 (Dz.U. L 170 z 2.6.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/723/oj)

Artykuł 4 – Dotychczasowe krajowe licencje pilotów

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

1. *[Usunięto]*
2. Licencje pilota niezgodne z JAR, w tym wszelkie towarzyszące uprawnienia, certyfikaty, upoważnienia lub kwalifikacje, wydane lub uznane przez państwo członkowskie przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia, podlegają konwersji na licencje zgodne z częścią FCL przez państwo członkowskie, które wydało daną licencję.
3. Licencje pilota niezgodne z JAR podlegają konwersji na licencje zgodne z częścią FCL oraz towarzyszące uprawnienia, upoważnienia lub certyfikaty zgodnie z:
 - (a) przepisami załącznika II; lub
 - (b) elementami określonymi w raporcie konwersji.
4. Raport konwersji:
 - (a) jest sporządzany przez państwo członkowskie, które wydało licencję pilota, w porozumieniu z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Lotniczego („Agencją”);
 - (b) opisuje krajowe wymagania, na podstawie których wydano krajowe licencje pilota;
 - (c) opisuje zakres uprawnień przyznanych pilotom;
 - (d) wskazuje, które wymagania załącznika I mają zostać zaliczone;
 - (e) wskazuje wszelkie ograniczenia, które należy uwzględnić w licencjach zgodnych z częścią FCL, oraz wszelkie wymagania, które pilot musi spełnić, aby ograniczenia te zostały zniesione.
5. Raport konwersji zawiera kopie wszelkich dokumentów potwierdzających elementy określone w ust. 4 lit. a)–e), wraz z kopiami stosownych krajowych wymogów i procedur. Podczas opracowywania raportu konwersji państwa członkowskie starają się umożliwić pilotom, w największym możliwym stopniu, utrzymanie ich aktualnego zakresu zadań.
6. Niezależnie od przepisów ust. 3, uprawnienia na statki powietrzne complex o wysokich osiąгах z załogą jednoosobową, przysługujące posiadaczom uprawnień instruktora lub upoważnień egzaminatora na klasę, podlegają konwersji na uprawnienia instruktora lub upoważnienia egzaminatora na typ dla samolotów z załogą jednoosobową.
7. Państwo członkowskie może zezwolić uczniom-pilotom, którzy odbywają szkolenia LAPL, na korzystanie z ograniczonych uprawnień bez nadzoru, zanim spełnią oni wszystkie wymogi konieczne do wydania licencji LAPL, na następujących warunkach:
 - (a) zakres uprawnień jest oparty na ocenie ryzyka w zakresie bezpieczeństwa przeprowadzanej przez państwo członkowskie, z uwzględnieniem zakresu

niezbędnych szkoleń, które pilot musi odbyć w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu kompetencji;

- (b) uprawnienia są ograniczone do:
 - (i) całego lub części terytorium państwa członkowskiego udzielającego zezwolenia;
 - (ii) statków powietrznych zarejestrowanych w państwie członkowskim udzielającym zezwolenia;
 - (iii) samoloty SEP i śmigłowce SEP, o maksymalnej masie startowej nieprzekraczającej 2 000 kg;
 - (c) za szkolenia odbyte w ramach zezwolenia posiadacz takiego zezwolenia, który występuje o wydanie licencji LAPL, otrzymuje zaliczenia za szkolenia, które to zaliczenia są określane przez państwo członkowskie na podstawie rekomendacji ATO lub DTO;
 - (d) co trzy lata państwo członkowskie przedkłada Komisji i Agencji okresowe sprawozdania i oceny ryzyka w zakresie bezpieczeństwa;
 - (e) państwa członkowskie monitorują wykorzystanie zezwoleń wydanych na mocy niniejszego ustępu w celu zapewnienia akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa lotniczego i podejmują stosowne działania w wypadku stwierdzenia podwyższonego ryzyka w zakresie bezpieczeństwa lub jakichkolwiek zagrożeń bezpieczeństwa.
8. Do dnia 8 września 2021 r. państwo członkowskie może wydawać pilotom zezwolenia z określonymi ograniczonymi uprawnieniami do pilotowania samolotów według wskazań przyrządów, zanim spełnią oni wszystkie wymagania konieczne do wydania uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, z zastrzeżeniem następujących warunków:
- (a) państwo członkowskie może wydawać takie zezwolenia tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione szczególną lokalną potrzebą, która nie może zostać spełniona w oparciu o uprawnienia wydane na podstawie niniejszego rozporządzenia;
 - (b) zakres uprawnień przyznanych w ramach zezwolenia jest oparty na ocenie ryzyka w zakresie bezpieczeństwa przeprowadzanej przez państwo członkowskie, z uwzględnieniem zakresu niezbędnych szkoleń, które pilot musi odbyć w celu uzyskania odpowiedniego poziomu kompetencji;
 - (c) uprawnienia przyznane w ramach zezwolenia są ograniczone do przestrzeni powietrznej danego państwa członkowskiego lub jej części;
 - (d) zezwolenie wydaje się kandydatom, którzy ukończyli odpowiednie szkolenie prowadzone przez wykwalifikowanych instruktorów i którzy wykazali się wymaganymi kompetencjami przed wykwalifikowanym egzaminatorem, zgodnie z ustaleniami danego państwa członkowskiego;
 - (e) państwo członkowskie przekazuje Komisji, EASA i pozostałym państwom członkowskim szczegółowe informacje na temat przedmiotowego zezwolenia, wraz z uzasadnieniem i oceną ryzyka w zakresie bezpieczeństwa;

- (f) państwo członkowskie monitoruje działania związane z zezwoleniem w celu zapewnienia możliwego do zaakceptowania poziomu bezpieczeństwa oraz podejmuje stosowne działania w przypadku stwierdzenia podwyższonego ryzyka lub jakichkolwiek zagrożeń bezpieczeństwa;
 - (g) państwo członkowskie dokonuje przeglądu kwestii bezpieczeństwa związanych z realizacją zezwolenia oraz do dnia 8 kwietnia 2017 r. przedstawia Komisji sprawozdanie na ten temat.
9. W przypadku licencji wydanych przed dniem 19 sierpnia 2018 r. państwa członkowskie muszą spełnić wymogi określone w ARA.FCL.200 lit. a) akapit drugi zmienione rozporządzeniem Komisji (UE) 2018/10657 najpóźniej do dnia 31 grudnia 2022 r.

Artykuł 4a – Uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów w nawigacji w oparciu o charakterystyki systemów

Rozporządzenie (UE) 2016/539

1. Piloci mogą wykonywać loty zgodnie z procedurami nawigacji w oparciu o charakterystyki systemów („PBN”), jedynie w przypadku gdy uzyskali uprawnienia PBN wpisane do ich uprawnień do wykonywania lotów według wskazań przyrządów („IR”).
2. Pilot uzyskuje uprawnienia PBN, jeżeli spełnia wszystkie poniższe wymogi:
 - (a) pilot ukończył z wynikiem pozytywnym kurs wiedzy teoretycznej obejmujący PBN, zgodnie z FCL.615 załącznika I (część FCL);
 - (b) pilot ukończył z wynikiem pozytywnym szkolenie lotnicze, z uwzględnieniem PBN, zgodnie z FCL.615 załącznika I (część FCL);
 - (c) pilot zdał egzamin praktyczny zgodnie z dodatkiem 7 do załącznika I (część FCL) bądź egzamin praktyczny lub kontrolę umiejętności zgodnie z dodatkiem 9 do załącznika I (część FCL).
3. Wymogi określone w ust. 2 lit. a) i b) uznaje się za spełnione, jeżeli właściwy organ uzna, że kompetencje nabyte w wyniku szkolenia lub dzięki znajomości operacji PBN są równoważne kompetencjom nabytym w wyniku kursów, o których mowa w ust. 2 lit. a) i b), a pilot wykaże takie kompetencje w stopniu zadowalającym egzaminatora w trakcie kontroli umiejętności lub egzaminu praktycznego, o których mowa w ust. 2 lit. c).
4. Zapis udanego wykazania kompetencji w zakresie PBN, po zakończeniu egzaminu praktycznego lub kontroli umiejętności, o których mowa w ust. 2 lit. c), musi być umieszczony w książce lotów pilota lub równoważnym dokumencie oraz podpisany przez egzaminatora, który przeprowadził egzamin lub kontrolę.
5. Piloci z uprawnieniami IR nieposiadający uprawnień PBN mogą do dnia 25 sierpnia 2020 r. wykonywać loty jedynie na trasach i dla podejść, które nie wymagają uprawnień PBN, a do wznowienia ich uprawnień IR nie są potrzebne żadne wpisy

7 Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1065 z dnia 27 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1178/2011 w odniesieniu do automatycznego uznawania unijnych licencji załogi lotniczej oraz szkolenia w zakresie startu i lądowania (Dz.U. L 192 z 30.7.2018, s. 31).

dotyczące PBN; po tym terminie uprawnienia PBN będą wymagane dla wszystkich uprawnień IR.

Artykuł 4b – Szkolenie w zakresie zapobiegania sytuacjom krytycznym i wyprowadzania samolotu z takich sytuacji

Rozporządzenie (UE) 2018/1974

1. Szkolenie z zakresu zapobiegania sytuacjom krytycznym i wyprowadzania samolotu z takich sytuacji powinno stać się obowiązkową częścią szkolenia na licencję pilota w załodze wieloosobowej (MPL), zintegrowanego szkolenia pilotów w dziedzinie transportu lotniczego na samoloty (ATP(A)), szkolenia na licencję pilota zawodowego na samoloty (CPL(A)) oraz szkolenia w zakresie uprawnień na klasę lub typ samolotu na:
 - (a) samoloty z załogą jednoosobową eksploatowane w operacjach w załodze wieloosobowej;
 - (b) samoloty complex o przeciętnych osiąгах z załogą jednoosobową;
 - (c) samoloty complex o wysokich osiąгах z załogą jednoosobową; lub
 - (d) samoloty z załogą wieloosobową;zgodnie z załącznikiem I (część FCL).
2. W przypadku szkoleń, o których mowa w ust. 1, rozpoczętych przed dniem 20 grudnia 2019 r. w zatwierdzonym ośrodku szkolenia, szkolenie w zakresie zapobiegania sytuacjom krytycznym i wyprowadzania samolotu z takich sytuacji nie jest obowiązkowe, pod warunkiem że:
 - (a) szkolenie na CPL(A), ATP(A) lub MPL jest realizowane zgodnie z pozostałymi wymogami załącznika I (część FCL), a egzamin praktyczny zostanie przeprowadzony zgodnie z pkt FCL.320 (CPL), FCL.620 (IR) lub FCL.415.A (MPL) załącznika I (część FCL) i najpóźniej do dnia 20 grudnia 2021 r.; lub
 - (b) szkolenie w zakresie uprawnień na typ jest realizowane zgodnie z pozostałymi wymogami załącznika I (część FCL), a egzamin praktyczny zostanie przeprowadzony zgodnie z akapitem drugim lit. c) FCL.725 załącznika I (część FCL) do niniejszego rozporządzenia i najpóźniej do dnia 20 grudnia 2021 r.

Do celów ust. 1 właściwy organ może, na podstawie własnej oceny i zalecenia zatwierdzonego ośrodka szkolenia, uznawać wszelkie szkolenia z zakresu zapobiegania sytuacjom krytycznym i wyprowadzania samolotu z takich sytuacji ukończone przed dniem 20 grudnia 2019 r. zgodnie z krajowymi wymogami w zakresie szkolenia.

Artykuł 4c - Środki przejściowe dla posiadaczy uprawnień do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na trasie

Rozporządzenie (UE) 2021/2227

1. Do dnia 8 września 2022 r. włącznie posiadacze uprawnień do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na trasie (EIR), określonego w pkt FCL.825 załącznika I (część FCL):
 - (a) są uprawnieni do dalszego korzystania z przywilejów wynikających z EIR;
 - (b) nadal są uprawnieni do przedłużenia lub wznowienia EIR zgodnie z pkt FCL.825 lit. g) załącznika I (część FCL);
 - (c) przy składaniu wniosku o wydanie podstawowego uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów (BIR) zgodnie z pkt FCL.835 załącznika I (część FCL) są uprawnieni do otrzymania pełnego zaliczenia na poczet wymogów szkoleniowych określonych w pkt FCL.835 lit. c) pkt 2 ppkt (i) oraz (iii) załącznika I (część FCL); oraz
 - (d) nadal są uprawnieni do otrzymania pełnego zaliczenia, jak określono w odniesieniu do posiadaczy EIR w załączniku I (część FCL).
2. Od dnia 8 września 2021 r. kursy szkoleniowe na EIR, o których mowa w ust. 1, rozpoczęte przed tą datą, mogą być kontynuowane i są traktowane jako kursy szkoleniowe na BIR. Na podstawie oceny sytuacji wnioskodawcy zatwierdzona organizacja szkoleniowa odpowiedzialna za kurs szkoleniowy BIR określa, jaka część szkolenia EIR zostanie zaliczona na poczet BIR.
3. Wnioskodawcom ubiegającym się o BIR, którzy są posiadaczami EIR lub zdali egzamin z wiedzy teoretycznej na EIR zgodnie z pkt FCL.825 lit. d) przed dniem 8 września 2021 r., w pełni zalicza się wymogi dotyczące szkolenia teoretycznego i egzaminu z wiedzy teoretycznej na potrzeby BIR.

Artykuł 4d - Środki przejściowe dotyczące przywilejów wynikających z uprawnień do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na śmigłowce jednosilnikowe

Rozporządzenie (UE) 2021/2227

Nie naruszając przepisów pkt FCL.630.H załącznika I (część FCL) do niniejszego rozporządzenia, zastosowanie mają wszystkie poniższe kryteria:

1. Uprawnienia do wykonywania lotów według wskazań przyrządów na śmigłowce (IR(H)) wydane zgodnie z załącznikiem I (część FCL) do niniejszego rozporządzenia przed dniem 30 października 2022 r. uznaje się za uprawnienia IR(H) zarówno na śmigłowce jednosilnikowe, jak i wielosilnikowe, i przy ponownym wydaniu licencji pilota śmigłowca ze względów administracyjnych wydaje się je ponownie jako takie uprawnienie IR(H).
2. Kandydat, który przed dniem 30 października 2022 r. rozpoczął szkolenie IR(H) na śmigłowce jednosilnikowe lub wielosilnikowe, ma prawo ukończyć to szkolenie i w takim przypadku uzyskuje uprawnienie IR(H) zarówno na śmigłowce jednosilnikowe, jak i wielosilnikowe.

Artykuł 4e - Środki przejściowe dotyczące szkolenia, egzaminowania i kontroli umiejętności związanych z operacjami w załodze wieloosobowej na śmigłowcach z załogą jednoosobową

Rozporządzenie (UE) 2021/2227

1. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o przyznaniu przywilejów dotyczących prowadzenia konkretnych szkoleń, egzaminów praktycznych i kontroli umiejętności w operacjach w załodze wieloosobowej na śmigłowcach z załogą jednoosobową wnioskodawcom, którzy spełniają wszystkie poniższe warunki:
 - (a) posiadają, stosownie do przypadku, certyfikat instruktora lub certyfikat egzaminatora wydany zgodnie z załącznikiem I (część FCL) do niniejszego rozporządzenia, w tym przywileje dotyczące prowadzenia szkolenia lub egzaminowania, stosownie do przypadku, na odpowiednim typie śmigłowca;
 - (b) ukończyli szkolenie określone w części FCL pkt FCL.735.H;
 - (c) mają według właściwego organu tego państwa członkowskiego wystarczające doświadczenie w operacjach w załodze wieloosobowej na śmigłowcach.
2. Przywileje wydane zgodnie z ust. 1 zachowują ważność do dnia 30 października 2025 r. W celu przedłużenia przywilejów kandydat musi spełnić wymagania dotyczące doświadczenia w zakresie przywilejów instruktora i egzaminatora, w związku z operacjami w załodze wieloosobowej na śmigłowcach z załogą jednoosobową, jak określono w części FCL.

Artykuł 4f - Uprawnienia na typ VCA

Rozporządzenie (UE) 2024/1111

1. Kandydaci posiadający licencję pilota zawodowego na samoloty (CPL(A)) lub śmigłowce (CPL(H)) zgodnie z załącznikiem I (część FCL) mają prawo uzyskania uprawnienia na typ VCA i korzystania z przywilejów wynikających z takiego uprawnienia na typ, pod warunkiem przestrzegania:
 - (a) warunków wstępnych określonych w danych dotyczących zgodności operacyjnej ustalonych zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012;
 - (b) podczęści H sekcja 1 załącznika I (część FCL) oraz przepisów niniejszego artykułu.
2. Egzamin z wiedzy teoretycznej ma formę pisemną, przy czym liczba pytań wielokrotnego wyboru zależy od stopnia złożoności statku powietrznego.
3. Szkolenie w zakresie uprawnienia na typ, egzaminy praktyczne i kontrole umiejętności dotyczące statków powietrznych, o których mowa w ust. 1:
 - (a) spełniają wymagania określone w następujących sekcjach dodatku 9 do załącznika I (część FCL):
 - (i) w sekcji A;

- (ii) w sekcjach B, C lub D, zgodnie, o ile nie określono inaczej, z danymi dotyczącymi zgodności operacyjnej ustalonymi zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012; oraz
 - (b) obejmują, na warunkach i w zakresie określonym w danych dotyczących zgodności operacyjnej ustalonych zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012, dodatkowe szkolenie i egzaminowanie w celu umożliwienia kandydatom uzyskania kompetencji do pilotowania odpowiednich VCA.
4. Na zasadzie odstępstwa od powyższych ustępów kandydatom posiadającym licencję CPL(A) lub CPL(H), uczestniczącym w próbach w locie dotyczących określonego typu VCA, wydaje się uprawnienie na typ tego statku powietrznego, jeżeli:
- (a) spełniają warunki lotu w odniesieniu do pełnienia funkcji pilota doświadczalnego odpowiedniego typu VCA, ustanowione zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012;
 - (b) wykonali albo 50 godzin całkowitego czasu lotu, albo 10 godzin czasu lotu w charakterze pilota dowódcy w ramach prób w locie na odpowiednim typie VCA;
 - (c) spełniają warunki wstępne, o których mowa w ust. 1 lit. a).
5. Okres ważności uprawnień na typ wydanych zgodnie z niniejszym artykułem wynosi 1 rok. Posiadacze tych uprawnień wykonują wszystkie następujące czynności:
- (a) w celu przedłużenia uprawnienia na typ:
 - (i) w okresie ważności uprawnienia wykonują co najmniej 2 godziny czasu lotu w charakterze pilota odpowiedniego typu VCA;
 - (ii) w okresie 3 miesięcy bezpośrednio poprzedzających wygaśnięcie uprawnienia oraz w odpowiednim typie VCA lub na urządzeniu FSTD odpowiadającym temu statkowi powietrznemu zaliczają kontrolę umiejętności zgodnie z ust. 3, której czas trwania można zaliczyć na poczet czasu lotu określonego w lit. a) ppkt (i). Jeżeli kandydat zdecyduje się zaliczyć kontrolę umiejętności wcześniej niż w ciągu tych 3 miesięcy, nowy okres ważności rozpoczyna się od daty kontroli umiejętności;
 - (b) w celu wznowienia uprawnienia na typ spełniają wymogi określone w pkt FCL.740 lit. b) załącznika I (część FCL).
6. Posiadacze licencji i uprawnienia na typ, o których mowa w ust. 1, są uprawnieni do pilotowania odpowiednich VCA według wskazań przyrządów, pod warunkiem że spełniają wszystkie poniższe warunki:
- (a) posiadają, w zależności od przypadku, uprawnienia IR(A) lub IR(H);
 - (b) zaliczyli w odpowiednim typie VCA egzamin praktyczny lub kontrolę umiejętności, w zależności od przypadku, zgodnie z ust. 3, obejmujące zakres szkolenia istotny dla wykonywania lotów według wskazań przyrządów.
7. Niezależnie od pkt FCL.900 lit. b) załącznika I (część FCL), kandydatom posiadającym uprawnienie instruktorskie zgodnie z załącznikiem I (część FCL)

umożliwiające prowadzenie szkolenia na typ samolotu lub śmigłowca przyznaje się prawo do prowadzenia szkolenia w zakresie uprawnień na typ określonych w ust. 1, pod warunkiem że:

- (a) posiadają uprawnienie na typ zgodnie z ust. 1 dotyczące odpowiedniego typu VCA;
- (b) o ile nie określono inaczej w danych dotyczących zgodności operacyjnej ustalonych zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012, w okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku wykonali co najmniej 30 odcinków trasy, wraz ze startami i lądowaniami, w charakterze pilota dowódcy w odpowiednim typie VCA, z czego 15 odcinków trasy można wykonać w FSTD odpowiadającym temu typowi VCA;
- (c) ukończyli w ATO szkolenie teoretyczne i praktyczne rozszerzające przywileje instruktora na dany typ VCA, obejmujące obowiązkowe elementy szkolenia określone w danych dotyczących zgodności operacyjnej ustalonych zgodnie z załącznikiem I (część 21) do rozporządzenia (UE) nr 748/2012;
- (d) zaliczyli odpowiednie sekcje oceny kompetencji zgodnie z pkt FCL.935 załącznika I (część FCL).

Na zasadzie odstępstwa od lit. b), c) i d) kandydatom posiadającym uprawnienie TRI(A) lub uprawnienie TRI(H), którym wydano uprawnienie na typ VCA zgodnie z ust. 4, przyznaje się rozszerzenie przysługujących im przywilejów TRI na dany typ VCA.

- 8. Posiadaczom przywilejów instruktora, o których mowa w ust. 7, przyznaje się przedłużenie lub wznowienie tych przywilejów, stosownie do przypadku, jeżeli spełniają odpowiednie wymogi dotyczące przedłużenia lub wznowienia określone w podczęści J załącznika I (część FCL), mające zastosowanie do posiadanego certyfikatu instruktora, i wykonali dodatkowo jedno z następujących działań:
 - (a) ukończyli w ATO instruktorskie szkolenie odświeżające poświęcone przywilejom określonym w ust. 7;
 - (b) zaliczyli odpowiednie sekcje oceny kompetencji zgodnie z pkt FCL.935 załącznika I (część FCL) w odpowiednim typie VCA określonym w ust. 1 lub w FSTD odpowiadającym temu typowi.
- 9. Niezależnie od pkt FCL.1000 lit. b) załącznika I (część FCL), kandydatom posiadającym upoważnienia egzaminatora zgodnie z załącznikiem I (część FCL) umożliwiające występowanie w roli egzaminatora w odniesieniu do uprawnień na typ samolotu lub śmigłowca przyznaje się przywileje do przeprowadzania egzaminów praktycznych i kontroli umiejętności na typ VCA określony w ust. 1, pod warunkiem że posiadają przywileje instruktora, zgodnie z ust. 7, na odpowiedni typ VCA i wykonają wszystkie poniższe działania w odpowiednim typie VCA lub w urządzeniu FSTD odpowiadającym temu typowi:
 - (a) ukończą kurs standaryzacyjny na egzaminatora zgodnie z pkt FCL.1015 załącznika I (część FCL), w tym przeprowadzą co najmniej jeden egzamin praktyczny lub kontrolę umiejętności;
 - (b) zaliczą odpowiednie sekcje oceny kompetencji zgodnie z pkt FCL.1020 załącznika I (część FCL).

10. Posiadaczom przywilejów egzaminatora, o których mowa w ust. 9, przyznaje się przedłużenie lub wznowienie tych przywilejów, stosownie do przypadku, jeżeli spełniają wymogi określone w odpowiednich częściach pkt FCL.1025 załącznika I (część FCL) i wykonali dodatkowo jedno z następujących działań:
- (a) ukończyli szkolenie odświeżające dla egzaminatorów, zgodnie z pkt FCL.1025 lit. b) ust. 2 załącznika I (część FCL), poświęcone przywilejom określonym w ust. 9;
 - (b) zaliczyli odpowiednie sekcje oceny kompetencji zgodnie z pkt FCL.1020 załącznika I (część FCL) w odpowiednim typie VCA lub w FSTD odpowiadającym temu typowi.

Artykuł 4h - Środki przejściowe dla posiadaczy uprawnień do wykonywania lotów w terenie górzystym

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Posiadacze uprawnień do wykonywania lotów w terenie górzystym, wydanych przed dniem 13 sierpnia 2024 r. z datą wygaśnięcia zatwierdzoną zgodnie z pkt FCL.815 załącznika I, aby dalej korzystać ze swoich przywilejów po tej dacie podejmują następujące kroki:

- (a) właściwy organ ponownie wydał ich uprawnienie do wykonywania lotów w terenie górzystym bez daty wygaśnięcia;
- (b) spełniają wymogi pkt FCL.815 lit. d) załącznika I, chyba że w ciągu poprzednich dwóch lat przedłużyli swoje uprawnienia do wykonywania lotów w terenie górzystym zgodnie z pkt FCL.815 lit. e) załącznika I mającym zastosowanie do dnia 12 sierpnia 2024 r.

Artykuł 5

Rozporządzenie (UE) 2019/1747

[Usunięty]

Artykuł 6 – Konwersja kwalifikacji pilota doświadczalnego

Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011

1. Kwalifikacje pilota doświadczalnego posiadane przez pilotów, którzy przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia przeprowadzali próby w locie kategorii 1 i 2 określone w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1702/20038, bądź prowadzili szkolenie dla pilotów doświadczalnych, podlegają konwersji na uprawnienia pilota doświadczalnego zgodnie z załącznikiem I do niniejszego rozporządzenia oraz, w stosownych przypadkach, na uprawnienia instruktora

szkolenia pilotów doświadczalnych przez państwo członkowskie, które nadało te krajowe kwalifikacje pilota doświadczalnego.

2. Przedmiotowa konwersja odbywa się zgodnie z elementami ustalonymi w raporcie konwersji spełniającym wymogi określone w art. 4 ust. 4 i 5.

Artykuł 7 – Dotychczasowe krajowe licencje mechanika pokładowego

Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011

1. Posiadacze licencji mechanika pokładowego wydanych zgodnie z załącznikiem 1 do konwencji chicagowskiej, pragnący dokonać ich konwersji na licencje zgodne z częścią FCL, zwracają się z wnioskiem do państwa członkowskiego, które wydało ich licencje.
2. Licencje mechanika pokładowego podlegają konwersji na licencje zgodne z częścią FCL zgodnie z raportem konwersji spełniającym wymogi określone w art. 4 ust. 4 i 5.
3. W przypadku ubiegania się o wydanie licencji pilota liniowego (ATPL – Airline Transport Pilot Licence) muszą zostać spełnione wymogi dotyczące zaliczania określone w FCL.510.A lit. c) pkt 2 w załączniku I.

Artykuł 8

Rozporządzenie (UE) 2020/723

[Usunięty przez rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/723]

Artykuł 9 – Zaliczanie szkoleń rozpoczętych przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia

Rozporządzenie (UE) 2019/1747

1. Szkolenia rozpoczęte przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia zgodnie z wymaganiami i procedurami JAR, pod nadzorem regulacyjnym państwa członkowskiego, które uzyskało rekomendację dotyczącą wzajemnego uznawania w ramach systemu Wspólnych Władz Lotniczych w odniesieniu do odpowiednich JAR, są w pełni zaliczane na poczet wydania licencji zgodnych z częścią FCL zgodnie z załącznikiem I, pod warunkiem że szkolenie i egzaminowanie zakończy się najpóźniej do dnia 8 kwietnia 2016 r., a licencja zgodna z częścią FCL zostanie wydana najpóźniej do dnia 1 kwietnia 2020 r.
2. Szkolenia rozpoczęte przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia zgodnie z załącznikiem 1 do konwencji chicagowskiej są zaliczane na potrzeby wydania licencji zgodnych z częścią FCL na podstawie raportu zaliczenia sporządzonego przez państwo członkowskie w porozumieniu z Agencją.
3. Raport zaliczenia opisuje zakres szkolenia, wskazuje, jakie wymagania licencji zgodnych z częścią FCL są zaliczane oraz, w stosownych przypadkach, jakie wymagania muszą spełnić osoby wnioskujące o wydanie licencji zgodnych z częścią FCL. Raport zawiera kopie wszystkich dokumentów potwierdzających zakres

szkolenia oraz krajowych regulacji i procedur, zgodnie z którymi rozpoczęto szkolenie.

Artykuł 9a – Szkolenie w zakresie uprawnień na typ i dane dotyczące zgodności operacyjnej

Rozporządzenie (UE) nr 70/2014

1. W przypadku występujących w załącznikach do niniejszego rozporządzenia odesłań do danych dotyczących zgodności operacyjnej ustalonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 748/2012, w sytuacji gdy dane te nie są dostępne w odniesieniu do danego typu statku powietrznego, wnioskujący o udział w szkoleniu w zakresie uprawnień na typ ma obowiązek spełnić wyłącznie wymagania określone w załącznikach do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011.
2. W szkoleniach w zakresie uprawnień na typ zatwierdzonych przed zatwierdzeniem minimalnego programu szkolenia kwalifikującego do uzyskania uprawnień pilota, zawartego w danych dotyczących zgodności operacyjnej w odniesieniu do danego typu statku powietrznego ustalonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 748/2012, uwzględnia się obowiązkowe elementy szkolenia w terminie nie późniejszym niż dzień 18 grudnia 2017 r. lub w ciągu dwóch lat od daty zatwierdzenia danych dotyczących zgodności operacyjnej, w zależności od tego, która data jest późniejsza.

Artykuł 10 – Zaliczanie licencji pilota uzyskanych w trakcie służby wojskowej

Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011

1. Aby otrzymać licencje zgodne z częścią FCL, posiadacze licencji członka załogi w lotnictwie wojskowym zwracają się z wnioskiem do państwa członkowskiego, w którym odbywali służbę.
2. Wiedzę, doświadczenie i umiejętności zdobyte w trakcie służby wojskowej zalicza się na poczet stosownych wymagań załącznika I zgodnie z elementami raportu zaliczenia ustalonymi przez państwo członkowskie w porozumieniu z Agencją.
3. Raport zaliczenia:
 - (a) opisuje krajowe wymogi, na podstawie których wydano wojskowe licencje, uprawnienia, certyfikaty, upoważnienia lub kwalifikacje;
 - (b) opisuje zakres uprawnień przyznanych pilotom;
 - (c) wskazuje, które wymagania załącznika I mają zostać zaliczone;
 - (d) wskazuje wszelkie ograniczenia, które należy uwzględnić w licencjach zgodnych z częścią FCL, oraz wszelkie wymagania, które muszą spełnić piloci, aby ograniczenia te zostały zniesione;
 - (e) zawiera kopie wszelkich dokumentów potwierdzających powyższe elementy, wraz z kopiami stosownych krajowych wymogów i procedur.

Artykuł 10a – Organizacje szkolące pilotów

Rozporządzenie (UE) 2021/2227

1. Zgodnie z art. 24 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1139 organizacje są uprawnione do prowadzenia szkolenia pilotów uczestniczących w eksploatacji statków powietrznych, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) pkt (i) oraz (ii) rozporządzenia (UE) 2018/1139, wyłącznie jeśli uzyskały od właściwego organu zatwierdzenie potwierdzające, że spełniają one zasadnicze wymagania określone w załączniku IV do rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz wymagania określone w załączniku VII do niniejszego rozporządzenia.

Jednakże uwzględniając art. 24 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2018/1139, organizacje mające główne miejsce prowadzenia działalności w państwie członkowskim są uprawnione do prowadzenia szkoleń, o których mowa w pkt DTO.GEN.110 załącznika VIII do niniejszego rozporządzenia, na terytorium, za które są odpowiedzialne państwa członkowskie na mocy konwencji chicagowskiej, bez konieczności uzyskania takiego zatwierdzenia, jeżeli przedłożyły właściwemu organowi deklarację zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt DTO.GEN.115 wspomnianego załącznika oraz, w przypadku gdy jest to wymagane na podstawie pkt DTO.GEN.230 lit. c) tegoż załącznika, właściwy organ zatwierdził program szkolenia.

2. *[usunięto]*
3. *[usunięto]*
4. *[usunięto]*
5. Organizacje szkolące pilotów muszą zapewnić, aby najpóźniej do dnia 25 sierpnia 2020 r. prowadzony przez nie kurs szkoleniowy w zakresie IR obejmował szkolenie konieczne do uzyskania uprawnień PBN zgodnie z wymogami określonymi w załączniku I (część FCL).
6. Do dnia 30 października 2023 r. organizacje szkolące pilotów, które prowadzą szkolenia IR(H), dostosowują swój program szkolenia tak, aby był zgodny z załącznikiem I.

Artykuł 10b – Szkoleniowe urządzenia symulacji lotu

Rozporządzenie (UE) 2019/1747

1. Szkoleniowe urządzenia symulacji lotu (FSTD) wykorzystywane do szkolenia, testowania lub sprawdzania pilotów, z wyjątkiem rozwojowych urządzeń szkoleniowych wykorzystywanych do szkolenia pilotów doświadczalnych, muszą spełniać wymagania techniczne i być zgodne z procedurami administracyjnymi określonymi w załącznikach VI i VII oraz podlegają procesowi kwalifikacji.

Artykuł 10c – Centra medycyny lotniczej*Rozporządzenie (UE) 2019/1747*

1. Centra medycyny lotniczej muszą spełniać wymagania techniczne i przestrzegać procedur administracyjnych określonych w załącznikach VI i VII oraz podlegają certyfikacji.

Artykuł 11 – Sprawność fizyczna i psychiczna personelu pokładowego*Rozporządzenie (UE) 2019/1747*

1. Członkowie personelu pokładowego uczestniczący w użytkowaniu statków powietrznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. b) i c) rozporządzenia (WE) nr 216/2008, muszą spełniać wymagania techniczne i wymogi procedur administracyjnych określone w załączniku IV.

Artykuł 11a – Kwalifikacje personelu pokładowego oraz związane z nimi zaświadczenia*Rozporządzenie (UE) 2019/1747*

1. Członkowie personelu pokładowego uczestniczący w zarobkowym użytkowaniu statków powietrznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. b) i c) rozporządzenia (WE) nr 216/2008, muszą spełniać określone warunki oraz posiadać odpowiednie zaświadczenie zgodnie z wymaganiami technicznymi i procedurami administracyjnymi określonymi w załącznikach V i VI.
2. *[usunięto]*
3. *[usunięto]*
4. W dniu wejścia niniejszego rozporządzenia do stosowania członkowie personelu pokładowego uczestniczący w zarobkowym użytkowaniu śmigłowców:
 - (a) uznawani są za spełniających wymogi szkolenia wstępnego z załącznika V, jeżeli spełniają oni wymogi w zakresie szkolenia, sprawdzania i bieżącej praktyki zawarte w stosownych przepisach JAR dotyczących lotniczych przewozów zarobkowych z wykorzystaniem śmigłowców; lub
 - (b) jeżeli nie spełniają oni stosownych wymagań w zakresie szkolenia, sprawdzania i bieżącej praktyki zawartych w przepisach JAR dotyczących lotniczych przewozów zarobkowych z wykorzystaniem śmigłowców, przed uznaniem ich za spełniających wymogi niniejszego rozporządzenia muszą przejść wszystkie stosowne szkolenia i sprawdzenia wymagane w operacjach śmigłowców, z wyjątkiem szkolenia wstępnego; lub
 - (c) jeżeli nie uczestniczyli oni w zarobkowym użytkowaniu śmigłowców przez okres dłuższy niż 5 lat, przed uznaniem ich za spełniających wymogi niniejszego rozporządzenia muszą przejść szkolenie wstępne i zdać stosowny egzamin zgodnie z wymogami załącznika V.
5. Nie naruszając przepisów art. 2, świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego zgodne ze wzorem określonym w załączniku VI wydawane są

wszystkim członkom personelu pokładowego uczestniczącym w zarobkowym użytkowaniu śmigłowców najpóźniej do dnia 8 kwietnia 2013 r.

Artykuł 11b – Zdolność do sprawowania nadzoru

Rozporządzenie (UE) 290/2012

1. Państwa członkowskie muszą wyznaczyć przynajmniej jeden podmiot jako właściwy organ, który w granicach tego państwa członkowskiego posiada niezbędne uprawnienia oraz obowiązki w zakresie certyfikacji osób i organizacji objętych rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i jego przepisami wykonawczymi oraz nadzoru nad nimi.
2. Jeżeli państwo członkowskie wyznaczy jako właściwy organ więcej niż jeden podmiot:
 - (a) zostają wyraźnie określone obszary kompetencji każdego z tych właściwych organów poprzez wyznaczenie zakresu obowiązków i geograficznego zasięgu działania;
 - (b) ustanawia się zasady koordynacji między tymi organami, tak aby w granicach kompetencji poszczególnych organów zapewnić skuteczny nadzór nad wszystkimi organizacjami i osobami objętymi rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i jego przepisami wykonawczymi.
3. Państwa członkowskie muszą dopilnować, aby właściwe organy dysponowały niezbędnymi środkami, pozwalającymi im zapewnić nadzór nad wszystkimi osobami i organizacjami objętymi ich programem nadzoru, w tym wystarczającymi zasobami, które pozwolą im wypełniać obowiązki nakładane przez niniejsze rozporządzenie.
4. Państwa członkowskie muszą dopilnować, aby pracownicy właściwych organów nie prowadzili działań w zakresie nadzoru tam, gdzie istnieją dowody na to, iż działania te mogłyby bezpośrednio lub pośrednio doprowadzić do konfliktu interesów, w szczególności w związku z występowaniem więzi rodzinnych lub interesu finansowego.
5. Pracownicy upoważnieni przez właściwy organ do realizacji zadań w zakresie certyfikacji lub nadzoru są uprawnieni do wykonywania przynajmniej następujących zadań:
 - (a) badanie rejestrów, danych, procedur i wszelkich innych materiałów istotnych z punktu widzenia realizacji zadań w zakresie certyfikacji lub nadzoru;
 - (b) kopiowanie lub pobieranie wyciągów z tych rejestrów, danych, procedur i pozostałych materiałów;
 - (c) żądanie ustnych wyjaśnień na miejscu;
 - (d) wchodzenie na teren stosownych obiektów, miejsc wykonywania operacji lotniczych lub środków transportu;
 - (e) prowadzenie audytów, dochodzeń, ocen, inspekcji, w tym kontroli na płycie i niezapowiedzianych inspekcji; oraz

- (f) w stosownych przypadkach – podejmowanie lub inicjowanie środków egzekucyjnych.
6. Zadania, o których mowa w ust. 5, wykonywane są zgodnie z przepisami prawa właściwego państwa członkowskiego.

Artykuł 11c – Środki przejściowe

Rozporządzenie (UE) 2020/359

Państwa członkowskie:

- (a) najpóźniej do dnia 8 kwietnia 2021 r. przekazują EASA wszelkie rejestry dotyczące nadzoru nad organizacjami, które prowadzą szkolenia w zakresie licencji pilota zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/395 i rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2018/1976, w odniesieniu do których EASA jest właściwym organem zgodnie z art. 78 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/11399;
- (b) w porozumieniu z EASA zamykają procesy certyfikacji rozpoczęte przed dniem 8 kwietnia 2020 r. oraz wydają odnośne certyfikaty, po czym EASA przejmuje wszystkie obowiązki właściwego organu w odniesieniu do tych certyfikowanych organizacji.

Artykuł 12 – Wejście w życie i stosowanie (rozporządzenia Komisji 1178/2011)

Rozporządzenie (UE) 2020/2193

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 8 kwietnia 2012 r.

2. *[usunięto]*

3. *[usunięto]*

4. Na zasadzie odstępstwa od przepisów ust. 1 państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu do dnia 20 czerwca 2022 r. przepisów niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do pilotów posiadających licencję i towarzyszące jej orzeczenie lekarskie wydane przez państwo trzecie i uczestniczących w niezarobkowej eksploatacji statków powietrznych, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) ppkt (i) oraz (ii) rozporządzenia (UE) 2018/1139. Państwa członkowskie podają te decyzje do wiadomości publicznej.

5. *[usunięto]*

9 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2111/ 2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i (WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 (Dz.U. L 212 z 22.8.2018, s. 1).

6. *[usunięto]*
7. W przypadku gdy państwo członkowskie stosuje wymogi określone w ust. 2a i 4, powiadamia o tym Komisję i Agencję. Wspomniane powiadomienie zawiera uzasadnienie takiego odstępstwa, jak również program wdrożenia obejmujący przewidziane działania i odpowiednie ramy czasowe.
8. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, pkt FCL.315.A lit. a) zdanie drugie, pkt FCL.410.A, oraz pkt FCL.725.A lit. c) załącznika I (część FCL) stosuje się od dnia 20 grudnia 2019 r.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 290/2012 z dnia 30 marca 2012 r.

Rozporządzenie (UE) 2015/445

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 8 kwietnia 2012 r.
2. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 1 akapit drugi, państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu następujących przepisów:
 - (a) załączniki V–VII – do dnia 8 kwietnia 2013 r.;
 - (b) pkt ORA.GEN.200 lit. a) pkt 3 załącznika VII dotyczącego posiadaczy certyfikatów kwalifikacji FSTD, niebędących zatwierdzoną organizacją szkolenia i nieposiadających certyfikatu przewoźnika lotniczego – do dnia 8 kwietnia 2014 r.;
 - (c) załączniki VI i VII dotyczące zatwierdzonych organizacji szkolenia oraz centrów medycyny lotniczej niezgodnych z JAR – do dnia 8 kwietnia 2014 r.;
 - (d) pkt CC.GEN.030 załącznika V – do dnia 8 kwietnia 2015 r.;
 - (e) załącznik V dotyczący członków personelu pokładowego uczestniczących w zarobkowym użytkowaniu śmigłowców – do dnia 8 kwietnia 2015 r.;
 - (f) załączniki VI i VII dotyczące organizacji szkolenia prowadzących szkolenia jedynie w zakresie licencji pilota lekkich statków powietrznych, licencji pilota turystycznego, licencji pilota balonowego lub licencji pilota szybowców – do dnia 8 kwietnia 2015 r.;
3. W przypadku gdy państwo członkowskie korzysta z przepisów ust. 2, musi powiadomić o tym Komisję i Agencję. We wspomnianym powiadomieniu musi określić długość okresu korzystania z tych przepisów oraz uzasadnienie dla tego rodzaju odstępstwa, jak również program wdrożenia obejmujący planowane działania i odpowiednie ramy czasowe.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 70/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r.*Rozporządzenie (UE) 70/2014*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 245/2014 z dnia 13 marca 2014 r.*Rozporządzenie (UE) 245/2014*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/445 z dnia 17 marca 2015 r.*Rozporządzenie (UE) 2015/445*

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 8 kwietnia 2015 r.
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 zmiany w przepisach FCL.315.A, FCL.410.A i FCL.725.A zawartych w załączniku I mają zastosowanie od dnia 8 kwietnia 2018 r.
3. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu do dnia 8 kwietnia 2018 r. przepisów zawartych w załącznikach VI i VII dotyczących organizacji szkoleniowych prowadzących szkolenia jedynie w zakresie licencji krajowych, które zgodnie z art. 4 ust. 3 kwalifikują się do konwersji na zgodne z częścią FCL licencje pilota lekkich statków powietrznych (LAPL), licencje pilota szybowcowego (SPL) lub licencje pilota balonowego (BPL).

Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/539 z dnia 6 kwietnia 2016 r.*Rozporządzenie (UE) 2016/539*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 8 kwietnia 2016 r.

Art. 1 pkt 1, 2 i 4 stosuje się jednak od dnia 25 sierpnia 2018 r., z wyjątkiem pkt 1 lit. g) załącznika, który stosuje się od dnia 8 kwietnia 2016 r.

Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1065 z dnia 27 lipca 2018 r.*Rozporządzenie (UE) 2018/1065*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/1119 z dnia 31 lipca 2018 r.*Rozporządzenie (UE) 2018/1119*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

**Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1974
z dnia 14 grudnia 2018 r.***Rozporządzenie (UE) 2018/1974*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Jednakże:

- a) art. 1 ust. 1 stosuje się od dnia 20 grudnia 2019 r.;
- b) art. 1 ust. 4 stosuje się od dnia 20 grudnia 2019 r.;
- c) niezależnie od lit. b) powyżej, pkt 2, 4, 5 i 12 załącznika do niniejszego rozporządzenia stosuje się od dnia 31 stycznia 2022 r.

**Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/27
z dnia 19 grudnia 2018 r.***Rozporządzenie (UE) 2019/27*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

**Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/430
z dnia 18 marca 2019 r.***Rozporządzenie (UE) 2019/430*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

**Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1747
z dnia 15 października 2019 r.***Rozporządzenie (UE) 2019/1747*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Pkt 57, 58, 59 i 66 załącznika do niniejszego rozporządzenia stosuje się jednak od dnia 21 grudnia 2019 r.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/359
z dnia 4 marca 2020 r.

Rozporządzenie (UE) 2020/359

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 8 kwietnia 2020 r.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 następujące przepisy stosuje się od dnia 8 września 2021 r.:
 - a) pkt 1 lit. e), pkt 4 lit. b), pkt 5–7, pkt 32, pkt 34, pkt 36 lit. d), pkt 40 lit. a), pkt 41, pkt 42, pkt 44, pkt 46–48, pkt 52 lit. f), pkt 53 lit. a)–c), pkt 53 lit. e), pkt 53 lit. f), pkt 54, pkt 55, pkt 56 lit. a)–c) oraz pkt 57 załącznika I;
 - b) lit. b) załącznika II;
 - c) pkt 10 lit. d) ppkt (ii) załącznika III.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy art. 1 pkt 7 oraz załącznika I pkt 49, pkt 53 lit. d), pkt 58 lit. b), pkt 58 lit. d) i pkt 58 lit. e).

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/2193
z dnia 16 grudnia 2020 r.

Rozporządzenie (UE) 2020/2193

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Załącznik I pkt 1 lit. r) i załącznik II pkt 1 lit. a) stosuje się od dnia 8 września 2021 r., a załącznik I pkt 1 lit. p) stosuje się od dnia 31 stycznia 2022 r.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2227
z dnia 14 grudnia 2021 r.

Rozporządzenie (UE) 2021/2227

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 30 października 2022 r. Jednak art. 1 pkt 1 stosuje się od dnia wejścia w życie.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/203
z dnia 27 października 2022 r.

Rozporządzenie (UE) 2023/203

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r.

Natomiast w odniesieniu do instytucji zapewniającej służby żeglugi powietrznej w ramach EGNOS podlegającej rozporządzeniu wykonawczemu (UE) 2017/373 niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2026 r.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/1111
z dnia 10 kwietnia 2024 r.

Rozporządzenie (UE) 2024/1111

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 maja 2025 r.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/2076
z dnia 24 lipca 2024 r.

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Następujące zmiany stosuje się od dnia 13 lutego 2025 r.:

- 1) załącznik I pkt 7;
- 2) załącznik II;
- 3) załącznik III pkt 6–18, 22 i 23;
- 4) załącznik IV pkt 2–9;
- 5) załącznik VII.

Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 3 listopada 2011 r.

W imieniu Komisji
Przewodniczący
José Manuel BARROSO

ZAŁĄCZNIK VI

WYMAGANIA W STOSUNKU DO WŁADZY LOTNICZEJ W ODNIESIENIU DO ZAŁÓG LOTNICZYCH

(CZĘŚĆ ARA)

Wykaz akronimów używanych w niniejszym załączniku

Decyzja ED 2018/009/R

Poniższe tabele zawierają listę akronimów stosowanych w niniejszym Załączniku:

(A)	aeroplane	samolot
(H)	helicopter	śmigłowiec
A/C	aircraft	statek powietrzny
ACAS	airborne collision avoidance system	pokładowy system zapobiegania kolizjom
AD	airworthiness directive	dyrektywa ws. ciągłej zdatności do lotu
AIS	aeronautical information services	służby informacji lotniczej
AeMC	aero-medical centre	centrum medycyny lotniczej
AM	accountable manager	kierownik odpowiedzialny
AeMC	aero-medical centre	centrum medycyny lotniczej
AMC	acceptable means of compliance	akceptowalne sposoby potwierdzania spełnienia wymagań
AME	aero-medical examiner	lekarz orzecznik medycyny lotniczej
APP	approach	podejście
APU	auxiliary power unit	agregat pomocniczy
ARA	authority requirements for aircrew	wymagania w stosunku do władzy lotniczej w odniesieniu do załóg lotniczych
ATC	air traffic control	kontrola ruchu lotniczego
ATO	approved training organisation	zatwierdzona organizacja szkolenia
ATPL	airline transport pilot licence	licencja pilota liniowego
BITD	basic instrument training device	urządzenie do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów
BPL	balloon pilot licence	licencja pilota balonowego
bpm	beats per minute	uderzenia na minutę
CAT	category	kategoria
CBT	computer-based training	szkolenie komputerowe
CC	cabin crew	personel pokładowy
CFI	chief flying instructor	szeft instruktorów szkolenia praktycznego
cm	centimetres	centymetry
CM	compliance monitoring	monitorowanie zgodności
CMP	compliance-monitoring programme	program monitorowania zgodności
CMS	compliance-monitoring system	system monitorowania zgodności
COP	code of practice	kodeks postępowania
CPL	commercial pilot licence	licencja pilota zawodowego
CRM	crew resource management	zarządzanie zasobami załogi
CS	certification specifications	specyfikacje certyfikacyjne

CS-FSTD(A)	Certification Specifications for aeroplane flight simulation training devices	specyfikacje certyfikacyjne dla samolotowych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu
CS-FSTD(H)	Certification Specifications for helicopter flight simulation training devices	specyfikacje certyfikacyjne dla śmigłowcowych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu
CTKI	chief theoretical-knowledge instructor	szeft instruktorów szkolenia teoretycznego
dB	decibel	decybel
DG	dangerous goods	materiały niebezpieczne
DH	decision height	wysokość decyzji
DPATO	defined point after take-off	wymagana długość startu przerwano
DPBL	decision point before landing	zdefiniowany punkt przed lądowaniem
EC	European Community	Wspólnota Europejska
ECG	electrocardiogram	elektrokardiogram
ENT	ear, nose and throat	ucho, nos i gardło
EOG	electro-oculography	elektrookulografia
ERP	emergency response plan	plan awaryjny
ETOPS	extended range operations with twin-engined aeroplanes	operacje o wydłużonym zasięgu, wykonywane przez samoloty o dwóch jednostkach napędowych
FANS	future air navigation system	systemy żeglugi powietrznej przyszłości
FATO	final approach and take-off area	strefa podejścia końcowego i startu
FD	flight director	wskaźnik dyrektywny
FEV ₁	forced expiratory volume in 1 second	natężona objętość wydechowa pierwszosekundowa
FFS	full flight simulator	pełny symulator lotu
FMGC	flight management and guidance computer	komputer zarządzania i kierowania lotem
FMS	flight management system	system zarządzania lotem
FNPT	flight navigation and procedures trainer	urządzenie do ćwiczenia procedur lotu i nawigacyjnych
FSTD	flight simulation training device	szkoleniowe urządzenie symulacji lotu
ft	feet	stopa
FTD	flight training device	urządzenie do szkolenia lotniczego
FTI	flight test instructor	Instruktor prób w locie
FVC	forced vital capacity	natężona pojemność życiowa
GM	guidance material	materiały zawierające wytyczne
GMP	general medical practitioner	lekarz medycyny ogólnej
GPS	global positioning system	globalny system pozycyjny
HEMS	helicopter emergency medical service	śmigłowcowa służba ratownictwa medycznego
HF	human factors	czynniki ludzkie
Hg	mercury	rtęć
HHO	helicopter hoist operation	operacje śmigłowcowe z ładunkiem na zaczepie zewnętrznym
HT	head of training	szeft szkolenia
Hz	Hertz	Herc
IATA	International Air Transport Association	Międzynarodowe stowarzyszenie transportu lotniczego
ICAO	International Civil Aviation Organisation	Organizacja międzynarodowego lotnictwa cywilnego
IFR	instrument flight rules	przepisy wykonywania lotów według wskazań przyrządów

IGE	in ground effect	w zasięgu wpływu ziemi
ILS	instrument landing system	system lądowania według wskazań przyrządów
IMC	instrument meteorological conditions	warunki meteorologiczne do wykonywania lotów według wskazań przyrządów
IOS	instructor operating station	stanowisko instruktora
IR	instrument rating	uprawnienie do wykonywania lotów według wskazań przyrządów
kg	kilogram	kilogram
LAPL	light aircraft pilot licence	licencja pilota lekkich statków powietrznych
LDP	landing decision point	punkt decyzji o lądowaniu
LIFUS	line flying under supervision	loty liniowe pod nadzorem
LVO	low-visibility operation	operacje w warunkach ograniczonej widoczności
LVTO	low visibility take-off	start przy małej widzialności
MCC	multi-crew cooperation	współpraca w załodze wieloosobowej
MMEL	master minimum equipment list	główny wykaz wyposażenia minimalnego
MPA	multi-pilot aeroplane	samolot z załogą wieloosobową
MPL	multi-crew pilot licence	licencja pilota w załodze wieloosobowej
NVIS	night vision imaging system	system noktowizyjny
m	metre	metr
mm	millimetre	milimetr
OGE	out-of-ground effect	bez wpływu ziemi
OPC	operator proficiency check	sprawdzian umiejętności u operatora
ORA	organisation requirements for aircrew	wymagania w stosunku do organizacji szkolenia w odniesieniu do załogi lotniczej
ORO	organisation requirements for air operations	wymagania w stosunku do organizacji szkolenia w odniesieniu do operatorów lotniczych
OSD	operational suitability data	dane zgodności operacyjnej
OTD	other training device	inne urządzenia szkoleniowe
PBN	performance-based navigation	nawigacja w oparciu o charakterystyki systemów
PF	pilot flying	pilot leący
PIC	pilot-in-command	pilot dowódca
PM	pilot monitoring	pilot monitorujący
POM	proof of match	dowód zgodności
PPL	private pilot licence	licencja pilota turystycznego
QTG	qualification test guide	wytyczne dla testów kwalifikacyjnych
ROD	rate of descent	pionowa prędkość zniżania
RVR	runway visual range	zasięg widzenia wzdłuż drogi startowej
RWY	runway	droga startowa
SMM	safety management manual	podręcznik zarządzania bezpieczeństwem
SOP	standard operating procedure	standardowa procedura operacyjna
SPL	sailplane pilot licence	licencja pilota szybowcowego
TAWS	terrain avoidance and warning system	system ostrzegający przed zbliżaniem się do terenu
TDP	take-off decision point	punkt decyzji przy starcie
TRE	type rating examiner	egzaminator na typ statku powietrznego

TRI	type rating instructor	instruktor szkolenia na typ
TWY	taxiway	droga kołowania
VDR	validation data roadmap	plan danych walidacyjnych
VFR	visual flight rules	przepisy wykonywania lotów z widocznością
ZFTT	zero-flight-time-training	szkolenie niewymagające lotów

PODCZĘŚĆ GEN - WYMAGANIA OGÓLNE

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.GEN.115 Dokumentacja nadzorcza

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

Właściwy organ musi udostępnić odpowiedniemu personelowi wszystkie akty ustawodawcze, normy, zasady, publikacje techniczne i powiązane dokumenty w celu umożliwienia mu wykonywania jego zadań i wywiązywania się z obowiązków.

ARA.GEN.120 Sposoby spełnienia wymagań

Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012

- (a) Agencja musi opracować akceptowalne sposoby spełnienia wymagań (AMC), które to sposoby mogą być wykorzystywane w celu zapewnienia zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego. Zapewnienie zgodności z akceptowalnymi sposobami spełnienia wymagań jest równoznaczne ze spełnieniem wymagań określonych w przepisach wykonawczych.
- (b) Alternatywne sposoby spełnienia wymagań można wykorzystać w celu zapewnienia zgodności z przepisami wykonawczymi.
- (c) Właściwy organ ustanawia system zapewniający stałą ocenę tego, czy wszystkie alternatywne sposoby spełnienia wymagań stosowane przez sam właściwy organ lub organizacje, lub osoby znajdujące się pod jego nadzorem zapewniają zgodność z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego.
- (d) Właściwy organ musi ocenić wszystkie alternatywne sposoby spełnienia wymagań zaproponowane przez organizację zgodnie z ORA.GEN.120 poprzez analizę przedłożonej dokumentacji i – o ile uzna się to za konieczne – poprzez przeprowadzenie inspekcji tej organizacji.

Jeśli właściwy organ stwierdzi, że alternatywne sposoby spełnienia wymagań są zgodne z przepisami wykonawczymi, organ ten niezwłocznie musi:

- (1) powiadomić kandydata, że alternatywne sposoby spełnienia wymagań mogą zostać wdrożone, oraz że – w stosownych przypadkach – może on odpowiednio zmienić zatwierdzenie lub certyfikat kandydata; oraz
- (2) powiadomić Agencję o ich treści, w tym przekazać kopie wszystkich stosownych dokumentów.
- (3) powiadomić pozostałe państwa członkowskie o alternatywnych sposobach spełniania wymagań, które zostały zatwierdzone.
- (e) Jeśli właściwy organ sam wykorzystuje alternatywne sposoby spełnienia wymagań w celu osiągnięcia zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego, organ ten musi:

- (1) udostępnić je wszystkim organizacjom i osobom znajdującym się pod jego nadzorem; oraz
- (2) niezwłocznie powiadomić Agencję.

Właściwy organ musi przekazać Agencji pełny opis alternatywnych sposobów spełnienia wymagań, zawierający zmiany procedur, włączając w to informacje o wszelkich zmianach procedur mogących mieć istotne znaczenie, a także ocenę potwierdzającą zgodność z przepisami wykonawczymi.

AMC1 ARA.GEN.120(d)(3) Sposoby spełnienia wymagań

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

Informacje jakie powinny być przedstawione innym Państwom Członkowskim po zatwierdzeniu alternatywnych sposobów spełnienia wymagań, powinny zawierać odniesienie do akceptowalnych sposobów spełnienia wymagań (AMC), w stosunku do których sposoby te stanowią alternatywę, jak również odniesienie do odpowiadających im przepisów wykonawczych ze wskazaniem podpunktu/podpunktów objętych przez alternatywne sposoby spełnienia wymagań.

GM1 ARA.GEN.120 Sposoby spełnienia wymagań

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

Alternatywne sposoby spełnienia wymagań stosowane przez właściwy organ lub organizacje będące pod jego nadzorem mogą być wykorzystywane przez inne właściwe organy lub organizacje tylko wtedy, jeżeli zostały one ponownie opracowane zgodnie z przepisami zawartymi w ARA.GEN.120 (d) i (e).

ARA.GEN.125 Informowanie Agencji

Rozporządzenie (UE) 2023/203

- (a) Właściwy organ powiadamia Agencję o wszelkich istotnych problemach związanych z wykonaniem rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie, w terminie 30 dni od dnia, w którym organ dowiedział się o tych problemach.
- (b) Nie naruszając przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 376/2014 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie, właściwy organ jak najszybciej przekazuje Agencji informacje istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa wynikające ze zgłoszeń zdarzeń przechowywanych w krajowej bazie danych.

- (c) Właściwy organ państwa członkowskiego jak najszybciej przekazuje Agencji informacje istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa wynikające ze zgłoszeń zdarzeń związanych z bezpieczeństwem informacji, które otrzymał zgodnie z pkt IS.I.OR.230 załącznika II (część IS.I.OR) do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2023/203.

[przepis ARA.GEN.125 lit. c) stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

ARA.GEN.135 Natychmiastowa reakcja na zagrożenie bezpieczeństwa

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

- (a) Nie naruszając przepisów rozporządzenia (UE) nr 376/2014 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie, właściwy organ wdraża system służący do odpowiedniego gromadzenia, analizowania i rozpowszechniania informacji o bezpieczeństwie.
- (b) Agencja wdraża system służący do odpowiedniego analizowania wszelkich otrzymanych istotnych informacji o bezpieczeństwie i bez zbędnej zwłoki przekazuje państwom członkowskim i Komisji wszelkie informacje (w tym zalecenia lub działania naprawcze, jakie należy podjąć), które są im niezbędne do zareagowania w odpowiednim czasie na problem w zakresie bezpieczeństwa dotyczący wyrobów, części, wyposażenia nieinstalowanego, osób lub organizacji podlegających przepisom rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie.
- (c) Po otrzymaniu informacji, o których mowa w lit. a) i b), właściwy organ musi podjąć odpowiednie działania eliminujące zagrożenie bezpieczeństwa.
- (d) O środkach podejmowanych zgodnie z lit. c) niezwłocznie informowane są wszystkie osoby lub organizacje, które są zobowiązane do ich przestrzegania na mocy rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie. Właściwy organ informuje również o tych środkach Agencję oraz, w razie konieczności podjęcia wspólnych działań, pozostałe zainteresowane państwa członkowskie.

ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

Rozporządzenie (UE) 2023/203

- (a) Właściwy organ wdraża system mający na celu odpowiednie gromadzenie, analizowanie i rozpowszechnianie informacji dotyczących zgłaszanych przez organizacje incydentów związanych z bezpieczeństwem informacji oraz podatności, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo lotnicze. Odbyna się to w porozumieniu z wszelkimi innymi odpowiednimi organami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo informacji lub cyberbezpieczeństwo w danym państwie członkowskim w celu zwiększenia koordynacji i zgodności systemów zgłaszania zdarzeń.

- (b) Agencja wdraża system mający na celu odpowiednią analizę wszelkich odpowiednich informacji istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa, otrzymanych zgodnie z pkt ARA.GEN.125 lit. c), oraz bez zbędnej zwłoki przekazuje państwom członkowskim i Komisji wszelkie informacje, w tym zalecenia lub niezbędne działania naprawcze, które należy podjąć, by mogły one w odpowiednim czasie zareagować na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające potencjalny wpływ na bezpieczeństwo lotnicze, dotyczące wyrobów, części, wyposażenia nieinstalowanego, osób lub organizacji podlegających rozporządzeniu (UE) 2018/1139 oraz aktom delegowanym i wykonawczym do tego rozporządzenia.
- (c) Po otrzymaniu informacji, o których mowa w lit. a) i b), właściwy organ wprowadza odpowiednie środki, aby wyeliminować potencjalny wpływ incydentu związanego z bezpieczeństwem informacji lub podatności na bezpieczeństwo lotnicze.
- (d) O środkach wprowadzanych zgodnie z lit. c) niezwłocznie informowane są wszystkie osoby lub organizacje, które są zobowiązane do ich przestrzegania na mocy rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz aktów delegowanych i wykonawczych do tego rozporządzenia. Właściwy organ państwa członkowskiego powiadamia również o tych środkach Agencję oraz, w razie konieczności podjęcia wspólnych działań, właściwe organy pozostałych zainteresowanych państw członkowskich

[przepis ARA.GEN.135A stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

AMC1 ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

Decyzja ED 2023/010/R

- (a) Aby odpowiednio zbierać i analizować informacje dotyczące incydentów związanych z bezpieczeństwem informacji i podatności mogących mieć potencjalny wpływ na bezpieczeństwo lotnicze, właściwy organ powinien wdrożyć środki zapewniające niezbędną poufność.
- (b) Podczas rozpowszechniania informacji dotyczących incydentów związanych z bezpieczeństwem informacji i podatności mogących mieć potencjalny wpływ na bezpieczeństwo lotnicze, właściwy organ powinien we właściwy sposób wybrać odpowiedniego odbiorcę(ów), aby zapobiec wykorzystaniu treści raportu ze szkodą dla bezpieczeństwa lotniczego, poprzez ujawnienie, na przykład, nieskorygowanych podatności.

[stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – Decyzja ED 2023/010/R]

GM1 ARA.GEN.135A Natychmiastowa reakcja na incydent związany z bezpieczeństwem informacji lub podatność mające wpływ na bezpieczeństwo lotnicze

Decyzja ED 2023/010/R

W razie konieczności można zastosować mechanizm dwuetapowy: raport ostrzegający o wydarzeniu lub incydencie związanym z bezpieczeństwem informacji oraz dostępność

dodatkowych danych, które wymagałyby kontrolowanej i poufnej dystrybucji. Raport ten powinien jedynie ostrzegać odbiorców o pilności i konieczności nawiązania dalszej komunikacji przez organizacje i właściwe organy za pomocą bezpiecznych środków. Dlatego raport powinien składać się z dwóch części: jednej ograniczonej głównie do informacji publicznych i drugiej zawierającej poufne dane, które powinny być ograniczone do odbiorców, którzy muszą być z nimi zaznajomieni. Na ile to możliwe, raporty powinny opierać się na uzgodnionej taksonomii.

[stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – Decyzja ED 2023/010/R]

SEKCJA II - Zarządzanie

ARA.GEN.200 System zarządzania

Rozporządzenie (UE) 2023/203

- (a) Właściwy organ musi opracować i stosować system zarządzania obejmujący co najmniej:
- (1) udokumentowane polityki i procedury opisujące jego strukturę organizacyjną oraz środki i metody zapewnienia zgodności z rozporządzeniem (UE) 2018/1139 oraz aktami delegowanymi i wykonawczymi przyjętymi na jego podstawie. Procedury muszą być aktualizowane i służyć jako podstawowe dokumenty robocze na użytek wewnętrzny danego właściwego organu podczas wykonywania wszelkich powiązanych zadań;
 - (2) wystarczającą liczbę personelu wykonującego swoje zadania i wywiązującego się ze swoich obowiązków. Taki personel musi mieć odpowiednie kwalifikacje pozwalające mu na wykonywanie przydzielonych mu zadań, a także niezbędną wiedzę i niezbędne doświadczenie oraz odbyć szkolenie wstępne i okresowe, co zapewnia mu stały poziom wiedzy i umiejętności. System, o którym mowa, musi być ustanowiony się w celu zapewnienia dostępności personelu, tak aby zapewnić właściwe wykonanie wszystkich zadań;
 - (3) odpowiednie zaplecze i pomieszczenia biurowe umożliwiające wykonanie przydzielonych zadań;
 - (4) funkcję monitorowania zgodności systemu zarządzania z odpowiednimi wymaganiami oraz adekwatności procedur, łącznie z ustanowieniem wewnętrznego procesu audytu oraz procesu zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa. Monitorowanie zgodności obejmuje system zwrotnego informowania o wynikach audytu wyższej kadry kierowniczej właściwego organu, aby w razie potrzeby zapewnić podjęcie działań naprawczych;
 - (5) osobę lub grupę osób ponoszących ostateczną odpowiedzialność za funkcję monitorowania zgodności przed wyższą kadrami kierowniczą właściwego organu.
- (b) W odniesieniu do poszczególnych obszarów działalności obejmujących system zarządzania właściwy organ musi wyznaczyć co najmniej jedną osobę ponoszącą całkowitą odpowiedzialność za zarządzanie istotnym(-i) zadaniem(-ami).
- (c) Właściwy organ ustanawia procedury wzajemnej pomocy i wymiany wszelkich niezbędnych informacji z innymi zainteresowanymi właściwymi organami, niezależnie od tego, czy są to organy z tego samego państwa członkowskiego, czy z innych państw członkowskich, w tym informacje na temat wszelkich stwierdzonych nieprawidłowości, następczych działań naprawczych podjętych w odniesieniu do tych nieprawidłowości oraz środków egzekwowania prawa zastosowanych w wyniku nadzoru nad osobami i organizacjami, które prowadzą działalność na terytorium państwa członkowskiego, ale zostały certyfikowane przez właściwy organ innego państwa członkowskiego lub Agencję, albo które złożyły oświadczenia właściwemu organowi innego państwa członkowskiego lub Agencji.

- (d) Egzemplarz procedur związanych z systemem zarządzania oraz zmian do nich musi zostać udostępniony Agencji do celów standaryzacji.
- (e) Oprócz spełniania wymagań określonych w lit. a) system zarządzania ustanowiony i utrzymywany przez właściwy organ musi być zgodny z załącznikiem I (część IS.AR) do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2023/203 w celu zapewnienia prawidłowego zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem informacji, które to ryzyko może mieć wpływ na bezpieczeństwo lotnicze.

[przepis ARA.GEN.200 lit. e) stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

AMC1 ARA.GEN.200(a) System zarządzania

Decyzja ED 2018/009/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Podczas określania wymaganej struktury organizacyjnej, należy wziąć pod uwagę wszystkie poniższe czynniki:
 - (1) liczba certyfikatów, poświadczeń, upoważnień i zatwierdzeń do wydania;
 - (2) liczba zadeklarowanych organizacji szkolenia;
 - (3) liczba certyfikowanych osób i organizacji prowadzących działalność na terytorium danego Państwa Członkowskiego, łącznie z osobami i organizacjami certyfikowanymi przez inne właściwe organy lub osobami i organizacjami, które złożyły deklaracje innym właściwym organom;
 - (4) możliwość wykorzystania jednostek kwalifikowanych oraz zasobów innych właściwych organów w celu realizacji obowiązków wynikających z ciągłego nadzoru;
 - (5) poziom działalności w dziedzinie lotnictwa cywilnego pod względem:
 - (i) liczby i złożoności statków powietrznych wykonujących operacje;
 - (ii) wielkości i złożoności branży lotniczej Państwa Członkowskiego;
 - (6) potencjalny wzrost działalności w dziedzinie lotnictwa cywilnego.
- (b) Struktura organizacyjna powinna zapewniać, że realizacja zadań i obowiązków właściwego organu nie spoczywa wyłącznie na pojedynczych osobach. Ciągłe i niezakłócone wykonywanie zadań i obowiązków właściwego organu powinno być również gwarantowane w przypadku choroby, wypadku lub odejścia z pracy indywidualnych pracowników.

GM1 ARA.GEN.200(a) System zarządzania*Decyzja ED 2012/006/R***INFORMACJE OGÓLNE**

- (a) Kompetentna władza wyznaczona przez każde Państwo Członkowskie powinna być zorganizowana w taki sposób aby:
- (1) istniał specjalnie wyznaczony, skuteczny organ kierujący wykonaniem wszystkich odpowiednich działań;
 - (2) funkcje i procesy, o których mowa w mających zastosowanie wymaganiach rozporządzenia (WE) nr 216/2008¹⁰ oraz przepisach wykonawczych do niego, akceptowalnych sposobach spełnienia wymagań (AMC), specyfikacjach certyfikacyjnych (CS) oraz materiałach zawierających wytyczne (GM) mogły być w sposób poprawny wdrożone;
 - (3) struktura właściwego organu oraz procedury dotyczące wdrożenia mających zastosowanie wymagań rozporządzenia (WE) nr 216/2008 oraz przepisów wykonawczych do niego były w sposób poprawny udokumentowane i stosowane;
 - (4) cały personel właściwego organu zaangażowany w powiązane działania przechodził odpowiednie szkolenie, jeżeli jest to konieczne;
 - (5) wdrożyć szczególne i skuteczne mechanizmy komunikacji z Agencją oraz właściwymi organami innych Państw Członkowskich; oraz
 - (6) wszystkie funkcje związane z wdrożeniem mających zastosowanie wymagań były odpowiednio opisane.
- (b) Kierownik najwyższego właściwego szczebla, na przykład kierownik obszaru funkcjonalnego właściwego organu w ramach swoich właściwości, powinien opracować, promować i wdrożyć politykę w odniesieniu do działań związanych z mającymi zastosowanie wymaganiami rozporządzenia (WE) nr 216/2008 oraz przepisami wykonawczymi do niego.
- (c) Należy podjąć odpowiednie kroki w celu zapewnienia znajomości i zrozumienia polityki przez cały zaangażowany personel oraz należy podjąć wszelkie działania w celu jej wdrożenia i utrzymania.
- (d) Polityka, przy jednoczesnym uwzględnieniu dodatkowych obowiązków wynikających z przepisów krajowych, powinna przede wszystkim brać pod uwagę:
- (1) przepisy rozporządzenia (WE) nr 216/2008;
 - (2) przepisy zawarte w mających zastosowanie przepisach wykonawczych oraz AMC, CS i GM;
 - (3) potrzeby branży lotniczej, oraz

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 216/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz uchylające dyrektywę Rady 91/670/EWG, rozporządzenie (WE) nr 1592/2002 i dyrektywę 2004/36/WE. Dz. U. L 79, 19.3.2008, str. 1.

- (4) potrzeby Agencji i właściwego organu.
- (e) Polityka powinna definiować szczegółowe cele dla kluczowych elementów organizacji oraz procesy służące wdrożeniu odpowiednich działań, łącznie z procedurami kontroli oraz oceną osiągniętego standardu.

AMC1 ARA.GEN.200(a)(1) System zarządzania

Decyzja ED 2012/006/R

UDOKUMENTOWANE ZASADY I PROCEDURY

- (a) Działanie różnych komórek organizacji zaangażowanych w zadania mające związek z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego powinno być udokumentowane w celu określenia źródła odniesienia dla ustanowienia i utrzymania tej organizacji.
- (b) Udokumentowane procedury powinny być opracowane w sposób ułatwiający ich stosowanie. Powinny one być jednoznacznie określone, aktualizowane oraz dostępne dla całego personelu zaangażowanego w opisane działania.
- (c) Udokumentowane procedury powinny obejmować, co najmniej, wszystkie spośród wymienionych poniżej aspektów:
 - (1) polityka i cele;
 - (2) struktura organizacyjna;
 - (3) zakres obowiązków i komórki odpowiedzialne;
 - (4) procedury i procesy;
 - (5) wewnętrzne i zewnętrzne elementy łączące;
 - (6) procedury kontroli wewnętrznej;
 - (7) szkolenie personelu;
 - (8) odniesienia do dokumentów powiązanych;
 - (9) wsparcie z innych właściwych organów lub z Agencji (gdzie jest to konieczne).
- (d) Może się zdarzyć, że informacja znajduje się w więcej niż jednym dokumencie lub serii dokumentów, należy wtedy umieścić odpowiednie odniesienie. Na przykład, struktura organizacyjna oraz opisy stanowisk nie znajdują się w tym samym dokumencie co szczegółowe procedury działania. W takich przypadkach zaleca się, aby udokumentowane procedury zawierały indeks odniesień do wszystkich innych powiązanych informacji oraz aby powiązana dokumentacja była sprawnie udostępniana gdy zajdzie taka potrzeba.

AMC1 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania*Decyzja ED 2012/006/R***KWALIFIKACJE I SZKOLENIE - INFORMACJE OGÓLNE**

- (a) Właściwy organ powinien zapewnić odpowiednie szkolenie dla swojego personelu w celu osiągnięcia standardu uznawanego za niezbędny do wykonywania pracy. W celu zapewnienia, że personel utrzymuje swoje kwalifikacje, należy zorganizować system szkoleń wstępnych i okresowych, odpowiednio do potrzeb.
- (b) Podstawowe kwalifikacje personelu właściwego organu podlegają ocenie podczas rekrutacji oraz w ramach normalnych funkcji zarządzania w trakcie wyboru personelu do wykonywania określonych obowiązków. Właściwy organ powinien zapewnić szkolenie w zakresie podstawowych umiejętności wymaganych do wykonywania tych obowiązków. Niemniej jednak, w celu uniknięcia różnic w rozumieniu i interpretacji, cały personel powinien odbyć dalsze szkolenie wyłącznie w zakresie rozporządzenia (WE) nr 216/2008, przepisów wykonawczych do niego oraz powiązanych z nimi AMC, CS i GM, jak również w zakresie oceny alternatywnych sposobów spełnienia wymagań.
- (c) Właściwy organ może prowadzić szkolenie poprzez swoją własną organizację szkoleniową posiadającą wykwalifikowanych wykładowców lub poprzez inne kwalifikowane organizacje szkoleniowe.
- (d) Jeżeli szkolenie nie jest prowadzone przez wewnętrzną organizację szkoleniową, osoby posiadające odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje mogą pełnić rolę wykładowców, pod warunkiem, że przeprowadzono ocenę ich umiejętności szkoleniowych. W razie potrzeby, należy opracować indywidualny plan szkolenia obejmujący określone umiejętności szkoleniowe. Dokumentacja takiego szkolenia i oceny powinny być przechowywane.

AMC2 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania*Decyzja ED 2017/022/R***KWALIFIKACJE I SZKOLENIE – INSPEKTORZY**

- (a) Kwalifikacje
 - (1) Wszyscy inspektorzy powinni odbyć, odpowiednio do sprawowanej przez siebie funkcji, szkolenie w zakresie następujących obszarów:
 - (i) techniki audytowania, odpowiednio do określonych zadań i obowiązków danego inspektora;
 - (ii) systemy zarządzania bezpieczeństwem (SMS);
 - (iii) system monitorowania zgodności (CMS);
 - (iv) wymagania rozporządzenia (UE) nr 1178/2011 dotyczące obowiązków inspektorów, w szczególności wymagania zawarte w Załączniku VII (część ORA) oraz Załączniku VI (część ARA); oraz

- (v) Załączniki ICAO oraz materiały zawierające wytyczne dotyczące wykonywanych przez nich zadań.
- (2) Dodatkowe kryteria dotyczące kwalifikacji:
- (i) Inspektorzy prowadzący sprawdzenie lotów szkoleniowych na pokładzie statku powietrznego lub podczas sesji FSTD powinni posiadać obecnie lub w przeszłości licencję pilota oraz właściwe uprawnienia i certyfikaty odpowiednie do poziomu prowadzonego szkolenia;
 - (ii) Inspektorzy prowadzący sprawdzenie lotów szkoleniowych na pokładzie statku powietrznego w charakterze członka załogi lotniczej powinni posiadać licencję pilota oraz właściwe uprawnienia i certyfikaty odpowiednie do poziomu prowadzonego szkolenia;
 - (iii) Inspektorzy prowadzący sprawdzenie szkolenia teoretycznego powinni posiadać praktyczną wiedzę w zakresie lotnictwa, w obszarach właściwych dla prowadzonego szkolenia, jak również praktyczne doświadczenie w technikach szkoleniowych;
 - (iv) Inspektorzy zatwierdzający programy szkolenia powinni posiadać właściwe doświadczenie w tej samej dziedzinie; oraz
 - (v) Inspektorzy, którzy nie są zaangażowani w działania, o których mowa w pkt (i) do (iv) powyżej, powinni posiadać właściwą wiedzę w zakresie lotnictwa dotyczącą wykonywanych przez nich obowiązków.
- (b) Program szkolenia wstępnego
- Program szkolenia wstępnego dla inspektorów powinien obejmować, odpowiednio do sprawowanej przez nich roli, bieżącą wiedzę oraz doświadczenie i umiejętności co najmniej w następujących obszarach:
- (1) prawo lotnicze – organizacja i struktura;
rozporządzenie (KE) nr 216/2008 jak również przepisy wykonawcze do tego rozporządzenia oraz powiązane AMC/GM;
 - (2) konwencja Chicagowska, jak również Załączniki i wytyczne ICAO;
 - (3) właściwa krajowa legislacja lotnicza i administracyjna;
 - (4) obowiązujące wymagania i procedury (w tym właściwe formułowanie wniosków);
 - (5) systemy zarządzania, w tym ocena SMS i CMS, jak również techniki audytowania, ocena ryzyka i raportowania;
 - (6) szkolenie w oparciu o kompetencje, w tym zatwierdzenie organizacji szkolenia;
 - (7) kryteria kwalifikacji FSTD;
 - (8) szkolenie w oparciu o dowody;

- (10) szkolenie w zakresie czynnika ludzkiego (w tym „kultura bezpieczeństwa” w zarządzaniu lotnictwem i konfliktem);
- (11) nadzór w oparciu o wyniki;
- (12) prawa i obowiązki personelu inspektorskiego właściwego organu;
- (13) szkolenie na stanowisku pracy (OJT);
- (14) właściwe Załączniki do rozporządzenia (UE) nr 965/2012; oraz
- (15) szkolenie techniczne odpowiednie do roli i zadań wykonywanych przez inspektora, w szczególności w zakresie obszarów wymagających zatwierdzeń.

(c) Program szkolenia okresowego

Program szkolenia okresowego powinien odzwierciedlać, co najmniej, zmiany zachodzące w legislacji oraz branży lotniczej. Powinien również obejmować konkretne potrzeby inspektorów oraz właściwego organu i obejmować co najmniej poniższe kwestie:

- (1) prowadzenie inspekcji w imieniu właściwego organu, pod nadzorem innego inspektora;
- (2) LPC/OPC na właściwym typie/klasie statku powietrznego (jeżeli dotyczy);
- (3) seminaria odświeżające dla instruktorów (jeżeli dotyczy);
- (4) kurs w zakresie technik audytowania dla władz lotniczych (kurs odświeżający); oraz
- (5) kurs odświeżający w zakresie systemu zarządzania bezpieczeństwem.

GM1 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania

Decyzja ED 2018/009/R

DOSTATECZNA ILOŚĆ PERSONELU

- (a) Niniejsze wytyczne ograniczają się do określenia ilości personelu wymaganego do wykonywania zadań związanych z certyfikacją i nadzorem i nie uwzględniają personelu wymaganego do wykonywania zadań wynikających z wymagań prawa krajowego.
- (b) Elementy jakie powinny być brane pod uwagę podczas określania ilości wymaganego personelu oraz planowania jego dostępności można podzielić na elementy ilościowe i jakościowe.
 - (1) Elementy ilościowe:
 - (i) szacowana liczba certyfikatów do wydania po raz pierwszy oraz deklaracji do otrzymania;
 - (ii) liczba:

- (A) organizacji certyfikowanych przez właściwy organ; oraz
 - (B) organizacji, które zadeklarowały swoją działalność właściwemu organowi.
 - (iii) liczba osób, którym właściwy organ wydał licencję, certyfikat, uprawnienie, upoważnienie lub świadectwo;
 - (iv) szacowana liczba osób i organizacji wykonujących swoją działalność na terytorium Państwa Członkowskiego oraz utworzonych i mających siedzibę w innym Państwie Członkowskim.
- (2) Elementy jakościowe:
- (i) wielkość, charakter i złożoność działalności certyfikowanych i zadeklarowanych organizacji oraz posiadaczy certyfikatu kwalifikacji FSTD (AMC1 ORA.GEN.200(b)), z uwzględnieniem:
 - (A) uprawnień organizacji;
 - (B) rodzaju i zakresu zatwierdzenia zadeklarowanej działalności, wielokrotnych certyfikacji lub deklaracji;
 - (C) ewentualnych certyfikacji lub deklaracji zgodnie ze standardami przemysłowymi;
 - (D) wykorzystywanych typów statków powietrznych / szkoleniowych urządzeń symulacji lotu (FSTD);
 - (E) ilości personelu; oraz
 - (F) struktury organizacyjnej, istnienia delegatur terenowych;
 - (ii) zidentyfikowane priorytety w zakresie bezpieczeństwa;
 - (iii) wyniki dotychczasowej działalności związanej z nadzorem, łącznie z audytami, inspekcjami i przeglądami pod względem ryzyka oraz zgodności z wymaganiami prawnymi, z uwzględnieniem:
 - (A) liczby i kategorii stwierdzonych nieprawidłowości;
 - (B) ram czasowych na wdrożenie działań naprawczych;
 - (C) stopnia rozwoju systemów zarządzania wdrożonych przez organizacje oraz ich zdolności do skutecznego zarządzania ryzykiem z uwzględnieniem informacji przekazanych przez inne właściwe organy związane z działalnością na terytorium zainteresowanego Państwa Członkowskiego; oraz
 - (iv) wielkość i złożoność branży lotniczej Państwa Członkowskiego oraz potencjalny wzrost działalności w dziedzinie lotnictwa cywilnego, co może stanowić wskazanie co do ilości nowych wniosków i deklaracji jak również zmian w istniejących certyfikatach i deklaracjach, jakich należy się spodziewać.

- (c) W oparciu o posiadane dane z dotychczasowych cykli planowania nadzoru oraz biorąc pod uwagę bieżącą sytuację branży lotniczej w danym Państwie Członkowskim, właściwy organ może oszacować:
- (1) standardowy czas pracy wymagany do przetworzenia:
 - (i) wniosków o wydanie nowych certyfikatów (dla osób, organizacji i kwalifikacji FSTD);
 - (ii) nowych deklaracji;
 - (2) dla każdego okresu planowania, liczbę:
 - (i) nowych certyfikatów do wydania w każdym okresie planowania;
 - (ii) deklaracji do otrzymania; oraz
 - (iii) zmian w istniejących certyfikatach i deklaracjach do przetworzenia;
 - (3) liczbę zmian w istniejących certyfikatach do przetworzenia w każdym okresie planowania.
- (d) Zgodnie z polityką nadzoru właściwego organu, należy dokładnie określić poniższe dane w odniesieniu do każdego rodzaju organizacji certyfikowanej przez właściwy organ (zatwierdzone organizacje szkolenia (ATO) i centra medycyny lotniczej (AeMC)) oraz do posiadaczy certyfikatów kwalifikacji FSTD jak również do zadeklarowanych organizacji szkolenia:
- (1) standardowa liczba audytów do wykonania w jednym cyklu planowania nadzoru;
 - (2) standardowy czas trwania każdego audytu;
 - (3) standardowy czas pracy poświęcony na przygotowanie do audytu, audyt na miejscu, opracowanie raportów i audyt sprawdzający, w przeliczeniu na jednego inspektora;
 - (4) standardowa liczba inspekcji na płycie oraz inspekcji niezapowiedzianych (kontroli doraźnych);
 - (5) standardowy czas trwania inspekcji, łącznie z przygotowaniem, opracowaniem raportów i inspekcją sprawdzającą, w przeliczeniu na jednego inspektora;
 - (6) minimalna liczba inspektorów oraz wymagane kwalifikacje w odniesieniu do każdego audytu/inspekcji.
- (e) Standardowy czas pracy może być podawany w godzinach roboczych na jednego inspektora lub w dniach roboczych na jednego inspektora. Wszystkie obliczenia związane z planowaniem powinny opierać się na tej samej jednostce czasu (godzina lub dzień roboczy).
- (f) Zaleca się, aby do przetworzenia danych, o których mowa w punkcie (c) i (d), stosować arkusz kalkulacyjny, który stanowi pomocne narzędzie w określaniu całkowitej liczby godzin / dni roboczych w cyklu planowania nadzoru potrzebnych do realizacji zadań związanych z certyfikacją, nadzorem i egzekwowaniem

przepisów. Arkusz ten może służyć za podstawę we wdrażaniu systemu planowania dostępności personelu.

- (g) W odniesieniu do każdego rodzaju organizacji certyfikowanej przez właściwy organ, posiadacza certyfikatu kwalifikacji FSTD oraz zadeklarowanych organizacji szkolenia należy określić ilość godzin/dni roboczych w okresie planowania w przeliczeniu na jednego inspektora, które mogą być przydzielone na zadania związane z certyfikacją, nadzorem i egzekwowaniem przepisów, z uwzględnieniem:
 - (1) zadań czysto administracyjnych niezwiązanych bezpośrednio z nadzorem i certyfikacją;
 - (2) szkolenia;
 - (3) udziału w innych projektach;
 - (4) planowanej nieobecności; oraz
 - (5) potrzeby zaplanowania zapasu czasowego na nieplanowane zadania lub nieprzewidziane zdarzenia.
- (h) Podczas określania czasu pracy dostępnego dla zadań związanych z certyfikacją, nadzorem i egzekwowaniem przepisów należy również wziąć pod uwagę:
 - (1) możliwość wykorzystania jednostek kwalifikowanych; oraz
 - (2) możliwość współpracy z innymi właściwymi organami w przypadku zatwierdzeń i deklaracji gdzie zaangażowanych jest więcej niż jedno Państwo Członkowskie.
- (i) W oparciu o elementy wymienione powyżej, właściwy organ powinien być w stanie:
 - (1) monitorować daty zbliżających się i przeprowadzonych audytów i inspekcji;
 - (2) wdrożyć system planowania dostępności personelu; oraz
 - (3) zidentyfikować ewentualne luki pomiędzy ilością i kwalifikacjami personelu oraz wymaganym zakresem zadań związanych z certyfikacją i nadzorem.

Należy zwrócić uwagę na zapewnienie aktualnych danych planowania odpowiednio do zmian w zasadniczych założeniach planistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem zasad nadzoru w oparciu o ryzyko.

GM2 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania

Decyzja ED 2017/022/R

- (a) Zakres programu szkolenia wstępnego dla inspektorów, o których mowa w AMC2 ARA.GEN.200(a)(2) może zostać wybrany z poniższych dokumentów, odpowiednio do określonych zadań i obowiązków danego inspektora:
 - (1) Załącznik 1 ICAO – Licencjonowanie personelu;
 - (2) Załącznik 19 ICAO – Zarządzanie bezpieczeństwem;

- (3) Doc 9841 ICAO – Podręcznik zatwierdzania organizacji szkolenia załóg lotniczych;
 - (4) Doc 9868 ICAO – Procedury służb żeglugi powietrznej – Szkolenie;
 - (5) Doc 9859 ICAO – Podręcznik zarządzania bezpieczeństwem;
 - (6) Doc 9379 ICAO – Podręcznik procedur w zakresie ustanowienia i zarządzania krajowym systemem licencjonowania personelu;
 - (7) Doc 9625 ICAO – Podręcznik kryteriów kwalifikacji szkoleniowych urządzeń symulacji lotu;
 - (8) Doc 9995 ICAO – Podręcznik szkolenia w oparciu o dowody;
 - (9) Doc 10011 ICAO – Podręcznik szkolenia w zakresie zapobiegania i wyprowadzania samolotu z sytuacji krytycznych;
 - (10) *Airplane Upset Prevention and Recovery Training Aid (AUPRTA), Revision 3.*
- (b) Zgodnie z programem szkolenia wstępnego, należy wykonywać minimum działań:
- (1) obserwacje; oraz
 - (2) inspekcje w roli członka zespołu.

GM3 ARA.GEN.200(a)(2) System zarządzania

Decyzja ED 2017/022/R

Sformułowanie „właściwe uprawnienia i certyfikaty odpowiednie do poziomu prowadzonego szkolenia” użyte w AMC2 ARA.GEN.200(a)(2) ma następujące znaczenie:

- zakres działań w każdym ATO może mieć zróżnicowany charakter, począwszy od szkolenia na proste jednosilnikowe statki powietrzne, aż do szkolenia na typ dla statków powietrznych z załogą wieloosobową certyfikowanych zgodnie z CS-25;
- w kontekście ogólnego zatwierdzenia ATO, akceptowalne jest doświadczenie na podobnych typach lub klasach statków powietrznych;
- inspektor posiada doświadczenie w szkoleniu na takich samych lub podobnych typach lub na takiej samej klasie statków powietrznych, których wykorzystanie planuje ATO (np. uprawnienie na typ w celu oceny programu szkolenia na typ); oraz
- doświadczenie na statkach powietrznych z załogą wieloosobową certyfikowanych zgodnie z CS-25 nie upoważnia inspektora do oceny programu szkolenia ATO korzystającego tylko ze statków powietrznych jednosilnikowych tłokowych (SEP) (lądowe); podobnie jak posiadanie doświadczenia jako instruktor PPL niekoniecznie upoważnia inspektora do oceny kursu szkoleniowego na typ dla statku powietrznego CS-25; w obydwu przypadkach, konieczne jest dodatkowe odpowiednie szkolenie.

AMC1 ARA.GEN.200(d) System zarządzania*Decyzja ED 2018/009/R***PROCEDURY UDOSTĘPNIONE AGENCJI**

- (a) Egzemplarz procedur związanych z systemem zarządzania właściwego organu oraz zmian do nich, jaki powinien być udostępniony Agencji do celów standaryzacji, powinien zawierać co najmniej następujące informacje:
- (1) W odniesieniu do funkcji stałego nadzoru wykonywanych przez właściwy organ, struktura organizacyjna właściwego organu z opisem głównych procesów. Informacja ta powinna przedstawiać przydział obowiązków w ramach właściwego organu oraz wykazywać, że właściwy organ posiada zdolność do realizacji pełnego zakresu zadań dotyczących wielkości i złożoności branży lotniczej Państwa Członkowskiego. Informacja powinna również uwzględniać ogólny zakres biegłości i upoważnień personelu właściwego organu.
 - (2) W odniesieniu do personelu zaangażowanego w zadania związane z nadzorem, minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji i doświadczenia oraz zasady rządzące wyznaczeniem (np. ocena).
 - (3) Sposób wykonywania następujących zadań: ocena wniosków i ocena zgodności wniosków i deklaracji, wydawanie certyfikatów, realizacja stałego nadzoru, sprawdzanie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, środki egzekwowania przepisów oraz rozstrzyganie kwestii bezpieczeństwa.
 - (4) Zasady udzielania zwolnień i odstępstw.
 - (5) Ustanowione procesy służące rozpowszechnianiu informacji w zakresie bezpieczeństwa w celu wczesnego reagowania na problemy bezpieczeństwa.
 - (6) Kryteria planowania stałego nadzoru (program sprawowania nadzoru), łącznie z odpowiednim zarządzaniem innymi obszarami podczas sprawowania stałego nadzoru (np. operacje lotnicze, licencjonowanie załóg lotniczych, ciągła zdolność do lotu).
 - (7) Plan szkolenia wstępnego nowo zatrudnionego personelu wykonującego zadania związane z nadzorem (z uwzględnieniem przyszłych działań), oraz zarys szkolenia uzupełniającego tego personelu.
- (b) W ramach ciągłego monitorowania działań właściwego organu, oprócz egzemplarza procedur związanych z systemem zarządzania właściwego organu (oraz zmian do nich), Agencja może zwrócić się z wnioskiem o przedstawienie szczegółowych informacji na temat stosowanych metod pracy. Te dodatkowe szczegółowe informacje dotyczą procedur i powiązanych wytycznych opisujących metody pracy personelu właściwego organu prowadzącego nadzór.
- (c) Informacje dotyczące systemu zarządzania właściwego organu mogą być przekazane w formie elektronicznej.

ARA.GEN.205 Przydzielanie zadań*Rozporządzenie (UE) 2023/203*

- (a) Zadania związane ze wstępną certyfikacją lub sprawowaniem stałego nadzoru nad osobami lub organizacjami objętymi rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego muszą być przydzielane są przez państwa członkowskie jedynie kwalifikowanym jednostkom. Przydzielając zadania, właściwy organ musi dopilnować, aby:
- (1) wdrożyć system umożliwiający wstępną oraz stałą ocenę zgodności kwalifikowanej jednostki z załącznikiem V do rozporządzenia (WE) nr 216/2008.
- System ten i wyniki ocen muszą być udokumentowane;
- (2) zawrzeć udokumentowane porozumienie z kwalifikowaną jednostką, zatwierdzone przez obie strony na odpowiednim szczeblu zarządzania, które to porozumienie wyraźnie określa:
 - (i) zadania, jakie należy wykonać;
 - (ii) deklaracje, sprawozdania i rejestry, jakie należy przekazać;
 - (iii) warunki techniczne, jakie należy spełnić podczas wykonywania przedmiotowych zadań;
 - (iv) powiązane ubezpieczenie od odpowiedzialności; oraz
 - (v) ochronę informacji uzyskanych podczas wykonywania przedmiotowych zadań.
- (b) Właściwy organ musi dopilnować, aby wewnętrzny proces audytu oraz proces zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa, wymagane na mocy ARA.GEN.200 lit. a) pkt 4, obejmowały wszelkie zadania w zakresie certyfikacji i sprawowania stałego nadzoru wykonywane w jego imieniu.
- (c) W odniesieniu do certyfikacji i nadzoru nad zgodnością organizacji z pkt ORA.GEN.200A właściwy organ może przydzielić zadania kwalifikowanym jednostkom zgodnie z lit. a) lub każdemu odpowiedniemu organowi w danym państwie członkowskim odpowiedzialnemu za bezpieczeństwo informacji lub cyberbezpieczeństwo. Przydzielając zadania, właściwy organ musi dopilnować, aby:
- (1) kwalifikowana jednostka lub odpowiedni organ koordynowały i uwzględniały wszystkie aspekty związane z bezpieczeństwem lotniczym;
 - (2) do ogólnej dokumentacji organizacji dotyczącej certyfikacji i nadzoru włączono wyniki działań w zakresie certyfikacji i nadzoru prowadzonych przez kwalifikowaną jednostkę lub odpowiedni organ;
 - (3) jego własny system zarządzania bezpieczeństwem informacji ustanowiony zgodnie z pkt ARA.GEN.200 lit. e) obejmował wszystkie zadania związane z certyfikacją i stałym nadzorem wykonywane w jego imieniu.

[przepis ARA.GEN.205 lit. c) stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

GM1 ARA.GEN.205 Przydzielanie zadań*Decyzja ED 2023/010/R***ZADANIA ZWIĄZANE Z CERTYFIKACJĄ**

Zadania, które mogą być wykonywane przez jednostkę kwalifikowaną w imieniu właściwego organu obejmują te zadania, które związane są ze wstępną certyfikacją oraz sprawowaniem stałego nadzoru nad osobami i organizacjami zgodnie z zapisami niniejszego rozporządzenia, za wyjątkiem wydawania certyfikatów/upoważeń, licencji, uprawnień lub zatwierdzeń.

[stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

ARA.GEN.210 Zmiany w systemie zarządzania*Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011*

- (a) Właściwy organ musi posiadać system służący do identyfikacji zmian wpływających na jego zdolność do wykonywania zadań oraz wywiązywania się z obowiązków określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/1139 oraz aktach delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie. System ten musi umożliwiać podejmowanie odpowiednich działań zapewniających adekwatność i skuteczność jego systemu zarządzania.
- (b) Właściwy organ musi aktualizować swój system zarządzania w odpowiednim terminie, aby odzwierciedlać wszelkie zmiany w rozporządzeniu (UE) 2018/1139 oraz aktach delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie, zapewniając ich skuteczne wdrożenie.
- (c) Właściwy organ musi powiadamiać Agencję o zmianach mających wpływ na jego zdolność do wykonywania zadań oraz wywiązywania się z obowiązków określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/1139 oraz aktach delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie.

ARA.GEN.220 Prowadzenie dokumentacji*Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359*

- (a) Właściwy organ musi ustanowić system prowadzenia dokumentacji, który umożliwia odpowiednie przechowywanie, dostępność i wiarygodne śledzenie:
 - (1) udokumentowanych zasad i procedur funkcjonujących w ramach systemu zarządzania;
 - (2) szkolenia, kwalifikacji i upoważnień personelu;
 - (3) przydziału zadań obejmującego elementy wymagane zgodnie z ARA.GEN.205 oraz szczegóły przydzielonych zadań;

- (4) procesów certyfikacji i przyjmowania deklaracji, a także sprawowania nadzoru nad certyfikowanymi i zadeklarowanymi organizacjami;
 - (5) procesów wydawania licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień i świadectw dla personelu oraz sprawowania stałego nadzoru nad posiadaczami tego typu licencji, uprawnień, certyfikatów i świadectw;
 - (6) procesów wydawania certyfikatów kwalifikacji FSTD oraz sprawowania stałego nadzoru nad FSTD i organizacjami korzystającymi z FSTD;
 - (7) nadzoru nad osobami i organizacjami prowadzącymi działalność na terytorium państwa członkowskiego, lecz nadzorowanymi lub certyfikowanymi przez właściwy organ innego państwa członkowskiego lub przez Agencję, zgodnie z ustaleniami między poszczególnymi organami;
 - (8) oceny i powiadamiania Agencji o alternatywnych sposobach spełnienia wymagań zaproponowanych przez organizacje oraz oceny alternatywnych sposobów spełnienia wymagań stosowanych przez sam właściwy organ;
 - (9) nieprawidłowości, działań naprawczych i daty zakończenia tych działań;
 - (10) podjętych środków wykonawczych;
 - (11) informacji o bezpieczeństwie i działaniach następnych;
 - (12) zapewnienia elastyczności podejścia zgodnie z art. 71 rozporządzenia (UE) 2018/1139; oraz
 - (13) procesu oceny i wydawania zezwoleń dla statku powietrznego określonego w pkt ORA.ATO.135 lit. a) i w pkt DTO.GEN.240 lit. a).
- (b) Właściwy organ sporządza i na bieżąco aktualizuje wykaz wszystkich wydanych przez siebie certyfikatów dla organizacji, certyfikatów kwalifikacji FSTD oraz licencji, certyfikatów/upoważnień i świadectw dla personelu, deklaracji otrzymanych od DTO, a także programów szkolenia DTO, które zweryfikował lub zatwierdził pod kątem zgodności z załącznikiem I (część FCL), załącznikiem III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 lub załącznikiem III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976.
- (c) Dokumentacja musi być przechowywana przez minimalny okres wskazany w niniejszym rozporządzeniu. W przypadku braku takiego wskazania dokumentacja musi być przechowywana przez okres co najmniej pięciu lat z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów o ochronie danych.

AMC1 ARA.GEN.220(a) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) System prowadzenia dokumentacji powinien zapewniać, że cała dokumentacja, gdy jest potrzebna, dostępna jest zawsze w krótkim czasie. Dokumentacja powinna być uszeregowana w taki sposób, aby zapewniona była możliwość jej prześledzenia i odtworzenia przez cały wymagany okres przechowywania.

- (b) Dokumentacja powinna być przechowywana w wersji papierowej lub w formie elektronicznej lub jako połączenie obydwu wersji. Przechowywanie dokumentacji na mikrofilmach lub dysku optycznym jest również dopuszczalne. Dokumentacja powinna pozostawać czytelna i dostępna przez cały okres przechowywania. Okres przechowywania rozpoczyna się w momencie utworzenia dokumentacji.
- (c) Przechowując dokumenty w wersji papierowej należy używać trwałych materiałów, które są w stanie wytrzymać normalne obchodzenie się z nimi. Systemy komputerowe powinny posiadać co najmniej jeden system zapasowy, który powinien być aktualizowany w ciągu 24 godzin od dokonania nowego wpisu. Systemy komputerowe powinny posiadać zabezpieczenia przed zmianą danych przez nieupoważnione osoby.
- (d) Cały sprzęt komputerowy stosowany dla zapewnienia systemu danych zapasowych powinien być przechowywany w miejscu innym niż sprzęt zawierający dane robocze oraz w środowisku zapewniającym, że pozostają one w dobrym stanie. W przypadku zmiany lokalizacji sprzętu komputerowego lub oprogramowania, szczególną uwagę należy zwrócić na ciągłą dostępność wszystkich danych przez co najmniej cały okres czasu, o którym mowa w odpowiedniej Podczęści lub domyślnie jak określono w ARA.GEN.220 (c).

AMC1 ARA.GEN.220(a)(1);(2);(3) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2012/006/R

SYSTEM ZARZĄDZANIA WŁAŚCIWEGO ORGANU

Dokumentacja dotycząca systemu zarządzania właściwego organu powinna zawierać co najmniej:

- (a) udokumentowane zasady i procedury;
- (b) akta personalne pracowników właściwego organu z dokumentami uzupełniającymi dotyczącymi szkolenia i kwalifikacji;
- (c) wyniki zrealizowanych audytów wewnętrznych właściwego organu oraz procesów zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem, łącznie ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i działaniami naprawczymi; oraz
- (d) umowy zawarte z jednostkami kwalifikowanymi wykonującymi w imieniu właściwego organu zadania związane z certyfikacją lub sprawowaniem nadzoru.

AMC1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2018/009/R

ORGANIZACJE

Dokumentacja dotycząca organizacji certyfikowanej przez właściwy organ lub organizacji, która zadeklarowała swoją działalność właściwemu organowi powinna zawierać, odpowiednio do rodzaju organizacji:

- (a) wniosek o zatwierdzenie organizacji lub otrzymaną deklarację;

- (b) dokumentację, na podstawie której udzielono zatwierdzenia oraz wszelkie zmiany do tej dokumentacji lub, w przypadku zadeklarowanych organizacji szkolenia, dokumentację wymaganą do złożenia wraz z deklaracją i wszelkie zmiany do niej;
- (c) certyfikat zatwierdzenia organizacji lub każde zatwierdzenie, łącznie ze wszelkimi zmianami;
- (d) egzemplarz programu sprawowania stałego nadzoru zawierającego daty planowanych i przeprowadzonych audytów lub inspekcji;
- (e) dokumentację dotyczącą sprawowania stałego nadzoru łącznie z całą dokumentacją audytów i inspekcji;
- (f) kopie odpowiedniej korespondencji;
- (g) szczegółowe informacje na temat jakiegokolwiek zwolnienia i podjętych środków wykonawczych;
- (h) jakiegokolwiek raporty od innych właściwych organów dotyczące sprawowania nadzoru nad organizacją; oraz
- (i) kopię każdego dokumentu zatwierdzonego przez właściwy organ.

GM1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2018/009/R

CERTYFIKOWANE ORGANIZACJE - DOKUMENTACJA

Dokumentacja przechowywana jako dowód zatwierdzenia obejmuje dokumentację systemu zarządzania, w tym wszelkie dokumenty techniczne, takie jak instrukcja operacyjna i instrukcja szkoleniowa, które zostały przedłożone razem z wnioskiem wstępnym, jak również wszelkie zmiany do tych dokumentów.

GM2 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2018/009/R

ZADECLAROWANE ORGANIZACJE SZKOLENIA - DOKUMENTACJA

Dokumenty, które należy przechowywać jako dokumenty wspierające proces deklaracji, zawierają formularz deklaracji i wszystkie wymagane załączniki do niej (programy szkolenia), a także wszelkie zmiany do tych dokumentów.

AMC1 ARA.GEN.220(a)(5) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2018/011/R

OSOBY

Dokumentacja dotycząca licencji, certyfikatów, uprawnień, upoważnień lub świadectw wydanych przez właściwy organ powinna obejmować co najmniej:

- (a) wniosek o wydanie licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa lub o zmianę licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa;
- (b) dokumentację towarzyszącą wnioskowi o wydanie licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa lub o zmianę licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa, obejmującą odpowiednio:
 - (1) ocenę kursu w obszarze KSA 100;
 - (2) egzamin(y) z wiedzy teoretycznej;
 - (3) egzamin(y) praktyczny(e);
 - (4) kontrolę(e) umiejętności; oraz
 - (5) certyfikaty poświadczające posiadanie wymaganego doświadczenia;
- (c) kopię licencji lub certyfikatu zawierającą wszelkie zmiany;
- (d) całą właściwą korespondencję lub jej kopię;
- (e) szczegółowe informacje na temat jakiegokolwiek zwolnienia;
- (f) szczegółowe informacje na temat podjętych środków wykonawczych; oraz
- (g) jakiegokolwiek raporty od innych właściwych organów dotyczące licencji, certyfikatów, uprawnień, upoważnień lub świadectw wydanych przez właściwy organ.

AMC1 ARA.GEN.220(a)(4) Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2018/009/R

DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA NA TERYTORIUM PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO PRZEZ OSOBY ZAMIESZKAŁE LUB ORGANIZACJE MAJĄCE SIEDZIBĘ W INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM

- (a) Dokumentacja dotycząca sprawowania nadzoru nad działalnością prowadzoną na terytorium Państwa Członkowskiego przez osoby zamieszkałe lub organizacje mające siedzibę na terytorium innego Państwa Członkowskiego powinna zawierać co najmniej:
 - (1) dokumentację z nadzoru łącznie z całą dokumentacją z przeprowadzonych audytów i inspekcji oraz powiązaną korespondencję;
 - (2) kopie odpowiedniej korespondencji, w której wymieniano informacje z innymi właściwymi organami dotyczące sprawowania nadzoru nad takimi osobami/organizacjami;
 - (3) szczegółowe informacje na temat podjętych środków wykonawczych i kar; oraz
 - (4) jakiegokolwiek raporty od innych właściwych organów dotyczące sprawowania nadzoru nad tymi osobami/organizacjami, łącznie z powiadomieniem o dowodach na istnienie niezgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami.

- (b) Właściwy organ powinien przechowywać dokumentację z przeprowadzonych audytów lub inspekcji oraz udostępniać ją innym właściwym organom co najmniej w następujących przypadkach:
- (1) zaistnienia poważnego incydentu lub wypadku;
 - (2) stwierdzenia nieprawidłowości w trakcie realizacji programu sprawowania nadzoru nad organizacjami certyfikowanymi przez inny właściwy organ lub nad organizacjami, które zadeklarowały swoją działalność właściwemu organowi, w celu określenia przyczyn leżących u podstaw powstawania tych nieprawidłowości;
 - (3) istnienia organizacji certyfikowanej przez właściwe organy w kilku Państwach Członkowskich, organizacji posiadającej zatwierdzenia wydane przez właściwe organy w kilku Państwach Członkowskich lub organizacji, która zadeklarowała swoją działalność właściwym organom w kilku Państwach Członkowskich.
- (c) W przypadku zwrócenia się przez inny właściwy organ z wnioskiem o udostępnienie dokumentacji, przyczyna złożenia takiego wniosku powinna być jednoznacznie określona.
- (d) Dokumentacja może zostać udostępniona poprzez przekazanie kopii lub umożliwienie dostępu do niej w celu konsultacji.

GM1 ARA.GEN.220 Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

Prowadzenie dokumentacji jest wymagane w celu udokumentowania osiągniętych wyników lub zapewnienia dowodów z wykonanych czynności. Dokumentacja, kiedy przybierze formę zapisu, staje się dowodem. Dlatego też, nie podlega ona zmianom. Nawet jeżeli opracowywana jest nowa dokumentacja dotycząca tej samej kwestii, dotychczasowa dokumentacja zachowuje ważność.

SEKCJA III - Nadzór, certyfikacja i egzekwowanie przepisów

ARA.GEN.300 Nadzór

Rozporządzenie (UE) 2023/203

- (a) Właściwy organ musi weryfikować:
- (1) zgodność z wymaganiami mającymi zastosowanie do organizacji lub osób przed wydaniem certyfikatu dla organizacji, zatwierdzenia, certyfikatu kwalifikacji FSTD lub licencji personelu, certyfikatu/upoważnienia, uprawnienia lub świadectwa (stosownie do przypadku);
 - (2) ciągłą zgodność z wymaganiami mającymi zastosowanie do posiadaczy licencji, uprawnień i certyfikatów/upoważnień, organizacji, którym przyznał certyfikat, posiadaczy certyfikatu kwalifikacji FSTD oraz organizacji, od których otrzymał deklarację;
 - (3) wdrożenie odpowiednich środków bezpieczeństwa nakazanych przez właściwy organ zgodnie z ARA.GEN.135 lit. c) i d).
- (b) Taka weryfikacja musi:
- (1) być prowadzona przy użyciu specjalnie przygotowanej dokumentacji ułatwiającej personelowi odpowiedzialnemu za nadzór w zakresie bezpieczeństwa wypełnianie zadań;
 - (2) obejmować przekazanie zainteresowanym osobom i organizacjom informacji o efektach działalności w ramach nadzoru w zakresie bezpieczeństwa;
 - (3) opierać się na audytach i inspekcjach, w tym inspekcjach na płycie i inspekcjach niezapowiedzianych; oraz
 - (4) przekazywać właściwemu organowi dowodów potrzebnych na wypadek konieczności podjęcia dalszych działań, w tym środków przewidzianych w ARA.GEN.350 i ARA.GEN.355.
- (c) Zakres nadzoru określonego w lit. a) i b) musi uwzględniać wyniki poprzednich działań w zakresie nadzoru oraz priorytety w zakresie bezpieczeństwa.
- (d) Bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich i ich obowiązków określonych w podczęści ARO.RAMP, zakres nadzoru nad czynnościami wykonywanymi na terytorium państwa członkowskiego przez osoby zamieszkałe lub organizacje mające siedzibę w innym państwie członkowskim musi być ustalony na podstawie priorytetów w zakresie bezpieczeństwa oraz poprzednich działań w zakresie nadzoru.
- (e) W przypadku gdy w działalność osoby lub organizacji zaangażowane jest więcej niż jedno państwo członkowskie lub zaangażowana jest Agencja, właściwy organ odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru zgodnie z lit. a) może zgodzić się na to, aby czynności w zakresie nadzoru wykonywane były przez właściwy(-e) organ(-y) państwa (państw) członkowskiego(-ich), na którego(-ych) terytorium prowadzone są określone działania, lub przez Agencję. Wszystkie osoby lub organizacje

podlegające tego typu porozumieniu muszą zostać poinformowane o jego istnieniu i zakresie.

- (f) Właściwy organ musi gromadzić i przetwarzać wszelkie informacje uznane za użyteczne na potrzeby sprawowania nadzoru, w tym przeprowadzania inspekcji na płycie i inspekcji niezapowiedzianych.
- (g) W odniesieniu do certyfikacji i nadzoru nad zgodnością organizacji z pkt ORA.GEN.200A, oprócz przestrzegania przepisów ustanowionych w lit. a)–f), właściwy organ przeprowadza przegląd wszelkich zatwierdzeń wydanych zgodnie z pkt IS.I.OR.200 lit. e) niniejszego rozporządzenia lub pkt IS.D.OR.200 lit. e) rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/1645 po mającym zastosowanie cyklu nadzoru audytowego i zawsze gdy wprowadzane są zmiany w zakresie prac danej organizacji.

[przepis ARA.GEN.300 lit. g) stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

AMC1 ARA.GEN.300(a);(b);(c) Nadzór

Decyzja ED 2020/018/R

OSZACOWANIE OCENY RYZYKA BEZPIECZEŃSTWA OPERACYJNEGO ZATWIERDZONEJ ORGANIZACJI SZKOLENIA

W ramach wstępnej certyfikacji lub nadzoru bieżącego nad zatwierdzoną organizacją szkolenia (ATO), właściwy organ powinien prowadzić oszacowanie procesów oceny ryzyka bezpieczeństwa związanego z zagrożeniami zidentyfikowanymi przez ATO jako mające wpływ na wykonywane operacje. Te oceny ryzyka bezpieczeństwa powinny stanowić procesy zidentyfikowane w ramach systemu zarządzania zatwierdzonej organizacji szkolenia.

W ramach prowadzonego nadzoru bieżącego, właściwy organ powinien również upewnić się co do skuteczności tych ocen ryzyka bezpieczeństwa.

- (a) Ogólna metodologia dotycząca zagrożeń operacyjnych
 - (1) Właściwy organ powinien ustanowić metodologię oszacowania procesów oceny ryzyka bezpieczeństwa systemu zarządzania zatwierdzonej organizacją szkolenia.
 - (2) W przypadku zagrożeń operacyjnych, oszacowanie wykonywane przez właściwy organ w ramach normalnego procesu nadzoru powinno zostać uznane za zadowalające jeżeli zatwierdzona organizacja szkolenia wykaże się kompetencjami i możliwościami w zakresie:
 - (i) zrozumienia zidentyfikowanych zagrożeń oraz ich wpływu na wykonywane operacje;
 - (ii) jednoznacznego określenia przypadków, w których zagrożenia te mogą wykraczać poza limity akceptowalnego ryzyka;
 - (iii) identyfikowania i wdrażania środków łagodzenia ryzyka w tym zawieszanie operacji w sytuacji kiedy łagodzenie nie może zmniejszyć ryzyka do określonych limitów ryzyka;

- (iv) opracowania i efektywnej realizacji procedur dotyczących przygotowania i bezpiecznego wykonania lotów będących przedmiotem zidentyfikowanych zagrożeń;
 - (v) oceny kompetencji i aktualności uprawnień swojego personelu w odniesieniu do obowiązków związanych z planowanymi operacjami oraz przeprowadzenia koniecznego szkolenia; oraz
 - (vi) zapewnienia dostatecznej ilości wykwalifikowanego i kompetentnego personelu do realizacji takich obowiązków.
- (3) Właściwy organ powinien wziąć pod uwagę:
- (i) czy środki łagodzenia określone przez zatwierdzoną organizację szkolenia w odniesieniu do każdego ryzyka zidentyfikowanego jako nieakceptowalne są wdrożone;
 - (ii) czy procedury operacyjne określone przez zatwierdzoną organizację szkolenia jako posiadające największe znaczenie dla bezpieczeństwa są skuteczne; oraz
 - (iii) czy personel, który zatwierdzona organizacja szkolenia wykorzystuje do realizacji planowanych operacji, został przeszkolony i oceniony jako kompetentny w zakresie odpowiednich procedur.

OSZACOWANIE OCENY RYZYKA BEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANEGO Z PYŁEM WULKANICZNYM ZATWIERDZONEJ ORGANIZACJI SZKOLENIA

- (b) Poza ogólną metodologią dotyczącą zagrożeń operacyjnych, oszacowanie przeprowadzane przez właściwy organ w ramach normalnego procesu nadzoru powinno również uwzględniać kompetencje i możliwości zatwierdzonej organizacji szkolenia w zakresie:
- (1) wyboru właściwych źródeł informacji wykorzystywanych do interpretacji informacji dotyczących prognozowanego zanieczyszczenia pyłem wulkanicznym oraz poprawnego rozstrzygnięcia wszelkich sprzecznych informacji uzyskiwanych z tych źródeł; oraz
 - (2) uwzględniania wszystkich informacji od posiadaczy certyfikatów typu (TCH) dotyczących aspektów zdadności do lotu związanych z pyłem wulkanicznym w odniesieniu do wykorzystywanych statków powietrznych oraz zachowania wszelkich środków ostrożności przed, w trakcie oraz po locie.

GM1 ARA.GEN.300(a);(b);(c) Nadzór

Decyzja ED 2013/006/R

OCENA RYZYKA BEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANEGO Z PYŁEM WULKANICZNYM – DODATKOWE WYTTCZNE

Dalsze wytyczne w sprawie oceny ryzyka bezpieczeństwa związanego z pyłem wulkanicznym wykonywanej przez zatwierdzoną organizację szkolenia (ATO) zawarte są w dokumencie ICAO Doc. 9974 (Bezpieczeństwo lotów i pył wulkaniczny – zarządzanie ryzykiem operacji lotniczych wykonywanych w warunkach wiadomego lub prognozowanego zanieczyszczenia pyłem wulkanicznym).

GM1 ARA.GEN.300(d) Nadzór*Decyzja ED 2018/009/R***DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA NA TERYTORIUM PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO**

- (a) Działalność prowadzona na terytorium Państwa Członkowskiego przez osoby zamieszkałe lub organizacje mające siedzibę w innym Państwie Członkowskim obejmują:
 - (1) działalność organizacji certyfikowanych przez właściwy organ jakiegokolwiek innego Państwa Członkowskiego lub przez Agencję jak również działalność organizacji, które zadeklarowały swoją działalność do właściwego organu jakiegokolwiek innego Państwa Członkowskiego;
 - (2) działalność osób posiadających licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo wydane przez właściwy organ jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego; oraz
 - (3) działalność osób składających deklaracje do właściwego organu jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego.
- (b) Audyty i inspekcje takiej działalności, w tym inspekcje na płycie i inspekcje niezapowiedziane (kontrole doraźne), powinny być ukierunkowane na obszary budzące obawy z punktu widzenia bezpieczeństwa, zidentyfikowane w oparciu o analizę danych na temat zagrożeń bezpieczeństwa i ich wpływu na operacje.

ARA.GEN.305 Program sprawowania nadzoru*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

- (a) Właściwy organ musi opracować i stosować program sprawowania nadzoru obejmujący czynności związane z nadzorem wymagane na mocy ARA.GEN.300 i ARO.RAMP.
- (b) W odniesieniu do organizacji certyfikowanych przez właściwy organ i posiadaczy certyfikatu kwalifikacji FSTD program sprawowania nadzoru musi być opracowany z uwzględnieniem szczególnego charakteru danej organizacji, złożoności prowadzonej przez nią działalności, wyników wcześniejszych działań w zakresie certyfikacji lub nadzoru i musi bazować na ocenie powiązanego ryzyka. Program sprawowania nadzoru musi obejmować w ramach każdego cyklu planowania nadzoru:
 - (1) audyty i inspekcje, w tym – w stosownych przypadkach – inspekcje na płycie i inspekcje niezapowiedziane; oraz
 - (2) spotkania z udziałem kierownika odpowiedzialnego i właściwego organu, których celem jest, aby obie strony zostały poinformowane o istotnych kwestiach.
- (c) W odniesieniu do organizacji certyfikowanych przez właściwy organ oraz posiadaczy certyfikatu kwalifikacji FSTD stosuje się cykl planowania nadzoru nieprzekraczający 24 miesięcy.

Cykl planowania nadzoru może zostać skrócony, jeśli istnieją dowody na to, że wyniki działalności organizacji lub posiadacza certyfikatu kwalifikacji FSTD w zakresie bezpieczeństwa uległy pogorszeniu.

Cykl planowania nadzoru może zostać wydłużony do maksymalnie 36 miesięcy, jeśli właściwy organ stwierdzi, że w ciągu ostatnich 24 miesięcy:

- (1) organizacja wykazała się skuteczną identyfikacją zagrożeń bezpieczeństwa lotniczego i skutecznie zarządzała powiązaniem ryzykiem;
- (2) organizacja niezmiennie wykazywała zgodnie z ORA.GEN.130, że w pełni kontroluje wszelkie zachodzące zmiany;
- (3) nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości poziomu 1; oraz
- (4) wszystkie działania naprawcze zostały wdrożone w terminie zaakceptowanym lub przedłużonym przez właściwy organ zgodnie z ARA.GEN.350 lit. d) pkt 2.

Cykl planowania nadzoru może zostać ponadto wydłużony do maksymalnie 48 miesięcy, jeśli oprócz powyższego organizacja opracuje, a właściwy organ zatwierdzi skuteczny, stały system zgłaszania właściwemu organowi wyników w zakresie bezpieczeństwa oraz przestrzegania przepisów przez samą organizację.

- (ca) niezależnie od przepisów lit. c), w odniesieniu do organizacji, które prowadzą wyłącznie szkolenia do licencji LAPL, PPL, SPL lub BPL i towarzyszących uprawnień, upoważnień i certyfikatów, stosuje się cykl planowania nadzoru nieprzekraczający 48 miesięcy. Cykl planowania nadzoru zostaje skrócony, jeżeli istnieją dowody na to, że wyniki w zakresie bezpieczeństwa osiągnięte przez organizację uległy pogorszeniu.

Cykl planowania nadzoru może zostać wydłużony do maksymalnie 72 miesięcy, jeśli właściwy organ stwierdzi, że w ciągu poprzednich 48 miesięcy:

- (1) organizacja wykazała się skuteczną identyfikacją zagrożeń bezpieczeństwa lotniczego i skutecznym zarządzaniem powiązaniem ryzykiem, jak wskazują wyniki rocznego przeglądu zgodnie z ORA.GEN.200 lit. c);
 - (2) organizacja niezmiennie utrzymywała kontrolę nad wszystkimi zmianami zgodnie z ORA.GEN.130, co potwierdzają wyniki rocznego przeglądu zgodnie z ORA.GEN.200 lit. c);
 - (3) nie stwierdzono nieprawidłowości poziomu 1; oraz
 - (4) wszystkie działania naprawcze zostały wdrożone w terminie zaakceptowanym lub przedłużonym przez właściwy organ zgodnie z ARA.GEN.350 lit. d) pkt 2.
- (d) W odniesieniu do osób posiadających licencję, certyfikat, uprawnienie lub świadectwo dopuszczenia wydane przez właściwy organ, zakres programu nadzoru obejmuje odpowiednią liczbę inspekcji i inspekcji niezapowiedzianych.
- (e) Program sprawowania nadzoru musi obejmować dokumentację dat planowanych i przeprowadzonych audytów, inspekcji i spotkań.

- (f) Niezależnie od przepisów lit. b), c), i ca) program sprawowania nadzoru nad DTO opracowuje się z uwzględnieniem szczególnego charakteru organizacji, złożoności prowadzonej przez nią działalności i wyników wcześniejszych działań w zakresie nadzoru oraz opiera się go na ocenie ryzyka związanego z rodzajem prowadzonego przez tę organizację szkolenia. Działania w zakresie nadzoru obejmują inspekcje, w tym inspekcje niezapowiedziane, oraz – jeżeli właściwy organ uzna to za niezbędne – mogą obejmować audyty.

AMC1 ARA.GEN.305(b) Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2012/006/R

SZCZEGÓLNY CHARAKTER I ZŁOŻONOŚĆ ORGANIZACJI, WYNIKI WCZEŚNIEJSZYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE NADZORU

- (a) Podczas opracowywania programu sprawowania nadzoru nad organizacją, właściwy organ powinien w szczególności uwzględnić poniższe elementy, stosownie do przypadku:
- (1) wdrożenie przez organizację standardów bezpośrednio związanych z działalnością organizacji będącą przedmiotem niniejszego rozporządzenia;
 - (2) procedurę stosowaną w odniesieniu do zmian oraz zakres zmian niewymagających uprzedniego zatwierdzenia;
 - (3) zatwierdzenia posiadane przez organizację;
 - (4) procedury wdrożone przez organizację związane ze stosowanymi alternatywnymi sposobami spełnienia wymagań.
- (b) W celu oceny złożoności systemu zarządzania organizacji należy stosować zapisy zawarte w punkcie AMC1 ORA.GEN.200(b).
- (c) W odniesieniu do wyników wcześniejszych działań w zakresie nadzoru, właściwy organ powinien również uwzględnić odpowiednie wyniki inspekcji na płycie w organizacjach, które certyfikował, które zostały przeprowadzone w innych Państwach Członkowskich zgodnie z zapisami zawartymi w ARO.RAMP.

AMC1 ARA.GEN.305(b)(1) Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2012/006/R

AUDYT

- (a) Program sprawowania nadzoru powinien wskazywać które aspekty zatwierdzenia będą objęte każdym audytem.
- (b) Część audytu powinna koncentrować się na raportach z monitorowania zgodności organizacji opracowanych przez personel odpowiedzialny za monitorowanie zgodności w celu stwierdzenia czy organizacja identyfikuje i rozwiązuje swoje problemy.
- (c) Na zakończenie audytu, inspektor audytujący sporządzi raport łącznie z opisem wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości.

AMC2 ARA.GEN.305(b)(1) Program sprawowania nadzoru*Decyzja ED 2012/006/R***INSPEKCJE NA PŁYCI**

Podczas przeprowadzania inspekcji na płycie statków powietrznych wykorzystywanych przez organizacje, właściwy organ w ramach nadzoru powinien, na ile to możliwe, przestrzegać wymagań zdefiniowanych w ARO.RAMP.

AMC1 ARA.GEN.305(b);(c) Program sprawowania nadzoru*Decyzja ED 2012/006/R***STANDARDY PRZEMYSŁOWE**

- (a) W przypadku organizacji, które wykazały zgodność ze standardami przemysłowymi, właściwy organ może dostosować swój program sprawowania nadzoru w celu uniknięcia dublowania niektórych punktów audytu.
- (b) Wykazana zgodność ze standardami nie powinna być rozpatrywana w oderwaniu od innych elementów, które powinny być uwzględnione w ramach nadzoru sprawowanego przez właściwy organ w oparciu o analizę ryzyka.
- (c) W celu zaliczenia audytów wykonanych w ramach certyfikacji zgodnie ze standardami, należy wziąć pod uwagę następujące czynniki:
 - (1) wykazanie zgodności odbywa się na podstawie audytów certyfikacyjnych zapewniających niezależną i systematyczną weryfikację;
 - (2) weryfikację zastosowania akredytacji oraz instytucji prowadzących akredytację w zakresie certyfikacji zgodnie ze standardami przemysłowymi;
 - (3) audyty certyfikacyjne odpowiadają wymaganiom określonym w Załączniku VII (część ORA) oraz w innych Załącznikach do niniejszego Rozporządzenia, jeżeli mają zastosowanie;
 - (4) zakres takich audytów certyfikacyjnych może być z łatwością porównany z zakresem nadzoru zgodnie z zapisami zawartymi w części ORA;
 - (5) wyniki audytu są dostępne dla właściwego organu i podlegają wymianie informacji zgodnie z Artykułem 15(1) rozporządzenia (WE) nr 216/2008; oraz
 - (6) przerwy w planowaniu audytów certyfikacyjnych zgodnie ze standardami są kompatybilne z cyklem planowania nadzoru.

AMC1 ARA.GEN.305(c) Program sprawowania nadzoru*Decyzja ED 2012/006/R***CYKL PLANOWANIA NADZORU**

- (a) Podczas określania cyklu planowania nadzoru oraz opracowywania programu sprawowania nadzoru, właściwy organ powinien ocenić ryzyko związane z działalnością prowadzoną przez każdą organizację i dostosować nadzór do poziomu zidentyfikowanego ryzyka oraz do zdolności organizacji do skutecznego zarządzania ryzykiem w celu zapewnienia bezpieczeństwa.
- (b) Właściwy organ powinien opracować harmonogram audytów i inspekcji właściwy dla każdej organizacji. Podczas planowania audytów i inspekcji należy uwzględnić wyniki identyfikacji zagrożeń i oceny ryzyka przeprowadzanej i utrzymywanej przez organizację jako część systemu zarządzania organizacją. Inspektorzy powinni pracować zgodnie z dostarczonym harmonogramem.
- (c) Jeżeli właściwy organ, mając na uwadze wyniki organizacji w zakresie bezpieczeństwa, różnicuje częstotliwość przeprowadzania audytu lub inspekcji, powinien on zapewnić, że wszystkie aspekty działalności prowadzonej przez organizację są przedmiotem audytów i inspekcji zgodnie z mającym zastosowanie cyklem planowania nadzoru.
- (d) Części programu sprawowania nadzoru odnoszące się do inspekcji na płycie, w dostępnym czasie, bez powodowania zbędnych opóźnień w operacjach, powinny być opracowane w oparciu o położenie geograficzne, uwzględniać działalność lotniska oraz skupiać się na kluczowych kwestiach mogących być przedmiotem inspekcji.

AMC2 ARA.GEN.305(c) Program sprawowania nadzoru*Decyzja ED 2012/006/R***CYKL PLANOWANIA NADZORU**

- (a) W przypadku każdej organizacji certyfikowanej przez właściwy organ oraz każdego posiadacza certyfikatu kwalifikacji FSTD, wszystkie procesy powinny być w całości poddane audytowi w czasie niewykraczającym poza bieżący cykl planowania nadzoru. Początek pierwszego cyklu planowania audytu jest zwykle określany przez datę wydania pierwszego certyfikatu. Jeżeli właściwy organ chce zrównać cykl planowania nadzoru z rokiem kalendarzowym, powinien odpowiednio skrócić pierwszy cykl planowania nadzoru.
- (b) Przerwa pomiędzy dwoma audytami w odniesieniu do konkretnej organizacji nie powinna przekraczać mającego zastosowanie cyklu planowania nadzoru.
- (c) Audyty powinny obejmować co najmniej jeden audyt na miejscu w każdym cyklu planowania nadzoru. W przypadku organizacji prowadzących swoją stałą działalność w więcej niż jednym miejscu, podczas określania miejsc, w których przeprowadzone zostaną audyty, należy uwzględnić wyniki wcześniejszych działań w zakresie nadzoru, zakres działalności w każdym miejscu jak również zidentyfikowane główne obszary ryzyka.
- (d) W przypadku organizacji posiadających więcej niż jeden certyfikat, właściwy organ może opracować zintegrowany harmonogram audytów obejmujący wszystkie

mające zastosowanie pozycje podlegające audytom. W celu uniknięcia dublowania audytów, istnieje możliwość zaliczenia niektórych pozycji podlegających audytowi podczas realizacji bieżącego cyklu planowania nadzoru, pod warunkiem, że spełnione zostaną cztery warunki:

- (1) konkretna pozycja podlegająca audytowi powinna być identyczna dla wszystkich certyfikatów podlegających uwzględnieniu;
- (2) powinny istnieć zadowalające dowody, że pozycje podlegające audytowi zostały zrealizowane oraz że wszystkie działania naprawcze zostały wdrożone i zaakceptowane przez właściwy organ;
- (3) właściwy organ powinien być przekonany, że nie ma powodu, aby podejrzewać, że standardy odnoszące się do tych konkretnych pozycji, które uzyskały zaliczenie, uległy pogorszeniu;
- (4) przerwa pomiędzy dwoma audytami określonej pozycji, która uzyskała zaliczenie, nie powinna wykroczać poza bieżący cykl planowania nadzoru.

AMC1 ARA.GEN.305(d) Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2012/006/R

OSOBY POSIADAJĄCE LICENCJĘ, CERTYFIKAT/UPOWAŻNIENIE, UPRAWNIENIE LUB ŚWIADECTWO

Nadzór nad osobami posiadającymi licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo powinien być sprawowany jako część nadzoru sprawowanego nad organizacjami. Ponadto, właściwy organ powinien weryfikować zgodność z mającymi zastosowanie wymaganiami podczas wydawania lub wznowiania uprawnień.

W celu poprawnego wykonywania swoich obowiązków związanych z nadzorem, właściwy organ powinien wykonać kilka niezapowiedzianych sprawdzeń.

AMC1 ARA.GEN.305(f) Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2018/009/R

- (a) Przy ustalaniu programu nadzoru dla organizacji, które zadeklarowały swoją działalność, właściwy organ powinien dokonać wyboru zadeklarowanych organizacji szkolenia, które mają zostać poddane inspekcji w oparciu o elementy określone w pkt ARA.GEN.305(f).
- (b) W przypadku każdej wybranej zadeklarowanej organizacji szkolenia inspekcja stanowi inspekcją wybranej próbki wstępnie zdefiniowanych kryteriów inspekcji na podstawie kluczowych elementów ryzyka i mających zastosowanie wymagań.
- (c) Wyniki wcześniejszych działań nadzorczych powinny obejmować informacje z corocznego przeglądu wewnętrznego DTO i rocznego sprawozdania z działalności DTO, a także informacje z weryfikacji programu szkolenia DTO pod względem zgodności z Częścią FCL i raportów ze zdarzeń mających związek z działalnością DTO, w stosownych przypadkach.

- (d) Program nadzoru powinien opierać się na podejściu opartym o ryzyko i powinien być opracowywany co roku. Co najmniej jedna inspekcja powinna być wykonana w odniesieniu do każdego DTO nie później niż 72 miesiące od daty otrzymania deklaracji lub, w dalszej kolejności, od daty ostatniej inspekcji, stosownie do przypadku.
- (e) Dodatkowe inspekcje lub niezapowiedziane inspekcje określonych zadeklarowanych organizacji szkolenia mogą być uwzględnione w programie nadzoru na podstawie elementów określonych w pkt ARA.GEN.305(f).

AMC2 ARA.GEN.305(f) Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2018/009/R

Inspekcja DTO powinna koncentrować się przynajmniej na:

- (a) istnieniu oświadczenia o polityce bezpieczeństwa i jego adekwatności w odniesieniu do działalności DTO;
- (b) istnieniu odpowiednich środków mających na celu osiągnięcie celów polityki bezpieczeństwa, w tym środków ograniczania ryzyka, wyników corocznych przeglądów i odpowiednich działań naprawczych, w stosownych przypadkach;
- (c) szkoleniu lotniczym zgodnie z programem szkolenia DTO, jego realizacji i standardach a także na dokumentacji szkoleniowej;
- (d) szkoleniowych statkach powietrznych będących w użyciu, w tym ich rejestracji, powiązanych dokumentach oraz dokumentacji obsługi technicznej;
- (e) wykorzystaniu FSTD;
- (f) miejscu prowadzenia operacji i związanym z tym zapleczem, w stosownych przypadkach; oraz
- (g) informacjach na temat instruktorów szkolenia ogólnego oraz ważności ich licencji, certyfikatów, uprawnień i dzienników.

ARA.GEN.310 Procedura wstępnej certyfikacji – organizacje

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

- (a) Po otrzymaniu wniosku o pierwsze wydanie certyfikatu dla organizacji właściwy organ musi sprawdzić, czy organizacja ta spełnia obowiązujące wymagania.
- (b) Po stwierdzeniu, że organizacja spełnia obowiązujące wymagania, właściwy organ musi wydać certyfikat(-y) określony(-e) w dodatkach III i V do niniejszej części. Certyfikat(-y) wydawany(-e) jest (są) na czas nieokreślony. Prawa i zakres działań, jakie organizacja może wykonywać na mocy zatwierdzenia, określa się w warunkach zatwierdzenia dołączonych do certyfikatu(-ów).
- (c) W celu umożliwienia organizacji wprowadzania zmian bez wcześniejszej zgody właściwego organu zgodnie z ORA.GEN.130, właściwy organ musi zatwierdzić

procedurę przedłożoną przez organizację, określającą zakres tego typu zmian i opisującą sposób zarządzania tego typu zmianami i powiadamiania o nich.

AMC1 ARA.GEN.310(a) Procedura wstępnej certyfikacji – organizacje

Decyzja ED 2012/006/R

WERYFIKACJA ZGODNOŚCI

- (a) W celu zweryfikowania zgodności organizacji z mającymi zastosowanie wymaganiami, właściwy organ powinien przeprowadzić audyt organizacji, łącznie z przeprowadzeniem rozmów z personelem oraz inspekcji zaplecza organizacji.
- (b) Właściwy organ powinien przeprowadzić taki audyt tylko po upewnieniu się, że wniosek o certyfikację jest zgodny z mającymi zastosowanie wymaganiami.
- (c) Audyt powinien koncentrować się na następujących obszarach:
 - (1) szczegółowa struktura zarządzania organizacją, w tym imiona i nazwiska oraz kwalifikacje personelu zgodnie z wymaganiami zawartymi w ORA.GEN.210 oraz adekwatność struktury organizacji do struktury zarządzania;
 - (2) personel:
 - (i) dostateczna ilość wykwalifikowanego personelu w odniesieniu do zamierzonych warunków zatwierdzenia oraz związanych z tym uprawnień;
 - (ii) ważność licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień lub świadectw, stosownie do przypadku;
 - (3) procesy zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem oraz monitorowanie zgodności;
 - (4) zaplecze – adekwatne do zakresu działalności organizacji;
 - (5) dokumentacja, na podstawie której powinien być wydany certyfikat (dokumentacja organizacji zgodnie z wymaganiami zawartymi w części ORA, w tym instrukcje techniczne takie jak instrukcja operacyjna i instrukcja szkoleniowa).
- (d) W przypadku niezgodności, wnioskodawca powinien zostać poinformowany w formie pisemnej o poprawkach, jakie są konieczne.
- (e) W przypadku odrzucenia wniosku o wydanie certyfikatu dla organizacji, wnioskodawca powinien zostać poinformowany o przysługującym mu prawie do odwołania zgodnie z obowiązującym prawem krajowym.

ARA.GEN.315 Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień lub świadectw – osoby*Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011*

- (a) Po otrzymaniu wniosku o wydanie, przedłużenie, wznowienie lub wymianę licencji, uprawnienia, certyfikatu/upoważnienia lub świadectwa dla personelu oraz po otrzymaniu dokumentacji potwierdzającej, właściwy organ musi sprawdzić, czy kandydat spełnia obowiązujące wymagania.
- (b) W przypadku stwierdzenia, że kandydat spełnia obowiązujące wymagania, właściwy organ musi wydać, przedłużyć, wznowiać lub wymieniać licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo.

AMC1 ARA.GEN.315(a) Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany licencji, uprawnień, certyfikatów/upoważnień lub świadectw – osoby*Decyzja ED 2021/002/R***WERYFIKACJA ZGODNOŚCI**

- (a) W celu zweryfikowania czy wnioskodawca spełnia wymagania, właściwy organ powinien dokonać oceny złożonego wniosku i dołączonej do niego dokumentacji pod względem kompletności i zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami.
- (b) Jako część weryfikacji zgodności wnioskodawcy z wymaganiami, właściwy organ powinien sprawdzić czy dana osoba:
 - (1) nie posiadała licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa o takim samym zakresie i takiej samej kategorii wydanego w innym Państwie Członkowskim;
 - (2) nie ubiegała się o licencję, certyfikat, uprawnienie, upoważnienie lub świadectwo o takim samym zakresie i takiej samej kategorii w innym Państwie Członkowskim; oraz
 - (3) nigdy nie posiadała licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa o takim samym zakresie i takiej samej kategorii wydanego w innym Państwie Członkowskim, które zostało cofnięte lub zawieszone w innym Państwie Członkowskim.
- (c) Właściwy organ powinien zwrócić się z wnioskiem do wnioskodawcy o złożenie deklaracji odnośnie pozycji (b)(1) do (b)(3). Deklaracja taka powinna zawierać oświadczenie gwarantujące, że jakkolwiek informacja niezgodna z prawdą może skutkować odmową wydania wnioskodawcy licencji, certyfikatu, uprawnienia, upoważnienia lub świadectwa. W przypadku wątpliwości, właściwy organ powinien skontaktować się z właściwym organem Państwa Członkowskiego, gdzie wnioskodawca mógł uprzednio posiadać licencję, certyfikat, uprawnienie, upoważnienie lub świadectwo.
- (d) Oprócz wymogów określonych w lit. (a), (b) i (c) powyżej, w celu sprawdzenia, czy wnioskodawca spełnia wymogi dotyczące przedłużenia lub wznowienia w ramach

programu EBT, właściwy organ powinien zwrócić się do wnioskodawcy o złożenie wniosku i formularza sprawozdania z dodatku 10, w tym oświadczenie operatora zgodnie z lit. b) AMC1 do dodatku 10 – „Przedłużanie i wznowianie uprawnień na typ oraz przedłużanie i wznowianie uprawnień IR w połączeniu z przedłużaniem lub wznowianiem uprawnień na typ – Ocena praktyczna EBT.

ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje

Rozporządzenie (UE) Nr 2018/1119

- (a) Po otrzymaniu wniosku o dokonanie zmiany wymagającej wcześniejszego zatwierdzenia właściwy organ musi sprawdzić przed wydaniem zatwierdzenia, czy organizacja spełnia obowiązujące wymagania.

Właściwy organ musi określić warunki, zgodnie z którymi organizacja może działać w czasie dokonywania takich zmian, chyba że stwierdzi on, że należy zawiesić certyfikat dla organizacji.

Po stwierdzeniu, że organizacja spełnia obowiązujące wymagania, właściwy organ musi zatwierdzić zmianę.

- (b) Bez uszczerbku dla wszelkich dodatkowych środków wykonawczych, w przypadku gdy organizacja wprowadza zmiany wymagające wcześniejszego zatwierdzenia bez otrzymania od właściwego organu takiego zatwierdzenia, o którym mowa w lit. a), właściwy organ musi zawiesić, ograniczyć lub cofnąć certyfikat dla organizacji.
- (c) W odniesieniu do zmian niewymagających wcześniejszego zatwierdzenia właściwy organ musi ocenić informacje przekazane w powiadomieniu dokonany przez organizację zgodnie z ORA.GEN.130 w celu sprawdzenia, czy spełnione zostały obowiązujące wymagania. W przypadku stwierdzenia niespełnienia obowiązujących wymagań właściwy organ:
- (1) musi powiadomić organizację o niezgodności z wymogami i musi zwrócić się o wprowadzenie dalszych zmian;
 - (2) w przypadku nieprawidłowości poziomu 1 lub 2 postępuje zgodnie z ARA.GEN.350.
- (d) Niezależnie od przepisów lit. (a), (b) i (c), w przypadku zmian w informacjach podanych w deklaracjach otrzymanych od DTO lub w realizowanym przez DTO programie szkolenia zgłoszonym właściwemu organowi zgodnie z pkt DTO.GEN.116 załącznika VIII (część DTO) właściwy organ podejmuje działania zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt ARA.DTO.105 i ARA.DTO.110, stosownie do przypadku.

AMC1 ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Zmiany dotyczące nominowanych osób:

Właściwy organ powinien zostać poinformowany o wszelkich zmianach dotyczących personelu, o którym mowa w części ORA, mogących mieć wpływ na certyfikat lub warunki zatwierdzenia/harmonogram zatwierdzenia. Jeżeli organizacja przedstawia nazwisko nominowanego w odniesieniu do listy osób nominowanych zgodnie z ORA.GEN.210(b), właściwy organ powinien wymagać od organizacji opracowania pisemnego CV określającego kwalifikacje proponowanej osoby. Właściwy organ powinien zarezerwować sobie prawo przeprowadzenia rozmowy z osobą nominowaną lub zażądać dodatkowych dowodów świadczących o jego/jej kwalifikacjach przed podjęciem decyzji o jego/jej akceptacji.

- (b) Należy prowadzić rejestr zmian dokumentacji systemu zarządzania, który zawiera informacje dotyczące daty otrzymania zmiany przez właściwy organ oraz daty jej zatwierdzenia.
- (c) Organizacja powinna przekazać do właściwego organu każdą zmianę w dokumentacji systemu zarządzania łącznie ze zmianami, które nie wymagają uprzedniego zatwierdzenia przez właściwy organ. Jeżeli zmiana wymaga zatwierdzenia przez właściwy organ, a wymagania zostały spełnione, właściwy organ powinien dokonać zatwierdzenia w formie pisemnej. Jeżeli zmiana nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia, właściwy organ powinien potwierdzić jej otrzymanie w formie pisemnej w ciągu 10 dni roboczych.
- (d) W przypadku zmian wymagających uprzedniego zatwierdzenia, w celu zweryfikowania zgodności organizacji z mającymi zastosowanie wymaganiami, właściwy organ powinien przeprowadzić audyt organizacji ograniczony do zakresu wprowadzanych zmian. Jeżeli jest to wymagane do weryfikacji, audyt powinien obejmować rozmowy z pracownikami oraz inspekcję zaplecza organizacji.

GM1 ARA.GEN.330 Zmiany – organizacje

Decyzja ED 2012/006/R

ZMIANA NAZWY ORGANIZACJI

- (a) Wraz z otrzymaniem wniosku oraz odpowiednich części dokumentacji organizacji zgodnie z wymaganiami określonymi w części ORA, właściwy organ powinien ponownie wydać certyfikat.
- (b) Zmiana jedynie nazwy organizacji nie wymaga od właściwego organu przeprowadzenia audytu organizacji, chyba że są dowody na to, że inne aspekty działania organizacji uległy zmianie.

ARA.GEN.330A Zmiany w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji

Rozporządzenie (UE) 2023/203

- (a) W odniesieniu do zmian zarządzanych i zgłaszanych właściwemu organowi zgodnie z procedurą określoną w pkt IS.I.OR.255 lit. a) załącznika II (część IS.I.OR) do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2023/203 właściwy organ uwzględnia przegląd takich zmian w stałym nadzorze sprawowanym zgodnie z zasadami określonymi w pkt ARA.GEN.300. W przypadku stwierdzenia jakiegokolwiek niezgodności właściwy

organ powiadamia o tym organizację, żąda dalszych zmian i podejmuje działania zgodnie z pkt ARA.GEN.350.

- (b) W odniesieniu do innych zmian wymagających złożenia wniosku o zatwierdzenie zgodnie z pkt IS.I.OR.255 lit. b) załącznika II (część IS.I.OR) do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2023/203:
- (1) po otrzymaniu wniosku o wprowadzenie zmiany przed wydaniem zatwierdzenia właściwy organ sprawdza czy organizacja spełnia stosowne wymagania;
 - (2) właściwy organ ustala warunki, na jakich organizacja może działać w trakcie wprowadzania zmiany;
 - (3) w przypadku stwierdzenia, że organizacja spełnia stosowne wymagania, właściwy organ zatwierdza zmianę.

[przepis ARA.GEN.330A stosuje się od dnia 22 lutego 2026 r. – rozporządzenie wykonawcze (UE) 2023/203]

ARA.GEN.350 Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze – organizacje

Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359

- (a) Na potrzeby sprawowania nadzoru zgodnie z ARA.GEN.300 lit. a) właściwy organ musi dysponować systemem służącym do analizowania stwierdzonych nieprawidłowości z uwzględnieniem ich znaczenia pod kątem bezpieczeństwa.
- (b) Właściwy organ musi stwierdzić nieprawidłowość poziomu 1 w przypadku stwierdzenia istotnej niezgodności z obowiązującymi wymaganiami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008 i przepisach wykonawczych do niego, a także z procedurami i instrukcjami organizacji lub warunkami zatwierdzenia lub wydania certyfikatu, która zmniejsza bezpieczeństwo lub poważnie zagraża bezpieczeństwu lotu.

Nieprawidłowości poziomu 1 muszą obejmować:

- (1) nieudzielenie właściwemu organowi dostępu do obiektów organizacji określonych w ORA.GEN.140 podczas zwykłych godzin pracy i po dwóch pisemnych żądaniach;
 - (2) uzyskanie lub utrzymanie ważności certyfikatu dla organizacji poprzez sfałszowanie przedłożonych dokumentów dowodowych;
 - (3) udowodnienie nadużycia lub nielegalnego wykorzystania certyfikatu dla organizacji; oraz
 - (4) brak kierownika odpowiedzialnego.
- (c) Właściwy organ musi stwierdzić nieprawidłowość poziomu 2 w przypadku stwierdzenia jakiegokolwiek niezgodności z obowiązującymi wymaganiami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008 i przepisach wykonawczych do niego, a także z procedurami i instrukcjami organizacji lub warunkami zatwierdzenia

lub wydania certyfikatu, która mogłaby spowodować zmniejszenie bezpieczeństwa lub zagrozić bezpieczeństwu lotu.

- (d) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas nadzoru lub w inny sposób właściwy organ, bez uszczerbku dla dodatkowych działań wymaganych na mocy rozporządzenia (WE) nr 216/2008 i przepisów wykonawczych do niego, musi poinformować na piśmie organizację o tej nieprawidłowości i zwraca się o podjęcie działań naprawczych w celu zajęcia się stwierdzoną niezgodnością. W stosownych przypadkach właściwy organ musi poinformować również władze państwa, w którym statek powietrzny jest zarejestrowany.
- (1) W odniesieniu do nieprawidłowości poziomu 1 właściwy organ musi podjąć natychmiastowe odpowiednie działania w celu zakazania lub ograniczenia czynności oraz, w stosownych przypadkach, musi podjąć działania w celu wycofania certyfikatu lub konkretnego zatwierdzenia lub w celu ograniczenia lub zawieszenia go w całości lub w części, w zależności od zakresu nieprawidłowości poziomu 1, do chwili podjęcia przez organizację skutecznych działań naprawczych.
- (2) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości poziomu 2 właściwy organ musi:
- (i) wyznaczyć czas na przeprowadzenie działań naprawczych stosownie do charakteru nieprawidłowości, który początkowo nie będzie dłuższy niż trzy miesiące. Pod koniec tego okresu oraz z uwagi na charakter wyników badań właściwy organ może przedłużyć trzymiesięczny okres pod warunkiem przedstawienia zadowalającego planu działań naprawczych zatwierdzonego przez ten organ; oraz
- (ii) ocenić działanie naprawcze i plan wdrożenia zaproponowane przez organizację, a następnie je zatwierdzić, jeśli w wyniku oceny uzna, że są one wystarczające do usunięcia niezgodności.
- (3) W przypadku gdy organizacja nie przedłoży możliwego do zaakceptowania planu działania naprawczego lub nie przeprowadzi działania naprawczego w terminie zaakceptowanym lub przedłużonym przez właściwy organ, status nieprawidłowości należy podnieść do poziomu 1 i podjąć działania określone w lit. d) ppkt 1.
- (4) Właściwy organ musi rejestrować wszelkie nieprawidłowości, które stwierdził lub o których został powiadomiony, i – w stosownych przypadkach – zastosowane środki wykonawcze, a także działania naprawcze oraz datę zakończenia działań związanych z nieprawidłowościami.
- (da) Na zasadzie odstępstwa od lit. a)–d), w przypadku DTO, jeżeli podczas sprawowania nadzoru lub w inny sposób właściwy organ znajdzie dowody wskazujące, że DTO nie spełnia zasadniczych wymogów załącznika IV do rozporządzenia (UE) 2018/1139, wymogów załącznika I (część FCL) i załącznika VIII (część DTO) do niniejszego rozporządzenia lub wymogów załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 oraz załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976, właściwy organ:
- (1) zgłasza niezgodność, wpisuje ją do rejestru, powiadamia o niej na piśmie przedstawiciela DTO i wyznacza rozsądny okres, w jakim DTO ma poczynić kroki wskazane w załączniku VIII (część DTO) pkt DTO.GEN.150;
- (2) podejmuje natychmiastowe i odpowiednie działania w celu ograniczenia lub zakazania działalności szkoleniowej, na którą dana niezgodność ma wpływ,

do czasu aż DTO podejmie działania naprawcze, o których mowa w pkt 1, w przypadku wystąpienia którejkolwiek z następujących sytuacji:

- (i) stwierdzono zagrożenie bezpieczeństwa;
- (ii) DTO nie podejmuje działań naprawczych wymaganych zgodnie z pkt DTO.GEN.150;
- (3) w odniesieniu do programów szkolenia, o których mowa w załączniku VIII (część DTO) pkt DTO.GEN.230 lit. c), ogranicza, zawiesza lub cofa zatwierdzenie programu szkolenia;
- (4) stosuje wszelkie dalsze środki egzekwowania przepisów niezbędne do zapewnienia wyeliminowania braku zgodności oraz, w stosownych przypadkach, zarządza jej skutkom.
- (e) Bez uszczerbku dla jakichkolwiek dodatkowych środków egzekwowania przepisów, w przypadku gdy organ państwa członkowskiego działający zgodnie z przepisami pkt ARA.GEN.300 lit. d) stwierdzi, że organizacja, która została certyfikowana przez właściwy organ innego państwa członkowskiego lub Agencję albo złożyła deklarację właściwemu organowi innego państwa członkowskiego lub Agencji, nie spełnia któregokolwiek z zasadniczych wymogów załącznika IV do rozporządzenia (UE) 2018/1139, wymogów załącznika I (część FCL), załącznika VII (część ORA) i załącznika VIII (część DTO) do niniejszego rozporządzenia, bądź wymogów załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 oraz załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976, powiadamia o takim braku zgodności ten właściwy organ.

GM1 ARA.GEN.350 Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze - organizacje

Decyzja ED 2012/006/R

SZKOLENIE

W przypadku nieprawidłowości poziomu 1, w zależności od charakteru nieprawidłowości, właściwy organ może wyrazić zgodę na kontynuację prowadzonego przez organizację szkolenia. Właściwy organ powinien nadzorować to szkolenie do momentu usunięcia nieprawidłowości.

GM1 ARA.GEN.350(e) Stwierdzone nieprawidłowości i działania naprawcze – organizacje

Decyzja ED 2018/009/R

POZIOMY NIEPRAWIDŁOWOŚCI WYDANYCH DLA DTO

Wymagania Części ARA nie narzucają właściwym organom konieczności kategoryzowania nieprawidłowości wydanych dla DTO. W konsekwencji punkt ARA.GEN.350(e) nie wymaga od właściwych organów przekazywania innym właściwym organom informacji na temat poziomu nieprawidłowości wydanych dla DTO. Jednakże, punkt ARA.GEN.350(e) nie może być rozumiany jako zakaz dla właściwych organów powiadamiania innych właściwych organów o poziomie nieprawidłowości w sytuacji, kiedy takie poziomy nieprawidłowości są stosowane przez ten właściwy organ na zasadzie dobrowolności.

ARA.GEN.355 Stwierdzone nieprawidłowości i środki wykonawcze – osoby*Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012*

- (a) Jeśli podczas nadzoru lub w inny sposób właściwy organ odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru zgodnie z ARA.GEN.300 lit. a) znajdzie dowody wskazujące na to, że osoba posiadająca licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo wydane zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 216/2008 i przepisami wykonawczymi do niego nie spełnia obowiązujących wymagań, właściwy organ musi zgłosić nieprawidłowość, wpisać ją do rejestru i powiadamia o niej na piśmie posiadacza licencji, certyfikatu/upoważnienia, uprawnienia lub świadectwa.
- (b) W przypadku zgłoszenia tego typu nieprawidłowości właściwy organ przeprowadza dochodzenie. Jeśli nieprawidłowości zostaną potwierdzone, właściwy organ musi:
 - (1) w przypadku stwierdzenia problemu bezpieczeństwa, w stosownych przypadkach, ograniczyć, zawiesić lub cofnąć licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo; oraz
 - (2) podjąć dalsze działania wykonawcze niezbędne w celu zapobieżenia kontynuacji niezgodności.
- (c) Właściwy organ, w stosownych przypadkach, musi poinformować osobę lub organizację, która wydała świadectwo zdrowia lub inne świadectwo.
- (d) Bez uszczerbku dla wszelkich dodatkowych środków wykonawczych, w przypadku gdy organ państwa członkowskiego działający na mocy przepisów określonych w ARA.GEN.300 lit. d) znajdzie dowody wskazujące na to, że osoba posiadająca licencję, certyfikat/upoważnienie, uprawnienie lub świadectwo wydane przez właściwy organ innego państwa członkowskiego nie spełnia obowiązujących wymagań, organ państwa członkowskiego musi powiadomić o tym właściwy organ.
- (e) Jeśli podczas nadzoru lub w inny sposób pojawią się dowody wskazujące na to, że osoba podlegająca wymaganiom określonym w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008 i przepisach wykonawczych do niego i nieposiadająca licencji, certyfikatu/upoważnienia, uprawnienia lub świadectwa wydanego zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem i przepisami wykonawczymi do niego, nie spełnia obowiązujących wymagań, właściwy organ, który stwierdził tę niezgodność, musi podjąć działania wykonawcze niezbędne w celu zapobieżenia kontynuacji niezgodności.

GM1 ARA.GEN.355(b)(1) Ograniczenie, zawieszenie lub cofnięcie licencji, certyfikatu, upoważnienia, uprawnienia lub świadectwa*Decyzja ED 2018/009/R***ŚRODKI WYKONAWCZE W PRZYPADKU NIEZGODNOŚCI Z CZĘŚCIĄ FCL**

Jeżeli posiadacz licencji, uprawnienia, świadectwa lub zaświadczenia nie spełnia lub przestał spełniać obowiązujące wymagania, właściwy organ, działając zgodnie z pkt ARA.GEN.355(b), powinien podjąć środki wykonawcze, które powinny być współmierne do charakteru nieprawidłowości. Na przykład, jeśli szkolenie wymagane do wydania licencji

pilota nie zostało w pełni ukończone zgodnie z wymogami, właściwy organ może podjąć decyzję, w zależności od ilości i charakteru brakujących elementów szkoleniowych, o zawieszeniu licencji zgodnie z pkt ARA.FCL.250, do momentu wykonania brakujących elementów szkolenia i nowego egzaminu praktycznego, zamiast cofnąć licencję.

GM1 ARA.GEN.355(e) Stwierdzone nieprawidłowości i środki wykonawcze – osoby

Decyzja ED 2018/009/R

Przepis ten jest konieczny w celu zapewnienia, że podjęte zostaną odpowiednie środki wykonawcze również w sytuacjach gdy właściwy organ nie może podjąć działań w zakresie licencji, certyfikatu/upoważnienia lub świadectwa. Rodzaj środków wykonawczych uzależniony będzie od mającego zastosowanie prawa krajowego i może obejmować grzywnę lub zakaz wykonywania czynności zawodowych.

Sytuacja taka dotyczy dwóch przypadków:

- (a) osób podlegających wymaganiom określonym w rozporządzeniu (WE) nr 216/2008 i przepisach wykonawczych do niego, od których nie wymaga się posiadania licencji, certyfikatu/upoważnienia lub świadectwa – np. lekarze medycyny ogólnej (GMP); oraz
- (b) osób, od których wymaga się posiadania licencji, uprawnienia, certyfikatu/upoważnienia lub świadectwa, ale które nie posiadają odpowiedniej licencji, uprawnienia, certyfikatu/upoważnienia lub świadectwa wymaganych do działalności, jaką wykonują.

ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

- (a) Otrzymałszy wniosek posiadacza licencji dotyczący zmiany właściwego organu, o którym mowa w pkt FCL.015 lit. e) załącznika I (część FCL), pkt BFCL.015 lit. f) załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 lub pkt SFCL.015 lit. f) załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976, właściwy organ otrzymujący wniosek zwraca się bez zbędnej zwłoki do właściwego organu posiadacza licencji o przekazanie bez zbędnej zwłoki wszystkich poniższych dokumentów:
 - (1) weryfikacji licencji;
 - (2) kopii dokumentacji medycznej przechowywanej przez właściwy organ zgodnie z pkt ARA.GEN.220 i pkt ARA.MED.150. Dokumentacja medyczna jest przekazywana zgodnie z pkt MED.A.015 załącznika IV (część MED) i obejmuje podsumowanie historii medycznej wnioskodawcy, zweryfikowane i podpisane przez konsultanta medycznego.
- (b) Właściwy organ przekazujący zachowuje oryginalne licencje i oryginalną dokumentację medyczną zgodnie z pkt ARA.GEN.220, ARA.FCL.120 i ARA.MED.150.

- (c) Właściwy organ otrzymujący wydaje ponownie licencję i świadectwo lekarskie bez zbędnej zwłoki, pod warunkiem że otrzymał i rozpatrzył wszystkie dokumenty wymienione w lit. a). Po ponownym wydaniu licencji i świadectwa lekarskiego właściwy organ otrzymujący zwraca się bezzwłocznie do posiadacza licencji o zwrócenie mu licencji wydanej przez właściwy organ przekazujący i przedmiotowego świadectwa lekarskiego.
- (d) Właściwy organ otrzymujący powiadamia właściwy organ przekazujący bezzwłocznie po ponownym wydaniu posiadaczowi licencji i świadectwa lekarskiego i zwróceniu licencji i świadectwa lekarskiego przez posiadacza licencji zgodnie z lit. c). Do czasu otrzymania przedmiotowego zawiadomienia właściwy organ przekazujący pozostaje odpowiedzialny za licencję i świadectwo lekarskie wydane po raz pierwszy posiadaczowi licencji.
- (e) Jeżeli właściwy organ otrzyma wniosek posiadacza orzeczenia lekarskiego o zmianę właściwego organu, jak określono w wymogach, o których mowa w lit. a), zastosowanie ma procedura określona w lit. a)–d).

AMC1 ARA.GEN.360(a) Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

Przekazując podsumowanie historii medycznej wnioskodawcy oraz kopie dokumentacji medycznej właściwemu organowi otrzymującemu zgodnie z pkt ARA.GEN.360(a), właściwy organ przekazujący powinien uwzględnić co najmniej następujące elementy:

- (a) kopie:
 - (1) najnowszego raportu medycznego zawierającego szczegółowe wyniki badań lotniczo-lekarskich i ocen wymaganych dla danej klasy orzeczenia lekarskiego;
 - (2) formularza wniosku, formularza badania i wydanego orzeczenia lekarskiego;
 - (3) najnowszego badania EKG, badania okulistycznego i badanie ucha, nosa i gardła (ENT), w tym audiometria, raport z badania, stosownie do klasy orzeczenia lekarskiego;
 - (4) wstępnego badania lekarskiego lub dokumentów potwierdzających ostatni transfer dokumentacji medycznej między organami odpowiedzialnymi za licencjonowanie; jeżeli nie jest to możliwe, należy przekazać kopię raportu medycznego z ostatnich trzech badań lotniczo-lekarskich;
 - (5) oceny zdrowia psychicznego, stosownie do klasy orzeczenia lekarskiego; oraz
 - (6) wszelkiej innej odpowiedniej dokumentacji medycznej; oraz
- (b) formularz „Podsumowania historii medycznej”, o którym mowa w ARA.GEN.360(a)(2), wypełniony i podpisany przez asesora (konsultanta) medycznego

AMC1 ARA.GEN.360(a)(1) Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

FORMULARZ WERYFIKACJI LICENCJI

W poniższym formularzu „właściwy organ wydający licencję” oznacza „właściwy organ przekazujący”, o którym mowa w ARA.GEN.360.

FORMULARZ WERYFIKACJI LICENCJI			
Wymagane jest wypełnienie i podpisanie niniejszego formularza przez właściwy organ wydający przekazywaną licencję			
Lp.	OPIS		
1	Państwo wydania licencji	<i>Kraj</i>	
2	Nazwa licencji/orzeczenia (-eń) (w tym ograniczenia i odpowiednie numery licencji/orzeczenia (-eń))	<i>np. PPL(A) – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i> <i>np. SPL – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i>	
3	Data wydania licencji i data wygaśnięcia (w stosownych przypadkach)	<i>Wydanie PPL(A): xx/xx/xxxx</i> <i>Wydanie SPL: xx/xx/xxxx</i>	
4	Pełne imię i nazwisko (Nazwiska i imiona)	<i>NAZWISKO 1, NAZWISKO 2, itp.</i> <i>Imię 1, imię 2, itp.</i>	
5	Data urodzenia	<i>xx/xx/xxxx</i>	
6	Adres (jak na licencji)		
7	Dane kontaktowe: (a) adres e-mail i (b) numer telefonu.	<i>Np.</i> <i>(a) przyklad@przyklad.eu</i> <i>(b) + (kod kraju) xxxxxxxxxxxx</i>	
8	Narodowość	<i>Kraj</i>	
9	Organ wydający (warunki, na których licencja została wydana, w razie potrzeby)	<i>Kraj i organ</i>	
10	Posiadane ważne i niewygasłe uprawnienia/przywileje i certyfikaty (Uprawnienie na typ/klasę/uprawnienie IR/dodatkové uprawnienia oraz certyfikaty instruktora/egzaminatora) Uwaga: należy podać wszystkie obowiązujące ograniczenia i rozszerzenia.	Uprawnienia i certyfikaty	Ważne do (dd/mm/rrrr)
		<i>np. TMG (szybowiec)</i>	<i>xx/xx/xxxx</i>
		<i>np. FI (szybowiec) z rozszerzeniem dla TMG i FI</i>	<i>xx/xx/xxxx</i>
11	Posiadane wygasłe uprawnienia i certyfikaty	Uprawnienia i certyfikaty	Ważne do (dd/mm/rrrr)
		<i>np. TMG (samolot)</i>	<i>xx/xx/xxxx</i>

	(Uprawnienie na typ/klasę/uprawnienie IR/dodatkowe uprawnienia oraz certyfikaty instruktora/egzaminatora) Uwaga: należy podać wszystkie obowiązujące ograniczenia i rozszerzenia.			
12	Uwagi, tj. specjalne potwierdzenia dotyczące ograniczeń lub potwierdzenia przywilejów (np. poziom biegłości językowej i data jego ważności (angielski, inne))	<i>Potwierdzenia specjalne</i>		
		<i>Język</i>	<i>Poziom</i>	<i>Ważność (dd/mm/rrrr)</i>
13	Szczegółowe informacje na temat zakończenia szkolenia z wiedzy teoretycznej lub szkolenia w locie, egzaminu z wiedzy teoretycznej lub egzaminu praktycznego w innych państwach członkowskich, w stosownych przypadkach (np. data ważności wiedzy teoretycznej ATPL)	<i>np. teoria IR ważna do xx/xx/xxxx</i>		
14	Przeszłe lub oczekujące na wykonanie działania egzekwujące**	Tak ☐	Nie ☐	
		(Jeżeli tak, podać szczegółowe informacje na oddzielnej stronie)		
* Podać wszystkie posiadane licencje i certyfikaty. Podać tylko certyfikaty, w przypadku braku ważnej licencji. ** Punkt 14: należy określić, czy prowadzone jest dochodzenie w sprawie orzeczenia lekarskiego oraz licencji, ich zawieszenia lub cofnięcia.				
Ja _____ zaświadczam, że dane podane w niniejszym formularzu informacyjnym są prawdziwe, kompletne i poprawne. W przypadku jakichkolwiek uwag należy skorzystać z miejsca podanego poniżej lub na następnej stronie i zaznaczyć tutaj: ☐				
Organ: _____ Dane kontaktowe: _____ Stanowisko: _____ Podpis: _____ Pieczęć: _____ Data: _____				
Uwagi:				

AMC1 ARA.GEN.360(a)(2) Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

PODSUMOWANIE HISTORII MEDYCZNEJ – FORMULARZ PRZAKAZANIA DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ

PODSUMOWANIE HISTORII MEDYCZNEJ – FORMULARZ PRZAKAZANIA DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ			
POUFNE DANE MEDYCZNE			
Lp.	Opis		
1	Państwo wydania licencji	Kraj	
2	Nazwa licencji/orzeczenia (-eń) (w tym ograniczenia i odpowiednie numery licencji/orzeczenia (-eń))	<i>np. PPL(A) – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i> <i>np. SPL – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i>	
3	Pełne imię i nazwisko (Nazwiska i imiona)	<i>NAZWISKO 1, NAZWISKO 2, itp.</i> <i>Imię 1, imię 2, itp.</i>	
4	Data urodzenia	<i>xx/xx/xxxx</i>	
5	Adres		
6	Dane kontaktowe: (a) adres e-mail, i (b) numer telefonu.	<i>np.</i> <i>(a) przyklad@przyklad.eu</i> <i>(b) + (kod kraju) xxxxxxxxxxxx</i>	
7	Narodowość	<i>Kraj</i>	
8	Organ wydający	<i>Kraj i organ</i>	
9	Wstępne orzeczenie lekarskie:	Data wydania	<i>xx/xx/xxxx</i>
		Data badania	<i>xx/xx/xxxx</i>
		Rodzaj orzeczenia (JAR, część MED. lub krajowe)	
		Klasa	
10	Daty ostatnich trzech badań na przedłużenie/wznowienie (jeżeli miały miejsce)		
11	Ograniczenia (jeżeli występują)		
12	Uwagi na temat jakiegokolwiek istotnego aspektu historii medycznej lub badania wnioskodawcy (w stosownych przypadkach, należy załączyć raporty).		

	Należy załączyć przynajmniej najnowszy raport z badania i elektrokardiogram (EKG). Ponadto, w stosownych przypadkach dla klasy orzeczenia lekarskiego, należy załączyć najnowsze raporty z oceny okulistycznej, oceny ucha, nosa i gardła (ENT) oraz oceny zdrowia psychicznego.		
13	Przeszłe lub oczekujące na wykonanie działania egzekwujące**	Tak ☐	Nie ☐
		(Jeżeli tak, podać szczegółowe informacje na oddzielnej stronie)	

* Punkt 13: należy określić, czy prowadzone jest dochodzenie w sprawie orzeczenia lekarskiego oraz licencji, ich zawieszenia lub cofnięcia.

Jeśli w niniejszym formularzu jest niewystarczająca ilość miejsca na informacje, należy skorzystać z dodatkowych stron.

ZAŚWIADCZENIE		
Ja, dr _____, jako asesor medyczny (wpisać nazwę krajowej władzy lotniczej) _____, zaświadczam, że dane podane powyżej i na wszystkich dodatkowych stronach są prawdziwe, kompletne i poprawne.		
Data	Podpis	Organ odpowiedzialny za licencjonowanie i pieczęć

GM1 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

FORMULARZ WNIOSKU O ZMIANĘ WŁAŚCIWEGO ORGANU

W poniższym formularzu „obecny właściwy organ” oznacza „właściwy organ przekazujący”, o którym mowa w ARA.GEN.360, a „przyszły właściwy organ” oznacza „właściwy organ otrzymujący”, o którym mowa w ARA.GEN.360.

FORMULARZ WNIOSKU O ZMIANĘ WŁAŚCIWEGO ORGANU		
Dane wnioskodawcy:	Pełne imię i nazwisko (Nazwiska i imiona)	NAZWISKO 1, NAZWISKO 2, itp. Imię 1, imię 2, itp.

	Nazwa licencji/orzeczenia (-eń) (w tym ograniczenia i odpowiednie numery licencji/orzeczenia (-eń))	<i>np. PPL(A) – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i> <i>np. SPL – kod kraju ONZ.FCL.xxx</i>
	Obecny właściwy organ	<i>Kraj i organ</i>
	Przyszły właściwy organ	<i>Kraj i organ</i>
Ja, _____ (nazwisko, imię) niniejszym składam wniosek o zmianę właściwego organu z mojego obecnego właściwego organu na przyszły właściwy organ. W tym celu wyrażam zgodę na przekazanie dokumentacji medycznej, w tym na przekazanie dokumentacji medycznej i związaną z tym wymianę informacji między obecnym i przyszłym właściwym organem. Składam wniosek o przeniesienie wszystkich moich licencji wydanych zgodnie z rozporządzeniami (UE) nr 1178/2011, (UE) 2018/395 i (UE) 2018/1976 w ramach różnych kategorii. Niezwłocznie zwrócę moje aktualne licencje/certyfikaty i orzeczenie lekarskie przyszłemu właściwemu organowi po otrzymaniu „nowych” licencji/certyfikatów i orzeczenia lekarskiego. Rozumiem, że obecny właściwy organ pozostaje moim właściwym organem do czasu otrzymania nowych licencji/certyfikatów i orzeczenia lekarskiego, w stosownych przypadkach, wydanych przez przyszły właściwy organ. Oświadczam, że nie złożyłem żadnego innego wniosku do innego właściwego organu niż przyszły właściwy organ, jak wskazano powyżej. W pełni zapoznałem (-am) się z [<i>proszę wstawić odniesienie do odpowiednich materiałów informacyjnych obecnego właściwego organu</i>] i dokonałem wszelkich niezbędnych formalności związanych z rozpatrzeniem mojego wniosku. Oświadczam, że informacje zawarte w niniejszym wniosku są prawdziwe, kompletne i poprawne. Wszelkie nieprawidłowe informacje w niniejszym formularzu lub niezgodność z zasadniczymi wymaganiami Załącznika IV do rozporządzenia bazowego lub z wymaganiami rozporządzeń (UE) nr 1178/2011, (UE) 2018/395 i (UE) 2018/1976 mogą zdyskwalifikować wnioskodawcę z przeniesienia jego dokumentacji z obecnego do przyszłego właściwego organu.		
Podpis:		Data:

* Podać wszystkie posiadane licencje i certyfikaty. Podać tylko powiązane certyfikaty, w przypadku braku ważnej licencji (np. SFI (A)).

GM2 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

WERYFIKACJA LICENCJI

Weryfikacja licencji obejmuje weryfikację wszystkich powiązanych przywilejów, uprawnień, certyfikatów i zatwierdzeń uzyskanych zgodnie z wymaganiami technicznymi rozporządzeń (UE) nr 1178/2011, (UE) 2018/395 i (UE) 2018/1976. Oznacza to, że na przykład przywileje starszych egzaminatorów nie zostały uwzględnione.

DOSTĘPNA DOKUMENTACJA

Dostępna dokumentacja medyczna to cała dokumentacja medyczna posiadacza licencji związana z historią orzeczenia lekarskiego.

DOKUMENTACJA

Oryginalna dokumentacja licencyjna i medyczna to oryginalna dokumentacja posiadacza licencji lub dokumentacja elektroniczna prowadzona przez właściwy organ.

OKRESY WAŻNOŚCI

Podczas ponownego wydawania licencji i orzeczenia (-eń) lekarskiego (-ich), właściwy organ otrzymujący powinien upewnić się, że okresy ważności i ograniczenia (jeżeli istnieją) są zgodne z okresami ważności transferowanej (-ch) licencji i orzeczenia (-eń) lekarskiego (-ich).

PRZETWARZANIE

Przetwarzanie wszystkich dokumentów oznacza, że właściwy organ otrzymujący sprawdza kompletność i poprawność wszystkich informacji dostarczonych przez właściwy organ przekazujący i w razie potrzeby zwraca się do właściwego organu przekazującego o wyjaśnienie. Jeżeli w jakikolwiek sposób właściwy organ otrzymujący posiada wiedzę o niezgodności z zasadniczymi wymaganiami Załącznika IV do rozporządzenia bazowego lub z wymaganiami rozporządzeń (UE) nr 1178/2011, (UE) 2018/395 i (UE)) 2018/1976 podczas przetwarzania dokumentów, powinien on odrzucić wniosek o zmianę właściwego organu i poinformować właściwy organ przekazujący zgodnie ze swoimi krajowymi przepisami administracyjnymi.

GM3 ARA.GEN.360 Zmiana właściwego organu

Decyzja ED 2020/005/R

Właściwy organ może ustanowić i wdrożyć swoje procedury administracyjne, jakie uzna za stosowne. Poniższe praktyczne wytyczne są uważane za najlepszą praktykę, która może ułatwić pracę i koordynację między właściwymi organami.

PRZYPADKI ZAWIESZENIA, COFNIĘCIA LUB AKTUALNIE PROWADZONEGO DOCHODZENIA

W przypadku zawieszenia licencji lub orzeczenia lekarskiego, właściwy organ odpowiedzialny za zawieszenie jest jedynym uprawnionym do usunięcia zawieszenia. Dlatego posiadacz licencji z zawieszoną licencją lub orzeczeniem lekarskim nie może ubiegać się o zmianę właściwego organu do czasu cofnięcia zawieszenia.

W przypadku cofnięcia licencji, posiadacz licencji może złożyć wniosek o zmianę właściwego organu. Posiadacz licencji nie otrzymuje natychmiast nowej licencji po zmianie właściwego organu, ale może złożyć wniosek o nową licencję do nowego organu po spełnieniu wszystkich niezbędnych wymagań Załącznika I (część FCL) do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011 i/lub Załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/395 i/lub Załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/1976. Jednak posiadacz licencji może natychmiast otrzymać orzeczenie lekarskie od właściwego organu otrzymującego, stosownie do przypadku.

W przypadku cofnięcia orzeczenia lekarskiego, posiadacz orzeczenia może złożyć wniosek o zmianę właściwego organu. Posiadacz orzeczenia nie otrzymuje natychmiast nowej licencji po zmianie właściwego organu, ale może złożyć wniosek o nowe orzeczenia i licencję do nowego organu po spełnieniu wszystkich niezbędnych wymagań Załącznika I (część FCL) i IV (część MED) do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011 i/lub Załącznika III

(część BFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/395 i/lub załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/1976.

W przypadku trwającego dochodzenia opartego na dowodach niezgodności, posiadacz licencji nie może natychmiast złożyć wniosku o zmianę właściwego organu. Należy zapewnić wystarczająco dużo czasu na zbadanie sprawy w celu stwierdzenia czy licencja lub orzeczenie lekarskie muszą zostać zawieszone lub cofnięte, zanim posiadacz licencji będzie mógł wnioskować o zmianę właściwego organu.

PODCZĘŚĆ FCL - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO LICENCJONOWANIA ZAŁOGI LOTNICZEJ

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.FCL.120 Prowadzenie dokumentacji

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

Oprócz dokumentacji wymaganej w ARA.GEN.220 lit. a) właściwy organ musi uwzględnić w swoim systemie prowadzenia dokumentacji wyniki egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną oraz oceny umiejętności pilotów.

SEKCJA II - Licencje, uprawnienia i certyfikaty/upoważnienia

ARA.FCL.200 Procedury wydawania, przedłużania i wznowiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

- (a) Wydawanie licencji i uprawnień. Właściwy organ musi wydawać licencję załogi lotniczej i powiązane uprawnienia przy użyciu wzoru określonego w dodatku I do niniejszej części.

Jeżeli pilot zamierza odbyć lot poza terytorium Unii statkiem powietrznym zarejestrowanym w innym państwie członkowskim niż to, które wydało licencję załogi lotniczej, właściwy organ:

- (1) dodaje następującą uwagę w pkt XIII licencji załogi lotniczej: „Niniejsza licencja jest automatycznie uznawana zgodnie z załącznikiem ICAO do tej licencji.”; oraz
 - (2) udostępnia pilotowi załącznik ICAO w wersji drukowanej lub elektronicznej.
- (b) Wydawanie upoważnień dla instruktora i egzaminatora. Właściwy organ musi wydawać certyfikat dla instruktora lub egzaminatora w formie:
- (1) zatwierdzenia odpowiednich uprawnień wskazanych w licencji pilota, określonych w dodatku I do niniejszej części; lub
 - (2) oddzielnego dokumentu, w formie określonej przez właściwy organ oraz w podany przez niego sposób.
- (c) Dokonywanie wpisów do licencji przez egzaminatorów. Przed upoważnieniem egzaminatora do przedłużania lub wznowiania uprawnień, certyfikatów lub upoważnień właściwy organ musi opracować odpowiednie procedury.
- (d) Dokonywanie wpisów do licencji przez instruktorów. Przed wyraźnym upoważnieniem niektórych instruktorów do odnawiania uprawnień na klasę samolotów SEP, uprawnień na klasę motoszybowców turystycznych lub uprawnień na typ śmigłowca jednosilnikowego o maksymalnej masie startowej 3 175 kg, właściwy organ opracowuje odpowiednie procedury.
- (e) Instruktorzy szkolący na certyfikaty FI(B) lub FI(S): Właściwy organ opracowuje odpowiednie procedury dotyczące wykonywania lotów szkoleniowych pod nadzorem, o których mowa w:
- (1) pkt BFCL.315 lit. a) pkt 4 ppkt (ii) oraz pkt BFCL.360 lit. a) pkt 2 załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia (UE) 2018/395; oraz
 - (2) pkt SFCL.315 lit. a) pkt 7 ppkt (ii) oraz pkt SFCL.360 lit. a) pkt 2 załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976.

AMC1 ARA.FCL.200(a)(1) Procedury wydawania, przedłużania i wznawiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

Decyzja ED 2025/002/R

W przypadku wydawania licencji zawierającej uwagę w punkcie XIII: „Niniejsza licencja jest automatycznie uznawana za ważną zgodnie z załącznikiem ICAO do niniejszej licencji”, właściwy organ powinien zapewnić posiadaczowi licencji załącznik ICAO.

GM1 ARA.FCL.200 Procedury wydawania, przedłużania i wznawiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

Decyzja ED 2025/002/R

WPISY DO LICENCJI**(a) Informacje ogólne**

Niniejszy GM zawiera wytyczne dotyczące sposobu dokonywania wpisów do licencji pilotów, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami załącznika I (część FCL) oraz zgodnie z formatem licencji określonym w dodatku I do załącznika VI (część ARA).

(b) Wpis przywilejów wynikających z licencji

W celu dokonania wpisu dodatkowych przywilejów dla posiadacza licencji PPL(A) na licencji MPL zgodnie z punktem FCL.405.A(b)(1) części FCL, fraza „Obejmuje przywileje wynikające z licencji PPL(A)” wraz z datą wpisu tych przywilejów PPL(A) powinna być wpisana w sekcji XIII („Uwagi”), jak pokazano poniżej:

XIII Uwagi:

Obejmuje przywileje wynikające z licencji PPL(A) (data wpisu: DD.MM.RRRR)

(c) Punkt zarezerwowany**(d) Wpisy przywilejów wynikających z uprawnień na klasę i typ**

Uprawnienia na klasę i typ powinny być wpisywane zgodnie z wykazem wpisów uprawnień na klasę i typ EASA, opublikowanymi na stronie internetowej EASA. Uwagi i ograniczenia dotyczące uprawnień na klasę i typ (odpowiedni wiersz w sekcji XII, strona 4 formatu licencji) powinny być wpisywane w następujący sposób:

Tabela 1 – Samoloty		
<i>Odniesienie</i>	<i>Wymaganie</i>	<i>Wpis</i>
FCL.725(d)(2) Część FCL Dodatek 9, B(5)(j) i (6)(h)	Ograniczenie do lotów w załodze wieloosobowej w samolocie z załogą jednoosobową	Tylko MPO (MPO only)
FCL.720.A(c)	Ograniczenie do drugiego pilota zastępującego podczas przelotu	CRCP tylko (CRCP only)
FCL.720.A(d)	Ograniczenie OSD do lotów z instruktorem	Tylko z instruktorem (With instructor only)

Tabela 2 – Śmigłowce		
<i>Odniesienie</i>	<i>Wymaganie</i>	<i>Zatwierdzenie</i>
FCL.725(d)(2)	Ograniczenie do lotów w załodze wieloosobowej w śmigłowcu z załogą jednoosobową	Tylko MPO (MPO only)
FCL.720.H(b)	Ograniczenie do drugiego pilota dla absolwentów szkolenia zintegrowanego z doświadczeniem jako pilot dowódca mniejszym niż 70 godzin	Tylko drugi pilot (Co-pilot only)

(e) Wpis dodatkowych uprawnień

Uprawnienie nocne zgodnie z punktem FCL.810 dotyczą wyłącznie posiadaczy licencji LAPL(A), PPL(A), PPL(H) i PPL(As) i musi być wpisane wyłącznie na tych licencjach. W przypadku licencji pilota, które automatycznie obejmują przywileje NVFR (CPL, MPL, ATPL), nie ma potrzeby dokonywania oddzielnego wpisu przywilejów NVFR.

AMC1 ARA.FCL.200(a)(2) Procedury wydawania, przedłużania i wznawiania licencji, uprawnień lub certyfikatów/upoważnień

Decyzja ED 2025/002/R

ZAŁĄCZNIK ICAO

Układ załącznika ICAO w wersji elektronicznej lub papierowej przedstawia się następująco:



UNIA EUROPEJSKA Załącznik ICAO do automatycznie uznawanych licencji (Wydanie 1) wydanych zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1178/2011
1. Licencja jest automatycznie uznawana przez wszystkie Umawiające się Państwa ICAO wymienione w pkt (2) na podstawie umowy zarejestrowanej w ICAO. Numery rejestracyjne ICAO to: — 5950 (UE) — 5951 (UE plus Szwajcaria); oraz — 5952 (UE plus Norwegia i Islandia).
2. Umawiające się Państwa ICAO, które automatycznie uznają niniejszą licencję: [Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria.] * Proszę wybrać odpowiednie Umawiające się Państwa ICAO
[Właściwy organ] Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego Data wydania: _____

Formularz EASA 207 – Wydanie 1

ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami*Rozporządzenie (UE) Nr 245/2014*

- (a) Właściwy organ musi opracować program sprawowania nadzoru służący monitorowaniu postępowania i wyników pracy egzaminatorów, który to program uwzględnia:
 - (1) liczbę egzaminatorów upoważnionych przez właściwy organ; oraz
 - (2) liczbę egzaminatorów certyfikowanych/upoważnionych przez inne właściwe organy korzystające ze swoich praw na terytorium, na którym właściwy organ sprawuje nadzór.
- (b) Właściwy organ prowadzi wykaz certyfikowanych przez niego egzaminatorów. Wykaz ten zawiera uprawnienia egzaminatorów oraz jest publikowany i aktualizowany przez właściwy organ.
- (c) Właściwy organ musi opracować procedury wyznaczania egzaminatorów do przeprowadzenia egzaminów praktycznych.

AMC1 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami*Decyzja ED 2012/006/R***KWALIFIKACJE INSPEKTORÓW**

Inspektorzy właściwego organu prowadzący nadzór nad egzaminatorami powinni spełniać takie same wymagania jak egzaminatorzy, których nadzorują. Niemniej jednak, istnieje małe prawdopodobieństwo, aby mogli oni posiadać takie kwalifikacje z uwagi na dużą różnorodność zadań i obowiązków będących w ich zakresie, a ponieważ ich rola sprowadza się zwykle do obserwacji szkolenia i egzaminowania, dopuszczalne jest posiadanie kwalifikacji właściwych dla roli inspektora.

AMC2 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami*Decyzja ED 2021/002/R***PROGRAM EBT**

Właściwy organ operatora powinien włączyć kierownika (kierowników) EBT do programu nadzoru nad egzaminatorami, nawet jeśli posiadają oni certyfikat egzaminatora wydany przez inny właściwy organ. Według uznania właściwego organu może to również obejmować kontrolę realizacji szkoleń w ramach programu EBT.

GM1 ARA.FCL.205 Nadzór nad egzaminatorami*Decyzja ED 2021/002/R***PROGRAM EBT – KONTROLA PROWADZENIA SZKOLENIA**

Gdy organ przeprowadza inspekcję wymagań FCL (np. prowadzenie szkoleń), zaleca się, aby inspektor właściwego organu postępował zgodnie z treścią AMC1 ARO.OPS.226(a). Inspekcja ta może być połączona z nadzorem wymaganym w ARO.OPS.226 rozporządzenia (UE) nr 965/2012.

ARA.FCL.210 Informacje dla egzaminatorów*Rozporządzenie (UE) Nr 245/2014*

- (a) Właściwy organ powiadamia Agencję o krajowych procedurach administracyjnych, wymaganiach w zakresie ochrony danych osobowych, odpowiedzialności, ubezpieczeń od wypadków i opłat, mających zastosowanie na jego terytorium, które są wykorzystywane przez egzaminatorów w trakcie przeprowadzania egzaminów praktycznych, kontroli umiejętności oraz ocen kompetencji kandydatów niepodlegających temu samemu organowi, który wydał egzaminatorowi jego certyfikat.
- (b) W celu ułatwienia rozpowszechniania informacji otrzymanych od właściwych organów, o których mowa w lit. a), i w celu ułatwienia dostępu do nich, Agencja publikuje te informacje w formacie zaleconym przez Agencję.
- (c) Właściwy organ może nałożyć na egzaminatorów, których sam certyfikował lub którzy zostali certyfikowani przez inne właściwe organy korzystające ze swoich praw na swoim terytorium, obowiązek przestrzegania kryteriów bezpieczeństwa podczas egzaminów praktycznych i kontroli umiejętności przeprowadzanych na statku powietrznym.

ARA.FCL.215 Okres ważności*Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012*

- (a) Podczas wydawania lub wznowiania ważności uprawnienia lub upoważnienia właściwy organ lub, w przypadku wznowienia, egzaminator specjalnie upoważniony przez właściwy organ przedłużają ważność uprawnienia lub upoważnienia do końca danego miesiąca.
- (b) Podczas przedłużania uprawnienia, upoważnienia dla instruktora lub egzaminatora właściwy organ lub egzaminator specjalnie upoważniony przez właściwy organ przedłużają ważność uprawnienia lub certyfikatu do końca danego miesiąca.
- (c) Właściwy organ lub egzaminator specjalnie upoważniony w tym celu przez właściwy organ musi wpisać do licencji lub upoważnienia datę wygaśnięcia.
- (d) Właściwy organ może opracować procedury umożliwiające posiadaczowi licencji lub upoważnienia korzystanie z uprawnień przez maksymalnie 8 tygodni po zakończeniu

z wynikiem pozytywnym odpowiedniego(-ich) egzaminu(-ów), w oczekiwaniu na wpisanie do licencji lub upoważnienia uzyskanych uprawnień.

ARA.FCL.220 Procedura ponownego wydawania licencji pilota

Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012

- (a) Właściwy organ musi ponownie wydać licencję w każdym przypadku, gdy jest to konieczne ze względów administracyjnych, a także:
 - (1) po pierwszym wydaniu uprawnienia; lub
 - (2) w przypadku gdy pkt XII licencji określonej w dodatku I do niniejszej części jest wypełniony i brakuje wolnego miejsca.
- (b) Do nowego dokumentu licencji przenosi się wyłącznie ważne uprawnienia i upoważnienia.

ARA.FCL.250 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie licencji, uprawnień i upoważnień

Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359

- (a) Właściwy organ, w stosownych przypadkach, musi ograniczyć, zawiesić lub cofnąć licencję pilota i powiązane uprawnienia lub upoważnienia zgodnie z ARA.GEN.355 między innymi w następujących okolicznościach:
 - (1) uzyskania licencji pilota, uprawnienia lub upoważnienia poprzez sfałszowanie przedłożonych dokumentów dowodowych;
 - (2) sfałszowania dziennika pokładowego oraz rejestrów w licencji lub upoważnieniu;
 - (3) jeżeli posiadacz licencji przestał spełniać stosowne wymagania załącznika I (część FCL), załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 lub załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976.
 - (4) korzystania z praw wynikających z posiadania licencji, uprawnienia lub upoważnienia pod wpływem alkoholu lub narkotyków;
 - (5) niespełnienia obowiązujących wymagań operacyjnych;
 - (6) udowodnienia nadużycia lub nielegalnego wykorzystania upoważnienia; lub
 - (7) niedopuszczalnego postępowania na którymkolwiek etapie wywiązywania się z obowiązków pilota egzaminatora.
- (b) Właściwy organ może ponadto na pisemny wniosek posiadacza licencji lub upoważnienia ograniczyć, zawiesić lub wycofać licencję, uprawnienie lub upoważnienie.

- (c) Wszystkie egzaminy praktyczne, kontrole umiejętności lub oceny wiedzy i umiejętności przeprowadzone w momencie, gdy upoważnienie egzaminatora było zawieszone lub zostało cofnięte będą nieważne.

SEKCJA III - Egzaminy sprawdzające wiedzę teoretyczną

ARA.FCL.300 Procedury egzaminacyjne

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

- (a) Właściwy organ wprowadza niezbędne uzgodnienia i procedury w celu umożliwienia kandydatom przystąpienia do egzaminów teoretycznych zgodnie z mającymi zastosowanie wymaganiami załącznika I (część FCL), załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 lub załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976.
- (b) W przypadku ATPL, MPL, licencji pilota zawodowego (CPL) i uprawnień do wykonywania lotu według wskazań przyrządu procedury te muszą spełniać następujące warunki:
 - (1) egzaminy przeprowadza się w formie pisemnej lub z wykorzystaniem komputera;
 - (2) pytania egzaminacyjne wybiera właściwy organ z Europejskiego Centralnego Banku Pytań (ECQB) na podstawie wspólnej metody umożliwiającej uwzględnienie całego programu nauczania poszczególnych przedmiotów. Europejski Centralny Bank Pytań (ECQB) jest bazą pytań wielokrotnego wyboru prowadzoną przez Agencję;
 - (3) egzamin z łączności może zostać przeprowadzony oddzielnie od egzaminów z innych przedmiotów.
- (c) Właściwy organ musi poinformować kandydatów o językach, w jakich będą przeprowadzane egzaminy.
- (d) Właściwy organ musi ustalić odpowiednie procedury mające na celu zapewnienie integralności egzaminów.
- (e) Jeśli właściwy organ stwierdzi, że kandydat nie przestrzega podczas egzaminu procedur egzaminacyjnych, takie postępowanie ocenia się, uznając, że kandydat nie zdał albo egzaminu sprawdzającego wiedzę z jednego przedmiotu, albo egzaminu jako całości.
- (f) Właściwy organ musi zakazać kandydatom, którym zostanie udowodniona nieuczciwość podczas zdawania egzaminu, podchodzenia do egzaminu w ciągu co najmniej 12 miesięcy od daty egzaminu, na którym udowodniono im nieuczciwość.

AMC1 ARA.FCL.300 Procedury egzaminacyjne

Decyzja ED 2019/017/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Właściwy organ powinien zapewnić odpowiednie zaplecze do prowadzenia egzaminów.

- (b) Zestawy egzaminacyjne powinny pozostawać poufne do momentu zakończenia sesji egzaminacyjnej.
- (c) Tożsamość kandydata powinna być potwierdzona przez rozpoczęciem egzaminu.
- (d) Kandydaci na egzamin powinni być usadzeni w taki sposób, aby nie mogli czytać swoich zestawów egzaminacyjnych. Nie powinni oni z nikim rozmawiać poza osobami nadzorującymi przebieg egzaminu.
- (e) Wszystkie zestawy egzaminacyjne, dokumenty powiązane i dodatkowe rozdane kandydatom w czasie egzaminu powinny zostać zwrócone osobie nadzorującej po zakończeniu egzaminu.
- (f) Kandydatowi podczas egzaminu powinny być udostępnione tylko zestawy egzaminacyjne, określona dokumentacja oraz pomoce wymagane do przeprowadzenia egzaminu.
- (g) Podczas egzaminu kandydat może korzystać z następujących pomocy:
 - (1) naukowy nieprogramowalny, niealfanumeryczny kalkulator bez określonych funkcji lotniczych;
 - (2) mechaniczny nawigacyjny suwak logarytmiczny (kalkulator DR);
 - (3) kątomierz;
 - (4) busola i cyrkiel;
 - (5) linijka.
- (h) Kandydaci mogą korzystać ze słownika do celów tłumaczeniowych według uznania właściwego organu.
- (i) Za wyjątkiem wyposażenia wymienionego powyżej, kandydaci nie powinni wykorzystywać żadnego sprzętu elektronicznego w czasie trwania egzaminu.

AMC1 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

Decyzja ED 2025/002/R

EGZAMINY Z WIEDZY TEORETYCZNEJ NA LICENCJE ZAWODOWE I UPRAWNIENIA DO WYKONYWANIA LOTÓW WEDŁUG WSKAZAŃ PRZYRZĄDÓW

W odniesieniu do IR(A), CBIR(A) oraz BIR tabele te dotyczą egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną dla kandydatów, którzy ukończyli odpowiednie elementy szkolenia z wiedzy teoretycznej w ramach modułowego kursu szkoleniowego do uprawnienia IR(A) zgodnie z Dodatkiem 6, sekcja A oraz do uprawnienia CBIR(A) zgodnie z Dodatkiem 6, sekcja Aa oraz do uprawnienia BIR zgodnie z FCL.835.

Przedmiot: 010 – PRAWO LOTNICZE										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H)/ IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:00	0:45	1:00	0:45	0:45	0:45	0:30	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
010 01	02	02	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
010 02	01	01	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
010 03	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
010 04	01	01	01	01	01	01	01	XX	XX	XX
010 05	09	09	09	09	09	06	05	XX	XX	02
010 06	10	05	10	05	05	08	06	XX	06	XX
010 07	06	04	06	04	04	06	03	XX	XX	06
010 08	01	01	01	01	01	02	01	XX	01	XX
010 09	08	05	08	05	05	07	02	XX	02	XX
010 10	01	01	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
010 11	01	01	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
010 12	02	02	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
010 13	02	01	02	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	44	33	44	33	33	30	18	XX	09	08

Przedmiot: 021 – OGÓLNA WIEDZA O STATKU POWIETRZNYM – KONSTRUKCJA PŁATOWCA/SYSTEMY/ZESPÓŁ NAPĘDOWY										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H)/ IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	2:00	1:30	2:00	2:00	1:30	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
021 01	02	01	02	02	01	XX	XX	XX	XX	XX
021 02	02	02	02	02	01	XX	XX	XX	XX	XX
021 03	05	03	03	03	02	XX	XX	XX	XX	XX
021 04	05	04	03	03	02	XX	XX	XX	XX	XX
021 05	08	06	05	05	04	XX	XX	XX	XX	XX
021 06	05	02	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
021 07	02	02	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
021 08	05	03	05	05	03	XX	XX	XX	XX	XX
021 09	15	11	14	14	09	XX	XX	XX	XX	XX
021 10	06	11	06	06	09	XX	XX	XX	XX	XX
021 11	19	11	17	17	09	XX	XX	XX	XX	XX
021 12	03	02	03	03	02	XX	XX	XX	XX	XX
021 13	03	02	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
021 14	XX	XX	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
021 15	XX	XX	04	04	03	XX	XX	XX	XX	XX
021 16	XX	XX	06	06	05	XX	XX	XX	XX	XX
021 17	XX	XX	05	05	05	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	80	60	80	80	60	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 022 – OGÓLNA WIEDZA O STATKU POWIETRZNYM – OPRZYRZĄDOWANIE										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M0 1	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:30	1:00	1:30	1:30	1:00	0:30	0:20	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusu										
022 01	03	03	03	03	03	XX	XX	XX	XX	XX
022 02	08	08	09	09	08	04	04	03	XX	XX
022 03	02	02	03	03	02	01	01	01	XX	XX
022 04	04	04	06	06	04	02	02	03	XX	XX
022 05	03	XX	03	03	XX	XX	XX	XX	XX	XX
022 06	11	09	XX	XX	XX	02	XX	XX	XX	XX
022 07	XX	XX	14	14	11	XX	XX	XX	XX	XX
022 08	03	02	XX	XX	XX	01	XX	XX	XX	XX
022 09	04	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
022 10	02	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
022 11	06	01	06	06	XX	03	01	XX	XX	01
022 12	08	07	09	09	07	03	XX	XX	XX	XX
022 13	04	03	05	05	04	03	03	04	XX	XX
022 14	01	01	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
022 15	01	XX	01	01	XX	01	01	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	60	40	60	60	40	20	12	11	XX	01

Przedmiot: 031 – WYKONANIE I PLANOWANIE LOTU – MASA I WYWAŻENIE										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M0 1	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:15	1:00	1:15	1:15	1:00	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusu										
031 01	01	01	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
031 02	08	07	09	09	07	XX	XX	XX	XX	XX
031 03	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
031 04	05	04	04	04	04	XX	XX	XX	XX	XX
031 05	09	07	09	09	07	XX	XX	XX	XX	XX
031 06	02	02	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	25	21	25	25	21	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 032 – WYKONANIE I PLANOWANIE LOTU – OSIĄGI (SAMOLOTY)										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	2:00	1:15	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
032 01	12	12	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
032 02	06	09	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
032 03	03	06	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
032 04	18	01	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
032 05	06	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	45	28	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 033 – WYKONANIE I PLANOWANIE LOTU – PLANOWANIE I MONITOROWANIE LOTU										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	2:00	1:30	2:00	1:30	1:30	1:15	1:00	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
033 01	06	11	07	11	11	XX	XX	XX	XX	XX
033 02	13	XX	13	XX	XX	13	12	XX	07	XX
033 03	11	10	10	10	10	05	05	XX	XX	01
033 04	06	06	06	06	06	05	04	XX	XX	02
033 05	01	01	01	01	01	01	01	XX	XX	01
033 06	05	05	05	05	05	03	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	42	33	42	33	33	27	22	XX	07	04

Przedmiot: 034 – WYKONANIE I PLANOWANIE LOTU – OSIĄGI (ŚMIGŁOWCE)										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A))	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H))	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	XX	XX	1:15	1:15	0:45	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
034 01	XX	XX	12	12	11	XX	XX	XX	XX	XX
034 02	XX	XX	07	07	09	XX	XX	XX	XX	XX
034 03	XX	XX	03	03	XX	XX	XX	XX	XX	XX
034 04	XX	XX	13	13	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	XX	XX	35	35	20	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 040 – CZŁOWIEK – MOŻLIWOŚCI I OGRANICZENIA										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:30	1:00	1:30	1:30	1:00	1:00	0:30	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusu										
040 01	04	03	04	04	03	03	01	01	XX	XX
040 02	24	18	24	24	18	18	08	07	XX	XX
040 03	20	14	20	20	14	14	07	08	XX	XX
Ilość pytań ogółem	48	35	48	48	35	35	16	16	XX	XX

Przedmiot: 050 – METEOROLOGIA										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	2:00	1:30	2:00	2:00	1:30	1:30	0:50	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusu										
050 01	10	08	10	10	08	08	04	02	XX	XX
050 02	10	06	10	10	06	06	03	02	XX	XX
050 03	03	03	03	03	03	03	01	01	XX	XX
050 04	08	06	08	08	06	06	05	05	XX	XX
050 05	02	02	02	02	02	02	02	03	XX	XX
050 06	07	06	07	07	06	06	04	XX	XX	04
050 07	06	02	06	06	02	02	01	XX	XX	01
050 08	08	03	08	08	03	03	01	XX	XX	XX
050 09	14	13	14	14	13	13	08	XX	XX	10
050 10	16	14	16	16	14	14	06	XX	06	XX
Ilość pytań ogółem	84	63	84	84	63	63	35	13	06	15

Przedmiot: 061 – NAWIGACJA OGÓLNA										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	2:15	2:00	2:15	2:15	2:00	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
061 01	28	22	28	28	22	XX	XX	XX	XX	XX
061 02	07	06	07	07	06	XX	XX	XX	XX	XX
061 03	05	05	05	05	05	XX	XX	XX	XX	XX
061 04	12	09	12	12	09	XX	XX	XX	XX	XX
061 05	03	03	03	03	03	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	55	45	55	55	45	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 062 – RADIONAWIGACJA										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:30	0:30	1:30	1:00	0:30	1:00	0:40	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
062 01	05	04	05	05	04	03	XX	XX	XX	XX
062 02	22	11	22	20	11	22	13	XX	06	XX
062 03	11	02	11	08	02	05	03	XX	02	XX
062 04	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
062 05	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
062 06	15	05	15	11	05	08	04	XX	04	XX
062 07	13	XX	13	XX	XX	06	04	XX	07	XX
Ilość pytań ogółem	66	22	66	44	22	44	24	XX	19	XX

Przedmiot: 070 – PROCEDURY OPERACYJNE										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:15	1:00	1:15	1:00	1:00	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
070 01	17	09	10	08	08	XX	XX	XX	XX	XX
070 02	24	20	22	17	17	XX	XX	XX	XX	XX
070 03	XX	XX	06	05	05	XX	XX	XX	XX	XX
070 04	01	01	02	02	02	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	42	30	40	32	32	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 081 – ZASADY LOTU (SAMOLOTY)										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:30	1:15	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
081 01	14	13	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 02	04	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 03	09	07	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 04	04	03	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 05	03	03	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 06	03	03	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 07	04	04	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
081 08	05	04	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	46	37	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 082 – ZASADY LOTU (ŚMIGŁOWCE)										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	XX	XX	1:15	1:15	1:15	XX	XX	XX	XX	XX
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
082 01	XX	XX	06	06	06	XX	XX	XX	XX	XX
082 02	XX	XX	03	03	03	XX	XX	XX	XX	XX
082 03	XX	XX	01	01	01	XX	XX	XX	XX	XX
082 04	XX	XX	11	11	11	XX	XX	XX	XX	XX
082 05	XX	XX	08	08	08	XX	XX	XX	XX	XX
082 06	XX	XX	04	04	04	XX	XX	XX	XX	XX
082 07	XX	XX	06	06	06	XX	XX	XX	XX	XX
082 08	XX	XX	03	03	03	XX	XX	XX	XX	XX
Ilość pytań ogółem	XX	XX	42	43	42	XX	XX	XX	XX	XX

Przedmiot: 090 – ŁĄCZNOŚĆ										
Egzamin z wiedzy teoretycznej										
Długość egzaminu, ilość pytań ogółem oraz rozkład pytań										
	ATPL(A)	CPL(A)	ATPL(H) /IR	ATPL(H)	CPL(H)	IR(A) i (H)	CB- IR(A)	BIR M01	BIR M02	BIR M03
Dopuszczalny czas (w godzinach)	1:00	1:00	1:00	1:00	1:00	1:00	1:00	*	*	*
Rozkład pytań w odniesieniu do tematów sylabusa										
090 01	04	04	04	04	04	04	04	XX	XX	02
090 02	17	17	17	17	17	17	17	XX	XX	06
090 03	02	02	02	02	02	02	02	XX	XX	01
090 04	04	04	04	04	04	04	04	XX	XX	02
090 05	03	03	03	03	03	03	03	XX	XX	03
090 06	02	02	02	02	02	02	02	XX	XX	01
090 07	02	02	02	02	02	02	02	XX	XX	01
Ilość pytań ogółem	34	34	34	34	34	34	34	XX	XX	16

*Patrz AMC2 ARA.FCL.300(b)

AMC2 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

Decyzja ED 2020/018/R

CAŁKOWITY DOZWOLONY CZAS I CAŁKOWITA LICZBA PYTAŃ DO EGZAMINU BIR

- (a) Całkowita liczba pytań do egzaminu w module 1 wynosi 40 pytań, a łączny czas przeznaczony na egzamin z modułu 1 wynosi 1 godzina 20 minut.

- (b) Całkowita liczba pytań do egzaminu z Modułu 2 wynosi 41 pytań, a łączny czas przeznaczony na egzamin z Modułu 2 wynosi 1godzina 30 minut.
- (c) Całkowita liczba pytań do egzaminu z Modułu 3 wynosi 44 pytania, a łączny czas przeznaczony na egzamin z Modułu 3 wynosi 1godzina 30 minut.

GM1 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne

Decyzja ED 2025/002/R

SZCZEGÓŁOWA STRUKTURA EGZAMINU Z WIEDZY TEORETYCZNEJ DLA UPRAWNIENIA BIR

Poniższe tabele przedstawiają szczegółową strukturę arkuszy egzaminacyjnych dla egzaminu z wiedzy teoretycznej dla uprawnienia BIR, na podstawie treści AMC1 ARA.FCL.300(b) i AMC2 ARA.FCL.300(b) oraz szczegółowego programu nauczania określonego w AMC1 FCL.310; FCL.515(b); FCL.615(b); FCL.835(d). Każdy z modułów szkoleniowych BIR powinien być zdany za pomocą jednego arkusza egzaminacyjnego. Tabele wskazują przydział elementów przedmiotu/tematu do arkuszy egzaminacyjnych oraz ile czasu należy przeznaczyć na elementy przedmiotu/tematu w ramach każdego arkusza egzaminacyjnego. Przedmiot 050 zawiera elementy wszystkich trzech arkuszy egzaminacyjnych, przedmioty 010, 022 i 033 są podzielone na dwa arkusze egzaminacyjne, podczas gdy przedmioty 040, 062 i 090 są objęte jednym z arkuszy egzaminacyjnych.

Tabela 1: Moduł 1 BIR

Elementy przedmiotu/tematu	Liczba pytań	Czas (godzina:minuty)
022 02	3	0:20
022 03	1	
022 04	3	
022 13	4	
040 01	1	0:30
040 02	7	
040 03	8	
050 01	2	0:30
050 02	2	
050 03	1	
050 04	5	
050 05	3	
	40	1:20

Tabela 2: Moduł 2 BIR

Elementy przedmiotu/tematu	Liczba pytań	Czas (godzina:minuty)
010 06	6	0:15
010 08	1	
010 09	2	
033 02	7	0:20
050 10	6	0:15
062 02	6	0:40
062 03	2	
062 06	4	
062 07	7	
	41	1:30

Tabela 3: Moduł 3 BIR

Elementy przedmiotu/tematu	Liczba pytań	Czas (godzina:minuty)
010 05	2	0:15
010 07	6	
022 11	1	0:03
033 03	1	0:10
033 04	2	
033 05	1	
050 06	4	0:30
050 07	1	
050 09	10	
090 01	2	0:32
090 02	6	
090 03	1	
090 04	2	
090 05	3	
090 06	1	
090 07	1	
	44	1:30

GM2 ARA.FCL.300(b) Procedury egzaminacyjne*Decyzja ED 2025/002/R***ZALICZENIE WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH WIEDZY TEORETYCZNEJ NA LICENCJĘ CPL
NA ARKUSZE EGZAMINACYJNE BIR**

- (a) Punkt FCL.035 i dodatek 1 do części FCL ustanawiają zaliczenia dotyczące egzaminów z wiedzy teoretycznej dla kandydatów na BIR, którzy już posiadają licencję CPL(A) lub zdali egzaminy z wiedzy teoretycznej na CPL(A). W przypadku kandydatów na BIR, którzy zdali odpowiednie egzaminy z wiedzy teoretycznej na CPL(A), dodatek 1 do części FCL obejmuje zaliczenie na przedmioty 040 Człowiek – możliwości i ograniczenia, 050 Meteorologia i 090 Łączność. W odniesieniu do tego ostatniego, punkt FCL.035(b)(6) zawiera szczegółowe ustalenia dotyczące zaliczenia w przypadkach, gdy kandydaci przed wprowadzeniem przedmiotu 090 Łączność ukończyli przedmiot 091 Łączność VFR lub przedmiot 092 Łączność IFR (patrz GM1 FCL.035(b)(6)(ii) w celu uzyskania powiązanych wytycznych).
- (b) Właściwe organy powinny określić obszary wiedzy teoretycznej, w których wnioskodawcy będą musieli zdawać egzaminy z wiedzy teoretycznej. W tym celu oraz w celu opracowania arkuszy egzaminacyjnych BIR, które uwzględniają konkretne punkty przyznawane poszczególnym wnioskodawcom, właściwe organy mogą korzystać z tabel w GM1 ARA.FCL.300(b).

PODCZĘŚĆ CC - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO PERSONELU POKŁADOWEGO

SEKCJA I - Świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

ARA.CC.100 Procedury dotyczące świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

- (a) Właściwy organ musi ustalić procedury wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego, sprawowania nad nimi nadzoru oraz prowadzenia dokumentacji zgodnie z odpowiednio ARA.GEN.315, ARA.GEN.220 i ARA.GEN.300.
- (b) Świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego wydawane są przy użyciu wzoru określonego w dodatku II do niniejszej części i zgodnie z zawartymi tam specyfikacjami:
 - (1) przez właściwy organ; lub, jeżeli tak zadecyduje państwo członkowskie
 - (2) przez organizację zatwierdzoną do tego celu przez właściwy organ.
- (c) Właściwy organ musi publicznie udostępnić informacje:
 - (1) który(-e) organ(-y) wydaje(-ą) świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego na podległym im terytorium; oraz
 - (2) jeżeli do tego celu zatwierdzono odpowiednie organizacje, wykaz tych organizacji.

ARA.CC.105 Zawieszanie lub cofanie świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012

Właściwy organ musi podjąć działania zgodnie z ARA.GEN.355, w tym zawiesić lub cofnąć świadectwo dopuszczenia do pracy personelu podkładowego w co najmniej następujących przypadkach:

- (a) niezgodności z częścią CC lub niespełnienia obowiązujących wymagań określonych w części ORO i CAT w przypadku stwierdzenia zagrożenia bezpieczeństwa;
- (b) uzyskania lub utrzymania ważności świadectwa dopuszczenia do pracy personelu podkładowego poprzez sfałszowanie przedłożonych dokumentów dowodowych;
- (c) korzystania z praw wynikających z posiadania świadectwa dopuszczenia do pracy personelu podkładowego pod wpływem alkoholu lub narkotyków; oraz
- (d) udowodnienia nadużycia lub nielegalnego wykorzystania świadectwa dopuszczenia do pracy personelu podkładowego.

SEKCJA II - Organizacje prowadzące szkolenia personelu pokładowego lub wydające świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

ARA.CC.200 Upoważnienie organizacji do prowadzenia szkolenia personelu pokładowego lub wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

- (a) Przed upoważnieniem organizacji szkoleniowej lub operatora prowadzącego zarobkowy transport lotniczy do prowadzenia szkolenia personelu pokładowego właściwy organ musi sprawdzić, czy:
- (1) sposób prowadzenia, program nauczania i powiązane programy kursów szkoleniowych prowadzonych przez organizację spełniają odpowiednie wymagania określone w części CC;
 - (2) urządzenia szkoleniowe wykorzystywane przez organizację realistycznie odzwierciedlają środowisko panujące w kabinie pasażerskiej określonego(-ych) typu(-ów) statku powietrznego oraz właściwości techniczne sprzętu, z jakiego ma korzystać personel pokładowy; oraz
 - (3) szkoleniowcy i instruktorzy prowadzący sesje szkoleniowe mają odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje w zakresie przedmiotu szkolenia.
- (b) Jeżeli w danym państwie członkowskim dopuszczalne jest zatwierdzanie organizacji w celu wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego, właściwy organ wydaje takie zatwierdzenia jedynie organizacjom, które spełniają wymagania określone w lit. a). Przed przyznaniem tego typu zatwierdzenia właściwy organ musi:
- (1) oceniać zdolność i odpowiedzialność organizacji w zakresie wykonywania powiązanych zadań;
 - (2) upewnić się, że organizacja ustaliła udokumentowane procedury wykonywania powiązanych zadań, w tym przeprowadzania egzaminu(-ów) przez personel specjalnie w tym celu kwalifikowany i wolny od konfliktu interesów, a także procedury wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego zgodnie z ARA.GEN.315 i ARA.CC.100 lit. b); oraz
 - (3) zażądać od organizacji przedłożenia informacji i dokumentacji związanych z wydanymi przez nią świadectwami dopuszczenia do pracy personelu pokładowego i z ich posiadaczami, które to informacje i dokumentacja mają dla właściwego organu istotne znaczenie w odniesieniu do prowadzenia dokumentacji, sprawowania nadzoru i wykonywania zadań w zakresie egzekwowania przepisów.

AMC1 ARA.CC.200(b)(2) Upoważnienie organizacji do prowadzenia szkolenia personelu pokładowego lub wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego*Decyzja ED 2012/006/R***PERSONEL PRZEPROWADZAJĄCY EGZAMINY**

W przypadku każdego elementu podlegającego egzaminowaniu do wydania świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego zgodnie z wymaganiami zawartymi w części CC, osoba prowadząca szkolenie teoretyczne lub praktyczne nie powinna przeprowadzać egzaminu. Niemniej jednak, jeżeli organizacja posiada odpowiednie procedury mające na celu uniknięcie konfliktu interesów odnośnie przeprowadzania egzaminu, niniejsze ograniczenie nie musi mieć zastosowania.

PODCZĘŚĆ ATO - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO ZATWIERDZONYCH ORGANIZACJI SZKOLENIA (ATO)

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.ATO.105 Program sprawowania nadzoru

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

Program sprawowania nadzoru nad zatwierdzonymi organizacjami szkolenia (ATO) musi obejmować monitorowanie standardów kursów, w tym kontrolowanie lotów szkoleniowych z udziałem uczestników kursu, stosownie do użytkowanego statku powietrznego.

AMC1 ARA.ATO.105 Program sprawowania nadzoru

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Audyt lub inspekcja zatwierdzonej organizacji szkolenia (ATO) powinny być prowadzone poprzez sprawdzenie zaplecza pod względem zgodności, rozmowy z personelem oraz sprawdzenia próbki dowolnego kursu szkoleniowego pod względem jego realizacji i zapewnianego standardu.
- (b) Oprócz pozycji wymaganych zgodnie z AMC1 ARA.GEN.310(a), taki audyt lub inspekcja powinny koncentrować się na:
 - (1) informacjach dotyczących instruktorów szkolenia praktycznego, ważności licencji, certyfikatów/upoważnień, uprawnień oraz na książkach lotów;
 - (2) dowodach świadczących o zapewnianiu odpowiedniego finansowania;
 - (3) wykorzystywanych szkolnych statkach powietrznych, łącznie z ich rejestracją, dokumentami powiązanymi oraz dokumentacją obsługową;
 - (4) lotniskach, miejscach prowadzenia szkoleń i związanym z tym zapleczu;
 - (5) zapleczu pod względem jego adekwatności do prowadzonego szkolenia i liczby studentów;
 - (6) szkoleniowych urządzeniach symulacji lotu (FSTD), łącznie z ich certyfikatami kwalifikacji, dokumentami powiązanymi i dokumentacją obsługową;
 - (7) dokumentacji, w szczególności na dokumentach dotyczących kursów, informacji na temat systemu aktualizacji oraz instrukcjach szkoleniowych i operacyjnych;
 - (8) dokumentacji szkoleniowej oraz formularzach sprawdzeń; oraz
 - (9) szkoleniu w powietrzu, łącznie z odprawą przed lotem, faktycznym lotem i odprawą po locie.

ARA.ATO.110 Zatwierdzanie wykazów minimalnego wyposażenia*Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359*

W przypadku gdy właściwy organ otrzyma wniosek o zatwierdzenie wykazu wyposażenia minimalnego zgodnie z pkt ORO.MLR.105 załącznika III (część ORO) i pkt NCC.GEN.101 załącznika VI (część NCC) do rozporządzenia (UE) nr 965/2012, postępuje zgodnie z pkt ARO.OPS.205 załącznika II (część ARO) do tego rozporządzenia.

ARA.ATO.120 Prowadzenie dokumentacji*Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012*

Oprócz dokumentacji wymaganej w ARA.GEN.220 właściwy organ uwzględnia w swoim systemie prowadzenia dokumentacji szczegółowe informacje na temat kursów prowadzonych przez ATO oraz, w stosownych przypadkach, dokumentację dotyczącą szkoleniowych urządzeń symulacji lotu (FSTD) wykorzystywanych do szkolenia.

AMC1 ARA.ATO.120 Prowadzenie dokumentacji*Decyzja ED 2012/006/R***SZKOLENIOWE URZĄDZENIA SYMULACJI LOTU (FSTD)**

Dokumentacja dotycząca FSTD powinna obejmować co najmniej:

- (a) wniosek o wydanie kwalifikacji FSTD;
- (b) certyfikat kwalifikacji FSTD łącznie ze wszystkimi jego zmianami;
- (c) egzemplarz programu ocen zawierający daty planowanych i wykonanych ocen;
- (d) dokumentację ocen wstępnych i okresowych;
- (e) kopię wszelkiej powiązanej korespondencji;
- (f) szczegółowe informacje na temat zwolnień i środków wykonawczych; oraz
- (g) sprawozdania innych właściwych organów dotyczące ocen wstępnych i okresowych.

PODCZĘŚĆ FSTD - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO KWALIFIKACJI SZKOLENIOWYCH URZĄDZEŃ SYMULACJI LOTU (FSTD)

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.FSTD.100 Procedura wstępnej oceny

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

- (a) Po otrzymaniu wniosku o certyfikat kwalifikacji FSTD właściwy organ musi:
 - (1) ocenić FSTD, które zostało przekazane w celu przeprowadzenia pierwszej oceny oraz modernizacji, pod kątem obowiązującej podstawy kwalifikacji;
 - (2) ocenić FSTD w tych dziedzinach, które mają kluczowe znaczenie dla ukończenia szkolenia członka personelu lotniczego, procesu egzaminowania i kontroli (stosownie do przypadku);
 - (3) przeprowadzić testy obiektywne i subiektywne oraz testy funkcji zgodnie z podstawą kwalifikacji i dokonać przeglądu wyników tego typu testów w celu ustalenia wytycznych dla testów kwalifikacyjnych (QTG); oraz
 - (4) sprawdzić, czy organizacja korzystająca z FSTD spełnia obowiązujące wymagania. Nie dotyczy to pierwszej oceny urządzeń do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów (BITD).
- (b) Właściwy organ musi zatwierdzić wytyczne dla testów kwalifikacyjnych (QTG) wyłącznie po zakończeniu pierwszej oceny FSTD oraz po wyeliminowaniu wszystkich rozbieżności w QTG w sposób spełniający oczekiwania tego organu. Wytyczne dla testów kwalifikacyjnych (QTG) wynikające z procedury pierwszej oceny uznaje się za główny przewodnik do testów kwalifikacyjnych (MQTG), który stanowi podstawę dla kwalifikacji FSTD oraz późniejszych okresowych ocen FSTD.
- (c) Podstawa kwalifikacji i warunki specjalne.
 - (1) Właściwy organ może określić warunki specjalne dla podstawy kwalifikacji FSTD w przypadku spełnienia wymagań określonych w ORA.FSTD.210 lit. a) oraz wykazania, że warunki specjalne zapewniają poziom bezpieczeństwa odpowiadający poziomowi ustalonemu we właściwej specyfikacji certyfikacyjnej.
 - (2) W przypadku określenia przez właściwy organ, jeżeli jest nim organ inny niż Agencja, warunków specjalnych dla podstawy kwalifikacji FSTD organ ten bez zbędnej zwłoki powiadamia o nich Agencję. Do powiadomienia należy dołączyć pełny opis określonych warunków specjalnych oraz ocenę bezpieczeństwa wskazującą na osiągnięcie poziomu bezpieczeństwa odpowiadającego poziomowi ustalonemu we właściwej specyfikacji certyfikacyjnej.

AMC1 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny*Decyzja ED 2012/006/R***PROCES OCENY PROWADZĄCY DO WYDANIA KWALIFIKACJI FSTD**

- (a) Wymaga się, aby FSTD poddane zostały ocenie, w wyniku której wydany zostanie certyfikat kwalifikacji. Wymagany proces powinien zostać przeprowadzony w dwóch niezależnych etapach. W pierwszym etapie należy przeprowadzić sprawdzenie czy FSTD spełnia obowiązujące wymagania. Podczas wykonywania takiego sprawdzenia, właściwy organ powinien upewnić się, że w sposób jednoznaczny zdefiniowano odpowiedzialność za wydanie certyfikatu kwalifikacji FSTD. We wszystkich przypadkach wnioskowania o wydanie kwalifikacji FSTD należy wyznaczyć kierownika departamentu właściwego organu, który ponosi osobistą odpowiedzialność za wydanie kwalifikacji FSTD. Drugim etapem powinno być przyznanie (lub odmowa przyznania) kwalifikacji FSTD.
- (b) Podczas sprawdzania zgodności z obowiązującymi wymaganiami, właściwy organ powinien zapewnić, że wykonano następujące czynności:
 - (1) W momencie zawarcia umowy na wyprodukowanie FSTD, organizacja która będzie wykorzystywać FSTD upewniła się, że standard prawny, w oparciu o który FSTD będzie kwalifikowane jest akceptowany przez właściwy organ. Standard ten to aktualna obowiązująca wersja specyfikacji certyfikacyjnych CS-FSTD(A) lub CS-FSTD(H).
 - (2) Złożono pisemny wniosek o kwalifikację FSTD w formie zgodnej z wymaganiami określonymi w ORA.FSTD.200, na co najmniej 3 miesiące przed planowaną datą kwalifikacji. Niemniej jednak, wytyczne dla testów kwalifikacyjnych (QTG) mogą być złożone w terminie późniejszym, jednak nie później niż na 30 dni przed planowaną datą przeprowadzenia oceny. Formularz wniosku powinien być wydrukowany w języku angielskim oraz innym języku/językach według decyzji właściwego organu.
 - (3) Kierownik departamentu właściwego organu wyznaczył osobę odpowiedzialną za zapewnienie nadzoru oraz stanowiącą punkt kontaktowy we wszystkich sprawach związanych z procesem kwalifikacji FSTD oraz w celu koordynacji wszystkich koniecznych działań. Wyznaczona osoba powinna odpowiadać przed kierownikiem departamentu za zapewnienie, że wszystkie właściwe oceny/inspekcje zostały wykonane.
 - (4) Oceniono zdolność wnioskodawcy do zapewnienia bezpiecznego i niezawodnego działania oraz właściwej obsługi FSTD, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami i specyfikacjami certyfikacyjnymi.
 - (5) Proponowany przez wnioskodawcę system monitorowania zgodności został przeanalizowany ze szczególnym uwzględnieniem przydzielonych zasobów. Zwrócono szczególną uwagę na zweryfikowanie czy system ten obejmuje całość organizacji i czy istnieje prawdopodobieństwo, że będzie on efektywny.
 - (6) Właściwy organ poinformował wnioskodawcę o swojej ostatecznej decyzji dotyczącej kwalifikacji w ciągu 14 dni od zakończenia procesu oceny niezależnie od wydanych kwalifikacji tymczasowych.

- (7) Po zakończeniu procesu oceny, wniosek wraz z pisemną rekomendacją oraz dowodami ze wszystkich ocen został przekazany wyznaczonej osobie, odpowiedzialnej za kwalifikację FSTD. Przekazanie powinno być wykonane przez osobę wyznaczoną zgodnie z wymaganiami określonymi w punkcie (b)(3).
- (8) Kierownik departamentu właściwego organu powinien wydać certyfikat kwalifikacji FSTD tylko jeżeli jest on całkowicie przekonany o spełnieniu wszystkich wymagań. Jeżeli nie jest on o tym przekonany, wnioskodawca powinien zostać poinformowany w formie pisemnej o poprawkach jakie są konieczne w celu spełnienia wymagań.
- (9) W przypadku otrzymania odmowy na wniosek o kwalifikację FSTD, wnioskodawca powinien zostać poinformowany o przysługującym mu prawie do odwołania zgodnie z obowiązującym prawem krajowym.

AMC2 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Podczas ocen wstępnych i okresowych FSTD właściwy organ powinien przeprowadzić odpowiednie testy obiektywne i subiektywne, o których mowa w części ORA oraz które zostały szczegółowo opisane w specyfikacjach certyfikacyjnych CS-FSTD(A) i CS-FSTD(H), odpowiednio do przypadku. Może się zdarzyć, że nie wszystkie testy będzie można przeprowadzić – na przykład podczas ocen okresowych rekonfigurowanych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu – jednak należy podjąć odpowiednie starania w celu wykonania wszystkich testów w rozsądnym terminie.
- (b) Po zakończeniu oceny może okazać się że wykryto szereg usterek. Zasadniczo usterki te powinny być usunięte, a właściwy organ powiadomiony o takiej czynności w ciągu 30 dni. Poważne usterki mające wpływ na szkolenie, egzaminowanie i kontrolę załóg lotniczych mogą skutkować natychmiastowym obniżeniem poziomu kwalifikacji. Jeżeli jakkolwiek usterka pozostanie bez nadzoru bez ważnej przyczyny przez okres czasu dłuższy niż 30 dni, może nastąpić dalsze obniżenie poziomu lub kwalifikacja FSTD może zostać cofnięta.
- (c) W przypadku prowadzenia ocen FSTD należy stosować standardowy formularz, o którym mowa w AMC5 ARA.FSTD.100(a)(1).

AMC3 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2012/006/R

WSTĘPNA OCENA

- (a) Główny nacisk podczas testów obiektywnych należy położyć na wytyczne dla testów kwalifikacyjnych (QTG). Producent statku powietrznego oraz właściwy organ powinni ustalić zakres oraz akceptowalność testów walidacyjnych zawartych w pakiecie danych QTG na długo przed planowaną datą przeprowadzenia oceny. Zapewni to, że zakres QTG jest do przyjęcia przez właściwy organ i pozwoli uniknąć straty czasu podczas wstępnej kwalifikacji. Akceptowalność wszystkich testów

uzależniona jest od ich zakresu, dokładności, kompletności oraz aktualności wyników.

- (b) Harmonogram czasowy testów obiektywnych uzależniony jest od prędkości działania systemów automatycznych i manualnych wyznaczonych do przeprowadzenia każdego testu oraz od konieczności wykorzystania specjalnego wyposażenia. Właściwy organ nie musi informować operatora FSTD o testach walidacyjnych, które powinny być przeprowadzone w dniu oceny, chyba że wymagane jest specjalne wyposażenie.
- (c) FSTD nie może być wykorzystywane do przeprowadzenia testów subiektywnych w czasie gdy wykonywana jest część testów wg QTG. Dlatego też, na sprawdzenie i wykonanie testów wg QTG należy przeznaczyć odpowiednią ilość czasu (co najmniej 8 godzin).
- (d) Subiektywne testy wykonywane w czasie oceny opisane są w specyfikacji certyfikacyjnej CS-FSTD(A) lub CS-FSTD(H), a proponowany profil testu subiektywnego opisano w AMC1 ARA.FSTD.100(a)(3). Zasadniczo, na wykonanie subiektywnego testu należy przeznaczyć 1 dzień, co skutecznie uniemożliwia wykorzystanie FSTD do jakiegokolwiek innego celu.
- (e) W celu umożliwienia właściwego wykonania testów subiektywnych i obiektywnych oraz w celu umożliwienia skutecznej naprawy i ponownego wykonania testu przed wyjazdem zespołu inspekcyjnego, na wstępną ocenę FSTD należy przeznaczyć odpowiednią ilość czasu (do 3 następujących po sobie dni).

AMC4 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2012/006/R

SKŁAD ZESPOŁU PRZEPROWADZAJĄCEGO OCENĘ

- (a) Właściwy organ powinien wyznaczyć zespół do przeprowadzenia oceny FSTD zgodnie z przyjętymi procedurami w celu uzyskania właściwego poziomu kwalifikacji. Zespół ten powinien składać się z co najmniej następującego personelu:
 - (1) Inspektora technicznego FSTD właściwego organu lub akredytowanego inspektora z innego właściwego organu, posiadającego kwalifikacje we wszystkich aspektach dotyczących sprzętu symulacji lotu, oprogramowania i modelowania komputerowego lub, w wyjątkowych przypadkach, osoby wyznaczonej przez właściwy organ z równorzędnymi kwalifikacjami; oraz
 - (2) Jednej spośród następujących osób:
 - (i) inspektora lotu właściwego organu lub akredytowanego inspektora z innego właściwego organu, posiadającego kwalifikacje w zakresie procedur szkolenia załóg lotniczych oraz posiadającego ważne uprawnienie na typ samolotu/śmigłowca jaki jest symulowany (lub w przypadku urządzenia do ćwiczenia procedur lotu i nawigacyjnych (FNPT) oraz urządzenia do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów (BITD) uprawnienie na klasę samolotu/typ śmigłowca); lub
 - (ii) inspektora lotu właściwego organu posiadającego kwalifikacje w zakresie procedur szkolenia załóg lotniczych wspomaganego przez instruktora szkolenia na uprawnienie na dany typ (TRI) posiadającego

ważne uprawnienie na typ samolotu/śmigłowca jaki jest symulowany (lub w przypadku FNPT i BITD, uprawnienie na klasę samolotu/typ śmigłowca) lub, w wyjątkowych przypadkach;

- (iii) osoby wyznaczonej przez właściwy organ posiadającej kwalifikacje w zakresie procedur szkolenia załóg lotniczych oraz posiadającej ważne uprawnienie na typ samolotu/śmigłowca jaki jest symulowany (lub w przypadku FNPT oraz BITD uprawnienie na klasę samolotu/typ śmigłowca) oraz dostateczne doświadczenie do zapewnienia wsparcia zespołu technicznego. Osoba ta powinna wykonać co najmniej część profilów testu funkcjonalnego i subiektywnego.
- (3) Jeżeli osoba wyznaczona do składu zespołu przeprowadzającego ocenę występuje w charakterze zastępstwa za jednego z inspektorów właściwego organu, drugą osobą powinien być odpowiednio wykwalifikowany inspektor właściwego organu lub akredytowany inspektor z właściwego organu innego Państwa Członkowskiego.
- (b) W przypadku przeprowadzania oceny urządzenia do szkolenia lotniczego (FTD) poziom 1 oraz FNPT typ I, jeden inspektor posiadający odpowiednie kwalifikacje może łączyć funkcje, o których mowa w punktach (a)(1) i (a)(2).
- (c) W przypadku przeprowadzania oceny BITD zespół ten powinien składać się z inspektora właściwego organu oraz jednego inspektora z innego właściwego organu, łącznie z przedstawicielem producenta, stosownie do przypadku.
- (d) Dodatkowo, podczas oceny powinny być obecne następujące osoby:
 - (1) w przypadku pełnego symulatora lotu (FFS), FTD i FNPT instruktor szkolenia na klasę lub typ z zatwierdzonej organizacji szkolenia będącej operatorem FSTD lub od głównego użytkownika FSTD;
 - (2) w przypadku oceny wszystkich typów urządzeń, dostateczna ilość personelu zabezpieczającego FSTD w celu zapewnienia pomocy przy przeprowadzeniu testów i obsłudze stanowiska instruktora.

AMC5 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2016/008/R

RAPORT Z OCENY WSTĘPNEJ I OKRESOWEJ FSTD

Raport z oceny FSTD

Data:

[właściwy organ]

RAPORT Z OCENY FSTD

[Państwo Członkowskie] kod FSTD (jeśli ma zastosowanie):

Kod FSTD EASA (jeśli ma zastosowanie):

Typ i wariant statku powietrznego:

Klasa samolotu / typ śmigłowca:

Symulowany silnik:

Zakres

1. Charakterystyka szkoleniowego urządzenia symulacji lotu (FSTD)
2. Szczegółowe informacje na temat oceny
3. Informacja uzupełniająca
4. Uwarunkowania wynikające ze szkolenia, egzaminowania i kontroli
5. Klasyfikacja pozycji
6. Wyniki
7. Zespół przeprowadzający ocenę

Przedstawione wnioski pochodzą od zespołu przeprowadzającego ocenę. Właściwy organ rezerwuje sobie prawo do ich zmiany po przeprowadzeniu wewnętrznej oceny.

1. Szkoleniowe urządzenie symulacji lotu	
(a) Operator FSTD	
(b) Lokalizacja FSTD:	
(c) Identyfikacja FSTD (kod FSTD Państwa Członkowskiego / kod FSTD EASA):	
(d) Producent FSTD oraz seryjny numer identyfikacyjny FSTD:	
(e) Pierwsze wejście do użytku (miesiąc/rok):	
(f) System wizualizacji (producent i typ):	
(g) System ruchu (producent i typ):	
(h) Typ i wariant statku powietrznego:	
(i) Wyposażenie silnika:	
(j) Oprzyrządowanie silnika:	
(k) Oprzyrządowanie lotu:	
2. Szczegółowe informacje na temat oceny	
(a) Data oceny:	(b) Data poprzedniej oceny:
(c) Rodzaj oceny: ☐ wstępna ☐ okresowa ☐ specjalna	
(d) Zalecany poziom kwalifikacji FSTD:	
FFS	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ AG ☐ BG ☐ CG ☐ DG ☐ SC
FTD	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3
FNPT	☐ I ☐ II ☐ III ☐ MCC
BITD	☐
Podstawowy dokument referencyjny z kryteriami technicznymi:	

Numer identyfikacyjny VDR:	
3. Informacja uzupełniająca	
Przedstawiciele przedsiębiorcy (Operator FSTD, Główny użytkownik FSTD)	
Ilość dostępnych miejsc FSTD	
Wizualne bazy danych używane podczas oceny	
Inne	
4. Uwarunkowania wynikające ze szkolenia, egzaminowania i kontroli	
CAT I RVR m DH ft	

CAT II	RVR	m	DH	ft	
CAT III	RVR	m	DH	ft	
(najniższe minimum)					
LVTO	RVR	m			
Ostatnio uzyskane doświadczenie					
Szkolenie/sprawdzenie IFR					
Uprawnienie na typ					
Kontrola umiejętności					
Podejście z wykorzystaniem autopilota					
Wskazówki systemu automatycznego lądowania/dobiegu					
ACAS I/II					
System ostrzegania przed uskokiem wiatru/możliwym uskokiem wiatru					
Radar WX					
HUD/HUGS					
FANS					
GPWS/EGPWS					
Możliwości ETOPS					
RNP APCH LNAV					
RNP APCH LNAV/VNAV					
RNP APCH LPV					
RNP AR APCH					
Inne					

5. Klasyfikacja pozycji

NIEDOPUSZCZALNE

Element, który nie spełnia wymaganego standardu, stąd też wpływa na poziom kwalifikacji i samą kwalifikację. Jeżeli elementy takie nie zostaną naprawione lub wyjaśnione w określonym czasie, (właściwy organ) będzie musiał dokonać zróżnicowania, ograniczyć, zawiesić lub cofnąć kwalifikację FSTD.

ZASTRZEŻENIE

Element gdzie zgodność z wymaganym standardem nie została jednoznacznie udowodniona i decyzja o wydaniu została zastrzeżona do dalszej decyzji. Rozstrzygnięcie tej pozycji wymagać będzie albo:

1. obowiązującej podstawy prawnej wydanej przez właściwy organ; lub
2. dodatkowego uzasadnienia.

NIESPRAWNOŚĆ

Urządzenie, które chwilowo nie działa lub pracuje poniżej swojego nominalnego poziomu.

OGRANICZENIE

Element, który uniemożliwia pełne wykorzystanie FSTD zgodnie z uwarunkowaniami związanymi ze szkoleniem, egzaminowaniem i kontrolą z powodu bezużytecznych urządzeń, systemów lub części.

ZALECENIE POPRAWY

Element, który spełnia wymagany standard, ale gdzie zaleca się znaczną poprawę.

UWAGA

Nie wymaga wyjaśnień

Czas usunięcia usterek

Jak określono w AMC2 ARA.FSTD.100(a)(1) punkt (b):

Po zakończeniu oceny, może okazać się że wykryto szereg usterek. Zasadniczo, usterki te powinny być usunięte a właściwy organ powiadomiony o takiej czynności w ciągu 30 dni. Poważne usterki mające wpływ na szkolenie, egzaminowanie i kontrolę załóg lotniczych mogą skutkować natychmiastowych obniżeniem poziomu kwalifikacji. Jeżeli jakkolwiek usterka pozostanie bez nadzoru bez ważnej przyczyny przez okres czasu dłuższy niż 30 dni, może nastąpić dalsze obniżenie poziomu lub kwalifikacja FSTD może zostać cofnięta.

6. Wyniki

6.1 Testy subiektywne / Testy funkcjonalne

A Niedopuszczalne

1	
----------	--

B Zastrzeżenie

1	
----------	--

C Niesprawność

1	
----------	--

D Ograniczenie

1	
----------	--

E Zalecenie poprawy

1	
----------	--

F Uwaga

1	
----------	--

6.2 Testy obiektywne

A Niedopuszczalne

1	
----------	--

B Zastrzeżenie

1	
----------	--

E Zalecenie poprawy

1	
----------	--

F Uwaga

1	
----------	--

7. Zespół przeprowadzający ocenę

Imię i nazwisko	Stanowisko	Organizacja	Podpis
	Inspektor techniczny lub osoba wyznaczona przez właściwy organ		
	Inspektor lotu lub osoba wyznaczona przez właściwy organ		
		[Użytkownik FSTD]	
		[Operator FSTD]	

Podpisano: W imieniu właściwego organu

GM1 ARA.FSTD.100(a)(1) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2012/006/R

WSTĘPNA OCENA

Informacja na temat sposobu, w jaki należy przeprowadzać testy walidacyjne zawarta jest w podręczniku „RAeS Aeroplane Flight Simulator Evaluation Handbook” (Luty 1995 lub ze zmianami) opracowanym jako dokument uzupełniający do podręcznika ICAO Doc 9625, „Manual of Criteria for the Qualification of Flight Simulators”.

AMC1 ARA.FSTD.100(a)(3) Procedura wstępnej oceny

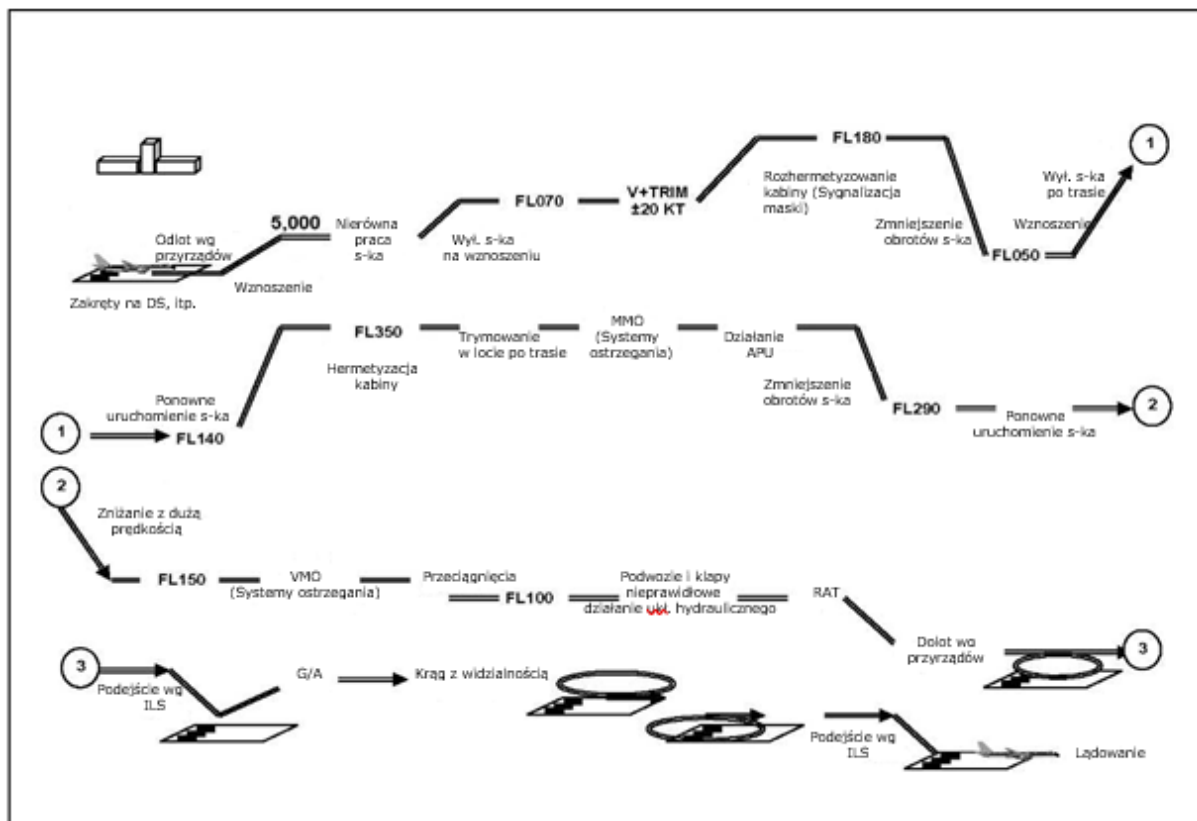
Decyzja ED 2012/006/R

TESTY FUNKCJONALNE ORAZ TESTY SUBIEKTYWNE – PROPONOWANY SPOSÓB PRZEPROWADZANIA TESTÓW

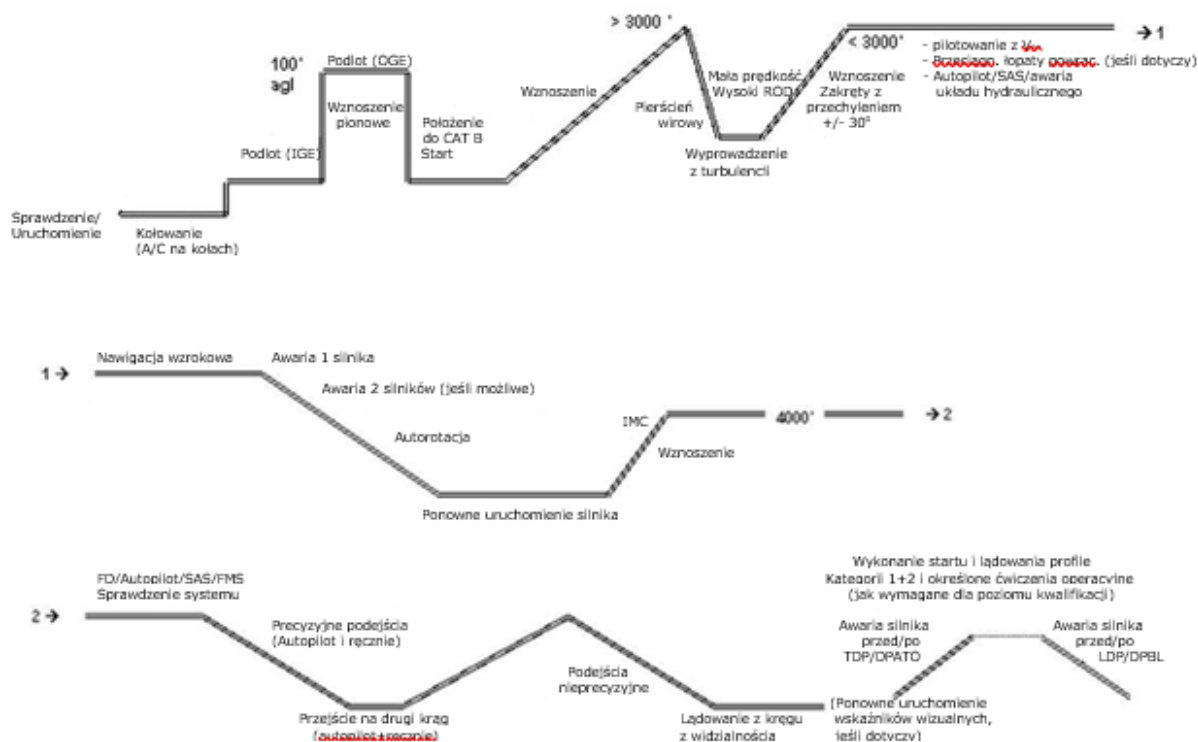
- (a) Podczas ocen wstępnych i okresowych FSTD właściwy organ powinien przeprowadzić szereg testów funkcjonalnych oraz testów subiektywnych, które wraz z testami obiektywnymi stanowią porównanie FSTD ze statkami powietrznymi, klasą samolotu lub typem śmigłowca.
- (b) Testy funkcjonalne weryfikują akceptowalność symulowanych systemów statku powietrznego oraz ich zintegrowanie. Testy subiektywne weryfikują dopasowanie FSTD do zadań związanych ze szkoleniem, egzaminowaniem i kontrolą.
- (c) FSTD powinno zapewniać wystarczającą elastyczność, pozwalającą na ukończenie pożądaných i wymaganych zadań przy jednoczesnym utrzymaniu odczucia załogi

lotniczej, że działają oni w realnym środowisku statku powietrznego. Dodatkowo, stanowisko działania instruktora (IOS) nie powinno stwarzać niepotrzebnego oderwania się od obserwowania czynności załogi lotniczej podczas zapewniania niezbędnego zaplecza do wykonania zadania.

- (d) Istotne jest, aby zarówno właściwy organ jak i operator FSTD rozumieli czego należy oczekiwać od rutynowych testów funkcjonalnych oraz testów subiektywnych FSTD. Część testów subiektywnych FSTD powinna obejmować nieprzerwany oblot (za wyjątkiem FTD poziom 1) porównywalny z czasem trwania typowych sesji szkoleniowych oprócz oceny zatrzymania lotu i zmiany pozycji. Przykład takiego profilu przedstawiono w punkcie (f) i (g) (dla BITD punkt (h)).
- (e) Właściwe organy oraz operatorzy FSTD, którzy nie są zaznajomieni z procesem oceny powinni skontaktować się z Agencją lub właściwym organem innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania fachowej informacji w tym zakresie.
- (f) Typowy profil testu dla samolotowego FSTD:



(g) Typowy profil testu dla śmigłowego FSTD



(h) Typowy profil testu subiektywnego dla BITD (około 2 godzin) – pozycje i wysokości, stosownie do przypadku:

- (1) wykonanie odlotu według wskazań przyrządów i wznoszenia,
- (2) wyprowadzenie do ustabilizowanego lotu poziomego na 4 000 stóp,
- (3) awaria silnika (stosownie do przypadku),
- (4) wyłączenie silnika na wznoszeniu do 6 000 stóp (jeśli dotyczy),
- (5) wyłączenie silnika w locie po trasie (stosownie do przypadku), ponowne uruchomienie silnika,
- (6) wszystkie silniki pracujące, w locie po trasie, z różnym ustawieniem mocy,
- (7) zniżanie do 2 000 stóp,
- (8) wszystkie silniki pracujące w różnych konfiguracjach, a następnie podejście do lądowania według wskazań przyrządów (ILS),
- (9) odejście na drugi krąg ze wszystkimi silnikami pracującymi,
- (10) podejście nieprecyzyjne,
- (11) odejście na drugi krąg z awarią silnika (stosownie do przypadku),

- (12) podejście ILS z niepracującym silnikiem (stosownie do przypadku),
- (13) wyłączenie silnika podczas odejścia na drugi krąg (stosownie do przypadku),
- (14) wyłączenie silnika podczas podejścia nieprecyzyjnego (stosownie do przypadku), a następnie odejście na drugi krąg,
- (15) ponowne uruchomienie silnika (stosownie do przypadku),
- (16) wznoszenie do 4 000 stóp,
- (17) manewrowanie,
- (18) normalne zakręty w lewo i prawo,
- (19) głębokie zakręty w lewo i prawo,
- (20) zwiększenie i zmniejszenie prędkości w ramach zasięgu operacyjnego,
- (21) zbliżanie do prędkości przeciągnięcia w różnych konfiguracjach,
- (22) wyprowadzanie ze spirali nurkującej,
- (23) lot z wykorzystaniem autopilota (stosownie do przypadku),
- (24) nieprawidłowe działanie systemów,
- (25) podejście do lądowania.

GM1 ARA.FSTD.100(a)(3) Procedura wstępnej oceny

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

Informacje na temat sposobu, w jaki należy przeprowadzać testy funkcjonalne i testy subiektywne oraz przykładowa lista kontrolna dla testów subiektywnych zawarte są w podręczniku „RAeS Aeroplane Flight Simulator Evaluation Handbook” tom II (Luty 1995 lub ze zmianami) opracowanym jako dokument uzupełniający do podręcznika ICAO Doc 9625, „Manual of Criteria for the Qualification of Flight Simulators”.

ARA.FSTD.110 Wydawanie certyfikatu kwalifikacji FSTD

Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012

- (a) Po zakończeniu oceny FSTD oraz uzyskaniu pewności, że FSTD spełnia obowiązujące podstawowe wymagania kwalifikacyjne zgodnie z ORA.FSTD.210, a także że korzystająca z niego organizacja spełnia obowiązujące wymagania, aby utrzymać poziom kwalifikacji FSTD zgodnie z ORA.FSTD.100, właściwy organ musi wydać certyfikat kwalifikacji FSTD o bezterminowym okresie ważności, korzystając ze wzoru ustanowionego w dodatku IV do niniejszej części.

AMC1 ARA.FSTD.110 Wydawanie certyfikatu kwalifikacji FSTD*Decyzja ED 2012/006/R***URZĄDZENIE DO PODSTAWOWEGO SZKOLENIA W LOTACH WEDŁUG WSKAZAŃ PRZYRZĄDÓW (BITD)**

- (a) Właściwy organ powinien wydać kwalifikację BITD tylko na model BITD producentowi BITD po przeprowadzeniu oceny zakończonej wynikiem pozytywnym.
- (b) Kwalifikacja ta powinna być ważna dla wszystkich numerów seryjnych danego modelu bez konieczności przeprowadzania dalszej oceny technicznej.
- (c) Model BITD powinien być wyraźnie oznakowany numerem modelu BITD. Kolejny numer seryjny powinien następować po numerze identyfikacyjnym modelu BITD.
- (d) Właściwy organ powinien utworzyć i utrzymywać listę wszystkich certyfikatów kwalifikacji BITD, jakie wydał, zawierającą numer modelu BITD z odniesieniem do konfiguracji sprzętu i oprogramowania.

ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD*Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011*

- (a) W przypadku wprowadzenia nowych programów dotyczących statków powietrznych, kiedy zgodność z wymaganiami określonymi w niniejszej podczęści dla kwalifikacji FSTD jest niemożliwa, właściwy organ może przyznać tymczasowy poziom kwalifikacji FSTD.
- (b) W odniesieniu do pełnych symulatorów lotu tymczasowy poziom kwalifikacji jest przyznawany wyłącznie na poziomach A, B lub C.
- (c) Ten tymczasowy poziom kwalifikacji pozostaje ważny do czasu wydania ostatecznego poziomu kwalifikacji i w żadnym razie nie może przekraczać trzech lat.

AMC1 ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD*Decyzja ED 2012/006/R***KWALIFIKACJA FFS/FTD NOWYCH STATKÓW POWIETRZNYCH – INFORMACJE DODATKOWE**

- (a) Końcowe dane o statku powietrznym opracowywane przez producentów dotyczące osiągnięć, właściwości pilotażowych, systemów lub awioniki są zwykle niedostępne do momentu wprowadzenia nowego lub zmodyfikowanego statku powietrznego do eksploatacji. Ponieważ często zdarza się, że konieczne jest rozpoczęcie szkolenia załóg lotniczych lub certyfikacji na kilka miesięcy przed wprowadzeniem pierwszego statku powietrznego do użytkowania, konieczne może okazać się wykorzystanie wstępnych danych przedstawionych przez producenta statku powietrznego do przeprowadzenia tymczasowej kwalifikacji FSTD. Jest to zgodne z tymczasowym

zatwierdzeniem danych zgodności operacyjnej (OSD) dotyczących FFS w procesie certyfikacji typu zgodnie z częścią 21.

- (b) Mając na uwadze kolejność zdarzeń, jakie powinny mieć miejsce oraz czas wymagany do udostępnienia końcowych danych, właściwy organ może dopuścić wykorzystanie niektórych częściowo potwierdzonych wstępnych danych o statku powietrznym i systemach oraz awioniki (*red label*), aby umożliwić wykonanie niezbędnych czynności związanych z planowaniem harmonogramu szkolenia, certyfikacji i wprowadzenia do eksploatacji.
- (c) Organizacje ubiegające się o kwalifikację w oparciu o wstępne dane powinny skonsultować się z właściwym organem kiedy tylko okaże się, że konieczne będą specjalne ustalenia lub kiedy tylko stanie się jasne, że do kwalifikacji FSTD będą musiały być użyte wstępne dane. Producentom statków powietrznych i FSTD należy uświadomić potrzeby oraz uzgodnić plan przekazywania danych oraz plan kwalifikacji FSTD. Należy organizować regularne spotkania w celu informowania wszystkich zainteresowanych stron na temat stanu projektu.
- (d) Precyzyjna procedura, której należy przestrzegać w celu uzyskania akceptacji właściwego organu na wykorzystanie wstępnych danych powinna się różnić w zależności od przypadku oraz pomiędzy poszczególnymi producentami statków powietrznych. Każde nowe opracowanie statku powietrznego przez producenta oraz program testów jest zaprojektowany w taki sposób, aby spełnić potrzeby określonego projektu oraz może zawierać inne zdarzenia lub inną kolejność zdarzeń niż program innego producenta statków powietrznych lub nawet ten sam program producenta dla innego statku powietrznego. Dlatego nie może być jednej nieziennej procedury akceptacji wstępnych danych. Zamiast tego, należy określić ostateczną kolejność zdarzeń, źródła danych oraz procedury walidacji uzgodnione przez operatora FSTD, producenta statku powietrznego, producenta FSTD i właściwy organ. Zatwierdzenie przez Agencję definicji zakresu walidacyjnych danych źródłowych o statku powietrznym dla wsparcia obiektywnej kwalifikacji jako część OSD może również być zatwierdzeniem tymczasowym w przypadku wstępnych danych. Wstępne dane, jakie będą stosowane, powinny opierać się na tym tymczasowym zatwierdzeniu.
- (e) Należy zapewnić, że wstępne dane stanowią najlepszą charakterystykę statku powietrznego oraz że istnieje niemalże pewność, że dane końcowe nie będą w sposób znaczący odbiegać od danych wstępnych, a dokonana zostanie jedynie aktualizacja wstępnych oszacowań. Przede wszystkim, powinno mieć miejsce tymczasowe zatwierdzenie danych zgodności operacyjnej (OSD) dotyczące symulatorów lotu w procesie certyfikacji typu zgodnie z częścią 21. Ponadto, dane pozyskane na podstawie tych szacunkowych lub wstępnych technik powinny być potwierdzane (walidowane) przez dostępne źródła obejmujące, co najmniej, następujące dane:
 - (1) *Raport techniczny producenta.* Raporty takie zawierają objaśnienie stosowanej szacunkowej metody oraz opisują sukcesy, jakie miały miejsce w przeszłości z wykorzystaniem tej metody przy podobnych projektach. Na przykład, producent mógł pokazać zastosowanie tej metody na wcześniejszym modelu statku powietrznego lub przewidzieć charakterystykę wcześniejszego modelu i porównać z wynikami ostatecznych danych dla tego modelu.
 - (2) *Wczesne wyniki z prób w locie.* Dane takie będą często pochodzić z testów certyfikacyjnych statków powietrznych i powinny być w maksymalnym stopniu wykorzystane przy wczesnej walidacji FSTD. Niektóre testy krytyczne, które normalnie byłyby wykonane na wczesnym etapie programu

certyfikacji statku powietrznego, powinny być ujęte w celu zatwierdzenia szkolenia pilotów i zadań związanych z certyfikacją. Obejmuje to przypadki kiedy od pilota oczekuje się działania w trybie awaryjnym statku powietrznego, łącznie z awarią silnika. Dane dostępne na wczesnym etapie będą jednak uzależnione od zaplanowania programu prób w locie przez producenta statku powietrznego i mogą nie być takie same w każdym przypadku. Niemniej jednak oczekuje się, że program prób w locie opracowany przez producenta statku powietrznego uwzględni opracowanie wyników z prób w locie na bardzo wczesnym etapie w celu walidacji FSTD.

- (f) Zastosowanie danych wstępnych nie może trwać nieskończenie. Końcowe dane opracowywane przez producenta statku powietrznego powinny być dostępne w ciągu 6 miesięcy od pierwszego „wprowadzenia do eksploatacji” statku powietrznego lub zgodnie z ustaleniami zawartymi pomiędzy właściwym organem, operatorem oraz producentem statku powietrznego, jednak zwykle nie dłużej niż 1 rok. Jeżeli organizacja ubiega się o tymczasową kwalifikację stosując wstępne dane, operator i właściwy organ powinny ustalić program aktualizacji. Powinien on określać, że ostateczna aktualizacja danych zostanie zainstalowana w FSTD w ciągu 6 miesięcy po udostępnieniu danych końcowych, chyba że istnieją szczególne uwarunkowania i uzgodniony został inny harmonogram czasowy. W takiej sytuacji walidacja działania i obsługi FSTD bazować będzie na danych uzyskanych podczas prób w locie. Wstępne dane dotyczące działania systemów statku powietrznego powinny zostać zaktualizowane po próbach technicznych. Ostateczne dane dotyczące działania systemów statku powietrznego powinny być również wykorzystywane do programowania i walidacji FSTD.
- (g) Awionika FSTD powinna być zgodna z awioniką statku powietrznego (sprzęt i oprogramowanie). Dopuszczalny przedział czasowy pomiędzy aktualizacjami instalowanymi w statku powietrznym i w FSTD nie jest ustalony, jednak powinien być ograniczony do minimum. Może to być uzależnione od rozmiaru aktualizacji oraz ewentualnego wpływu na szkolenie pilotów, QTG oraz certyfikację. Dopuszczalne różnice w awionice statku powietrznego i FSTD oraz ich wpływ na kwalifikacje FSTD powinny być uzgodnione pomiędzy operatorem a właściwym organem. Konsultacje z producentem FSTD powinny mieć miejsce w trakcie całego okresu trwania procesu kwalifikacji.
- (h) Przedstawione poniżej punkty opisują przykładowe dane i źródła projektowe, które mogą być wykorzystane podczas opracowania planu tymczasowej kwalifikacji:
 - (1) Plan powinien składać się z opracowania QTG na podstawie różnych danych z prób w locie i symulacji technicznych. W przypadku danych zgromadzonych z określonych prób w locie statku powietrznego lub innych lotów, wymagany model projektowy oraz zmiany danych niezbędne do określenia dopuszczalnego dowodu zgodności (POM) powinny być opracowane przez producenta.
 - (2) W celu zapewnienia odpowiednio walidowanych dwóch zestawów danych, producent statku powietrznego powinien porównać odpowiedzi symulowanego modelu z danymi z prób w locie, kiedy wykorzystywane są te same układy sterowania oraz panują takie same warunki atmosferyczne jak w czasie próby w locie. Odpowiedzi powinny stanowić wynik symulacji gdzie systemy pracują w sposób zintegrowany i bazują na takich samych danych udostępnionych producentowi FSTD:
 - (i) napęd,
 - (ii) aerodynamika,

- (iii) właściwości masy,
 - (iii) układy sterowania w locie,
 - (iv) wzmocnienie stateczności,
 - (v) hamulce i podwozie.
- (i) W przypadku kwalifikacji FSTD nowych typów statków powietrznych, korzystne może być wykorzystanie odpowiednio wykwalifikowanego pilota doświadczalnego w celu oceny możliwości pilotażowych i oceny osiągnięć.

GM1 ARA.FSTD.115 Tymczasowa kwalifikacja FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

KWALIFIKACJA FFS/FTD NOWYCH STATKÓW POWIETRZNYCH – INFORMACJE DODATKOWE

- (a) Opis danych zapewnianych przez producenta statku powietrznego niezbędnych do modelowania i walidacji symulatora lotów zawarty jest w dokumencie IATA *Flight Simulator Design and Performance Data Requirements* (Wydanie 6 2000 lub ze zmianami).
- (b) Dowód zgodności powinien spełniać odpowiednie tolerancje, o których mowa w AMC1 CS-FSTD(A).300 i odpowiednio AMC1 CS-FSTD(H).300.

ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

- (a) Właściwy organ stale monitoruje organizację eksploatującą FSTD w ramach programu nadzoru, aby sprawdzić, czy spełnione są następujące warunki:
- (1) w ciągu 12-miesięcznego cyklu powtarzany jest stopniowo pełen zestaw testów określonych w głównym przewodniku do testów kwalifikacyjnych;
 - (2) wyniki powtarzanych ocen nadal są zgodne z podstawą kwalifikacji oraz są one rejestrowane z oznaczeniem daty i przechowywane;
 - (3) system kontroli konfiguracji stosowany jest w celu zapewnienia stałej integralności sprzętu i oprogramowania kwalifikowanego FSTD.
- (b) Właściwy organ musi przeprowadzać okresowe oceny FSTD zgodnie z procedurami określonymi w pkt ARA.FSTD.100. Oceny te przeprowadza się:
- (1) każdego roku w przypadku pełnego symulatora lotu (FFS), urządzenia do szkolenia lotniczego (FTD) lub urządzenia do ćwiczenia procedur lotu i nawigacyjnych (FNPT). Początkiem każdego powtarzającego się 12-miesięcznego okresu jest koniec miesiąca kwalifikacji wstępnej, chyba że właściwy organ i organizacja eksploatująca FSTD uzgodnią inną datę. Każda okresowa ocena FSTD odbywa się w ciągu 60 dni przed rozpoczęciem

- każdego powtarzającego się 12-miesięcznego okresu i 30 dni po jego rozpoczęciu;
- (2) co trzy lata w przypadku modelu urządzenia do podstawowego szkolenia w lotach według wskazań przyrządów (BITD).
- (c) Właściwy organ może przedłużyć okres okresowej oceny FSTD określony w pkt ARA.FSTD.120 lit. b) ppkt 1 do maksymalnie 36 miesięcy, pod warunkiem że zastosowanie mają wszystkie poniższe warunki:
- (1) w ciągu ostatnich 36 miesięcy organizacja eksploatująca ten FSTD spełniała kryteria określone w pkt ARA.GEN.305 lit. c) ppkt 1–4;
- (2) FSTD poddano wstępnej oraz co najmniej jednej okresowej ocenie potwierdzającej jego zgodność z podstawą kwalifikacji;
- (3) co 12 miesięcy właściwy organ przeprowadza audyt elementów systemu zarządzania organizacją, jak określono w pkt ORA.GEN.200 lit. a) pkt 3 i 6 załącznika VII;
- (4) organizacja opracowała procedury wykonywania zadań określonych w pkt ORA.FSTD.225 lit. b) załącznika VII.

AMC1 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) *Testy obiektywne.* Podczas ocen okresowych właściwy organ powinien sprawdzać dowody na wykonywanie QTG pomiędzy poszczególnymi ocenami. Właściwy organ powinien wybrać szereg testów, jakie powinny być wykonane podczas oceny, łącznie z tymi, które mogą być powodem do niepokoju. Jeżeli do przeprowadzenia testu wymagane jest specjalne wyposażenie, należy przekazać odpowiednie powiadomienie.
- (b) Zasadniczo, czas jaki zajmuje wykonanie testów obiektywnych uzależniony jest od potrzeby wykorzystania specjalnego wyposażenia, jeżeli w ogóle jest taka potrzeba, oraz od systemu testowego, i FSTD nie może być wykorzystywane do realizacji testów subiektywnych lub innych funkcji w trakcie trwania testu.
- (c) W przypadku współczesnych FSTD posiadających system automatycznego testowania, wymaga się zwykle około czterech godzin. FSTD posiadające systemy testowania ręcznego mogą wymagać więcej czasu.
- (d) *Testy subiektywne.* Zasadniczo, ta sama procedura wykonania testów subiektywnych powinna być zrealizowana jak dla profilu opisanego w AMC1 ARA.FSTD.100(a)(3) stosując testy subiektywne wybrane ze specyfikacji certyfikacyjnych CS-FSTD(A) lub CS-FSTD(H), odpowiednio.
- (e) Zwykle czas jaki wymagany jest do przeprowadzenia okresowych testów subiektywnych to około czterech godzin i w tym czasie FSTD nie powinno wykonywać żadnych innych funkcji.
- (f) Dla zapewnienia realizacji odpowiedniego zakresu testów subiektywnych i obiektywnych, ogółem należy przeznaczyć na te czynności osiem godzin (cztery

godziny na BITD). Niemniej jednak należy pamiętać, że jakakolwiek niesprawność FSTD wykryta w czasie oceny może oznaczać konieczność jej przedłużenia.

AMC2 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

SKŁAD ZESPOŁU PRZEPROWADZAJĄCEGO OCENĘ

- (a) Skład zespołu przeprowadzającego ocenę okresową powinien być taki sam jak w przypadku oceny wstępnej (patrz AMC4 ARA.FSTD.100(a)(1).

W indywidualnych przypadkach (za wyjątkiem BITD), w przypadku oceny określonego FSTD obsługiwanego przez określonego operatora, właściwy organ może zredukować zespół przeprowadzający ocenę do:

- (1) inspektora lotu właściwego organu; oraz
 - (2) instruktora posiadającego uprawnienie na typ (lub instruktora posiadającego uprawnienie na klasę w przypadku FNPT) od głównego użytkownika FSTD.
- (b) Oceny z udziałem zespołów prowadzących ocenę w ograniczonym składzie zgodnie z punktem (a) powyżej mogą mieć miejsce tylko jeśli:
- (1) skład ten nie jest wykorzystywany przed drugą oceną okresową;
 - (2) po takiej ocenie następuje kolejna ocena przy pełnym składzie zespołu właściwego organu;
 - (3) inspektor właściwego organu wykonuje sprawdzenia na miejscu w zakresie testów obiektywnych;
 - (4) nie ubiegano się o żadną istotną modyfikację lub podwyższenie poziomu od czasu bezpośrednio poprzedzającej oceny;
 - (5) od czasu ostatniej oceny nie miało miejsca przemieszczenie FSTD;
 - (6) ustanowiono system umożliwiający właściwemu organowi monitorowanie i analizę stanu FSTD w sposób ciągły; oraz
 - (7) w ciągu ostatnich lat sprzęt i oprogramowanie FSTD pracują niezawodnie. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w ilości i rodzaju nieprawidłowości (wpisy w dzienniku technicznym) oraz w wynikach audytów systemu monitorowania zgodności.
- (c) W przypadku BITD, ocena okresowa może być przeprowadzona przez jednego odpowiednio wykwalifikowanego inspektora lotu, w połączeniu z inspekcją dowolnej ATO użytkującej BITD.

AMC3 ARA.FSTD.120 Przedłużanie kwalifikacji FSTD*Decyzja ED 2025/002/R***PRZEDŁUŻONY OKRES OCENY — INFORMACJE OGÓLNE**

- (a) Właściwy organ powinien określić długość przedłużonego okresu oceny okresowej FSTD, biorąc pod uwagę informacje wymienione w punkcie (a) AMC2 ORA.FSTD.225(b). Przedłużony okres oceny powinien wynosić 24 lub 36 miesięcy.
- (b) Przedłużenie okresu oceny okresowej powinno wynikać z podejścia opartego na ryzyku jako części ciągłego nadzoru. W związku z tym należy monitorować wydajność organizacji, a także wydajność urządzenia.
- (c) Po przyznaniu przez właściwy organ przedłużonego okresu oceny okresowej, może on zaplanować wszystkie kolejne oceny okresowe odpowiedniego FSTD z przedłużonym odstępem czasowym wynoszącym 24 lub 36 miesięcy, stosownie do przypadku, aż do momentu, gdy podejmie decyzję o powrocie do krótszego okresu oceny okresowej, jeśli warunki, o których mowa w punkcie ARA.FSTD.120(c), nie są już spełniane.
- (d) Audyt elementów systemu zarządzania, o którym mowa w punkcie ARA.FSTD.120(c)(3), może być przeprowadzany zdalnie, według uznania właściwego organu, biorąc pod uwagę wyniki organizacji.

ARA.FSTD.130 Zmiany*Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011*

- (a) Po otrzymaniu wniosku o wprowadzenie zmian w certyfikacie kwalifikacji FSTD właściwy organ musi dostosować się do stosowanych elementów zawartych w wymaganiach dotyczących procedury pierwszej oceny, o których mowa w ARA.FSTD.100 lit. a) i b).
- (b) Właściwy organ może przeprowadzić specjalną ocenę w związku z wprowadzeniem istotnych zmian lub w przypadku gdy FSTD wydaje się nie funkcjonować na swoim pierwotnym poziomie kwalifikacji.
- (c) Właściwy organ musi zawsze przeprowadzić specjalną ocenę przed przyznaniem wyższego poziomu kwalifikacji FSTD.

AMC1 ARA.FSTD.130 Zmiany*Decyzja ED 2012/006/R***INFORMACJE OGÓLNE**

- (a) Operator FSTD, który chce zmodyfikować, podwyższyć poziom, dezaktywować lub przenieść swoje FSTD, powinien powiadomić o tym właściwy organ. Podczas rozpatrywania wniosku o zmianę obecnego poziomu kwalifikacji, właściwy organ powinien jasno zdefiniować odpowiedzialność za przeprowadzenie zmiany.

- (b) Należy wyznaczyć kierownika departamentu właściwego organu, pod którego osobistym nadzorem można dokonać zmiany kwalifikacji FSTD.
- (c) Pisemny wniosek w sprawie zmiany, łącznie z odpowiednimi fragmentami z wytycznych dla testów kwalifikacyjnych z określeniem proponowanych zmian powinien zostać złożony w formie i w sposób określony przez właściwy organ. Wniosek powinien zostać złożony nie później niż na 30 dni przed datą planowanej zmiany, chyba że ustalono inaczej z właściwym organem.
- (d) Po otrzymaniu wniosku w sprawie zmiany obecnego poziomu kwalifikacji FSTD, właściwy organ powinien przeprowadzić takie oceny i inspekcje jakie są konieczne dla zapewnienia, że operator uwzględnił w swej działalności wszystkie konsekwencje wprowadzanych zmian, o których mowa w złożonym wniosku.
- (e) Podczas przetwarzania wniosku o zmianę, należy dokonać oceny adekwatności monitorowania zgodności.
- (f) Kiedy wniosek został rozpatrzony i sprawdzony, właściwy organ powinien podjąć decyzję co do poziomu szczegółowości inspekcji FSTD, jaka jest konieczna.
- (g) Kierownik departamentu, jeżeli jest przekonany że operator FSTD pozostaje kompetentny oraz poziom kwalifikacji FSTD może być utrzymany, powinien wydać nową dokumentację dotyczącą kwalifikacji FSTD, odpowiednio do przypadku.
- (h) Właściwy organ powinien poinformować operatora FSTD o swojej decyzji w ciągu 30 dni od otrzymania całej dokumentacji jeżeli ocena nie jest wymagana lub w ciągu 14 dni o jakiegokolwiek kolejnej ocenie.
- (i) Dokumentacja taka zawiera odpowiednie wyciągi ze zmienionych wytycznych QTG, jeżeli jest to konieczne, w sposób spełniający obowiązujące wymagania.

GM1 ARA.FSTD.130 Zmiany

Decyzja ED 2012/006/R

KWALIFIKACJA NOWEJ TECHNOLOGII LUB SYSTEMÓW

Jeżeli aktualizacja FSTD oznacza zmianę technologii lub dodanie nowego systemu lub wyposażenia, które nie są objęte podstawą kwalifikacji użytą w bieżącej kwalifikacji, ocena takich zmian może nie być możliwa przy zastosowaniu pierwotnej podstawy kwalifikacji. W takich przypadkach, określone zmiany mogą być kwalifikowane z wykorzystaniem nowszych specyfikacji certyfikacyjnych, nowych AMC lub alternatywnych sposobów spełniania wymagań, które mają zastosowanie do tych zmian, bez wpływu na ogólną kwalifikację FSTD. Podejście to powinno być udokumentowane.

ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

Rozporządzenie (UE) Nr 290/2012

W stosownych przypadkach właściwy organ musi ograniczyć, zawiesić lub cofnąć certyfikat kwalifikacji FSTD zgodnie z ARA.GEN.350, między innymi w następujących okolicznościach:

- (a) uzyskania certyfikatu kwalifikacji FSTD poprzez sfałszowanie przedłożonych dokumentów dowodowych;
- (b) organizacja korzystająca z FSTD nie może już dłużej wykazywać zgodności FSTD z jego podstawowymi wymaganiami kwalifikacyjnymi; lub
- (c) organizacja korzystająca z FSTD nie spełnia już obowiązujących wymagań określonych w części ORA.

AMC1 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Inspekcje oraz proces monitorowania realizowany przez właściwy organ powinny potwierdzać stałe przekonanie właściwego organu co do skuteczności systemu monitorowania zgodności operatora FSTD oraz jego zdolności do utrzymania odpowiedniego standardu.
- (b) Jeżeli wymagania nie zostały spełnione, operator FSTD powinien zostać poinformowany na piśmie o szczegółach realizacji swoich działań, które budzą obawy właściwego organu. Właściwy organ powinien wymagać podjęcia działań naprawczych w określonym czasie (patrz AMC2 ARA.FSTD.100(a)(1) punkt (b)).
- (c) Jeżeli pomimo udzielanych ostrzeżeń i rad, operatorowi FSTD nie uda się rozwiązać obaw właściwego organu, należy przesłać do operatora FSTD ostateczne pisemne ostrzeżenie wraz ze wskazaniem terminu, do którego należy podjąć określone działania mające na celu spełnienie wymagań. Należy podkreślić, że niespełnienie tego kryterium może skutkować rozszerzeniem zakresu ograniczenia lub zawieszeniem kwalifikacji FSTD.
- (d) Niemniej jednak, okoliczności mogą uniemożliwiać realizację procesu, o którym mowa w punktach (a) do (c). W takich przypadkach, obowiązek właściwego organu dotyczący zachowania jakości szkolenia, egzaminowania i kontroli stanowi kwestię o kluczowym znaczeniu, stąd też, właściwy organ może natychmiast ograniczyć lub zawiesić każdy wydany certyfikat kwalifikacji FSTD.

AMC2 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

ZAWIESZENIE I OGRANICZENIE

- (a) Jeżeli podjęta została decyzja o zawieszeniu lub ograniczeniu certyfikatu kwalifikacji FSTD, operator FSTD powinien zostać niezwłocznie o tym poinformowany z wykorzystaniem najszybszego dostępnego środka.
- (b) W przypadku pełnego zawieszenia certyfikatu kwalifikacji FSTD, operator FSTD powinien być poinstruowany, że FSTD którego zawieszenie dotyczy, nie może być wykorzystywany do żadnego zaliczonego szkolenia, egzaminowania i kontroli.

„Najszybszy możliwy środek” w większości przypadków oznaczać będzie informację przesłaną faksem lub pocztą elektroniczną.

- (c) Następnie przesłane zostanie oficjalne pismo informujące o zawieszeniu lub ograniczeniu oraz o konieczności zaprzestania czynności, stosownie do przypadku, jak również określające warunki, na jakich zawieszenie to może być zniesione.
- (d) Jeżeli właściwy organ pozyska wiedzę, że wszystkie czynności zostały zaprzestane w okresie czasu przekraczającym 6 miesięcy, właściwy organ powinien rozważyć uruchomienie procesu ostrzegawczego, o którym mowa w AMC1 ARA.FSTD.135, punkt (a) do (d).
- (e) Certyfikat kwalifikacji FSTD nie powinien pozostawać zawieszony przez czas nieokreślony. Operator FSTD może podjąć kroki mające na celu odzyskanie certyfikatu kwalifikacji, lub, w domyśle, właściwy organ może podjąć dalsze czynności mające na celu zawieszenie certyfikatu kwalifikacji FSTD. Jeżeli operator FSTD zamierza kwestionować zawieszenie, powinien zostać poinformowany o przysługującym mu prawie do odwołania zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi. W przypadku złożenia odwołania, kwalifikacja FSTD może pozostać zawieszona do momentu zakończenia procedury odwoławczej.
- (f) Zawieszenie certyfikatu kwalifikacji FSTD może zostać zniesione w wyniku odwołania lub jeżeli operator FSTD przywróci FSTD do jego poprzedniego akceptowalnego poziomu.
- (g) W żadnym razie nie powinno zezwalać się na ponowne wykonywanie czynności dopóki nie zostanie wykazane, że przyczyna zawieszenia lub ograniczenia została usunięta. Właściwy organ może wymagać przeprowadzenia specjalnej oceny w zależności od wagi problemu.
- (h) Właściwy organ powinien wydać oficjalne powiadomienie o zniesieniu zawieszenia zanim operator FSTD uzyska zgodę na wznowienie użytkowania FSTD.

AMC3 ARA.FSTD.135 Nieprawidłowości i działania naprawcze – certyfikat kwalifikacji FSTD

Decyzja ED 2012/006/R

COFNIĘCIE

- (a) Właściwy organ powinien przekazać operatorowi FSTD informację, iż zamierza on cofnąć kwalifikację, a następnie przesłać oficjalne pismo o cofnięciu.
- (b) Jeżeli operator FSTD zamierza kwestionować takie cofnięcie, powinien zostać poinformowany o przysługującym mu prawie do odwołania zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi. Wraz z cofnięciem, nie można prowadzić żadnych dalszych czynności na warunkach przyznanej kwalifikacji FSTD.

ARA.FSTD.140 Prowadzenie dokumentacji*Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011*

Poza dokumentacją wymaganą w ARA.GEN.220, właściwy organ musi przechowywać i uaktualniać listę kwalifikowanych FSTD znajdujących się pod jego nadzorem, a także daty przeprowadzonych i planowanych kontroli.

PODCZEŚĆ AeMC - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE CENTRÓW MEDYCyny LOTNICZEJ (AeMCs)

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.AeMC.110 Procedura wstępnej certyfikacji

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

Procedura certyfikacji centrum medycyny lotniczej (AeMC) przeprowadzającego badania lotniczo-lekarskie jest zgodna z przepisami określonymi w ARA.GEN.310.

ARA.AeMC.150 Nieprawidłowości i działania naprawcze – AeMC

Rozporządzenie (UE) Nr 1178/2011

Bez uszczerbku dla ARA.GEN.350 nieprawidłowości poziomu 1 obejmują między innymi, ale nie ograniczają się tylko do następujących:

- (a) niewyznaczenia dyrektora centrum medycyny lotniczej (AeMC);
- (b) niezapewnienia poufności medycznej dokumentacji w zakresie medycyny lotniczej; oraz
- (c) nieprzekazania właściwemu organowi danych medycznych i statystycznych do celów sprawowania nadzoru.

PODCZĘŚĆ MED - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE CERTYFIKACJI W ZAKRESIE MEDYCYNY LOTNICZEJ

SEKCJA I - Informacje ogólne

ARA.MED.120 Konsultanci medyczni

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Właściwy organ wyznacza co najmniej jednego konsultanta medycznego do wykonywania zadań lotniczo-lekarskich określonych w niniejszym rozporządzeniu. Konsultant medyczny musi posiadać dyplom z prawem wykonywania zawodu i kwalifikacje medyczne, a także:

- (a) posiada doświadczenie w dziedzinie medycyny klinicznej zdobyte już po ukończeniu studiów;
- (b) posiada szczegółową wiedzę i doświadczenie w zakresie medycyny lotniczej i praktyki lotniczo-lekarskiej;
- (c) odbył specjalistyczne szkolenie w zakresie certyfikacji lotniczo-lekarskiej.

AMC1 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni

Decyzja ED 2025/002/R

DOŚWIADCZENIE I WIEDZA

Konsultanci medyczni powinni:

- (a) posiadać doświadczenie w zakresie medycyny lotniczej, posiadać przywileje AME oraz przeprowadzić co najmniej 200 badań medycznych 1. lub 3. klasy lub badań równorzędnych;
- (b) przejść specjalistyczne szkolenie w zakresie procesów regulacyjnych i certyfikacji w zakresie medycyny lotniczej w przypadkach odesłania; oraz
- (c) utrzymywać swoje kompetencje zawodowe w zakresie medycyny lotniczej. Przedstawione poniżej działania powinny być uznawane za utrzymywanie kompetencji zawodowych w zakresie medycyny lotniczej:
 - (1) systematyczny udział w szkoleniach odświeżających;
 - (2) udział w międzynarodowych konferencjach w zakresie medycyny lotniczej;
 - (3) prowadzenie badań, łącznie z publikacją wyników tych badań.

AMC2 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni*Decyzja ED 2025/002/R***ZADANIA**

Zadania konsultantów medycznych obejmują:

- (a) zatwierdzanie i nadzorowanie wykładów na szkoleniach podstawowych, zaawansowanych i odświeżających dla lekarzy orzeczników medycyny lotniczej (AME) i centrów medycyny lotniczej (AeMC). Konsultanci medyczni mogą również prowadzić wykłady podczas tych szkoleń, pod warunkiem że wdrożono procedurę zapobiegającą konfliktowi interesów;
- (b) prowadzenie nadzoru i audytów centrów medycyny lotniczej, lekarzy orzeczników medycyny lotniczej oraz zaplecza szkoleniowego lekarzy orzeczników medycyny lotniczej;
- (c) prowadzenie oceny w zakresie medycyny lotniczej osób ubiegających się lub posiadających orzeczenia lotniczo-lekarskie w przypadku konsultacji, odesłania lub dodatkowego przeglądu, lub kiedy orzeczenie lotniczo-lekarskie zostały wydane przez lekarzy medycyny lotniczej, którzy nie spełniają wymogów;
- (d) certyfikowanie i nadzorowanie centrów medycyny lotniczej i lekarzy orzeczników medycyny lotniczej, w tym przegląd dokumentacji medycznej złożonej przez nich właściwemu organowi;
- (e) zarządzanie dokumentacją medyczną, w tym transfer dokumentacji medycznej w przypadku zmiany państwa wydania licencji;
- (f) udzielanie pomocy lekarzom orzecznikom medycyny lotniczej i centrom medycyny lotniczej, na ich wniosek, w zakresie oceny zdolności do wykonywania czynności lotniczych w przypadkach wątpliwych i trudnych lub nieuregulowanych w części MED lub części ATCO.MED rozporządzenia (UE) 2015/340, stosownie do przypadku; oraz
- (g) wydawanie orzeczeń lotniczo-lekarskich w przypadku odesłania sprawy lub konieczności skorygowania informacji zawartych w orzeczeniu lotniczo-lekarskim.

AMC3 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni*Decyzja ED 2025/002/R***DELEGOWANIE ZADAŃ KONSULTANTÓW MEDYCZNYCH**

Konsultant medyczny może delegować określone zadania innemu personelowi wyznaczonemu przez właściwy organ lub innym osobom zatrudnionym przez właściwy organ. Właściwy organ powinien upewnić się, że taka osoba posiada odpowiednie przeszkolenie i doświadczenie w zakresie delegowanego zadania oraz że cały proces jest odpowiednio udokumentowany.

GM1 ARA.MED.120 Konsultanci medyczni*Decyzja ED 2025/002/R***DELEGOWANIE ZADAŃ KONSULTANTÓW MEDYCZNYCH**

Właściwie wykwalifikowani konsultanci medyczni są niezbędni do utrzymania bezpieczeństwa lotów oraz wydajnego i funkcjonalnego systemu medycyny lotniczej. Konsultanci medyczni, podobnie jak każdy inspektor właściwego organu, powinni, dzięki swoim kwalifikacjom i kompetencjom, cieszyć się szacunkiem zawodowym personelu i organizacji, które kontrolują, upoważniają lub nadzorują. Niniejsze wytyczne mają na celu ustanowienie możliwych rozwiązań w celu optymalizacji wykorzystania wykwalifikowanych konsultantów medycznych, a także tymczasowych rozwiązań do czasu, aż odpowiednio wykwalifikowani konsultanci medyczni medycznie będą łatwo dostępni. Niniejsze wytyczne należy interpretować i wdrażać wyłącznie w zakresie, w jakim zapewniają one należyty i skuteczny nadzór zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa.

W przypadku wszystkich zadań konsultantów medycznych, personel pomocniczy może zapewnić wsparcie administracyjne w zakresie prac papierkowych i przygotowawczych. Ponadto niektóre zadania mogą być częściowo delegowane innym członkom personelu właściwego organu lub innym osobom zatrudnionym przez właściwy organ. Konsultant medyczny powinien wybrać osobę, której deleguje zadania, na podstawie jej kwalifikacji, aby zapewnić, że całe działanie jest zgodne z obowiązującymi przepisami zarówno w dziedzinie lotnictwa, jak i medycyny oraz jest właściwie udokumentowane. System monitorowania zgodności właściwego organu powinien zapewnić, że delegowanie niektórych zadań nie ma negatywnego wpływu na bezpieczeństwo lotów i ochronę danych.

Aby utrzymać swoje kompetencje medyczne, konsultanci medyczni mogą działać jako lekarze orzecznicy medycyny lotniczej, pod warunkiem wdrożenia odpowiedniej procedury w celu uniknięcia konfliktu interesów.

W razie potrzeby można rozważyć następujące kroki:

(a) Zatrudnienie nie w pełni wykwalifikowanego konsultanta medycznego

Jeśli rekrutacja w pełni wykwalifikowanego konsultanta medycznego nie jest możliwa, właściwy organ może zatrudnić lekarza, który przejdzie szkolenie i zostanie mianowany konsultantem medycznym po zakończeniu szkolenia. Działanie tych lekarzy powinno być nadzorowane przez wykwalifikowanego konsultanta medycznego z puli ekspertów.

(b) Przypisanie roli członka zespołu wykwalifikowanym inspektorom (np. ocena systemu SMS w centrum medycyny lotniczej)

W tym kontekście od wykwalifikowanych inspektorów wykonujących obowiązki w zespole inspekcyjnym/nadzorczym oczekuje się dokumentowania swojej pracy i składania sprawozdań konsultantowi medycznemu jako osobie odpowiedzialnej za proces.

(c) Korzystanie z odpowiednio wykwalifikowanych konsultantów medycznych lub lekarzy orzeczników medycyny lotniczej z puli ekspertów

Korzystanie z lekarzy orzeczników medycyny lotniczej lub konsultantów medycznych z puli ekspertów powinno być ograniczone do dzielenia się ekspertami w celu pokrycia nieplanowanej aktywności lub tymczasowego/przejściowego niedoboru fachowców, a nie do stałego, długoterminowego korzystania.

Można rozważyć następujące rodzaje grup ekspertów:

- wykwalifikowani lekarze orzecznicy medycyny lotniczej;
- konsultanci medyczni z właściwych organów innych Państw członkowskich lub z EASA;
- konsultanci medyczni/lekarze medycyny lotniczej z lotnictwa wojskowego.

W przypadku korzystania z grupy ekspertów należy ocenić następujące kwestie i złągodzić związane z nimi ryzyko:

- ocena i nadzór nad pracą eksperta, a także środki wykonawcze w przypadku braku zgodności;
- upoważnienie eksperta do dostępu do praktyk medycznych, prowadzenia dochodzeń, przeprowadzania wywiadów i gromadzenia dowodów;
- aspekty finansowe, kontraktowe i administracyjne;
- okresowe szkolenia w zakresie procedur administracyjnych;
- zdolność wyznaczonego eksperta do pisania raportów i ustaleń;
- unikanie konfliktu interesów;
- samowystarczalność (tj. unikanie stałego polegania na grupie ekspertów);
- wrażliwość komercyjna lekarzy orzeczników medycyny lotniczej/centrów medycyny lotniczej, kwestie kulturowe;
- kwestie ochrony danych;
- bariery językowe;
- uznawanie między państwami członkowskimi, w tym prawo do wykonywania zawodu lekarza w innym państwie oraz ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Wspólne korzystanie z ekspertów jest wygodne, gdy:

- organ wnioskujący jest świadomy zasobów dostępnych u podmiotu zapewniającego zasoby;
- istnieje umowa między krajowymi właściwymi organami lub jest ona łatwa do zawarcia;
- planowaniem dostępnością zasobów można łatwo zarządzać.

Niezależnie od tego, czy wspólne korzystanie z ekspertów medycznych odbywa się bezpośrednio między dwoma krajowymi właściwymi organami, czy za pośrednictwem wspólnej platformy, zrównoważony rozwój można zapewnić tylko wtedy, gdy wszystkie zainteresowane strony są gotowe traktować optymalizację zasobów w skali globalnej jako priorytet. Wyzwanie polega na tym, że system zarządzania każdego krajowego właściwego organu może systematycznie zmniejszać swoje zasoby w taki sposób, aby wszyscy wykwalifikowani eksperci medyczni byli cały czas wykorzystywani. Taka strategia planowania nie zapewnia

żadnego dodatkowego marginesu na nieprzewidziane okoliczności i może łatwo zmierzać w kierunku niedoboru personelu. Zazwyczaj trudno jest szybko dostosować liczbę stale zatrudnionych ekspertów do krótkoterminowych potrzeb związanych z nadzorem. Dlatego też, próbując „zoptymalizować” własne zasoby, każdy krajowy właściwy organ może coraz bardziej polegać na ekspertach z innych właściwych organów i dalej redukować swój personel. Chociaż może to działać przez ograniczony czas, w dłuższej perspektywie dzielenie się ekspertami może stać się po prostu niemożliwe, ponieważ wszystkie właściwe organy będą żądać wykwalifikowanych konsultantów medycznych, podczas gdy żaden właściwy organ nie będzie w stanie ich zapewnić. Podobne rozumowanie ma zastosowanie, gdy współdzieleni są eksperci branżowi.

Koncepcja współdzielenia (wspólnego korzystania) oznacza dostępność zasobów. Dostępność oznacza dodatkową wydajność. Dlatego oczekuje się, że wszystkie strony zaangażowane we współdzielenie będą koordynować swoje strategie kadrowe na całym świecie. Zapewnia to optymalizację zasobów w skali globalnej poprzez ich realokację, tak aby żaden ekspert nie był niedostatecznie wykorzystywany, a koszty były dzielone na podstawie poziomu uzyskanego wsparcia. Ponadto oczekuje się, że planowanie działań będzie koordynowane między wszystkimi zaangażowanymi stronami.

ARA.MED.125 Odesłanie do władzy uprawnionej do licencjonowania

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

W przypadku gdy centrum medycyny lotniczej (AeMC) lub lekarz orzecznik medycyny lotniczej (AME) przekazali władzy uprawnionej do licencjonowania decyzję dotyczącą sprawności kandydata, podejmuje się następujące kroki:

- (a) konsultant medyczny lub personel medyczny wyznaczony przez konsultanta medycznego musi ocenić odpowiednią dokumentację medyczną i, jeśli okaże się to konieczne, zwraca się o przedłożenie dodatkowej dokumentacji medycznej, wyników badań i testów;
- (b) konsultant medyczny musi stwierdzić stan zdrowia kandydata pod kątem wydania orzeczenia lekarskiego, w razie konieczności z ograniczeniem lub ograniczeniami;
- (c) konsultant medyczny musi poinformować o tej decyzji centrum medycyny lotniczej lub lekarza orzecznika medycyny lotniczej;
- (d) w przypadku gdy stan zdrowia kandydata zostanie uznany za dobry, konsultant medyczny wydaje, w stosownych przypadkach, orzeczenie lekarskie lub zleca jego wydanie centrum medycyny lotniczej lub lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej, który przekazał sprawę danego kandydata.

AMC1 ARA.MED.125 Odesłanie do władzy uprawnionej do licencjonowania

Decyzja ED 2025/002/R

- (a) Sekcja medycyny lotniczej władzy uprawnionej do licencjonowania powinna zapewniać centrom medycyny lotniczej i lekarzom orzecznikom medycyny lotniczej

wszystkie niezbędne informacje, w wyniku których podjęta została decyzja dotycząca zdolności do wykonywania czynności lotniczych.

- (b) Sekcja medycyny lotniczej władzy uprawnionej do licencjonowania powinna zapewnić, że przypadki wątpliwe i trudne, lub te nieuregulowane w części MED lub części ATCO.MED, stosownie do przypadku, są oceniane w taki sam sposób.
- (c) Każdy właściwy organ powinien określić termin wykonania oceny odesłanych przypadków w swojej procedurze dotyczącej zarządzania odesłaniami.

ARA.MED.126 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie orzeczeń lekarskich

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

- (a) Władza uprawniona do licencjonowania ustanawia procedurę ograniczania, zawieszania lub cofania orzeczeń lekarskich.
- (b) Władza uprawniona do licencjonowania ogranicza, zawiesza lub cofa orzeczenie lekarskie, jeżeli istnieją dowody, że:
 - (1) orzeczenie lekarskie sfalszowano lub uzyskano na podstawie fałszywego oświadczenia lub fałszywych dowodów;
 - (2) orzeczenie lekarskie jest stosowane z naruszeniem przepisów pkt MED.A.020 załącznika IV;
 - (3) posiadacz orzeczenia lekarskiego przestał spełniać wymogi załącznika IV (część MED);
- (c) Władza uprawniona do licencjonowania może również zawiesić lub cofnąć orzeczenie lekarskie na pisemny wniosek posiadacza orzeczenia lekarskiego.
- (d) W przypadku ograniczenia, zawieszenia lub cofnięcia orzeczenia lekarskiego władza uprawniona do licencjonowania informuje wydającego lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej o przyczynach ograniczenia, zawieszenia lub cofnięcia.
- (e) W przypadku zawieszenia lub cofnięcia orzeczenia lekarskiego władza uprawniona do licencjonowania musi dopilnować przestrzegania przepisów pkt MED.A.046 załącznika IV (część MED).
- (f) Władza uprawniona do licencjonowania ustanawia procedurę przywrócenia orzeczenia lekarskiego.

ARA.MED.128 Procedura konsultacji

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Właściwy organ ustanawia procedurę konsultacji dla ośrodków medycyny lotniczej i lekarzy orzeczników medycyny lotniczej zgodnie z załącznikiem IV (część MED).

AMC1 ARA.MED.128 Procedura konsultacji*Decyzja ED 2025/002/R*

Procedura ta powinna obejmować co najmniej podsumowanie procesu konsultacji oraz powiązaną dokumentację.

ARA.MED.130 Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Orzeczenie lotniczo-lekarskie musi być zgodne z następującymi specyfikacjami:

(a) Treść

- (1) państwo, w którym złożono wniosek o licencję pilota lub ją wydano (I);
- (3) numer orzeczenia lekarskiego rozpoczynający się od określenia kraju, w którym złożono wniosek o wydanie licencji pilota lub ją wydano, za pomocą kodu kraju według ONZ, po którym następuje kod składający się z cyfr arabskich lub liter alfabetu łacińskiego (III);
- (4) nazwisko i imię posiadacza (IV);
- (5) obywatelstwo posiadacza (VI);
- (6) data urodzenia posiadacza: (dd/mm/yyyy) (IVa);
- (7) podpis posiadacza (VII);
- (8) ograniczenie(-a) (XIII);
- (9) data wygaśnięcia orzeczenia lekarskiego (IX):
 - (i) 1. klasy,
 - (ii) 1. klasy: operacje zarobkowe w załodze jednoosobowej w przewozie pasażerów
 - (iii) 2. klasy,
 - (iv) LAPL;
- (10) data badania lekarskiego;
- (11) data wykonania ostatniego i następnego elektrokardiogramu;
- (12) data wykonania ostatniego i następnego audiogramu;
- (12a) data ostatniego i następnego badania okulistycznego;
- (13) data wydania i podpis lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub konsultanta medycznego, który wydał orzeczenie lotniczo-lekarskie. W tym polu można dodać lekarza medycyny ogólnej, jeśli jest on uprawniony do wydawania

orzeczeń lotniczo-lekarskich zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego, w którym wydawana jest licencja;

- (14) odcisk pieczęci lub stempla (XI);
 - (15) dodatkowe informacje.
- (b) Papier lub inny wykorzystywany materiał musi uniemożliwiać wprowadzanie jakichkolwiek zmian lub usunięcie wpisu lub umożliwiać łatwe rozpoznanie wprowadzonych zmian lub usuniętych fragmentów. Każde uzupełnienie lub usunięcie wpisu w orzeczeniu lotniczo-lekarskim wymaga uzyskania wyraźnego upoważnienia od władzy uprawnionej do licencjonowania.
- (c) Język: Orzeczenie lekarskie musi być sporządzone w języku(-ach) narodowym(-ych), języku angielskim i innych językach uznanych przez właściwy organ za odpowiednie.
- (d) Wszystkie daty na orzeczeniu lotniczo-lekarskim muszą mieć format dd/mm/ rrrr.

AMC1 ARA.MED.130 Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego

Decyzja ED 2025/002/R

STANDARDOWY FORMAT ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO EASA

Format orzeczenia lotniczo-lekarskiego powinien być zgodny z przedstawionym poniżej wzorem.

Nazwa i logo właściwego organu (Język angielski i inny(e) język(i) określony przez właściwy organ) EUROPEAN UNION (Wyłącznie w języku angielskim) ORZECZENIE LOTNICZO-LEKARSKIE w odniesieniu do licencji zgodnej z Częścią FCL (Język angielski i inny(e) określony(e) przez właściwy organ) Wydane zgodnie z Częścią MED. Niniejsze orzeczenie lotniczo-lekarskie jest zgodne z normami ICAO, z wyjątkiem orzeczenia lotniczo-lekarskiego dla LAPL (Język angielski i inny(e) język(i) określony przez właściwy organ)	Wymagania W przypadku państw spoza UE, wyrażenie „European Union” należy skreślić. Wymiary każdej strony odpowiadają jednej ósmej strony A4.
--	---

I	W języku(ach) narodowym(ch)/ <i>Organ, który wydał lub wyda licencję:</i>
III	W języku(ach) narodowym(ch):/ <i>Numer orzeczenia</i>
IV	W języku(ach) narodowym(ch):/ <i>Nazwisko i imię posiadacza:</i>
XIV	W języku(ach) narodowym(ch):/ <i>Data urodzenia: (dd/mm/rrrr)</i>
VI	W języku(ach) narodowym(ch)/ <i>Obywatelstwo(a):</i>
VII	W języku(ach) narodowym(ch)/ <i>Podpis posiadacza:</i>
2	

XIII	W języku(ach) narodowym(ch)/ <i>Ograniczenia:</i> Kod: Uwaga operacyjna:
X	W języku(ach) narodowym(ch)/ <i>* Data wydania:</i> (dd/mm/rrrr) Imię/nazwisko i podpis lekarza orzecznika medycyny lotniczej/konsultanta medycznego/{lekarza medycyny ogólnej} wydającego orzeczenie lotniczo-lekarskie:
XI	W języku(ach) narodowym(ch):/ <i>Odcisk pieczęci</i> <i>lub stempla:</i>
3	

* Data wydania jest datą wydania i podpisania orzeczenia.

IX W jęz. narod./ Data wygaśnięcia niniejszego orzeczenia lotniczo- lekarskiego	Klasa 1 (dd/mm/rrrr lub N/A)				
	Klasa 1 operacje zarobkowe w załodze jednoosobowej w przewozie pasażerów (dd/mm/rrrr lub N/A)				
	Klasa 2 (dd/mm/rrrr lub N/A)				
	LAPL (dd/mm/rrrr)				
W jęz.narod./Data badania: (dd/mm/rrrr)					
Rodzaj badania	Ostatnie	Następne			LAPL
		1. klasa	2. klasa		
EKG					
Audiogram (Dla 1. klasy i dla 2. klasy z IR lub IR na trasie)					
Badanie okulistyczne					
Inne informacje					
MED.A.020 Pogorszenie kondycji zdrowotnej					
(a)	Posiadacze licencji nie mogą korzystać z przywilejów wynikających z licencji i powiązanych uprawnień lub certyfikatów, a uczniowie-piloci nie mogą wykonywać samodzielnych lotów, w przypadku gdy: (1) zdają sobie sprawę z obniżenia swojej sprawności fizycznej i psychicznej, mogącego spowodować, że nie będą w stanie bezpiecznie korzystać z tych przywilejów; (2) przyjmują lub stosują jakiekolwiek leki wydawane na receptę lub bez recepty, które mogą negatywnie wpływać na bezpieczne korzystanie z przywilejów wynikających ze stosownej licencji; (3) są poddawani leczeniu medycznemu, chirurgicznemu lub innemu leczeniu, które może negatywnie wpływać na bezpieczne korzystanie z przywilejów wynikających ze stosownej licencji.				
(b)	Ponadto posiadacze orzeczenia lekarskiego bez zbędnej zwłoki i przed skorzystaniem z przywilejów wynikających z ich licencji zasięgają porady lotniczo-lekarskiej, odpowiednio, centrum medycyny lotniczej, lekarza orzecznika medycyny lotniczej bądź lekarza medycyny ogólnej, jeżeli: (1) zostali poddani operacji chirurgicznej lub inwazyjnej procedurze medycznej; (2) rozpoczęli regularne przyjmowanie jakiegokolwiek leku; (3) doznali jakiegokolwiek poważnego urazu wiążącego się z niezdolnością do pełnienia funkcji członka załogi lotniczej; (4) cierpią na jakąkolwiek poważną chorobę wiążącą się z niezdolnością do pełnienia funkcji członka załogi lotniczej; (5) są w ciąży; (6) zostali przyjęci do szpitala lub kliniki medycznej; (7) po raz pierwszy korzystają z soczewek korekcyjnych.				
4					

ARA.MED.135 Formularze lotniczo-lekarskie

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Właściwy organ musi przekazać lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej formularze następujących dokumentów:

- (a) formularz wniosku o wydanie orzeczenia lekarskiego;
- (b) formularz sprawozdania z badania dla kandydatów ubiegających się o 1. i 2. klasy;
- (c) formularz sprawozdania z badania kwalifikującego kandydata do uzyskania licencji pilota lekkich statków powietrznych (LAPL).

AMC1 ARA.MED.135(a) Wzór orzeczenia lotniczo-lekarskiego

Decyzja ED 2025/002/R

FORMULARZ WNIOSKU O WYDANIE ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO

Formularz, o którym mowa w punkcie ARA.MED.135 (a) powinien uwzględniać informacje przedstawione w poniższym formularzu oraz odpowiadające im instrukcje dotyczące wypełniania.

LOGO
ADMINISTRACJA LOTNICTWA CYWILNEGO / PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE
 FORMULARZ WNIOSKU O WYDANIE ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO

Wypełnij tę stronę w całości i drukowanymi literami — szczegółowe informacje znajdują się na stronach instrukcji.

objęte poufnością lekarską

(1) Państwo wydania licencji:		(2) Wnioskowane orzeczenie lotniczo-lekarskie: klasa 1 ☐ klasa 2 ☐ LAPL ☐ klasa 3 ☐	
(3) Nazwisko:		(4) Poprzednie nazwisko(a):	(12) Wniosek: Wstępny ☐ Przedłużenie/Wznowienie ☐
(5) Imię/imiona:	(6) Data urodzenia (dd/mm/rrrr):	(7) Płeć: Mężczyzna ☐ Kobieta ☐	(13) Numer orzeczenia lotniczo-lekarskiego/EAMR ID:
(8) Miejsce i państwo urodzenia:	(9) Narodowość:		(14) Rodzaj wnioskowanej licencji:
(10) Stały adres: Kraj: Numer telefonu: Numer tel. komórkowego: E-mail:	(11) Adres do korespondencji (jeżeli inny): Kraj: Numer telefonu:		(15) Zawód (podstawowy):
			(16) Pracodawca:
			(17) Ostatnie badanie lekarskie: Data: Miejsce: Wykonano: Nie ☐ Tak ☐
(18) Posiadane licencje (rodzaj): Numer licencji: Państwo wydania:		(19) Jakiegokolwiek posiadane ograniczenia licencji/orzeczenia lotniczo-lekarskiego: Nie ☐ Tak ☐ Szczegółowe informacje:	
(20) Czy kiedykolwiek władza uprawniona do licencjonowania odmówiła wydania, zawiesiła lub cofnęła Panu/Pani orzeczenie lotniczo-lekarskie? Nie ☐ Tak ☐ Data: Kraj: Szczegółowe informacje:		(21) Nalot całkowity:	(22) Nalot od czasu ostatniego badania:
		(23) Klasa/typ obecnie pilotowanego statku powietrznego:	
(24) Jakiegokolwiek wypadek lotniczy lub zdarzenie medyczne podczas korzystania z przywilejów wynikających z licencji od czasu ostatniego badania: Nie ☐ Tak ☐ Data: Miejsce: Szczegółowe informacje:		(25) Bieżąca/planowana działalność lotnicza: Zarobkowa ☐ Niezarobkowa ☐ Inna ☐ W załodze jednoosobowej: ☐ W załodze wieloosobowej: ☐	
		(26) Bieżąca/planowana działalność ATC: ADI ☐ APS ☐ ACS ☐ ADV ☐ APP ☐ ACP ☐	

(27) Czy pije Pan/Pani alkohol: Nie ☐ Tak, podać średnią tygodniową ilość: Czy używa Pan/Pani narkotyków: Nie ☐ Tak, podać rodzaj:	(28) Czy obecnie przyjmuje Pan/Pani jakieś leki? Nie ☐ Tak ☐ Podać nazwę leku, dawkę, datę rozpoczęcia i powód przyjmowania:
(29) Czy pali Pan/Pani tytoń: ☐ Nie, nigdy Nie, data zaprzestania: ☐ Tak, podać rodzaj i ilość:	

Wywiad ogólny i wywiad medyczny: Czy przechodzi lub kiedykolwiek przechodził Pan/Pani którekolwiek z niżej wymienionych? (Proszę zaznaczyć odpowiedź przy każdym pytaniu). Jeśli tak, podać szczegółowe informacje w części dotyczącej uwag (30).

Wywiad rodzinny:

	Tak	Nie		Tak	Nie		Tak	Nie		Tak	Nie
101 Problem ze wzrokiem / operacja oczu			112 Nos, gardło lub zaburzenia mowy			123 Malaria lub inne choroby tropikalne			170 Choroba serca lub naczyń krwionośnych		
102 Kiedykolwiek noszone okulary/soczewki kontaktowe			113 Obrażenia głowy lub wstrząśnienie mózgu			124 Pozytywny wynik testu HIV			171 Wysokie ciśnienie tętnicze		
103 Zmiana przepisanych okularów i/lub soczewek kontaktowych od ostatniego badania			114 Częste lub dotkliwe bóle głowy			125 Choroba przenoszona drogą płciową			172 Wysoki poziom cholesterolu		
104 Katar sienny, inna alergia			115 Zawroty głowy lub omdlenia			126 Zaburzenia snu / zespół bezdechu nocnego			173 Padaczka		
105 Astma, choroba płuc			116 Utrata przytomności z jakiegokolwiek powodu			127 Schorzenie/zaburzenie mięśniowo-szkieletowe			174 Choroba psychiczna lub samobójstwo		
106 Problem sercowy lub naczyniowy			117 Zaburzenia neurologiczne, udar, padaczka, drgawki, paraliż, itp.			128 Inna choroba lub obrażenia			175 Cukrzyca		
107 Wysokie lub niskie ciśnienie tętnicze			118 Problemy psychologiczne / psychiatryczne dowolnego rodzaju			129 Przyjęcie do szpitala			176 Gruźlica		
108 Kamienie nerkowe lub krew w moczu			119 Nadużywanie substancji psychoaktywnych			130 Wizyta lekarska lub u specjalisty zdrowia psychicznego od czasu ostatniego badania lekarskiego			177 Alergia / astma / wyprysk		
109 Cukrzyca, zaburzenia hormonalne			120 Próba samobójcza lub samookaleczenia			131 Odmowa ubezpieczenia na życie			178 Choroby dziedziczne		
110 Problemy żołądkowe, wątrobowe lub jelitowe			121 Schorzenia ruchowe wymagające przyjmowania leków			132 Odmowa wydania licencji lotniczej			179 Jaskra		
						133 Wydalenie lub odmowa przyjęcia do służby wojskowej z powodów medycznych			Dotyczy tylko kobiet:		
111 Głuchota, zaburzenia słuchu			122 Anemia/anemia sierpowata/inne zaburzenia krwi			134 Przyznanie renty lub odszkodowania za obrażenia lub chorobę			150 Problemy ginekologiczne, menstruacyjne		
									151 Czy jest Pani w ciąży?		

(30) Uwagi:

(31) **Oświadczenie:** Niniejszym oświadczam, że z uwagą zapoznałem(am) się z powyższymi stwierdzeniami oraz że, zgodnie z moją najlepszą wiedzą, są one pełne i poprawne oraz że nie zataiłem(am) żadnej istotnej informacji i nie umieściłem(am) żadnego mylącego stwierdzenia. Rozumiem, iż w przypadku umieszczenia mylącego stwierdzenia w związku z niniejszym wnioskiem lub nieprzedstawienia istotnych informacji medycznych, władza uprawniona do licencjonowania może odmówić wydania orzeczenia lotniczo-lekarskiego lub może cofnąć wszystkie wydane orzeczenia lotniczo-lekarskie niezależnie od wszystkich innych działań mających zastosowanie zgodnie z prawem krajowym.

Niniejszym oświadczam, że zostałem/zostałam poinformowana i rozumiem, że wszystkie informacje przekazane mojemu lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej zawarte w niniejszym sprawozdaniu oraz w jego załącznikach oraz wszystkie informacje przekazane mojej władzy uprawnionej do licencjonowania, i które mnie dotyczą, mogą zostać udostępnione asesorowi medycznemu mojej władzy uprawnionej do licencjonowania, innym pracownikom służby zdrowia i personelowi administracji medycznej w ramach procesu oceny lotniczo-lekarskiej oraz asesorowi medycznemu właściwego organu mojego lekarza orzecznika medycyny lotniczej, uznając, iż dokumenty te lub dane przechowywane w formie elektronicznej będą wykorzystane do przeprowadzenia oceny lotniczo-lekarskiej oraz do celów nadzoru przy zapewnieniu, że ja lub mój lekarz możemy mieć do nich dostęp zgodnie z przepisami prawa krajowego. Tajemnica lekarska zachowana będzie na wszystkich etapach procedowania.

POWIADOMIENIE O UJAWNIENIU DANYCH OSOBOWYCH: Oświadczam, że zostałem poinformowany i rozumiem, że dane zawarte w moim orzeczeniu lekarskim zgodnie z punktem ARA.MED.130, lub z punktem ATCO.AR.F.005 rozporządzenia (UE) 2015/340, stosownie do przypadku, mogą być przechowywane w formie elektronicznej i udostępniane mojemu lekarzowi AME w celu udostępnienia wymaganych danych historycznych w punkcie MED.A.035(b)(2)(ii)/(iii) lub, stosownie do przypadku, w punkcie ATCO.MED.A.035(b)(2)(ii) lub ATCO.MED.A.035(b)(2)(iii), oraz asesorom medycznym właściwych organów państw członkowskich w celu ułatwienia egzekwowania punktu ARA.MED.150(c)(4).

Data

Podpis kandydata

Podpis AME/(GMP) (asesora medycznego)

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE WYPEŁNIANIA FORMULARZA WNIOSKU O WYDANIE ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO

Niniejszy formularz wniosku oraz wszystkie załączone formularze sprawozdań zostaną przekazane do władzy uprawnionej do licencjonowania. Tajemnica lekarska zachowana będzie na wszystkich etapach procedowania.

Kandydat powinien osobiście wypełnić w całości wszystkie pytania (sekcje) zawarte w formularzu wniosku. Formularz powinien być wypełniony czytelnie, drukowanymi literami z użyciem długopisu. Wypełnienie niniejszego formularza na maszynie lub komputerze jest również dopuszczalne. Jeżeli do udzielenia odpowiedzi na którekolwiek z pytań potrzeba więcej miejsca, należy skorzystać z czystej kartki papieru, na której należy podać nazwisko i podpis kandydata oraz datę złożenia podpisu. Przedstawione poniżej ponumerowane instrukcje odnoszą się do ponumerowanych nagłówków znajdujących się w formularzu wniosku o wydanie orzeczenia lotniczo-lekarskiego.

Niewypełnienie formularza wniosku w całości lub wypełnienie nieczytelnym charakterem pisma może skutkować odrzuceniem wniosku. Podanie fałszywych lub mylących stwierdzeń lub zatajenie istotnych informacji mających związek z niniejszym wnioskiem może skutkować oskarżeniem w postępowaniu karnym, odrzuceniem wniosku i/lub cofnięciem jakiegokolwiek (- jakichkolwiek) wydanego(-ych) wcześniej orzeczenia (-eń) lotniczo-lekarskiego (-ich).

1. WŁADZA UPRAWNIIONA DO LICENCJONOWANIA: Podać nazwę państwa, które wydało licencję pilota lub kontrolera ruchu lotniczego, a jeśli licencja nie została wydana – państwo, w którym wnioskodawca zamierza ubiegać się o licencję.	17. OSTATNI WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA LOTNICZO LEKARSKIEGO: Podać datę (dzień/miesiąc/rok) oraz miejsce (miejscowość, kraj). W przypadku wniosków wstępnych wpisać „BRAK”.
2. WNIOSKOWANE ORZECZENIE LOTNICZO-LEKARSKIE: Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące rodzaj orzeczenia lotniczo-lekarskiego, o które ubiega się wnioskodawca, np. klasa 1, klasa 2, klasa 3 lub LAPL.	18. POSIADANE LICENCJE (RODZAJ): Podać rodzaj posiadanych licencji. Wpisać numer licencji i państwo wydania. W przypadku braku licencji wpisać „BRAK”.
3. NAZWISKO: Podać nazwisko/nazwisko rodowe.	19. JAKIEKOLWIEK OGRANICZENIA LICENCJI/ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO: Zaznaczyć odpowiedni kwadrat oraz podać szczegółowe informacje na temat jakichkolwiek ograniczeń licencji/orzeczenia lotniczo-lekarskiego, np. widzenie, widzenie barwne, loty z pilotem bezpieczeństwa, itp.
4. POPRZEDNIE NAZWISKO(A): Jeżeli nazwisko lub nazwisko rodowe zostały zmienione z jakiegoś powodu, podać poprzednie nazwiska.	20. ODMOWA, ZAWIESZENIE LUB COFNIĘCIE ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO: Zaznaczyć kwadrat „TAK” w przypadku odmowy, zawieszenia lub cofnięcia orzeczenia lotniczo-lekarskiego. Jeżeli „TAK”, podać datę (dzień/miesiąc/rok) oraz kraj, w którym miało to miejsce.
5. IMIĘ/IMIONA: Podać pierwsze imię i drugie imiona (maksymalnie trzy).	21. NALOT CAŁKOWITY: Podać ogólną liczbę godzin wykonanych lotów.
6. DATA URODZENIA: Podać w kolejności dzień/miesiąc/rok.	22. NALOT OD CZASU OSTATNIEGO BADANIA: Podać liczbę godzin wykonanych lotów od czasu ostatniego badania lekarskiego.
7. PLEĆ: Zaznaczyć odpowiedni kwadrat.	23. KLASA/TYP OBECNIEGO PILOTOWANEGO STATKU POWIETRZNEGO: Podać nazwę statku powietrznego, na którym obecnie wykonywane są loty, np. Boeing 737, Cessna 150, itp.
8. MIEJSCE I KRAJ URODZENIA: Podać miejscowość i kraj urodzenia.	24. JAKIKOLWIEK WYPADEK LOTNICZY LUB ZDARZENIE MEDYCZNE PODCZAS KORZYSTANIA Z PRZYWILEJÓW WYNIKAJĄCYCH Z LICENCJI OD CZASU OSTATNIEGO BADANIA: Jeżeli zaznaczono pole „TAK”, podać datę (dzień/miesiąc/rok) oraz kraj, w którym zdarzenie miało miejsce oraz opisać szczegóły.
9. NARODOWOŚĆ: Podać nazwę kraju obywatelstwa.	25. BIEŻĄCA/PLANOWANA DZIAŁALNOŚĆ LOTNICZA: Zaznaczyć odpowiednie pole dotyczące bieżącej/planowanej działalności w okresie certyfikacji: - zarobkowa, niezarobkowa lub inne (w przypadku innych, określić rodzaj operacji); - w zakładzie jednoosobowej lub w zakładzie wieloosobowej.
10. STAŁY ADRES: Podać stały adres do korespondencji. Wpisać numer kierunkowy obszaru oraz numer telefoniczny.	26. BIEŻĄCA/PLANOWANA DZIAŁALNOŚĆ ATC: Zaznaczyć odpowiednie pole dotyczące bieżącej/planowanej działalności w okresie certyfikacji, np. ADI, APS, ACS.
11. ADRES DO KORESPONDENCJI (JEŻELI INNY): Jeżeli inny niż stały adres, podać pełny aktualny adres łącznie z numerem telefonu i numerem kierunkowym. Jeżeli jest taki sam, wpisać „JAK WYŻEJ”.	27. CZY PIJE PAN/PANI ALKOHOL LUB UŻYWA NARKOTYKÓW? Zaznaczyć odpowiedni kwadrat. Jeżeli tak, podać tygodniowe zużycie alkoholu, np. 2 litry piwa.
12. WNIOSEK: Zaznaczyć odpowiedni kwadrat.	28. CZY OBECNIE PRZYJMUJE PAN/PANI JAKIEŚ LEKI?: Jeżeli „TAK”, podać szczegółowe informacje – nazwę leku, dawki i częstotliwość przyjmowania, itp. Należy również wpisać przyjmowane leki, które nie są wydawane na receptę.
13. NUMER ORZECZENIA LOTNICZO-LEKARSKIEGO/EAMR ID: Wpisać numer orzeczenia lotniczo-lekarskiego przydzielony przez władzę uprawnioną do licencjonowania/numer EAMR ID. W przypadku wniosku wstępnego wpisać „BRAK”.	29. CZY PALI PAN/PANI TYTOŃ? Zaznaczyć odpowiedni kwadrat. Osoby palące powinny podać rodzaj (papierosy, cygara, fajka) oraz ilość (np. 2 cygara dziennie, fajka – 1 uncja tygodniowo)

14. RODZAJ WNIOSKOWANEJ LICENCJI: Wpisać rodzaj wnioskowanej licencji z poniższej listy: Licencja liniowego pilota transportowego* Licencja pilota wykonującego loty w załogach wieloosobowych* Licencja pilota zawodowego / Uprawnienie do wykonywania lotów według przyrządów* Licencja pilota zawodowego* Licencja pilota turystycznego / Uprawnienie do wykonywania lotów według przyrządów* Licencja pilota turystycznego* Licencja pilota szybowcowego Licencja pilota balonowego Licencja pilota lekkich statków powietrznych* Licencja kontrolera ruchu lotniczego Inne – podać jakie	30. WYWIAD OGÓLNY I WYWIAD MEDYCZNY Wszystkie pozycje umieszczone pod tym nagłówkiem, od numeru 101 do 179 włącznie, powinny posiadać zaznaczoną odpowiedź „TAK” lub „NIE”. Należy zaznaczyć „TAK” jeżeli kiedykolwiek w swoim życiu przechodziło się opisany stan oraz opisać ten stan i podać przybliżoną datę w sekcji dotyczącej uwag (30). Wszystkie zadane pytania są istotne z medycznego punktu widzenia nawet jeżeli nie jest to od razu oczywiste. Pozycje od numeru 170 do 179 odnoszą się bezpośrednio do wywiadu rodzinnego, podczas gdy pozycje od numeru 150 do 151 dotyczą tylko kobiet. Nie należy zgłaszać powszechnych schorzeń jak na przykład przeziębienie.
* Określić czy jest to stałopłat/wiropłat/obydwa	
15. ZAWÓD (PODSTAWOWY): Wpisać podstawowe zatrudnienie.	
16. PRACODAWCA: Jeżeli zawód podstawowy to pilot, wtedy należy podać nazwę pracodawcy lub w przypadku samozatrudnienia wpisać „samozatrudnienie”.	31. OŚWIADCZENIE I POWIADOMIENIE O UJAWNIENIU DANYCH OSOBOWYCH: Nie należy podpisywać lub wpisywać daty na niniejszej deklaracji, dopóki nie poprosi o to AME/GMP, który występuje jako świadek i również składa podpis.

AMC1 ARA.MED.135(b);(c) Formularze lotniczo-lekarskie

Decyzja ED 2025/002/R

FORMULARZE SPRAWOZDAŃ Z BADAŃ LEKARSKICH

Formularze, o których mowa w punkcie ARA.MED.135 (b) i (c) powinny uwzględniać informacje przedstawione w poniższych formularzach oraz odpowiadające im instrukcje dotyczące wypełniania.

FORMULARZ SPRAWOZDANIA Z BADANIA DLA KANDYDATÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O KLASY 1, 2 i 3

OBJĘTE POUFNOŚCIĄ LAKARSKĄ

(201) Kategoria badania Wstępne ☐ Przedłużenie ☐ Wznowienie ☐ Specjalne odesłanie ☐	(202) Wzrost (cm)	(203) Waga (kg)	(204) Kolor oczu	(205) Kolor włosów	(206) Ciśnienie tętnicze (mmHg) Skurczowe Rozkurczowe	(207) Tętno - spoczynkowe Częstość Rytm: regularny ☐ nieregularny ☐
--	-------------------	-----------------	------------------	--------------------	---	---

Badanie kliniczne: Sprawdzić każdą pozycję Prawidłowe Nieprawidłowe Prawidłowe Nieprawidłowe

(208) Głowa, twarz, szyja, skóra głowy		(218) Brzuch, przepuklina, wątroba, trzustka		
(209) Usta, gardło, zęby		(219) Odbyt, odbytnica		
(210) Nos, zatoki		(220) Układ moczowo-płciowy		
(211) Uszy, bębniaki, ruchomość błony bębenkowej		(221) Układ wydzielania wewnętrznego		
(212) Oczy – oczodół i przydatki, pola widzenia		(222) Kończyny górne i dolne, stawy		
(213) Oczy – źrenice i dno oka		(223) Kęgosłup, układ mięśniowo-szkieletowy		
(214) Oczy – ruchomość gałek ocznych, oczopląs		(224) Układ neurologiczny – odruchy, itp.		
(215) Płuca, klatka piersiowa, piersi		(225) Zdrowie psychiczne		
(216) Serce		(226) Skóra, znamiona, naczynia chłonne		
(217) Układ naczyniowy		(227) Ogólnoustrojowe		
(228) Uwagi: Opisać każdą nieprawidłowość. Przed każdym komentarzem wpisać numer pozycji.				

Ostrość widzenia

(229) Widzenie dali z 5m/6m

	Bez korekcji	Okulary	Soczewki kontaktowe
Prawe oko	Korekcja		
Lewe oko	Korekcja		
Prawe i lewe oko	Korekcja		

(230) Widzenie pośrednie

Bez korekcji	Z korekcją
--------------	------------

(236) Funkcja układu oddechowego

FEV ₁ /FVC _____ %	_____ (jednostka)
Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐	Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐

(237) Hemoglobina

(236a) **Badanie przesiewowe w kierunku OSA:**
 Kandydat z ryzykiem wystąpienia OSA: Tak ☐ Nie ☐
 Określić czy kandydat poddaje się leczeniu w związku z OSA:

(235) Analiza moczu	Prawidłowa ☐	Nieprawidłowa ☐
Glukoza	Białko	Krew
Inne		

N14 z 100 cm	Tak	Nie	Tak	Nie
Prawe oko				
Lewe oko				
Prawe i lewe oko				

(231) Widzenie bliży

N5 z 30-50 cm	Bez korekcji		Z korekcją	
	Tak	Nie	Tak	Nie
Prawe oko				
Lewe oko				
Prawe i lewe oko				

(232) Okulary

(233) Soczewki kontaktowe

Tak ☐ Nie ☐		Tak ☐ Nie ☐		
Rodzaj:		Rodzaj:		
Refrakcja	Sferyczne	Cylindryczne	Osiowe	Dodatkowe
Prawe oko				
Lewe oko				

(313) Widzenie barw

Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐

Płytki pseudoizochromatyczne	Typ: Ishihara (24 płytki)
Ilość płytek:	Ilość błędów:

(234) Słuch

(jeżeli nie wykonano 239/241)

Prawe ucho

Lewe ucho

Test z użyciem głosu w czasie rozmowy (2 m) z plecami odwróconymi tyłem do badającego	Tak ☐	Tak ☐
	Nie ☐	Nie ☐

Audiometria				
Hz	500	1000	2000	3000
Prawe				
Lewe				

(249) Oświadczenie AME:

Niniejszym oświadczam, iż ja/moja grupa AME osobiście przeprowadziła badania kandydata o nazwisku podanym w niniejszym sprawozdaniu z badania lekarskiego oraz że niniejsze sprawozdanie wraz z każdym załącznikiem odzwierciedla stan zdrowia badanego w sposób wyczerpujący i poprawny.		
(250) Miejsce i data:	Imię i nazwisko AME oraz adres:	Numer certyfikatu AME:
Podpis AME:	E-mail: Numer telefonu: Numer faksu:	

Szare pola nie wymagają wypełniania

FORMULARZ SPRAWOZDANIA Z BADANIA KWALIFIKUJĄCEGO KANDYDATA DO UZYSKANIA LICENCJI PILOTA LEKKICH STATKÓW POWIETRZNYCH (LAPL)**OBJĘTE POUFNOŚCIĄ LEKARSKĄ**

(201) Kategoria badania Wstępne ☐ Przedłużenie ☐ Wznowienie ☐ Specjalne odesłanie ☐	(202) Wzrost (cm)	(203) Waga (kg)	(204) Kolor oczu	(205) Kolor włosów	(206) Ciśnienie tętnicze (mmHg) Skurczowe Rozkurczowe	(207) Tętno – spoczynkowe Częstość Rytm: regularny ☐ nieregularny ☐
---	-------------------	-----------------	------------------	--------------------	---	--

Badanie kliniczne: Sprawdzić każdą pozycję

Prawidłowe Nieprawidłowe

Prawidłowe Nieprawidłowe

(208) Głowa, twarz, szyja, skóra głowy		(218) Brzuch, przepuklina, wątroba, trzustka	
(209) Usta, gardło, zęby		(219) Odbyt, odbytnica	
(210) Nos, zatoki		(220) Układ moczowo-płciowy	
(211) Uszy, bębenki, ruchomość błony bębenkowej		(221) Układ wydzielania wewnętrznego	
(212) Oczy – oczodół i przydatki, pola widzenia		(222) Kończyny górne i dolne, stawy	
(213) Oczy – źrenice i dno oka		(223) Kręgosłup, układ mięśniowo-szkieletowy	
(214) Oczy – ruchomość gałek ocznych, oczopląs		(224) Układ neurologiczny – odruchy, itp.	
(215) Płuca, klatka piersiowa, piersi		(225) Zdrowie psychiczne	
(216) Serce		(226) Skóra, znamiona, naczynia chłonne	
(217) Układ naczyniowy		(227) Ogólnoustrojowe	
(228) Uwagi: Opisać każdą nieprawidłowość. Przed każdym komentarzem wpisać numer pozycji.			

Ostrość widzenia

(229) Widzenie dali z- 5m/6m

	Bez korekcji	Okulary	Soczewki kontaktowe
Prawe oko		Korekcja	
Lewe oko		Korekcja	
Prawe i lewe oko		Korekcja	

(230) Widzenie pośrednie

(236) Funkcja układu oddechowego

(237) Hemoglobina

FEV ₁ /FVC _____ %	_____ (jednostka)
Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐	Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐
(235) Analiza moczu	
Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐	

N14-z 100 cm	Bez korekcji		Z korekcją	
	Tak	Nie	Tak	Nie
Prawe oko				
Lewe oko				
Prawe i lewe oko				

(231) Widzenie blizy

N5 -z 30-50 cm	Bez korekcji		Z korekcją	
	Tak	Nie	Tak	Nie
Prawe oko				
Lewe oko				
Prawe i lewe oko				

(232) Okulary

(233) Soczewki kontaktowe

Tak ☐	Nie ☐	Tak ☐	Nie ☐
Rodzaj:		Rodzaj:	
Refrakcja	Sferyczne	Cylindryczne	Osiowe
Prawe oko			
Lewe oko			

(313) Widzenie barw

Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐

Płytki pseudoizochromatyczne	Typ: Ishihara (24 płytki)
Ilość płytek:	Ilość błędów:

(234) Słuch

(Jeżeli nie wykonano 239/241)

Test z użyciem głosu w czasie rozmowy (2 m) z plecami odwróconymi tyłem do badającego	Prawe ucho		Lewe ucho	
	Tak ☐	Nie ☐	Tak ☐	Nie ☐
Audiometria				
Hz	500	1000	2000	3000
Prawe				
Lewe				

(249) Oświadczenie AME/GMP:

Niniejszym oświadczam, że osobiście przeprowadziłem (-am) badania kandydata o nazwisku podanym na niniejszym sprawozdaniu z badania lekarskiego oraz że niniejsze sprawozdanie wraz z każdym załącznikiem odzwierciedlają stan zdrowia badanego w sposób wyczerpujący i poprawny.

(250) Miejsce i data:	Imię i nazwisko AME/GMP oraz adres:	Numer certyfikatu AME/Numer identyfikacyjny GMP:
Podpis AME/GMP:	E-mail: Numer telefonu: Numer faksu:	

Glukoza	Proteiny Białko	Krew	Inne
Sprawozdania towarzyszące			
	Nie wykonano	Prawidłowe	Nieprawidłowe/Uwagi
(238) EKG			
(239) Audiogram			
(240) Okulistyka			
(241) Laryngologia			
(242) Lipidy			
(243) Funkcja układu oddechowego			
(244) Inne (jakie?)			

(247) Zalecenie AME/GMP:

Nazwisko kandydata: Data urodzenia: Numer referencyjny:

- ☐ Zdolny w klasie: _____
- ☐ Orzeczenie lotniczo-lekarskie wydane przez niżej podpisanego (kopia w załączeniu) na klasę: _____
- ☐ Niezdolny do pracy w klasie: _____
- ☐ Odesłany do dalszej oceny. Jeżeli tak, dlaczego i do kogo?

(248) Uwagi, ograniczenia

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE WYPEŁNIANIA FORMULARZY SPRAWOZDANIA Z BADANIA LEKARSKIEGO

Lekarz orzecznik medycyny lotniczej (AME) powinien sprawdzić tożsamość kandydata.

Wszystkie pytania (sekcje) formularza sprawozdania z badania lekarskiego powinny być wypełnione w całości. Jeżeli dołączono formularz sprawozdania z badania laryngologicznego, to pytania oznaczone numerami 209, 210, 211, oraz 234 mogą być pominięte. Jeżeli dołączono formularz sprawozdania z badania okulistycznego, to pytania oznaczone numerami 212, 213, 214, 229, 230, 231, 232, oraz 233 mogą być pominięte.

Formularz powinien być wypełniony czytelnie, drukowanymi literami z użyciem długopisu. Wypełnienie niniejszego formularza na maszynie lub komputerze jest również dopuszczalne. Jeżeli do udzielenia odpowiedzi na którekolwiek z pytań potrzeba więcej miejsca, należy skorzystać z czystej kartki papieru, na której należy podać nazwisko kandydata, nazwisko oraz podpis lekarza orzecznika lub specjalisty w zakresie okulistyki przeprowadzającego badanie oraz datę złożenia podpisu. Przedstawione poniżej ponumerowane instrukcje odnoszą się do ponumerowanych nagłówków znajdujących się w formularzu sprawozdania z badania lekarskiego.

Niewypełnienie formularza sprawozdania z badania lekarskiego w całości, zgodnie z wymaganiami, lub wypełnienie nieczytelnym charakterem pisma może skutkować odrzuceniem wniosku w całości i może prowadzić do cofnięcia wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego. Podanie fałszywych lub mylących stwierdzeń lub zatajenie istotnych informacji przez lekarza orzecznika może skutkować oskarżeniem w postępowaniu karnym, odrzuceniem wniosku lub cofnięciem wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego.

Szare pola nie wymagają wypełniania w formularzach sprawozdań z badania kwalifikującego kandydata do uzyskania licencji pilota lekkich statków powietrznych (LAPL).

201 KATEGORIA BADANIA – Zaznaczyć odpowiedni kwadrat.

Wstępne – Wstępne badanie dla kandydatów ubiegających się o licencję LAPL, klasę 1, 2 lub 3; również badanie wstępne dla kandydatów ubiegających się o podwyższenie z LAPL na klasę 2 lub z klasy 2 na 1 (należy wtedy dopisać „podwyższenie” w polu 248).

Wznowienie/Przedłużenie – kolejne RUTYNOWE badania.

Rozszerzone Wznowienie/Przedłużenie- Kolejne RUTYNOWE badania, które obejmują rozszerzone badania okulistyczne i laryngologiczne.

202 WZROST – Zmierzyć wzrost, bez butów, w centymetrach, w zaokrągleniu do centymetra.

203 WAGA – Dokonać pomiaru wagi, w ubraniu, w kilogramach, w zaokrągleniu do kilograma.

- 204 KOLOR OCZU – Wpisać kolor oczu kandydata spośród następującej listy: brązowe, niebieskie, zielone, orzechowe, szare, wielokolorowe.
- 205 KOLOR WŁOSÓW – Wpisać kolor włosów kandydata spośród następującej listy: brązowe, czarne, rude, jasne, łysy.
- 206 CIŚNIENIE TĘTNICZE – Odczyty ciśnienia tętniczego powinny być zapisane jako Faza 1 dla ciśnienia skurczowego oraz Faza 5 dla ciśnienia rozkurczowego. Kandydat powinien znajdować się w pozycji siedzącej i spoczynkowej. Odczyty podawane są w mm Hg.
- 207 TĘTNO (SPOCZYNKOWE) – Częstość tętna powinna być zapisana w ilości uderzeń na minutę a rytm powinien być zapisany jako regularny lub nieregularny. Dodatkowe komentarze, jeżeli są konieczne, mogą być wpisane w sekcji 228, 248 lub oddzielnie.
- Pozycje od 208 do 227 włącznie dotyczą ogólnego badania klinicznego i każde pole, stosownie do wyników badania, powinno być zaznaczone jako „prawidłowe” lub „nieprawidłowe”.
- 208 GŁOWA, TWARZ, SZYJA, SKÓRA GŁOWY – Obejmuje sprawdzenie stanu, zakresu ruchów szyi, twarzy, symetrii, itp.
- 209 USTA, GARDŁO, ZĘBY – Obejmuje sprawdzenie stanu jamy ustnej, ruchomości podniebienia, migdałków, gardła oraz dziąseł, zębów i języka.
- 210 NOS, ZATOKI – Obejmuje sprawdzenie stanu drożności nosa lub tkliwości uciskowej w okolicy zatok.
- 211 USZY, BĘBENKI, RUCHOMOŚĆ BŁONY BĘBENKOWEJ – Obejmuje otoskopię ucha zewnętrznego, kanału, błony bębenkowej. Sprawdzenie ruchomości błony bębenkowej poprzez wykonanie próby Valsalvy lub otoskopii pneumatycznej.
- 212 OCZY – OCZODÓŁ I PRZYDATKI, POŁA WIDZENIA – Obejmuje sprawdzenie stanu, pozycji i ruchu oczu i ich otoczenia, łącznie z powiekami i spojówkami. Badanie pól widzenia przy pomocy kampimetrii, perymetrii lub konfrontacji.
- 213 OCZY – ŻRENICIE I DNO OKA – Obejmuje sprawdzenie wyglądu, rozmiaru, odruchów, obecności czerwonych refleksów i oftalmoskopię. Szczególną uwagę należy zwrócić na blizny rogówkowe.
- 214 OCZY – RUCHOMOŚĆ GAŁEK OCZNYCH, OCZOPLĄS – Obejmuje sprawdzenie zakresu ruchu oczu we wszystkich kierunkach, symetrii ruchu obydwu oczu, równowagi mięśni gałek ocznych, konwergencji, akomodacji, oznak oczopląsu.
- 215 PŁUCA, KŁATKA PIERSIOWA, PIERSI – Obejmuje sprawdzenie klatki piersiowej pod kątem deformacji, blizn operacyjnych, osłuchiwanie odgłosów oddechowych. Palpacyjne badanie piersi kandydatek powinno się odbywać tylko po uzyskaniu ustnej zgody.
- 216 SERCE – Obejmuje sprawdzenie obecności uderzenia koniuszkowego serca, pozycji, osłuchiwanie pod kątem szmerów, szmerów naczyniowych tętnicy szyjnej.
- 217 UKŁAD NACZYNIOWY – Obejmuje badanie w kierunku obecności żylaków, sprawdzenie właściwości tętna na tętnicach obwodowych, obecność zaburzeń krążenia obwodowego.
- 218 BRZUCH, PRZEPUKLINA, WĄTROBA, TRZUSTKA – obejmuje badanie palpacyjne narządów jamy brzusznej, zwrócenie szczególnej uwagi na ewentualną obecność przepukliny pachwinowej.
- 219 ODBYT, ODBYTNIKA – Badanie tylko na podstawie wskazań klinicznych po uzyskaniu ustnej zgody.
- 220 UKŁAD MOCZOWO-PŁCIOWY – Obejmuje badanie palpacyjne okolicy nerek, sprawdzenie męskich/żeńskich narządów rozrodczych tylko na podstawie wskazań klinicznych po uzyskaniu ustnej zgody.
- 221 UKŁAD WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO – Badanie pozwalające ocenić obecność zaburzeń hormonalnych; badanie tarczycy.
- 222 KOŃCZYNY GÓRNE I DOLNE, STAWY – Obejmuje sprawdzenie zakresu ruchów stawów i kończyn, wszelkich deformacji, siły mięśniowej.
- 223 KRĘGOSŁUP, UKŁAD MIĘŚNIOWO-SZKIELETOWY – Obejmuje sprawdzenie zakresu ruchów, patologii w obrębie stawów.
- 224 UKŁAD NERWOWY – ODRUCHY, ITP. – Obejmuje sprawdzenie odruchów, czucia, siły, układ równowagi – równowaga, próby Romberga, itp.
- 225 ZDROWIE PSYCHICZNE – Obejmuje sprawdzenie wyglądu, odpowiedniego nastroju/myśli, niestosownego zachowania.
- 226 SKÓRA, ZNAMIONA I NACZYNIA CHŁONNE – Obejmuje sprawdzenie skóry, badanie palpacyjne w poszukiwaniu powiększonych węzłów chłonnych. Zawiera zwięzły opis dotyczący blizn, tatuaży, znamion wrodzonych, które mogłyby być wykorzystane do celów identyfikacyjnych.
- 227 OGÓLNOUSTROJOWE – Wszystkie inne obszary, układy oraz stan odżywienia.
- 228 UWAGI – Wszelkie uwagi, komentarze lub nieprawidłowości, jakie powinny być opisane – dodatkowe uwagi, jeżeli to konieczne, należy opisać na oddzielnym arkuszu papieru, podpisanym i datowanym.
- 229 WIDZENIE DALI W ODLEGŁOŚCI 5/6 METRÓW - Każde oko powinno być najpierw zbadane oddzielnie, a następnie obydwa razem. W pierwszej kolejności bez korekcji, a następnie z okularami, jeżeli są używane i na koniec z soczewkami kontaktowymi, jeżeli są używane. Wpisać ostrość widzenia w odpowiednie pola. Ostrość widzenia powinna być badana w odległości 5 lub 6 metrów przy pomocy odpowiedniej do tej odległości tablicy.
- 230 WIDZENIE POŚREDNIE W ODLEGŁOŚCI 100 cm- Każde oko powinno być najpierw zbadane oddzielnie, a następnie obydwa razem. W pierwszej kolejności bez korekcji, a następnie z okularami, jeżeli są używane i na koniec z soczewkami kontaktowymi, jeżeli są używane. Wpisać ostrość widzenia w odpowiednie pola jako umiejętność czytania N14 w odległości 100 cm (Tak/Nie).
- 231 WIDZENIE BLIŻY W ODLEGŁOŚCI 30-50-cm – Każde oko powinno być najpierw zbadane oddzielnie, a następnie obydwa razem. W pierwszej kolejności bez korekcji, a następnie z okularami, jeżeli są używane i na koniec z soczewkami kontaktowymi, jeżeli są używane. Wpisać ostrość widzenia w odpowiednie pola jako umiejętność czytania N5 w odległości 30-50 cm (Tak/Nie).
- Uwaga: Soczewki kontaktowe dwuogniskowe oraz soczewki kontaktowe poprawiające widzenie tylko bliży są niedopuszczalne.
- 232 OKULARY - Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące czy kandydat używa okularów czy też nie. Jeżeli używa, podać ich rodzaj spośród następującej listy: jednoogniskowe, dwuogniskowe, wieloogniskowe lub typu „look-over”.
- 233 SOCZEWKI KONTAKTOWE - Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące czy kandydat używa soczewek kontaktowych czy też nie. Jeżeli używa, podać ich rodzaj spośród następującej listy: twarde, miękkie, gazoprzepuszczalne lub jednorazowe.
- 313 WIDZENIE BARW – Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące czy widzenie barw jest prawidłowe czy też nie. Jeżeli nieprawidłowe, podać ilość płytek z pierwszych piętnastu (24 płytki tupu Ishihara), które nie zostały w sposób poprawny odczytane.

- 234 SŁUCH - Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące poziom słuchu zbadany oddzielnie dla każdego ucha z odległości 2 m.
- 235 ANALIZA MOCZU – Wskazać czy wynik analizy moczu jest prawidłowy czy też nie poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola. W przypadku braku nieprawidłowości wpisać BRAK w każde odpowiednie pole.
- 236 FUNKCJA UKŁADU ODDECHOWEGO – Jeżeli jest to wymagane lub wynika ze wskazań podać faktyczną wartość FEV_1/FVC w procentach (%) oraz określić czy jest to wartość prawidłowa czy też nie w odniesieniu do wzrostu, wieku, płci i rasy.
- 236(a) BADANIE PRZESIEWOWE W KIERUNKU OSA – Określić ryzyko wystąpienia OSA przy użyciu odpowiedniego narzędzia diagnostycznego.
- 237 HEMOGLOBINA – Podać faktyczny wynik badania hemoglobiny oraz podać stosowane jednostki. Następnie wskazać czy wartość ta jest prawidłowa czy też nie poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola.
- Pozycje od 238 do 244 włącznie: BADANIA UZUPEŁNIAJĄCE – Zaznaczyć jedno z pól znajdujących się przy każdej sekcji. Jeżeli badanie nie jest wymagane i nie zostało wykonane, zaznaczyć pole „NIE WYKONANO”. Jeżeli badanie zostało wykonane (niezależnie od tego czy było wymagane czy wynikające ze wskazań), wypełnić pole „prawidłowe” lub „nieprawidłowe”, odpowiednio. W przypadku pytania 244, należy podać ilość badań uzupełniających.
- 247 ZALECENIA AME – Wpisać nazwisko kandydata, datę urodzenia oraz numer referencyjny drukowanymi literami. Należy zaznaczyć mającą zastosowanie klasę orzeczenia lotniczo-lekarskiego w odpowiednim polu. Jeżeli zalecana jest ocena zdolności i orzeczenie lotniczo-lekarskie zostało wydane, należy to zaznaczyć w odpowiednim polu. Kandydat może być uznany za zdolnego w odniesieniu do niższej klasy orzeczenia lotniczo-lekarskiego (np. klasa 2), ale może być odesłany i uznany za niezdolnego w odniesieniu do wyższej klasy orzeczenia lotniczo-lekarskiego (np. klasa 1). W przypadku uznania za niezdolnego, należy podać odpowiedni numer punktu uniezdalniającego zgodnie z przepisami część MED. Jeżeli kandydat zostanie odesłany do dalszej oceny, należy podać przyczynę odesłania oraz nazwisko lekarza lub wskazać właściwy organ, do którego kandydat powinien się zwrócić.
- 248 UWAGI, OGRANICZENIA, ITP. – Wpisać wnioski oraz ocenę wszelkich nieprawidłowości stwierdzonych przez AME w trakcie wywiadu lub badania. AME powinien również określić wszelkie wymagane ograniczenia.
- 249 SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYNY LOTNICZEJ (AME) - Lekarz orzecznik powinien podpisać oświadczenie, podać swoje nazwisko i adres drukowanymi literami, dane kontaktowe, oraz na koniec podstemplować pieczęcią zawierającą dane lekarza orzecznika wraz z numerem identyfikacyjnym. Numer identyfikacyjny lekarza medycyny ogólnej to numer nadany w ramach krajowego systemu medycznego.
- 250 MIEJSCE I DATA – Wpisać miejsce (miejscowość lub miasto) oraz datę przeprowadzenia badania. Data badania to data przeprowadzenia badania ogólnego a nie data wypełnienia formularza. Jeżeli sprawozdanie z badania lekarskiego zostało zakończone w innym dniu, należy wpisać datę zakończenia w sekcji 248 jako „Sprawozdanie zakończono w dniu”.

GM1 ARA.MED.135(b);(c) Formularze lotniczo-lekarskie

Decyzja ED 2025/002/R

FORMULARZE SPRAWOZDAŃ Z BADANIA OKULISTYCZNEGO I LARYNGOLOGICZNEGO

Formularze sprawozdań z badania okulistycznego i laryngologicznego mogą być stosowane w przedstawionej poniżej formie wraz z odpowiednimi instrukcjami dotyczącymi wypełniania.

FORMULARZ SPRAWOZDANIA Z BADANIA OKULISTYCZNEGO

Wypełnić niniejszą stronę w całości i drukowanymi literami – patrz instrukcje dotyczące wypełniania.

OBJĘTE POUFNOŚCIĄ LEKARSKĄ

Dane kandydata:

(1) Państwo, w którym składany jest wniosek:	(2) Wnioskowane orzeczenie lotniczo-lekarskie:	klasa 1 ☐	klasa 2 ☐	klasa 3 ☐
(3) Nazwisko:	(4) Poprzednie nazwisko(a):	(12) Wniosek: Wstępny ☐ Przedłużenie/Wznowienie ☐		
(5) Imię/imiona:	(6) Data urodzenia:	(7) Płeć: Kobieta ☐ Mężczyzna ☐	(13) Numer referencyjny:	
(301) Niniejszym oświadczam, że zostałam/zostałem poinformowana i rozumiem, że wszystkie informacje przekazane mojemu lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej zawarte w niniejszym sprawozdaniu oraz w jego załącznikach mogą zostać udostępnione asesorowi medycznemu mojej władzy uprawnionej do licencjonowania oraz asesorowi medycznemu właściwego organu mojego lekarza orzecznika medycyny lotniczej, uznając, iż dokumenty te lub dane przechowywane w formie elektronicznej będą wykorzystane do przeprowadzenia oceny medycznej oraz do celów nadzoru przy zapewnieniu, że ja lub mój lekarz możemy mieć do nich dostęp zgodnie z przepisami prawa krajowego. Tajemnica lekarska zachowana będzie na wszystkich etapach procedowania.				
Data		Podpis kandydata		

(302) Kategoria badania:

(303) Wywiad okulistyczny:

- Wstępne ☐
Przedłużenie ☐
Wznowienie ☐
Specjalne odesłanie ☐

Badanie kliniczne

Ostrość widzenia

Sprawdzić każdy punkt	Prawidłowe	Nieprawidłowe
(304) Oczy, przydatki oka i powieki		
(305) Oczy (lampa szczelinowa, oftalmoskopia)		
(306) Pozycja i ruchy oczu		
(307) Pola widzenia (konfrontacja)		
(308) Odruchy źrenic		
(309) Dno oka (oftalmoskopia)		
(310) Konwergencja cm		
(311) Akomodacja D		

(312) Równowaga mięśni gałki ocznej (w dioptriach pryzmatycznych)

Z odległości 5m/6m	Z odległości 30-50 cm
Orto	Orto
Ezo	Ezo
Egzo	Egzo
Hyper	Hyper
Cyklo	Cyklo
Tropia	Tak Nie
Foria	Tak Nie
Badanie możliwości fuzji	Nie wykonano Prawidłowe Nieprawidłowe

(313) Widzenie barw

Płytki pseudoisochromatyczne	Typ: Ishihara (24 płytki)
Ilość płytek:	Ilość błędów:
Zaawansowane badanie widzenia barw ze wskazań:	Tak Nie
Metoda:	
Zdolność rozróżniania kolorów	Brak zdolności rozróżniania kolorów
Klasa 1 i 2 „colour safe”	„colour unsafe”
Dla ATCO	Normalne tróchromatyczne Tak ☐ Nie ☐

(321) Uwagi i zalecenia okulistyczne:

(322) Oświadczenie lekarza:

Niniejszym oświadczam, iż osobiście przeprowadziłem(-a) badania lub ocenę raportu z badania lekarza okulisty kandydata o nazwisku podanym w sprawozdaniu z badania lekarskiego oraz że niniejsze sprawozdanie wraz z jakimkolwiek załącznikiem odzwierciedla stwierdzone wnioski w sposób wyczerpujący i poprawny.

(323) Miejsce i data:	Imię i nazwisko oraz adres: (drukowanymi literami)	Pieczęć AME lub lekarza okulisty z numerem:
Podpis AME lub lekarza okulisty:	E-mail: Numer telefonu: Numer faksu:	

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE WYPEŁNIANIA FORMULARZA SPRAWOZDANIA Z BADANIA OKULISTYCZNEGO

Formularz powinien być wypełniony czytelnie, drukowanymi literami z użyciem długopisu. Wypełnienie niniejszego formularza na maszynie lub komputerze jest również dopuszczalne. Jeżeli do udzielenia odpowiedzi na którekolwiek z pytań potrzeba więcej miejsca, należy skorzystać z dodatkowej kartki papieru, na której należy podać nazwisko kandydata, nazwisko oraz podpis lekarza orzecznika lub specjalisty w zakresie okulistyki przeprowadzającego badanie oraz datę złożenia podpisu. Przedstawione poniżej ponumerowane instrukcje odnoszą się do ponumerowanych nagłówków znajdujących się w formularzu sprawozdania z badania okulistycznego.

Niewypełnienie formularza sprawozdania z badania lekarskiego w całości, zgodnie z wymaganiami, lub wypełnienie nieczytelne może skutkować odrzuceniem wniosku w całości i może prowadzić do cofnięcia wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego. Podanie fałszywych lub mylących stwierdzeń lub zatajenie istotnych informacji przez lekarza orzecznika może skutkować oskarżeniem w postępowaniu karnym, odrzuceniem wniosku lub cofnięciem wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego.

Lekarz orzecznik lub specjalista w zakresie okulistyki prowadzący badanie powinien sprawdzić tożsamość kandydata. Następnie, kandydata należy poprosić o wypełnienie sekcji 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12 i 13 na formularzu oraz złożenie podpisu i wpisanie daty w części dotyczącej zgody na udostępnianie informacji medycznej (sekcja 301) przy jednoczesnym złożeniu podpisu przez lekarza orzecznika jako świadka.

302 KATEGORIA BADANIA – Zaznaczyć odpowiedni kwadrat.

Wstępne – Wstępne badanie dla kandydatów ubiegających się o na klasę 1 lub 2; również badanie wstępne dla kandydatów ubiegających się o podwyższenie z klasy 2 na 1 (należy wtedy dopisać „podwyższenie” w sekcji 303).

(314) Widzenie dali – z 5m/6m

Bez korekcji	Okulary	Soczewki kontaktowe
Prawe oko	Z korekcją	
Lewe oko	Z korekcją	
Prawe i lewe oko	Z korekcją	

(315) Widzenie pośrednie – z 1m

Bez korekcji	Okulary	Soczewki kontaktowe
Prawe oko	Z korekcją	
Lewe oko	Z korekcją	
Prawe i lewe oko	Z korekcją	

(316) Widzenie blizy – z 30-50cm

Bez korekcji	Okulary	Soczewki kontaktowe
Prawe oko	Z korekcją	
Lewe oko	Z korekcją	
Prawe i lewe oko	Z korekcją	

(317) Refrakcja

Sferyczne	Cylindryczne	Osiowe	Dodatkowe
Prawe oko			
Lewe oko			
Badana wada refrakcji		Przepisane okulary	

(318) Okulary

Tak ☐	Nie ☐	Tak ☐	Nie ☐
Rodzaj:		Rodzaj:	

(319) Soczewki kontaktowe

(320) Ciśnienie wewnętrzne gałki

Prawe (mmHg)	Lewe (mmHg)
Metoda	Prawidłowe ☐ Nieprawidłowe ☐

- Wznowienie/Przedłużenie – Kolejne rozszerzone badanie okulistyczne (w związku z wadą refrakcji).
- Specjalne odesłanie – NIERUTYNOWE badanie polegające na ocenie stwierdzonych objawów i wniosków w zakresie okulistyki.
- 303 WYWIAD OKULISTYCZNY – Wpisać wszelkie istotne informacje lub powody specjalnego odesłania.
- 304 – 309 włącznie: BADANIE KLINICZNE – Sekcje te dotyczą ogólnego badania klinicznego i każda z nich powinna być zaznaczona jako „prawidłowe” lub „nieprawidłowe”. Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości lub uwagi powinny być opisane w sekcji 321.
- 310 KONWERCENCJA – Wpisać wartości konwergencji w centymetrach (cm) zgodnie z pomiarem z wykorzystaniem zasady najbliższego punktu RAF lub zasady równoważnej. Zaznaczyć wynik jako „prawidłowy” lub „nieprawidłowy”. Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości lub uwagi na ten temat należy wpisać w sekcji 321.
- 311 AKOMODACJA – Wpisać uzyskane pomiary w dioptriach z wykorzystaniem zasady najbliższego punktu RAF lub zasady równoważnej. Zaznaczyć wynik jako „prawidłowy” lub „nieprawidłowy”. Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości lub uwagi na ich ten temat należy wpisać w sekcji 321.
- 312 RÓWNOWAGA MIĘŚNI GAŁKI OCZNEJ – Równowaga mięśni gałki ocznej jest badana w dużej odległości na z 5 lub 6 m i w małej odległości na z 30-50 cm a wyniki odpowiednio zapisywane. Obecność tropii lub forii musi również być odnotowana oraz czy nie było wykonywane badanie możliwości fuzji, a jeżeli było wykonywane to czy wynik był prawidłowy lub nieprawidłowy.
- 313 WIDZENIE BARW – Wpisać rodzaj tablic (Ishihara), ilość płytek oraz liczbę błędów popełnionych przez badanego. Zazwyczaj należy przedstawić 15 tablic z serii 24 tablic, w losowej kolejności. Wpisać czy jest wskazanie do wykonania zaawansowanego badania widzenia barw oraz wykorzystane metody (CAD lub badanie anomaloskopowe), i na koniec ocenę dotyczącą rozróżniania bądź niemożności rozróżniania kolorów. Zaawansowane badanie widzenia barw jest zwykle wymagane tylko w przypadku wstępnej oceny, chyba że jest wskazanie wynikające ze zmiany w dotychczasowym widzeniu barw przez kandydata. Osoby ubiegające się o klasę 3 muszą wykazać się normalnym widzeniem trójbarnym, czego nie można zrobić, używając wyłącznie pseudoizochromatycznych tablic, dlatego w ich przypadku zaawansowane badanie widzenia barw jest wymagane domyślnie podczas wstępnego badania lub zawsze, gdy istnieje wskazanie kliniczne.
- 314 – 316 BADANIE OSTROŚCI WIDZENIA Z ODLEGŁOŚCI 5 m/6 m, 1 m oraz 30-50 cm – Wpisać faktyczną ostrość widzenia w odpowiednie pola. Jeżeli korekcja nie jest stosowana ani też wymagana, pola odnoszące się do korekcji należy przekreślić linią. Ostrość widzenia dali powinna być badana w odległości 5 m lub 6 m z wykorzystaniem odpowiedniej dla tej odległości tablicy.
- 317 REFRAKCJA – Wpisać wyniki refrakcji. Podać również czy w przypadku kandydatów ubiegających się o klasę 2 szczegółowe informacje o refrakcji odnoszą się do przepisania okularów.
- 318 OKULARY – Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące czy kandydat używa okularów czy też nie. Jeżeli używa, podać ich rodzaj spośród następującej listy: jednoogniskowe, dwuogniskowe, wielogniskowe lub typu „look-over”.
- 319 SOCZEWKI KONTAKTOWE – Zaznaczyć odpowiednie pole wskazujące czy kandydat używa soczewek kontaktowych czy też nie. Jeżeli używa, podać ich rodzaj spośród następującej listy: twarde, miękkie, gazoprzepuszczalne lub jednorazowe.
- 320 CIŚNIENIE WEWNĄTRZGAŁKOWE – Wpisać wynik ciśnienia wewnątrzgałkowego dla prawego i lewego oka oraz określić wynik jako „prawidłowy” lub „nieprawidłowy”. Należy również podać stosowaną metodę bezpośrednią, pośrednią, etc.
- 321 UWAGI I ZALECENIA OKULISTYCZNE – Wpisać wszystkie uwagi, stwierdzone nieprawidłowości oraz wyniki ocen. Należy również wpisać wszelkie zalecane ograniczenia. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości lub zaleceń lekarz orzecznik może skontaktować się z asesorem medycznym władzy uprawnionej do licencjonowania przed zakończeniem sprawozdania.
- 322 SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE LEKARZA ORZECZNIKA OKULISTY – Lekarz orzecznik okulista musi podpisać oświadczenie, podać swoje nazwisko i adres drukowanymi literami, dane kontaktowe, oraz na koniec podstemplować sprawozdanie swoją pieczęcią zawierającą numer AME lub numer specjalisty.
- 323 MIEJSCE I DATA - Wpisać miejsce (miejscowość lub miasto) oraz datę przeprowadzenia badania. Data badania to data przeprowadzenia badania klinicznego a nie data wypełnienia formularza. Jeżeli sprawozdanie z badania okulistycznego zostało zakończone w innym dniu, należy wpisać datę zakończenia w sekcji 321 jako „Sprawozdanie zakończono w dniu”.

FORMULARZ SPRAWOZDANIA Z BADANIA LARYNGOLOGICZNEGO (ENT)

Wypełnić niniejszą stronę w całości i drukowanymi literami – patrz instrukcje dotyczące wypełniania.

OBJĘTE POUFNOŚCIĄ LEKARSKĄ

Dane kandydata:

(1) Państwo, w którym składany jest wniosek:	(2) Wnioskowane orzeczenie lotniczo-lekarskie:	klasa 1 ☐	klasa 2 ☐	klasa 3 ☐
(3) Nazwisko:	(4) Poprzednie nazwisko(a):	(12) Wniosek:	Wstępny ☐ Przedłużenie/Wznowienie ☐	
(5) Imię/imiona:	(6) Data urodzenia:	(7) Płeć:	(13) Numer referencyjny:	
		Kobieta ☐ Mężczyzna ☐		
(401) Niniejszym oświadczam, że zostałem/zostałam poinformowana i rozumiem, że wszystkie informacje przekazane mojemu lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej zawarte w niniejszym sprawozdaniu oraz w jego załącznikach mogą zostać udostępnione asesorowi medycznemu mojej władzy uprawnionej do licencjonowania oraz asesorowi medycznemu właściwego organu mojego lekarza orzecznika medycyny lotniczej, uznając, iż dokumenty te lub dane przechowywane w formie elektronicznej będą wykorzystane do przeprowadzenia oceny medycznej oraz do celów nadzoru przy zapewnieniu, że ja lub mój lekarz możemy mieć do nich dostęp zgodnie z przepisami prawa krajowego. Tajemnica lekarska zachowana będzie na wszystkich etapach procedowania.				

Data		Podpis kandydata		

(402) Kategoria badania:

(403) Wywiad laryngologiczny (ENT):

Wstępne ☐
Specjalne odesłanie ☐**Badanie kliniczne**

Sprawdzić każdy punkt

	Prawidłowo	Nieprawidłowo
(404) Głowa, twarz, szyja, skóra głowy		
(405) Jama ustna, zęby		
(406) Gardło		
(407) Przewody nosowe i nosogardziel (łącznie z rinoskopia przednią)		
(408) Układ równowagi łącznie z próbą Romberga		
(409) Mowa		
(410) Zatok		
(411) Przewód słuchowy zewnętrzny, błony bębenkowe		
(412) Ocena błony bębenkowej (otoskopia)		
(413) Pomiar ciśnienia powietrza w uchu środkowym (tympanometria) łącznie z próbą Valsalvy (tylko przy badaniach wstępnych lub ze wskazaniem klinicznym)		

(419) Audiometria tonalna

dB HL (poziom słuchu)

Hz	Prawe ucho	Lewe ucho
250		
500		
1000		
2000		
3000		
4000		
6000		
8000		

(420) Audiogram

o = Prawe ----- przewodnictwo powietrzne
x = Lewe = przewodnictwo kostne

Dodatkowe badania (jeżeli jest wskazanie)	Nie wykonano	Prawidłowo	Nieprawidłowo
(414) Test rozróżniania mowy z aparatami słuchowymi lub bez nich, stosownie do przypadku			
(415) Rynoskopia tylna			
(416) ENG, oczopląs spontaniczny lub pozycyjny			
(417) Próba kaloryczna lub obrotowa			
(418) Laryngoskopia pośrednia lub bezpośrednia			

dB/HL	250	500	1000	2000	3000	4000	6000	8000
-10								
0								
10								
20								
30								
40								
50								
60								
70								
80								
90								
100								
110								
120								
Hz	250	500	1000	2000	3000	4000	6000	8000

(421) Uwagi laryngologiczne:

--

(422) Oświadczenie lekarza:

Niniejszym oświadczam, iż przeprowadziłem (-am) osobiście badania lub ocenę raportu z badania specjalisty ENT kandydata o nazwisku podanym w sprawozdaniu z badania lekarskiego oraz że niniejsze sprawozdanie wraz z jakimkolwiek załącznikiem odzwierciedla stwierdzone wnioski w sposób wyczerpujący i poprawny.

(423) Miejsce i data:	Imię i nazwisko oraz adres: (drukowanymi literami)	Pieczęć AME lub specjalisty ENT z numerem:
Podpis AME lub specjalisty ENT:	E-mail: Numer telefonu: Numer faksu:	

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE WYPEŁNIANIA FORMULARZA SPRAWOZDANIA Z BADANIA LARYNGOLOGICZNEGO (ENT)

Formularz powinien być wypełniony czytelnie, drukowanymi literami z użyciem długopisu. Wypełnienie niniejszego formularza na maszynie lub komputerze jest również dopuszczalne. Jeżeli do udzielenia odpowiedzi na którekolwiek z pytań potrzeba więcej miejsca, należy skorzystać z czystej kartki papieru, na której należy podać nazwisko kandydata, nazwisko oraz podpis lekarza orzecznika lub specjalisty w zakresie laryngologii przeprowadzającego badanie oraz datę złożenia podpisu. Przedstawione poniżej ponumerowane instrukcje odnoszą się do ponumerowanych nagłówków znajdujących się w formularzu sprawozdania z badania laryngologicznego.

Niewypełnienie formularza sprawozdania z badania lekarskiego w całości, zgodnie z wymaganiami, lub wypełnienie nieczytelnym charakterem pisma może skutkować odrzuceniem wniosku w całości i może prowadzić do cofnięcia wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego. Podanie fałszywych lub mylących stwierdzeń lub zatajenie istotnych informacji przez lekarza orzecznika może skutkować oskarżeniem w postępowaniu karnym, odrzuceniem wniosku lub cofnięciem wydanego orzeczenia lotniczo-lekarskiego.

Lekarz orzecznik lub specjalista w zakresie laryngologii prowadzący badanie powinien sprawdzić tożsamość kandydata. Następnie, kandydata należy poprosić o wypełnienie sekcji 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12 i 13 na w formularzu oraz złożenie podpisu i wpisanie daty w części dotyczącej zgody na udostępnianie informacji medycznej (sekcja 401) przy jednoczesnym złożeniu podpisu przez lekarza orzecznika jako świadka.

402 KATEGORIA BADANIA – Zaznaczyć odpowiedni kwadrat.

Wstępne – Wstępne badanie dla kandydatów ubiegających się o klasę 1; również badanie wstępne dla kandydatów ubiegających się o podwyższenie z klasy 2 na 1 (należy wtedy dopisać „podwyższenie” w sekcji 403).

Specjalne odesłanie – NIERUTYNOWE badanie polegające na ocenie objawów i wniosków stwierdzonych przez ORL (ENT).

403 WYWIAD LARYNGOLOGICZNY (ENT) – Wpisać wszelkie istotne informacje lub powody specjalnego odesłania.

404 – 413 włącznie: BADANIE KLINICZNE – Sekcje te dotyczą ogólnego badania klinicznego i każda z nich powinna być zaznaczona, stosownie do wyników badania, jako „prawidłowe” lub „nieprawidłowe”. Wszelkie stwierdzone nieprawidłowości lub uwagi powinny być opisane w sekcji 421.

414 – 418 włącznie: DODATKOWE BADANIA – Badania te są wymagane tylko wtedy gdy wskazuje na to zebrany wywiad lub wnioski z badań klinicznych i nie są one wymagane rutynowo. W przypadku każdego badania należy zaznaczyć jedno z podanych pól – jeżeli badanie nie jest wykonywane należy zaznaczyć właściwe pole, jeżeli badanie zostało wykonane należy zaznaczyć jego wynik (prawidłowy, nieprawidłowy). Wszystkie uwagi i stwierdzone nieprawidłowości powinny być opisane w sekcji 421.

419 AUDIOMETRIA TONALNA – Wypełnić dane dla poziomu słuchu (dB HL) dla każdego ucha w odniesieniu do wszystkich wymienionych częstotliwości.

420 AUDIOGRAM – Wypełnić audiogram na podstawie liczb podanych w sekcji 419.

421 UWAGI I ZALECENIA LARYNGOLOGICZNE (ENT) – Wpisać wszystkie uwagi, stwierdzone nieprawidłowości oraz wyniki badań. Należy również wpisać wszelkie zalecane ograniczenia. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości lub zaleceń lekarz orzecznik może skontaktować się z konsultantem medycznym władzy uprawnionej do licencjonowania przed zakończeniem sprawozdania.

422 SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE LEKARZA ORZECZNIKA LARYNGOLOGA (ENT) – Lekarz orzecznik laryngolog (ENT) musi podpisać oświadczenie, podać swoje nazwisko i adres drukowanymi literami, dane kontaktowe, oraz na koniec podstemplować sprawozdanie swoją pieczęcią zawierającą numer AME lub numer specjalisty.

423 MIEJSCE I DATA – Wpisać miejsce (miejscowość lub miasto) oraz datę przeprowadzenia badania. Data badania to data przeprowadzenia badania klinicznego a nie data wypełnienia formularza. Jeżeli sprawozdanie z badania ORL (ENT) zostało zakończone w innym dniu, należy wpisać datę zakończenia w sekcji 421 jako „Sprawozdanie zakończono w dniu”.

ARA.MED.145 Powiadamianie właściwego organu przez lekarza medycyny ogólnej*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Właściwy organ musi określić, w stosownych przypadkach, system powiadamiania dla lekarzy medycyny ogólnej w celu upewnienia się, że lekarz medycyny ogólnej zna obowiązujące wymagania określone w niniejszym rozporządzeniu.

ARA.MED.150 Prowadzenie dokumentacji*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

- (a) Oprócz dokumentacji wymaganej w pkt ARA.GEN.220 właściwy organ musi uwzględnić w swoim systemie prowadzenia dokumentacji szczegółowe informacje na temat badań lotniczo-lekarskich oraz oceny przedkładane przez lekarzy orzeczników medycyny lotniczej, centra medycyny lotniczej i lekarzy medycyny ogólnej.
- (b) Cała dokumentacja lotniczo-lekarska wnioskodawcy/posiadacza licencji musi być przechowywana przez co najmniej 10 lat po wygaśnięciu jego ostatniego orzeczenia lekarskiego.
- (c) Do celów ocen lotniczo-lekarskich oraz standaryzacji, dokumentacja lotniczo-lekarska musi zostać udostępniona po uzyskaniu pisemnej zgody kandydata/posiadacza licencji następującym podmiotom:
 - (1) centrum medycyny lotniczej, lekarzowi orzecznikowi medycyny lotniczej lub lekarzowi medycyny ogólnej na potrzeby przeprowadzenia oceny lotniczo-lekarskiej;
 - (2) komisji ds. rewizji dokumentacji medycznej, którą właściwy organ może ustanowić w celu przeprowadzenia dodatkowego przeglądu wątpliwych przypadków;
 - (3) odpowiednim specjalistom medycznym na potrzeby przeprowadzenia oceny lotniczo-lekarskiej;
 - (4) konsultantowi medycznemu właściwego organu innego państwa członkowskiego na potrzeby sprawowania wspólnego nadzoru;
 - (5) zainteresowanemu kandydatowi/posiadaczowi licencji na jego pisemny wniosek;
 - (6) Agencji do celów normalizacji, w sposób zapewniający stałe przestrzeganie tajemnicy lekarskiej.
- (d) Właściwy organ może udostępniać dokumentację lotniczo-lekarską do celów innych niż wymienione w lit. c) zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679.
- (e) Właściwy organ musi prowadzić wykazy:

- (1) centrów medycyny lotniczej i lekarzy orzeczników medycyny lotniczej, których certyfikował;
- (2) lekarzy orzeczników medycyny lotniczej certyfikowanych przez inne właściwe organy korzystające ze swoich przywilejów na jego terytorium, dla których organ ten zorganizował spotkanie informacyjne zgodnie z pkt MED.D.001 lit. f) ppkt 3 załącznika IV (część MED);
- (3) lekarzy medycyny ogólnej korzystających ze swoich przywilejów zgodnie z pkt MED.A.040 załącznika IV (część MED), w stosownych przypadkach;
- (4) lekarzy medycyny pracy, którzy powiadomili właściwy organ o zamiarze przeprowadzania ocen lotniczo-lekarskich personelu pokładowego zgodnie z pkt MED.C.005 lit. c) i MED.D.040 załącznika IV (część MED), w stosownych przypadkach.

Wykazy te określają przywileje osób i organizacji określonych w akapicie pierwszym pkt 1–4 i są publikowane i aktualizowane przez właściwy organ.

- (f) Właściwy organ analizuje dane dotyczące zdrowia pilotów w wieku powyżej 60 lat, w szczególności tych zaangażowanych w operacje HEMS z załogą jednoosobową, i co roku przekazuje EASA te dane dotyczące zdrowia w sposób zanonimizowany i zagregowany.

AMC1 ARA.MED.150 Prowadzenie dokumentacji

Decyzja ED 2012/006/R

UDOSTĘPNIANIE DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ

Zgodnie z przepisami Dyrektywy 95/46/EC wdrożonej do prawa krajowego, dokumentacja medyczna może być również udostępniona:

- (a) na pisemny wniosek kandydata skierowany do właściwego organu dla celów oceny w odpowiedzi na skargę;
- (b) instytutom badawczym w celu prowadzenia badań naukowych, przy zapewnieniu że przed publikacją usunięte zostaną dane identyfikacyjne;
- (c) instytucji prowadzącej dochodzenie (komisja badania wypadków, ochrona, policja), zgodnie z przepisami prawa krajowego; oraz
- (d) w innych okolicznościach, zgodnie z przepisami prawa krajowego.

AMC1 ARA.MED.150(f) Prowadzenie dokumentacji*Decyzja ED 2025/002/R***RAPORTOWANIE DANYCH DOTYCZĄCYCH ZDROWIA PILOTÓW POWYŻEJ 60. ROKU ŻYCIA**

W przypadku pilotów powyżej 60. roku życia właściwe organy przeprowadzające analizę danych dotyczących zdrowia powinny zgłaszać w sposób zagregowany do EASA co najmniej następujące dane:

- (a) liczbę i odsetek pilotów powyżej 60. roku życia uznanych za niezdolnych do pracy, a także najczęstsze schorzenia, które spowodowały niezdolność do pracy, oraz rozkład wiekowy;
- (b) odsetek zdarzeń powodujących niezdolność (częściową i całkowitą) wśród tej kategorii pilotów oraz najczęstsze schorzenia medyczne i, w stosownych przypadkach, warunki operacyjne, które spowodowały niezdolność do pracy;
- (c) odsetek pilotów powyżej 60. roku życia, którzy nie wznowili orzeczenia lotniczo-lekarskiego;
- (d) wszelkie obawy dotyczące bezpieczeństwa w oparciu o trendy zidentyfikowane w wyniku analizy danych.

ARA.MED.160 Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych*Rozporządzenie (UE) Nr 2019/27*

- (a) Agencja tworzy centralną bazę danych – europejską bazę danych lotniczo-lekarskich (EAMR) i zarządza tą bazą.
- (b) Na potrzeby certyfikacji medycznej i nadzoru nad wnioskodawcami i posiadaczami certyfikatów medycznych klasy 1 oraz nadzoru nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i centrami medycyny lotniczej osoby, o których mowa w lit. c), wymieniają za pośrednictwem EAMR następujące informacje:
 - (1) podstawowe dane wnioskodawcy lub posiadacza certyfikatu medycznego klasy 1: władzę uprawnioną do licencjonowania; nazwisko i imię; datę urodzenia; obywatelstwo; adres e-mail i numer co najmniej jednego dokumentu identyfikacyjnego (krajowego dowodu tożsamości lub paszportu) przedstawionego przez wnioskodawcę;
 - (2) dane z certyfikatu medycznego klasy 1: datę badania lekarskiego lub, jeżeli nie zakończono badania lekarskiego, datę rozpoczęcia badania lekarskiego; daty wydania i wygaśnięcia orzeczenia lotniczo-lekarskiego 1.klasy; miejsce badania; status ograniczeń; status danego orzeczenia (nowe, wydane, zawieszone lub cofnięte); niepowtarzalny numer referencyjny konsultanta medycznego władzy uprawnionej do licencjonowania; lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej wydającego ten certyfikat oraz organu, któremu podlega.

- (c) Do celów wskazanych w lit. b) dostępu do EAMR i do zawartych w niej informacji udziela się:
- (1) konsultantom medycznym władzy uprawnionej do licencjonowania właściwej dla kandydata ubiegającego się o orzeczenie lotniczo-lekarskie 1. klasy lub posiadacza takiego orzeczenia, jak również każdemu innemu odpowiednio upoważnionemu członkowi personelu tej władzy odpowiedzialnemu za tworzenie wpisów dotyczących danego kandydata lub posiadacza i zarządzanie takimi wpisami zgodnie z wymaganiami określonymi w niniejszym rozporządzeniu;
 - (2) lekarzom orzecznikom medycyny lotniczej i każdemu odpowiednio upoważnionemu członkowi personelu centrów medycyny lotniczej, którym kandydat lub posiadacz przedstawił oświadczenie zgodnie z pkt MED.A.035 lit. b) pkt 2;
 - (3) każdemu odpowiednio upoważnionemu członkowi personelu właściwego organu odpowiedzialnego za nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej lub centrami medycyny lotniczej przeprowadzającymi oceny lotniczo-lekarskie danych kandydatów lub posiadaczy.

Dodatkowo agencja i właściwe organy krajowe mogą udzielić dostępu do EAMR i do zawartych w niej informacji innym osobom, kiedy jest to niezbędne do zapewnienia właściwego funkcjonowania tej bazy danych, w szczególności do celów obsługi technicznej. W takim przypadku agencja lub zainteresowany właściwy organ krajowy zapewniają, by osoby te posiadały odpowiednie upoważnienie i kwalifikacje, zakres ich dostępu był ograniczony do tego, co jest niezbędne do celów, do których udzielono im dostępu, oraz by przeszli oni wcześniej szkolenie dotyczące mających zastosowanie przepisów prawa o ochronie danych osobowych i powiązanych zabezpieczeń. Zanim właściwy organ udzieli danej osobie takiego dostępu, informuje o tym agencję.

- (d) W każdym przypadku niezwłocznie po przeprowadzeniu badania kandydata ubiegającego się o orzeczenie lotniczo-lekarskie 1. klasy lub posiadacza takiego orzeczenia władze uprawnione do licencjonowania, lekarze orzecznicy medycyny lotniczej i centra medycyny lotniczej, o których mowa w lit. c), wprowadzają dane, o których mowa w lit. b), do EAMR lub aktualizują te dane w stosownych przypadkach.
- (e) W przypadku danych stanowiących dane osobowe zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 45/2001 (1) z wyprzedzeniem informują kandydata ubiegającego się o orzeczenie lotniczo-lekarskie 1. klasy lub posiadacza takiego orzeczenia o każdym przypadku wprowadzania tych danych do wspomnianej bazy danych lub ich aktualizowania.
- (f) Agencja zapewnia integralność oraz ochronę EAMR i zawartych w niej informacji poprzez odpowiednią infrastrukturę informatyczną. Agencja ustanawia i stosuje, w porozumieniu z właściwymi organami krajowymi, protokoły i środki technologiczne niezbędne do zapewnienia, by każdy dostęp do EAMR i zawartych w niej informacji był zgodny z prawem i bezpieczny.
- (g) Agencja dopilnowuje, aby po upływie dziesięciu lat każda informacja została z EAMR usunięta. Okres ten oblicza się od dnia wygaśnięcia ostatniego orzeczenia lotniczo-lekarskiego 1. klasy wydanego w odniesieniu do zainteresowanego kandydata lub posiadacza lub od dnia ostatniego wprowadzenia lub ostatniej aktualizacji danych dotyczących danego kandydata lub posiadacza, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

- (h) Agencja zapewnia, by kandydaci ubiegający się o orzeczenie lotniczo-lekarskie 1. klasy lub posiadacze takiego orzeczenia mieli dostęp do wszelkich dotyczących ich informacji zawartych w EAMR oraz zostali poinformowani, że mogą wystąpić z wnioskiem o sprostowanie lub usunięcie tych informacji. Władze uprawnione do licencjonowania dokonują oceny takich wniosków, a w przypadkach gdy uznają, że będąca ich przedmiotem informacja jest nieprawidłowa lub nie jest niezbędna do celów określonych w lit. b), zapewniają sprostowanie lub usunięcie tej informacji.

AMC1 ARA.MED.160(b) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych

Decyzja ED 2019/002/R

KATEGORIE DANYCH

Na potrzeby europejskiej bazy danych lotniczo-lekarskich (EAMR) przetwarzane informacje dzieli się na dwie następujące kategorie:

Kategoria 1: Podstawowe dane wnioskodawcy opisane w ARA.MED.160(b)(1)

Kategoria 2: Dane dotyczące orzeczenia lekarskiego opisane w ARA.MED.160(b)(2)

Zazwyczaj nie należy rejestrować następujących informacji:

- Powody, dla których nie wydano orzeczenia lekarskiego

Należy jedynie wskazać fakt, że nie wydano orzeczenia. Wszelka potrzeba dalszych wyjaśnień, czy orzeczenie nie zostało wydane z powodów medycznych, kwestii administracyjnych lub przerwania procesu badań lekarskich przed pojęciem decyzji o ich wyniku, powinna pozostać skierowana poza zakres EAMR, przez asesora medycznego władzy uprawnionej do licencjonowania związanej z orzeczeniem lekarskim 1. klasy wnioskodawcy.

- Szczegóły ograniczeń związanych z danym orzeczeniem lekarskim

Należy odnotować jedynie status „Tak/Nie” dotyczący istnienia takiego ograniczenia. Wszelkimi potrzebami dalszych wyjaśnień dotyczących ograniczenia (ograniczeń), poza zakresem EAMR, powinien zająć się asesor medyczny władzy uprawnionej do licencjonowania związanej z orzeczeniem lekarskim 1. klasy wnioskodawcy.

AMC1 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych

Decyzja ED 2019/002/R

ROLA WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Każdy właściwy organ powinien:

- (a) wyznaczyć swojego administratora EAMR;
- (b) zapewnić kontrolę i nadzór nad całym personelem zarządzającym EAMR lub korzystającym z niego.

AMC2 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych

Decyzja ED 2019/002/R

OGRANICZONY DOSTĘP DO INFORMACJI

Każdy właściwy organ powinien ograniczyć dostęp do danych osobowych w EAMR do niezbędnej wiedzy w następujący sposób:

Kategoria określona w AMC1 ARA.MED.160(b)	Dostęp ograniczony
Kategoria 1	(a) dla odpowiedniego upoważnionego personelu administracyjnego organu wydającego licencje, w zakresie niezbędnym do utworzenia rejestru wnioskodawcy do celów licencjonowania i zarządzania nim, zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011.
Kategoria 1 i 2	(b) dla centrów medycyny lotniczej (AeMC(s)) lub lekarzy orzeczników medycyny lotniczej (AME(s)), którym wnioskodawca składa oświadczenie zgodnie z MED.A.035 lit. b) pkt 2 dotyczące orzeczenia lekarskiego 1. klasy, w zakresie niezbędnym do weryfikacji ich historia wcześniejszego orzeczenia lekarskiego, zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011; (c) dla asesorów medycznych władzy uprawnionej do licencjonowania i właściwemu organowi/organom sprawującemu nadzór nad centrami medycyny lotniczej(AeMC(s)) lub lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej (AME(S)), do których złożono wnioski o wydanie orzeczenia lekarskiego 1. klasy, w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego wdrożenia rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011.

AMC3 ARA.MED.160(c) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych

Decyzja ED 2019/002/R

KORZYSTANIE Z EUROPEJSKIEJ BAZY DANYCH LOTNICZO-LEKARSKICH (EAMR)

Właściwy organ powinien zapewnić, aby:

- (a) cały personel mający dostęp do EAMR był przeszkolony i biegły w korzystaniu z systemu oraz posiadał niezbędną wiedzę do wdrażania obowiązujących przepisów o ochronie danych;
- (b) nadzór nad osobami i organizacjami, z zastrzeżeniem rozporządzenia (UE) 2018/1139 oraz aktów delegowanych i wykonawczych przyjętych na jego podstawie, obejmował ocenę zgodności z przepisami w zakresie stosowania i funkcjonowania EAMR.

AMC1 ARA.MED.160(d) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych*Decyzja ED 2019/002/R***REJESTR WNIOSKODAWCY**

Każdy właściwy organ powinien zapewnić, aby:

- (a) dla każdego wnioskodawcy ubiegającego się o wydanie orzeczenia lekarskiego 1. klasy w EAMR tworzony był niepowtarzalny rejestr osobowy, zawierający dane osobowe kategorii 1 wymienione w ARA.MED.160(b)(1). Rejestr ten jest określany jako „rejestr wnioskodawcy”;
- (b) rejestrem wnioskodawcy zarządzać zgodnie z obowiązującymi przepisami (zwykle w celu wstawiania, aktualizowania, przeglądania, walidacji danych itp.);
- (c) wnioskodawcy przysługiwało prawo do uzyskania, bez zbędnej zwłoki, sprostowania dotyczących go niedokładnych danych osobowych oraz, biorąc pod uwagę cele EAMR, wnioskodawcy przysługiwało prawo do uzupełnienia niekompletnych danych osobowych. Takie korekty powinny być również odzwierciedlone w powiązanej dokumentacji prowadzonej zgodnie z ARA.MED.150.
- (d) dane zarejestrowane w EAMR były kompletne, jeśli mają znaczenie dla celów EAMR, jak opisano w AMC1 ARA.MED.160(b).

AMC2 ARA.MED.160(d) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych*Decyzja ED 2019/002/R***PRZYWRÓCENIE SPRAWNOŚCI SYSTEMU**

Właściwy organ powinien dopilnować, aby orzeczenia lekarskie 1. klasy wydane lub zmienione, które nie zostały odpowiednio zarejestrowane w EAMR, z powodu niesprawności systemu, zostały wprowadzone do EAMR bez zbędnej zwłoki po przywróceniu systemu.

AMC1 ARA.MED.160(h) Wymiana informacji dotyczących orzeczeń lotniczo-lekarskich za pośrednictwem centralnej bazy danych*Decyzja ED 2019/002/R***INFORMACJE WNIOSKODAWCÓW**

Właściwy organ powinien zapewnić co najmniej:

- (a) Najpóźniej w momencie tworzenia rejestru wnioskodawcy, powinni oni zostać poinformowani:
 - (1) że ich dane osobowe wymienione w ARA.MED.160 lit. b) pkt 1 będą przetwarzane zgodnie z prawem w centralnym repozytorium europejskim, zgodnie z art. 72 rozporządzenia (UE) 2018/1139 i ARA.GEN.200 c) i ARA.MED.160 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011.

- (2) że celem przetwarzania jest weryfikacja, czy informacje dotyczące ich poprzednich orzeczeń lekarskich, zawarte w oświadczeniu złożonym zgodnie z MED.A.035 lit. b) pkt 2, są zgodne z dokumentacją dostępną dla wszystkich właściwych organów zgodnie z ARA.MED.150;
 - (3) dane kontaktowe inspektora ochrony danych, jeśli ma to zastosowanie;
 - (4) że dane osobowe przechowywane się przez okres określony zgodnie z ARA.MED.160(g);
 - (5) o istnieniu prawa do żądania dostępu do danych osobowych oraz ich poprawiania;
 - (6) dane kontaktowe administratora danych;
 - (7) prawo do złożenia skargi do właściwego organu ochrony danych zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych;
 - (8) że dostęp do danych osobowych zawartych w EAMR jest ograniczony do upoważnionego personelu zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1178/2011.
- (b) Składając wniosek o wydanie orzeczenia lekarskiego 1. klasy, wnioskodawców należy poinformować, że dane kategorii 2 ich orzeczenia lekarskiego, wymienione w ARA.MED.160 (b)(2), będą przetwarzane w celu sprawdzenia, czy informacje podane w oświadczeniu, w odniesieniu do poprzednich orzeczeń lekarskich, są zgodne z informacjami dostępnymi w EAMR.

SEKCJA II - Lekarze orzecznicy medycyny lotniczej (AME)

ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub zmiany certyfikatu lekarza orzecznika przeprowadzającego badania lotniczo-lekarskie (AME)

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Bez uszczerbku dla przepisów określonych w pkt ARA.GEN.315 stosuje się wszystkie poniższe zasady:

- (a) właściwy organ musi dopilnować, aby przed wydaniem, przedłużeniem, wznowieniem lub rozszerzeniem przywilejów wynikających z certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej kandydaci wykazali swoje kompetencje lotniczo-lekarskie zgodnie z pkt MED.D.030 lit. a) pkt 6 i lit. b) pkt 5 załącznika IV;
- (b) właściwy organ musi posiadać procedurę zapewniającą przedstawienie mu przed wydaniem certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej dowodów, że gabinet lekarza orzecznika medycyny lotniczej jest odpowiednio wyposażony i istnieją odpowiednie procesy przeprowadzania badań lotniczo-lekarskich objętych zakresem certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej, o który wystąpiono. W przypadku, gdy lekarz orzecznik medycyny lotniczej prowadzi praktykę lekarską w kilku miejscach, w certyfikacie lekarza orzecznika medycyny lotniczej podaje się je wszystkie;
- (c) w przypadku kandydatów, o których mowa w pkt MED.D.020 lit. aa) załącznika IV, właściwy organ może uwzględnić szkolenie w zakresie medycyny lotniczej ukończone przez wnioskodawcę poza terytoriami, za które państwa członkowskie są odpowiedzialne na mocy konwencji chicagowskiej, pod warunkiem że właściwy organ wykona wszystkie następujące działania:
 - (1) ocenił i sprawdził, czy program nauczania jest równoważny kursom szkoleniowym w dziedzinie medycyny lotniczej dostępnym w państwach członkowskich;
 - (2) zapewnił wnioskodawcy specjalny moduł szkoleniowy w zakresie wymagań lotniczo-lekarskich wyszczególnionych w załączniku IV (część MED);
- (d) po uzyskaniu pewności, że dany lekarz orzecznik medycyny lotniczej (AME) spełnia obowiązujące wymagania, właściwy organ musi wydać, przedłużyć, wznowić lub wymienić certyfikat AME na okres nieprzekraczający trzech lat, korzystając z formularza ustanowionego w dodatku VII.

AMC1 ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej*Decyzja ED 2025/002/R***INSPEKCJA GABINETU LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYNY LOTNICZEJ (AME)**

Na wniosek o wydanie, przedłużenie, wznowienie lub zmianę certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej, właściwy organ powinien przeprowadzić inspekcję gabinetu lekarza orzecznika medycyny lotniczej w celu zweryfikowania zgodności z przepisami zawartymi w ARA.MED.200.

W przypadku osób ubiegających się o certyfikat lekarza orzecznika medycyny lotniczej z przywilejami wyłącznie do certyfikacji w zakresie medycyny lotniczej dla 2. klasy, dopuszczalna może być wirtualna inspekcja pomieszczeń lekarza orzecznika medycyny lotniczej. W przypadku wątpliwości dotyczących zgodności z niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić inspekcję na miejscu.

AMC2 ARA.MED.200 Procedura wydawania, przedłużania, wznowiania lub wymiany certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej*Decyzja ED 2025/002/R*

Właściwy organ powinien wdrożyć procedurę weryfikacji:

- (a) w przypadku pierwszego wydania lub rozszerzenia certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej, dowodów świadczących o pomyślnym ukończeniu zatwierdzonego kursu szkolenia w zakresie medycyny lotniczej zgodnie z uprawnieniami certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej, o który się ubiega;
- (b) w przypadku przedłużenia lub wznowienia certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej, dowodów świadczących o odbyciu szkolenia odświeżającego i utrzymywaniu kompetencji w zakresie medycyny lotniczej.

ARA.MED.240 Lekarze medycyny ogólnej korzystający ze swoich przywilejów zgodnie z pkt MED.A.040 załącznika IV (część MED)*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Właściwy organ państwa członkowskiego musi powiadomić Agencję i właściwe organy innych państw członkowskich o tym, czy lekarze medycyny ogólnej mogą przeprowadzać na jego terytorium badania lotniczo-lekarskie kwalifikujące do uzyskania licencji pilota lekkich statków powietrznych (LAPL).

ARA.MED.245 Ciągły nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i lekarzami medycyny ogólnej*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Opracowując program stałego nadzoru, o którym mowa w pkt ARA.GEN.305, właściwy organ bierze pod uwagę:

- (1) liczbę lekarzy orzeczników medycyny lotniczej i lekarzy medycyny ogólnej korzystających ze swoich przywilejów na terytorium, na którym właściwy organ sprawuje nadzór;
- (2) liczbę lekarzy orzeczników medycyny lotniczej certyfikowanych przez właściwe organy innych państw członkowskich, korzystających ze swoich przywilejów na terytorium, na którym właściwy organ sprawuje nadzór;
- (3) opartą na analizie ryzyka ocenę działalności lekarzy orzeczników medycyny lotniczej i lekarzy medycyny ogólnej.

ARA.MED.246 Wspólny nadzór nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i centrami medycyny lotniczej*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Bez uszczerbku dla przepisów określonych w pkt ARA.GEN.300 lit. e):

- (a) w przypadku gdy lekarz orzecznik medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej prowadzi działalność w więcej niż jednym państwie członkowskim, właściwy organ, który certyfikował lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej, musi posiadać procedurę zapewniającą wymianę informacji zgodnie z pkt ARA.GEN.200 lit. c) i pkt ARA.GEN.300 lit. d) i e) z właściwym organem innego państwa członkowskiego lub innych państw członkowskich, w których lekarz orzecznik medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej prowadzi działalność. Procedurę tę uzgadniają zaangażowane właściwe organy;
- (b) w przypadku, o którym mowa w lit. a), właściwy organ innego państwa członkowskiego lub innych państw członkowskich, w których lekarz orzecznik medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej prowadzi działalność, przekazuje wszystkie informacje istotne dla nadzoru nad lekarzem orzecznikiem medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej właściwemu organowi, który certyfikował lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub centrum medycyny lotniczej.

AMC1 ARA.MED.246 Sprawowanie nadzoru kooperacyjnego nad lekarzami orzecznikami medycyny lotniczej i centrami medycyny lotniczej*Decyzja ED 2025/002/R*

Procedura nadzoru kooperacyjnego może obejmować zadania związane z nadzorem, które mają być podejmowane przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym lekarz medycyny lotniczej/centrum medycyny lotniczej ma swoje dodatkowe miejsce prowadzenia działalności.

Wyniki nadzoru powinny być udostępniane właściwym organom zaangażowanych państw członkowskich.

ARA.MED.250 Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)*Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

- (a) Właściwy organ ogranicza, zawiesza lub cofa certyfikat lekarza orzecznika medycyny lotniczej w następujących okolicznościach:
- (1) lekarz orzecznik medycyny lotniczej nie spełnia obowiązujących wymagań;
 - (2) niespełnienia kryteriów wydania certyfikatu lub jego przedłużenia;
 - (3) uchybienia w prowadzeniu dokumentacji lotniczo-lekarskiej lub przedłożenia nieprawidłowych danych lub informacji;
 - (4) sfałszowania danych medycznych, orzeczeń lub dokumentacji;
 - (5) ukrywania faktów odnoszących się do wniosku o wydanie orzeczenia lotniczo-lekarskiego, świadectwa zdrowia lub do posiadaczy takiego orzeczenia/świadectwa bądź przedkładanie właściwemu organowi nieprawdziwych lub prowadzących do obejścia prawa oświadczeń lub deklaracji;
 - (6) niewyeliminowania nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli gabinetu lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME);
 - (7) na wniosek lekarza orzecznika medycyny lotniczej posiadającego certyfikat;
 - (8) wszelkie elementy kontekstu operacyjnego lekarza orzecznika medycyny lotniczej, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni negatywny wpływ na bezpieczeństwo lotu.
- (b) Certyfikat lekarza orzecznika medycyny lotniczej uznaje się za nieważny, a właściwy organ niezwłocznie je cofa, w jednej z następujących okoliczności:
- (1) utraty prawa do wykonywania zawodu lekarza; lub
 - (2) usunięcia z rejestru lekarzy.
- (c) Właściwy organ posiada procedurę wyszukiwania unieważnionych certyfikatów lekarza orzecznika medycyny lotniczej, aktualizuje wykaz lekarzy orzeczników

medycyny lotniczej i odpowiednio informuje właściwe organy pozostałych państw członkowskich.

AMC1 ARA.MED.250(a) Ograniczanie, zawieszanie lub cofanie certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)

Decyzja ED 2025/002/R

- (a) Właściwy organ powinien rozważyć, jako część oceny zgodności, zgodność z obowiązującymi przepisami wykonawczymi i akceptowalnymi sposobami zapewnienia zgodności, a także krajowymi procedurami ustanowionymi w celu wdrożenia odpowiednich wymagań.
- (b) Właściwy organ powinien rozważyć poziom kompetencji w zakresie medycyny lotniczej jako jedno z kryteriów kontynuacji certyfikacji.

ARA.MED.255 Środki wykonawcze

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Jeśli podczas nadzoru lub w inny sposób zostaną znalezione dowody wskazujące na niespełnienie obowiązujących wymagań przez centrum medycyny lotniczej, lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub lekarza medycyny ogólnej, właściwy organ musi posiadać procedurę przeglądu orzeczeń lekarskich wydanych przez dane centrum medycyny lotniczej, danego lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub lekarza medycyny ogólnej i może je w razie konieczności unieważnić w celu zapewnienia bezpieczeństwa latania.

W przypadku orzeczeń lekarskich wydawanych wnioskodawcom, których władza uprawniona do licencjonowania nie jest właściwym organem, który wydał orzeczenie lekarskie, ten właściwy organ informuje i wymienia odpowiednie informacje z konsultantem medycznym władzy uprawnionej do licencjonowania danego posiadacza orzeczenia lekarskiego.

SEKCJA III - Poświadczanie stanu zdrowia

ARA.MED.315 Przegląd dokumentacji medycznej

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Władza uprawniona do licencjonowania musi wdrożyć procedurę umożliwiającą konsultantowi medycznemu następujące czynności:

- (a) dokonywanie przeglądu dokumentacji medycznej i ocen przekazanych przez centra medycyny lotniczej, lekarzy orzeczników medycyny lotniczej oraz lekarzy medycyny ogólnej, a także informowanie ich o wszelkich niespójnościach, błędach lub pomyłkach, które wystąpiły w procesie oceniania;
- (aa) podejmowanie odpowiednich działań naprawczych w związku z wszelkimi stwierdzonymi niespójnościami, pomyłkami lub błędami;
- (b) na wniosek lekarzy orzeczników medycyny lotniczej i centrów medycyny lotniczej pomaga im w wątpliwych i skomplikowanych przypadkach przy podejmowaniu decyzji dotyczących zdolności do wykonywania czynności lotniczych.

AMC1 ARA.MED.315(a) Przegląd dokumentacji medycznej

Decyzja ED 2025/002/R

INFORMACJE OGÓLNE

- (a) Proces przeglądu dokumentacji medycznej i ocen przekazanych przez centra medycyny lotniczej, lekarzy orzeczników medycyny lotniczej oraz lekarzy medycyny ogólnej powinien mieć na celu sprawdzenie całej dokumentacji.
- (b) Sekcja medycyny lotniczej władzy uprawnionej do licencjonowania powinna wdrożyć proces oceny wyników dla lekarzy orzeczników medycyny lotniczej, aby uwzględnić proporcje wykrytych niespójności lub błędów, oszacować odpowiednio ich rozmiar i rozważyć działania naprawcze.
- (c) Sekcja medycyny lotniczej władzy uprawnionej do licencjonowania powinna wdrożyć proces przeglądu medycznego wszystkich raportów z badań i ocen otrzymanych od centrów medycyny lotniczej, lekarzy orzeczników medycyny lotniczej i lekarzy medycyny ogólnej certyfikowanych przez właściwy organ innego państwa członkowskiego.

ARA.MED.325 Procedura dodatkowego przeglądu

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Właściwy organ musi ustanowić procedurę przeglądu wątpliwych i złożonych przypadków oraz przypadków, w których wnioskodawca zwraca się o ponowne rozpatrzenie jego sytuacji zgodnie z mającymi zastosowanie wymaganiami medycznymi i uznanymi opiniami lekarskimi określonymi w pkt MED.A.010 załącznika IV (część MED).

AMC1 ARA.MED.325 Procedura dodatkowego przeglądu*Decyzja ED 2025/002/R*

- (a) Procedura dodatkowego przeglądu powinna określać:
 - (1) ustanowienie komisji ds. przeglądu i jej skład;
 - (2) sposób zarządzania potencjalnym konfliktem interesów;
 - (3) sposób wdrażania uznanych opinii lekarskich sformułowanych przez komisję ds. przeglądu.
- (b) Skład komisji ds. przeglądu powinien zostać ustalony przez sekcję medycyny lotniczej organu uprawnionego do wydawania licencji. Skład może być uzgodniony z konsultantem medycznym i obejmować, między innymi:
 - (1) ekspertów medycyny klinicznej zgodnie ze sprawą;
 - (2) innych ekspertów technicznych zgodnie ze sprawą;
 - (3) ekspertów medycyny lotniczej;
 - (4) lekarzy orzeczników medycyny lotniczej z przywilejami zgodnymi z klasą na danym orzeczeniu lotniczo-lekarskim, inni niż lekarze orzecznicy medycyny lotniczej zaangażowani w ocenę sprawności wnioskodawcy.

PODCZĘŚĆ DTO - SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE ZADEKLAROWANYCH ORGANIZACJI SZKOLENIA (DTO)

ARA.DTO.100 Deklaracja składana właściwemu organowi

Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359

- (a) Po otrzymaniu deklaracji od DTO właściwy organ sprawdza, czy deklaracja ta zawiera wszystkie informacje wyszczególnione w załączniku VIII (część DTO) pkt DTO.GEN.115, i potwierdza otrzymanie deklaracji, w tym przyznanie indywidualnego numeru referencyjnego DTO przedstawicielowi DTO.
- (b) Jeżeli deklaracja nie zawiera wymaganych informacji lub zawiera informacje wskazujące na brak zgodności z zasadniczymi wymogami załącznika IV do rozporządzenia (UE) 2018/1139, wymogami załącznika I (część FCL) i załącznika VIII (część DTO) do niniejszego rozporządzenia lub wymogami załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 oraz załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976, właściwy organ postępuje zgodnie z pkt ARA.GEN.350 lit. da).

AMC1 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

Decyzja ED 2018/009/R

POTWIERDZENIE OTRZYMANIA DEKLARACJI

Właściwy organ powinien potwierdzić DTO na piśmie otrzymanie deklaracji w ciągu 10 dni roboczych.

GM1 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

Decyzja ED 2018/009/R

PRYZNANIE INDYWIDUALNEGO NUMERU REFERENCYJNEGO DTO

Zaleca się tworzenie numerów referencyjnych DTO rozpoczynając od kodu kraju ONZ dla właściwego organu Państwa, do którego wysyłana jest deklaracja, po którym następuje termin „.DTO.” i numer kolejny (na przykład: AT.DTO.001).

GM2 ARA.DTO.100(a) Deklaracja składana właściwemu organowi

Decyzja ED 2018/009/R

Weryfikacja dokonana przez właściwy organ po otrzymaniu deklaracji nie oznacza inspekcji. Ma ona na celu sprawdzenie, czy deklaracja jest zgodna z obowiązującymi wymaganiami.

ARA.DTO.105 Zmiany w deklaracjach*Rozporządzenie (UE) Nr 2018/1119*

Po otrzymaniu powiadomienia o zmianach w informacjach podanych w deklaracji DTO właściwy organ podejmuje działania zgodnie z pkt ARA.DTO.100.

ARA.DTO.110 Weryfikacja zgodności programu szkolenia*Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359*

- (a) Po otrzymaniu od DTO jej programu szkolenia oraz jakichkolwiek informacji o zmianach w tym programie, zgłoszonych zgodnie z pkt DTO.GEN.115 lit. c) załącznika VIII (część DTO), lub po otrzymaniu wniosku DTO o zatwierdzenie jej programu szkolenia, przedłożonego mu zgodnie z pkt DTO.GEN.230 lit. c) tego załącznika, właściwy organ sprawdza zgodność tych programów szkolenia z wymogami, odpowiednio, załącznika I (część FCL), załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 i załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976.
- (b) W przypadku uznania, że program szkolenia DTO oraz wszelkie późniejsze zmiany w nim są zgodne z tymi wymaganiami, właściwy organ powiadamia o tym przedstawiciela DTO na piśmie lub, w przypadku, o którym mowa w załączniku VIII (część DTO) pkt DTO.GEN.230 lit. c), zatwierdza program szkolenia. Do celów takiego zatwierdzenia właściwy organ korzysta z formularza zawartego w dodatku VIII do niniejszego załącznika (część ARA).
- (c) W przypadku stwierdzenia braku zgodności właściwy organ podejmuje działania zgodnie z pkt ARA.GEN.350 lit. da) lub, w przypadku, o którym mowa w załączniku VIII (część DTO) pkt DTO.GEN.230 lit. c), odrzuca wniosek o zatwierdzenie programu szkolenia.

AMC1 ARA.DTO.110 Weryfikacja zgodności programu (-ów) szkolenia*Decyzja ED 2018/009/R*

Bez uszczerbku dla krajowych przepisów dotyczących procedur administracyjnych, oraz jeżeli program szkolenia nie został wcześniej zweryfikowany pod kątem zgodności z częścią FCL (AMC1 DTO.GEN.115(c)), po otrzymaniu wstępnej deklaracji, właściwy organ powinien zweryfikować zgodność programu(-ów) szkolenia dołączonego(-ych) do tej deklaracji w ciągu 6 miesięcy od daty potwierdzenia otrzymania deklaracji zgodnie z pkt ARA.DTO.100(a).

DODATKI DO ZAŁĄCZNIKA VI**Dodatek I do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Licencja załogi lotniczej***Rozporządzenie (UE) 2024/2076*

Licencje załogi lotniczej wydawane przez państwo członkowskie zgodnie z załącznikiem I (część FCL), załącznikiem III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 lub załącznikiem III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976 muszą być zgodne z następującą specyfikacją:

- (a) Treść. Podany numer punktu musi być zawsze wydrukowany w połączeniu z nagłówkiem danego punktu. Punkty I–XI mają charakter stały, a punkty XII–XIV mają charakter zmienny i mogą zostać ujęte w oddzielnej lub dającej się odłączyć części głównego formularza. Każda oddzielna lub dająca się odłączyć część musi być wyraźnie oznaczona jako część licencji.

(1) Punkty stałe:

- (I) państwo wydania licencji;
- (II) tytuł licencji;
- (III) numer seryjny licencji rozpoczynający się od określenia kraju wydania licencji za pomocą kodu państwa wg ONZ, po którym następuje odpowiednio „FCL”, „BFCL” lub „SFCL” i kod składający się z cyfr arabskich lub liter alfabetu łacińskiego;
- (IV) nazwisko i imię posiadacza (zapisane alfabetem łacińskim, również wtedy, gdy w języku narodowym danego kraju używa się alfabetu innego niż łaciński);
- (IVa) data urodzenia;
- (V) adres posiadacza;
- (VI) narodowość posiadacza;
- (VII) podpis posiadacza;
- (VIII) właściwy organ i, jeśli jest to konieczne, warunki wydania licencji;
- (IX) poświadczenie ważności oraz wydane posiadaczowi upoważnienie do korzystania z przyznaných uprawnień;
- (X) podpis urzędnika wydającego licencję i data wydania; oraz
- (XI) odcisk pieczęci lub stempla właściwego organu.

(2) Punkty zmienne:

- (XII) uprawnienia, certyfikaty i – w przypadku balonów oraz szybowców – przywileje: klasa, typ, uprawnienia instruktorskie itd., wraz z datami wygaśnięcia, stosownie do przypadku. Przywileje radiotelefoniczne

(R/T) mogą zostać uwzględnione na formularzu licencji lub w oddzielnym certyfikacie;

(XIII) uwagi: tj. specjalne wpisy dotyczące ograniczeń i uprawnień uzupełniających związanych z przywilejami, w tym wpisy dotyczące biegłości językowej, uwagi dotyczące automatycznego uznawania licencji; oraz

(XIV) wszelkie inne informacje wymagane przez właściwy organ (np. miejsce urodzenia/pochodzenia).

- (b) Materiał. Papier lub inny wykorzystywany materiał musi uniemożliwiać wprowadzanie jakichkolwiek zmian lub usunięcie wpisu lub umożliwiać łatwe rozpoznanie wprowadzonych zmian lub usuniętych fragmentów. W celu dodania lub usunięcia wpisu na formularzu wymagane jest uzyskanie wyraźnego upoważnienia od właściwego organu.
- (c) Język. Licencja musi być sporządzona w języku(-ach) narodowym(-ych), języku angielskim i innych językach uznanych przez właściwy organ za odpowiednie.

Strona tytułowa.

Nazwa i logo właściwego organu	Wymagania
(W języku angielskim i w języku(-ach) określonym(-ch) przez właściwy organ)	
UNIA EUROPEJSKA	
(Wyłącznie w języku angielskim)	W przypadku państw spoza UE słowa »Unia Europejska« należy skreślić.
LICENCJA ZAŁOGI LOTNICZEJ	
(W języku angielskim i w języku(-ach) określonym(-ch) przez właściwy organ)	Wymiary każdej strony odpowiadają jednej ósmej strony A4.
► ⁽¹⁾ Wydana zgodnie z częścią FCL/częścią BFCL/częścią SFCL (wyrażenie niemające zastosowania należy usunąć) ◄	
Niniejsza licencja jest zgodna z normami ICAO, z wyjątkiem przywilejów wynikających z licencji LAPL i z uprawnień EIR.	
(W języku angielskim i w języku(-ach) określonym(-ch) przez właściwy organ)	
Formularz 141 EASA Wydanie 2	

Strona 2

I	Państwo wydania licencji	Wymagania
III	Numer licencji	⁽¹⁾ Numer seryjny licencji zawsze rozpoczyna się od określenia kraju wydania licencji za pomocą kodu państwa wg ONZ, po którym następuję odpowiednio »FCL«, »BFCL« lub »SFCL«. ◀
IV	Nazwisko i imię posiadacza	
IVa	Data urodzenia (zob. instrukcje)	Należy użyć standardowego formatu daty, tj. dd/mm/rrrr.
XIV	Miejsce urodzenia	
V	Adres posiadacza: Ulica, miejscowość, rejon, kod pocztowy	
VI	Obywatelstwo	
VII	Podpis posiadacza	
VIII	Właściwy organ wydający licencję Np. niniejsza licencja CPL(A) została wydana na podstawie licencji ATPL wydanej przez (państwo trzecie)	
X	Podpis urzędnika wydającego licencję i data wydania	
XI	Odcisk pieczęci lub stempla właściwego organu wydającego licencję	

Strona 3

II	Titlurile licenței, data eliberării inițiale și codul țării	⁽¹⁾ Stosowane skróty muszą być zgodne z częścią FCL (np. PPL(H), ATPL(A) itd.), częścią BFCL i częścią SFCL. ◀ Trebuie utilizat formatul standard de date zz/ll/aaaa, integral.
IX	Valabilitate: Privilegiile licenței se exercită numai dacă titularul deține un certificat medical valabil pentru privilegiul cerut. Titularul licenței poartă asupra sa un document care conține o fotografie, în scopul identificării sale.	Acest document nu este specificat, însă atunci când se călătorește în afara statului emitent al licenței este suficient un pașaport.
XII	Privilegii de radiotelefonie: Titularul prezentei licențe a demonstrat competențe de operare a echipamentelor R/T la bordul aeronavelor în [a se specifica limba (limbile)].	
XIII	Observații: Competență lingvistică: [limbă (limbi)/nivel/data valabilității]	Aici se introduc toate informațiile suplimentare necesare referitoare la licență și privilegiile prevăzute de OACI sau de directivele/regulamentele CE sau UE. Se includ atestarea (atestările) competenței lingvistice, nivelul și data de valabilitate. În cazul LAPL: LAPL care nu au fost eliberate în conformitate cu standardele OACI. ⁽²⁾ W przypadku SPL, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 3b pkt 2 lit. a) rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976: przywileje dotyczące wykonywania lotów akrobacyjnych i chmurowych na szybowcach, jak również dotyczące metod startu zgodnie z pkt SFCL.155, pkt SFCL.200 i pkt SFCL.215 załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976, stosownie do przypadku. ◀

Dodatkowe strony – Wymagania:

Strony 1, 2, i 3 licencji muszą być zgodne z formatem określonym we wzorze przedstawionym w niniejszym punkcie. Właściwy organ dołącza dodatkowe dostosowane do indywidualnych potrzeb strony zawierające tabele przynajmniej z następującymi informacjami:

- uprawnienia, certyfikaty, upoważnienia, uprawnienia uzupełniające i przywileje,
- daty wygaśnięcia uprawnień oraz przywilejów wynikających z uprawnień instruktorskich i upoważnień egzaminatora,
- daty badań lub sprawdzianów,
- uwagi i ograniczenia (ograniczenia operacyjne),
- pola przewidziane na numer uprawnienia/upoważnienia i podpis instruktora lub egzaminatora, stosownie do przypadku,
- skróty.

Te dodatkowe strony są przeznaczone do użytku przez właściwy organ lub specjalnie upoważnionych w tym celu instruktorów lub egzaminatorów.

Wpisów dotyczących wydania po raz pierwszy uprawnień, upoważnień lub certyfikatów dokonuje właściwy organ. Wpisów o przedłużeniu lub wznowieniu uprawnień, upoważnień lub certyfikatów dokonuje właściwy organ lub specjalnie upoważnieni w tym celu instruktorzy lub egzaminatorzy.

Ograniczenia operacyjne wyszczególnia się w „Uwagach/Ograniczeniach” odnoszących się do danego ograniczonego przywileju, np. test umiejętności wykonywania lotów według wskazań przyrządów (IR) przeprowadzony z udziałem drugiego pilota, uprawnienia instruktażowe graniczone do jednego typu statku powietrznego.

Uprawnienia, które nie są ważne, mogą zostać usunięte z licencji przez właściwy organ.

AMC1 do Dodatku I do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Licencja załogi lotniczej

Decyzja ED 2018/011/R

W przypadku korzystania z przywilejów poza terytorium Unii, do którego stosuje się Traktat, w odniesieniu do statku powietrznego zarejestrowanego w Państwie Członkowskim innym niż to, które wydało licencję załogi lotniczej, w punkcie XIII licencji należy dodać następującą uwagę: „Niniejsza licencja jest automatycznie uznawana za ważną zgodnie z załącznikiem ICAO do niniejszej licencji.”

Dodatek II do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Standardowy wzór świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego opracowany przez EASA

Rozporządzenie (UE) Nr 2015/445

Świadectwa dopuszczenia do pracy personelu pokładowego wydawane w państwie członkowskim zgodnie z częścią CC muszą być zgodne z następującymi specyfikacjami:

1. ŚWIADECTWO DOPUSZCZENIA DO PRACY PERSONELU POKŁADOWEGO Wydane zgodnie z częścią CC 2. Numer referencyjny: 3. Państwo wydania: 4. Pełne nazwisko i imię posiadacza: 5. Data i miejsce urodzenia: 6. Obywatelstwo: 7. Podpis posiadacza: 8. Właściwy organ: 9. Organ wydający świadectwo: <i>Oficjalna pieczęć, oficjalny stempel lub oficjalne logo</i> 10. Podpis urzędnika wydającego: 11. Data wydania: 12. Posiadacz świadectwa może korzystać ze swoich praw jako członek personelu pokładowego zaangażowany w operacje zarobkowego transportu lotniczego, jeśli spełnia wymagania określone w części CC odnoszące się do stałej sprawności i ważności kwalifikacji dla typu statku powietrznego. Formularz 142 EASA Wydanie 1

Instrukcje:

- (a) Świadectwo dopuszczenia do pracy personelu pokładowego obejmuje wszystkie punkty wyszczególnione w formularzu 142 EASA zgodnie z instrukcjami zawartymi w punktach 1–12 wskazanymi poniżej.
- (b) Wymiary świadectwa wynoszą 105mm × 74mm (jedna ósma arkusza A4) lub 85mm × 54mm; wykorzystany materiał musi uniemożliwiać wprowadzanie jakichkolwiek zmian lub usunięcie fragmentu bądź pozwalać na łatwe rozpoznanie wprowadzonych zmian lub usuniętych fragmentów.
- (c) Dokument musi być wydany w języku angielskim i innych językach uznanych za odpowiednie przez właściwy organ.
- (d) Dokument musi być wydany przez właściwy organ lub organizację uprawnioną do wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego. W przypadku gdy dokument wydaje organizacja uprawniona do wydawania świadectw dopuszczenia do pracy personelu pokładowego, należy podać numer referencyjny zatwierdzenia wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego.
- (e) Świadectwo dopuszczenia do pracy personelu pokładowego jest uznawane we wszystkich państwach członkowskich i nie ma potrzeby wymiany dokumentu w przypadku wykonywania pracy w innym państwie członkowskim.

- Punkt 1: Tytuł „ŚWIADECTWO DOPUSZCZENIA DO PRACY PERSONELU POKŁADOWEGO” i odniesienie do części CC.
- Punkt 2: numer referencyjny świadectwa musi rozpoczynać się od kodu państwa wg ONZ odpowiadającego danemu państwu członkowskiemu, po którym następują co najmniej dwie ostatnie cyfry roku wydania i indywidualny numer referencyjny ustanowiony przez właściwy organ (np. BE-08-xxxx).
- Punkt 3: Państwo członkowskie, w którym zostało wydane świadectwo.
- Punkt 4: Pełne nazwisko i imię wskazane w oficjalnym dokumencie tożsamości posiadacza.
- Punkt 5 i 6: Data i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo wskazane w oficjalnym dokumencie tożsamości posiadacza.
- Punkt 7: Podpis posiadacza.
- Punkt 8: Należy podać dane identyfikacyjne właściwego organu państwa członkowskiego, w którym świadectwo zostało wydane, tj. pełną nazwę właściwego organu, adres pocztowy oraz oficjalną pieczęć, stempel lub logo, w zależności od przypadku.
- Punkt 9: Jeśli właściwy organ jest organem wydającym świadectwo, należy wpisać „właściwy organ” oraz odcisnąć oficjalną pieczęć, oficjalny stempel lub oficjalne logo. W takim przypadku w gestii właściwego organu pozostaje decyzja, czy odcisnąć swoją oficjalną pieczęć, swój oficjalny stempel lub swoje oficjalne logo również w punkcie 8.
- Punkt 10: Podpis urzędnika działającego w imieniu organu wydającego świadectwo.
- Punkt 11: Należy użyć standardowego formatu daty, tj. dzień/miesiąc/pełen rok (np. 22/02/2008).
- Punkt 12: Treść podaną w języku angielskim należy w pełni i dokładnie przetłumaczyć na inne języki uznane za odpowiednie przez właściwy organ.

Dodatek III do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Certyfikat dla zatwierdzonych organizacji szkolenia (ATO)

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

Unia Europejska***Właściwy organ****CERTYFIKAT DLA ZATWIERDZONEJ ORGANIZACJI SZKOLENIA**

[NUMER CERTYFIKATU/NUMER REFERENCYJNY]

Na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011 [oraz rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395/rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976 (NALEŻY ODPOWIEDNIO DOSTOSOWAĆ)] i z zastrzeżeniem warunków określonych poniżej, [właściwy organ] niniejszym zaświadcza, że

[NAZWA ORGANIZACJI SZKOLENIOWEJ]

[ADRES ORGANIZACJI SZKOLENIOWEJ]

jako organizacja szkoleniowa certyfikowana zgodnie z częścią ORA posiada przywileje obejmujące prowadzenie kursów szkoleniowych określonych w części FCL, w tym korzystanie z FSTD, zgodnie z wykazem zawartym w załączonym zatwierdzeniu kursu szkoleniowego/kursów szkoleniowych określonych w części BFCL/kursów szkoleniowych określonych w części SFCL [NALEŻY ODPOWIEDNIO DOSTOSOWAĆ].

WARUNKI:

Niniejszy certyfikat jest ograniczony do przywilejów oraz zakresu dotyczących prowadzenia kursów szkoleniowych, w tym korzystania z FSTD, zgodnie z wykazem zawartym w załączonym zatwierdzeniu kursu szkoleniowego.

Niniejsze certyfikat zachowuje ważność dopóty, dopóki zatwierdzona organizacja działa zgodnie z przepisami części ORA, części FCL, części BFCL, części SFCL [NALEŻY ODPOWIEDNIO DOSTOSOWAĆ] i innymi obowiązującymi regulacjami.

Z zastrzeżeniem przestrzegania wyżej wymienionych warunków, niniejszy certyfikat zachowuje ważność, o ile wcześniej nie dojdzie do jego zrzeczenia się, zastąpienia, ograniczenia, zawieszenia lub cofnięcia.

Data wydania:

Podpisano:

[właściwy organ]

* W przypadku państw spoza UE lub EASA słowa „Unia Europejska” należy skreślić.

CERTYFIKAT DLA ZATWIERDZONEJ ORGANIZACJI SZKOLENIA**ZATWIERDZENIE KURSU SZKOLENIOWEGO**

Dodatek certyfikatu ATO nr:

[NUMER CERTYFIKATU/NUMER REFERENCYJNY]

[NAZWA ORGANIZACJI SZKOLENIOWEJ]

uzyskała przywileje dotyczące organizowania i prowadzenia następujących kursów określonych w części FCL/części BFCL/części SFCL [NALEŻY ODPOWIEDNIO DOSTOSOWAĆ] oraz korzystania z następujących FSTD:

Kurs szkoleniowy	Wykorzystywane FSTD, ze wskazaniem kodu literowego ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Zgodnie z certyfikatem kwalifikacji.

Niniejsze zatwierdzenie kursu szkoleniowego zachowuje ważność dopóty, dopóki:

- (a) nie dojdzie do zrzeczenia się, zastąpienia, ograniczenia, zawieszenia lub cofnięcia certyfikatu ATO; oraz
- (b) wszystkie operacje będą przeprowadzane zgodnie z przepisami części ORA/części FCL/części BFCL/części SFCL [NALEŻY ODPOWIEDNIO DOSTOSOWAĆ], innymi obowiązującymi regulacjami oraz, w stosownych przypadkach, procedurami wskazanymi w dokumentacji organizacji zgodnie z częścią ORA.

Data wydania:

Podpisano: [właściwy organ]

W imieniu państwa członkowskiego/EASA

Dodatek IV do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Certyfikat kwalifikacji szkoleniowego urządzenia symulacji lotu*Rozporządzenie (UE) 2024/2076***Wprowadzenie**

Formularz 145 EASA musi być stosowany w celu wydawania certyfikatów kwalifikacji FSTD. Niniejszy dokument musi zawierać specyfikację FSTD, łącznie z wszelkimi ograniczeniami i specjalnymi zezwoleniami lub zatwierdzeniami, które odnoszą się do danego FSTD. Certyfikat kwalifikacji musi być wydany w języku angielskim i innych językach uznanych za odpowiednie przez właściwy organ.

W przypadku rekonfigurowalnych szkoleniowych urządzeń symulacji lotu dla każdego typu statku powietrznego musi być wydany oddzielny certyfikat kwalifikacji. W przypadku kwalifikacji FSTD wyposażonego w inny silnik i różne urządzenia nie wymaga się oddzielnych certyfikatów kwalifikacji. Wszystkie certyfikaty kwalifikacji muszą być opatrzone numerem seryjnym poprzedzonym kodem literowym określonym dla danego FSTD. Kod literowy musi być określony dla właściwego organu wydającego certyfikat.

Unia Europejska (*)**Właściwy organ****CERTYFIKAT KWALIFIKACJI SZKOLENIOWEGO URZĄDZENIA SYMULACJI LOTU**

NUMER REFERENCYJNY:

Na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011 oraz z zastrzeżeniem warunków określonych poniżej [właściwy organ] niniejszym zaświadcza, że

FSTD [TYP I KOD LITEROWY]

znajdujące się w [NAZWA I ADRES ORGANIZACJI]

spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w części OR, z zastrzeżeniem warunków zawartych w załączonej specyfikacji FSTD.

Niniejszy certyfikat kwalifikacji zachowuje ważność dopóty, dopóki FSTD i posiadacz certyfikatu kwalifikacji spełniają obowiązujące wymagania określone w części OR oraz o ile wcześniej nie dojdzie do zrzeczenia się, zastąpienia, zawieszenia lub cofnięcia go.

Data wydania:

Podpisano:

(*) W przypadku państw spoza UE lub EASA słowa „Unia Europejska” należy skreślić.

[właściwy organ]**CERTYFIKAT KWALIFIKACJI FSTD: [numer referencyjny]****SPECYFIKACJE FSTD**

- A. Typ lub wersja statku powietrznego:
- B. Poziom kwalifikacji szkoleniowego urządzenia symulacji lotu (FSTD):
- C. Podstawowy dokument referencyjny:
- D. System wizualizacji:
- E. System ruchu:
- F. Wyposażenie silnika:
- G. Wyposażenie w przyrządy:
- H. Wyposażenie w system ACAS:
- I. Uskok wiatru:
- J. Dodatkowa możliwość:
- K. Ograniczenia:

L. Wytyczne dotyczące szkolenia, egzaminowania i kontroli					
CAT I	RVR	m	DH	stopa	
CAT II	RVR	m	DH	stopa	
CAT III	RVR	m	DH	stopa	
najniższe minimum					
Start przy ograniczonej widzialności RVR m					
Bieżąca praktyka					
Szkolenie z IFR/kontrola IFR					/
Uprawnienie na typ					
Kontrola umiejętności					
Podejście z autopilotem					
Układ automatycznego lądowania/system naprowadzania					/
ACAS I/II					/
System ostrzegania przed uskokami wiatru/predykcyjny system ostrzegania przed uskokami wiatru					/
Radar WX					
Wskaźnik przezierny typu HUD/system naprowadzania na wysokości głowy					/
System nawigacyjny FANS					
System ostrzegania o bliskości ziemi (GPWS)/Wzmocniony system ostrzegania o bliskości ziemi (EGPWS)					/
Funkcja ETOPS					
GPS					
Inne					

Data wydania:

Podpisano:

W imieniu państwa członkowskiego/EASA

Dodatek V do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA - Certyfikat dla centrów medycyny lotniczej (AeMCs)

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

CERTYFIKAT DLA CENTRÓW MEDYCyny LOTNICZEJ (AeMCs)**Unia Europejska ⁽¹⁾****Właściwy organ****CERTYFIKAT DLA CENTRUM MEDYCyny LOTNICZEJ****ODNIESIENIE:**

Na mocy rozporządzenia Komisji (UE) 1178/2011 i rozporządzenia (UE) 2015/340 ⁽²⁾ oraz z zastrzeżeniem warunków określonych poniżej [właściwy organ] niniejszym zaświadcza, że

[NAZWA ORGANIZACJI]

[ADRES ORGANIZACJI]

jako centrum medycyny lotniczej certyfikowane zgodnie z częścią ORA posiada uprawnienia do wykonywania czynności, których zakres jest wyszczególniony w załączonych warunkach zatwierdzenia.

WARUNKI:

1. Niniejszy certyfikat jest ograniczony do zakresu określonego w sekcji dotyczącej zatwierdzenia znajdującej się w zatwierdzonym podręczniku organizacji.
2. Niniejszy certyfikat wymaga zapewnienia zgodności z procedurami określonymi w dokumentacji organizacji zgodnie z częścią ORA.
3. Niniejszy certyfikat zachowuje ważność dopóty, dopóki spełniane są wymagania określone w części ORA oraz o ile wcześniej nie dojdzie do jego zrzeczenia się, zastąpienia, zawieszenia lub cofnięcia.

Data wydania: dd/mm/rrrr:

Podpis: [właściwy organ]:

⁽¹⁾ W przypadku państw spoza UE lub EASA słowa „Unia Europejska” należy skreślić.

⁽²⁾ Odniesienie do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011 lub rozporządzenia (UE) 2015/340 zmienia się zgodnie z zakresem certyfikatu.

CERTYFIKAT DLA CENTRUM MEDYCyny LOTNICZEJ

Dodatek ⁽¹⁾ do certyfikatu AeMC numer:

PRZYWILEJE I ZAKRES

[Nazwa organizacji] uzyskał(-a) przywileje do przeprowadzania ocen i badań lotniczo-lekarskich w celu wydawania orzeczeń lekarskich i raportów lekarskich zgodnie z poniższą tabelą oraz do wydawania przedmiotowych orzeczeń lekarskich i raportów lekarskich:

	Pierwsze wydanie/przedłużenie/wznowienie	Data wystawienia
1. klasa		
2. klasa/LAPL/personel pokładowy		
3. klasa ⁽²⁾		
⁽¹⁾ 3. klasę dodaje się wyłącznie w odniesieniu do centrów medycyny lotniczej zatwierdzonych do wykonywania badań lotniczo-lekarskich 3. klasy.		

Data: dd/mm/rrrr

Podpis: [właściwy organ]

⁽¹⁾ Dodatek ten może zostać wydany jako część certyfikatu AeMC lub jako odrębny dokument.

Dodatek VI do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA

Rozporządzenie (UE) Nr 245/2014

(PUSTA STRONA)

Dodatek VII do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Certyfikat dla lekarza orzecznika medycyny lotniczej (AME)

Rozporządzenie (UE) 2024/2076

CERTYFIKAT DLA LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYN Y LOTNICZEJ (AME)**Unia Europejska ⁽¹⁾****Właściwy organ****CERTYFIKAT LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYN Y LOTNICZEJ**

NUMER CERTYFIKATU/NUMER REFERENCYJNY

Na mocy rozporządzenia Komisji (UE) 1178/2011 i rozporządzenia (UE) 2015/340 ⁽²⁾ oraz z zastrzeżeniem warunków określonych poniżej [właściwy organ] niniejszym zaświadcza, że

[IMIĘ I NAZWISKO LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYN Y LOTNICZEJ]

[ADRES(Y) GABINETU(-ÓW) LEKARSKIEGO(-ICH) LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYN Y LOTNICZEJ]

jest lekarzem orzecznikiem medycyny lotniczej

WARUNKI:

1. Niniejszy certyfikat ogranicza się do przywilejów określonych w załączniku do niniejszego certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej;
2. Niniejszy certyfikat zobowiązuje do przestrzegania przepisów i procedur wykonawczych, o których mowa w części MED / części ATCO.MED ⁽²⁾.
3. Niniejszy certyfikat zachowuje ważność od [dd/mm/yyyy] do [dd/mm/yyyy ⁽³⁾], o ile spełnione są wymagania określone w części MED / części ATCO.MED ⁽²⁾ oraz o ile wcześniej nie dojdzie do jego zrzeczenia się, zastąpienia, zawieszenia lub cofnięcia.

Data wydania: dd/mm/rrrr

Podpis: [właściwy organ]

⁽¹⁾ W przypadku państw spoza UE słowa „Unia Europejska” należy skreślić.

⁽²⁾ Odniesienie do rozporządzenia (UE) nr 1178/2011 lub rozporządzenia (UE) 2015/340, jak również do części MED i części ATCO.MED zmienia się zgodnie z zakresem certyfikatu.

⁽³⁾ Format daty ważności: dzień/miesiąc/rok.

CERTYFIKAT LEKARZA ORZECZNIKA MEDYCYNY LOTNICZEJ

Załącznik (1) do certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej numer:

PRZYWILEJE I ZAKRES

[Imię i nazwisko oraz tytuł akademicki lekarza orzecznika medycyny lotniczej] uzyskał/a przywileje do przeprowadzania ocen i badań lotniczo-lekarskich w celu wydawania orzeczeń lekarskich i raportów lekarskich zgodnie z poniższą tabelą oraz do wydawania przedmiotowych orzeczeń lekarskich i raportów lekarskich:

1. klasa przedłużenie/wznowienie	[data ważności]/[nie dotyczy]
2. klasa/LAPL/personel pokładowy Pierwsze wydanie/przedłużenie/wznowienie	[data ważności]
3. klasa (1) przedłużenie/wznowienie	[data ważności]/[nie dotyczy]
⁽¹⁾ 3. klasę dodaje się wyłącznie w przypadku lekarzy orzeczników medycyny lotniczej zatwierdzonych do wykonywania badań lotniczo-lekarskich 3. klasy.	

Data wydania: dd/mm/rrrr

Podpis: [właściwy organ]

(1) Załącznik ten może zostać wydany jako część certyfikatu lekarza orzecznika medycyny lotniczej lub jako odrębny dokument.

Dodatek VIII do ZAŁĄCZNIKA VI CZĘŚĆ ARA – Zatwierdzenie programu szkolenia

Rozporządzenie (UE) Nr 2020/359

Zatwierdzenie programu szkolenia
zadeklarowanej organizacji szkolenia (DTO)

Unia Europejska (*)

Właściwy organ

Organ wydający:

Nazwa DTO:

Numer referencyjny DTO:

*Zatwierdzony(-e) program(y) szkolenia:*Kurs standaryzacyjny na egzaminatorów – FE(S),
FE(B) (**)Szkolenie odświeżające dla egzaminatorów – FE(S),
FE(B) (**)

Numer referencyjny
*dokumentu:**Uwagi:*

Wyżej wymienione programy szkolenia zostały zweryfikowane przez wyżej wymieniony właściwy organ i uznane za zgodne z wymogami załącznika I (część FCL) do rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011, załącznika III (część BFCL) do rozporządzenia Komisji (UE) 2018/395 oraz załącznika III (część SFCL) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2018/1976.

Data wydania:

Podpis: [właściwy organ]

(*) W przypadku państw spoza UE skreślić słowa „Unia Europejska”.

(**) Dostosować odpowiednio do przypadku.